

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

« Ἡ μελέτη τῆς ἱστορίας »	Orville Prescott	15
Ἡ δόξα τῆς χώρας τοῦ Νείλου	Lincoln Barnett	18
Πόσα ξέρετε ;		27
Οἱ ἀράχνες βοηθοῦν τὴν ἐπιστῆμην	Keith Warner	30
Τὸ τόξο	André Couture-Spicer	33
Τὰ κατὰ Μπάχ πάθη τοῦ Χριστοῦ	Ζωή Φραντζή	36
Τετρασέλιδο τοῦ χιούμορ		40
Ραμπιτράνθ Ταγγόρ	Κλ. Παράσχος	44
Τὰ ἄλλα μποροῦν νὰ θρέψουν τὴν ἀνθρωπότητα ..	G. Gallet	49
Τὸ γέλιο δὲν ἀστειεύεται	Francis Webb	54
Ἡ τέχνη τοῦ Καγιὰκ	F. Spencer Chapman	57
Ὁ χαϊδεμένος νοικάρης (διήγημα)	Gr. Wilson	61
Τὸ καταλόγι τῆς Παναγίας		65
Πελεκάνος, τὸ ἀχόρταγο πουλὶ	George Fichter	69
Τί λένε τ' ἄστρα	A. Ray	73
Παράξενες καθελκύσεις	W. Murphy	77
Ἀγωνίστηκα μόνος μου ἐναντίον τοῦ ἀλκοολισμοῦ		80
Ἀστέρια ποὺ μεσουρανοῦν	P. Σ.	85
Ποτὲ πιά κουρασμένος	M. Ray	89
Πέρασα ὅλες τὶς δοκιμασίες τῶν Λάμα		93
Τεχνητὰ νεφρά		104
Τὸ χαμόγελο τῆς Τζοκόντας (διήγημα)	Aldous Huxley	106
Ἰσπερόγραφο τοῦ μηνὸς	N. M.	117

« Δύο ζευγάρια χέρια »
Ἡ πρώτη συνέχεια τοῦ ἀστυνομικοῦ μυθιστορήματος
τῆς Hilda Lawrence

Σταυρόλεξο σελ. 7. Τί ἐννοεῖτε ὅταν λέτε σελ. 52. Γιὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα σελ. 53.
Ἐδῶ κι' ἐκεῖ σελ. 76. Ποιὸς θὰ βρῇ τὰ περισσότερα σελ. 403. Σκάκι σελ. 123.

Τὸ ἐξώφυλλό μας : Ἀπὸ μιᾶ δημοφιλῆς ταρατσοῦ ἡ Ἀθῆνα χαρίζει
τὴν καλοκαιριὰτικὴν ὄψιν της. (Φωτογραφία Α. Κ.)

* Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἀρθρῶν καὶ εἰκόνων τῆς « Ἐκλογῆς »
χωρὶς τὴν ἀδεία τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

« Ἐκλογὴ »

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Ρ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Διευτῆς Τυπογραφείου : ΝΙΚ. ΚΟΝΤΟΡΟΣ, Παπαδιαμαντοπούλου 44

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 57-081

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ :

Ἐσωτ. Ἐτησ. 96

Ἐξωτ. Ἐτησ. \$ 4.50

Ἐσωτ. Ἐξάμ. 48

Ἐξωτ. Ἐτησ. £ 1.60

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ

Άγ. Κωνσταντίνου
Τηλ.: 53.242

Τὰ χέρια τοῦ ζωντανοῦ Θεοῦ

τοῦ Παντελῆ Πρεβελάκη
Σκηνοθεσία: Α. Σολομοῦ.
Σκηνογραφίες: Γ. Μόραλη.
Ἑνδυμασίες: Α. Φωκά.

Παίζουν: Κάκια Παναγιώτου, Γ. Γληνός, Ν. Παρασκευᾶς, Θ. Κωτσόπουλος, Στ. Βόκοβιτς, Γίκας Μπινιάρης, Α. Δεληγιάννης, Ι. Αὐλωνίτης, Ν. Τζόγιας, Ι. Ἀποστολίδης.

Ἔως τὴν 5η Μαΐου θὰ παίζεται τὸ ἔργο τοῦ Α. Κασσόντα «Ἡ Κυρὰ τῆς Αὐγῆς». Στὸ ἔργο τοῦ Ἰσπανοῦ συγγραφέως ποὺ σκηνοθέτησε ὁ Κ. Μιχαηλίδης παίζουν οἱ: Μαίρη Ἀρώνη, Τζ. Καρέζη, Χ. Καλογερίκου, Θ. Καλλιγᾶ, Α. Ραφτοπούλου, Γ. Γληνός.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΤΕΧΝΗΣ

Κάτωθι κινηματογρ. «ΟΡΦΕΥΣ»
Τηλ. 28-706

«Δίβιμ Γκροῦνκ»

τοῦ Γκράχαμ Γκρήν
Δρᾶμα

Μετάφρασις: Ν. Γκάτσου.
Σκηνοθεσία: Κ. Κούν.

Σκηνογραφίες: Γ. Μόραλη.

Παίζουν: Βέρα Ζαβιτσάνου, Νέλλη Ἀγγελίδου, Τασσώ Καββαδία, Μαρία Κωνσταντάρου, Ἀναστ. Πανταζοπούλου, Κώστας Μπάκας, Νίκος Μπιρμπίλης.

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

Πλατ. Ἀγ. Γεωργίου Καρύτση
Τηλ.: 27.248

«Τὸ ἡμερολόγιο
τῆς Ἀννας Φρόνκ»

Γκούντριτς καὶ Χάκετ
Μετάφρασις: Μάριου Πλωρίτη.
Σκηνοθεσία: Κώστα Μουσούρη.
Σκηνογραφίες: Μάριου Ἀγγελόπουλου.

Παίζουν: Ἀντ. Βαλάκου, Βάσω Μεταξᾶ, Τζέννη Ρουσσεά, Μαργαρίτα Λαμπρινοῦ, Σούλα Ἀθανασίου, Κώστας Μουσούρης, Διονύσιος Παπαγιαννόπουλος, Γιώργος Λευτεριώτης, Σταῦρος Ξενίδης, Δημήτρης Χατζημάρκος.

Ὡρες ἐνάρξεως 6.30' καὶ 9.30' μ.μ.

INTEAL

Πανεπιστημίου 46
Τηλ.: 614.596

«Ἡ Θεατρίνα»

τοῦ Σώμερσετ Μάμ
Μετάφρασις - Σκηνοθεσία: Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνογραφίες: Γ. Ἀνεμογιάννη.

Παίζουν: Κατερίνα, Θ. Ἰωαννίδου, Α. Βουγιουκλάκη, Π. Σαντοριναίου, Λ. Κωνσταντάρης, Τ. Φαρμάκης, Η. Σταματίου, Γ. Βράσιβανόπουλος, Δ. Κουκῆς, Χ. Κατσούλης, Σπ. Ὀλύμπιος.
Ὡρες ἐνάρξεως 6.30' καὶ 9.30' μ.μ.

ἸΔΕΑΤΟΡ.

Οἱ ἐπιδυμίες

διαβάζονται
στὰ μάτια

ΣΟΚΟΛΑΤΑ - ΚΑΚΑΟ - ΠΑΓΩΤΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Γιάν Σμάτς 10

Τηλ. : 35.524

«Εὐτυχῶς τρελλάθηκα»

Κωμωδία

Γ. Ρούσσου

Σκηνοθεσία : Β. Λογοθετίδη.

Σκηνογραφίες : Μαρ. Ἀραβαντινοῦ.

Παίζουν : Ἰλία Λυβικοῦ, Σμάρω Στεφανίδου, Νάντια Χωραφᾶ, Βασίλης Λογοθετίδης, Εὐάγγ. Πρωτοπαππᾶς, Θ. Τζενεράλης, Β. Ἀνδρεόπουλος, Μ. Παπαδάκης.

Ὁρες ἐνάρξεως 6.45' καὶ 9.45' μ.μ.

Τὸ Θέατρο « Ἀθηνῶν » θὰ συνεχίσει τὸ ἔργο « Εὐτυχῶς τρελλάθηκα » μέχρι τὸ 1ο Δεκαήμερο τοῦ Μαΐου.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48

Τηλ. : 614.592

« Καρδιολόγος »

Γερμανικὴ Κωμωδία

Παίζουν : Βσὺλα Ζουμπούλακη, Τζόλη Γαρμπή, Δ. Μυράτ, Χ. Τσαγανέας, Στ. Ληναίος.

Ὁρες ἐνάρξεως 6 καὶ 9.30' μ.μ.

ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Πατησίων καὶ Καποδιστρίου

Τηλ. : 55.262

« Ὁ Φανούρης καὶ τὸ σόϊ του »

τῶν Σακελλάριου - Γιαννακόπουλου

Σκηνοθεσία : Π. Κατσέλη.

Σκηνογραφίες : Γ. Ἀνεμογιάννη.

Παίζουν : Ἑλένη Χατζηαργύρη, Νίτσα Τσαγανέα, Μαρίκα Κρεββατᾶ,

Μπέμπα Ἀσημακοπούλου, Λαυρέντης Διανέλλος, Θυμάρας, Περ. Χριστοφορίδης.

Ὁρες ἐνάρξεως 6.45' καὶ 9.45' μ.μ.

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλατ. Συντάγματος

Τηλ. : 34.491

« Θωμᾶς Ἐντισον »

τοῦ Δημητρίου Μπουρούνη

Παίζουν : Δ. Ρόη, Σάφω Νοταρᾶ, Εὐγ. Περιορῆ, Μ. Ἀθανασίου, Γ. Ρόης, Γιάννης Βογιατζῆς, Μ. Πρωτοπαππᾶς, Ἀλ. Κουρῆς, Ἀρτ. Μάτσας, Ν. Πιλάβιος.

Ὁρες ἐνάρξεως 6 καὶ 9.30' μ.μ.

ΑΚΡΟΠΟΛ

Ἱπποκράτους 9

Τηλ. : 614.481

« Ἀλήθειες καὶ ψευτιές »

Ἐπιθεώρησις τῆς τριάδος

Ἀσημακοπούλου - Σπυροπούλου - Παπαδοῦκα.

Σκηνοθεσία : Π. Κατσέλη.

Σκηνογραφίες - Κουστοῦμια : Γ. Ἀνεμογιάννη.

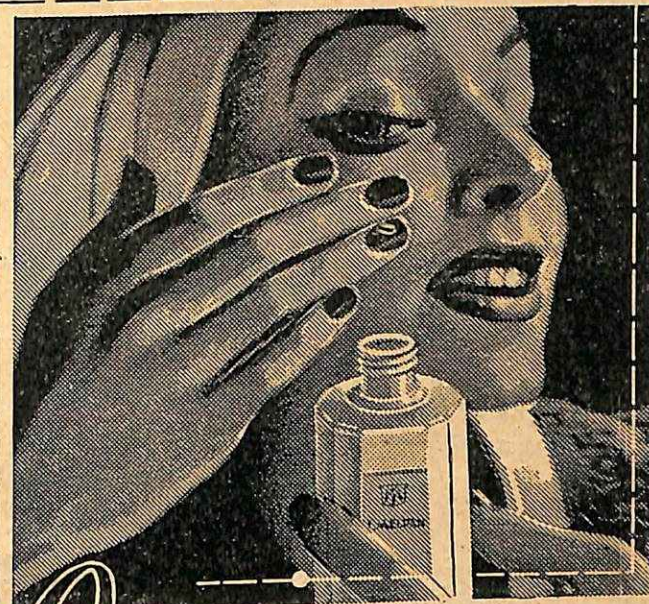
Μουσικὴ : Βέλλα - Ἰακωβίδη.

Χορογραφίες : Μ. Καστρινοῦ.

Παίζουν : Μπελίντα, Ρένα Βλαχοπούλου, Σπεράντζα Βρανᾶ, Γεωργία Βασιλειάδου, Ζωὴ Φυτούση, Ρένα Στρατηγοῦ, Ἑλση Ρίζου, Ο. Μακρῆς, Β. Αὐλωνίτης, Γ. Γκιωνάκης, Ν. Ρίζος, Ι. Σύλβας, Γ. Θέρμης καὶ τὸ χορευτικὸ ζευγάρι Ζώκα - Καστρινοῦ.

Ὁρες ἐνάρξεως 6 μ.μ. καὶ 9 μ.μ.

*ΑΛΕΚΤΩΡ.

Ὅσο πορυσάσχετε κι' ἂν εἶθε

μὴν παραλείπετε ποτέ τὸν καθημερινὸ καθαρισμὸ τῆς ἐπιδερμίδος σας.

- Τὰ Καλλυντικὰ, οἱ ἐκκρίσεις τοῦ δέρματος, οἱ σκόνες ἀπὸ τίς δουλειές τοῦ σπιτιοῦ ἢ ἀπὸ τὴν κίνησι τοῦ δρόμου, σχηματίζουν ἓνα μίγμα, ποὺ φράζει τοὺς πόρους, ἐμποδίζει τὴν « διαπνοή » τῆς ἐπιδερμίδος καὶ συντελεῖ στὸν γρήγορο μαρασμό της.

- Γι' αὐτό, ἰδίως τὸ βράδυ πρὸ τοῦ ὕπνου, ἐπιβάλλεται ὁ καθαρισμὸς τοῦ προσώπου σας μὲ τὸ ἀγνὸ ΓΑΛΑΚΤΩΜΑ ΝΤΕΜΑΚΙΓΙΑΝ "ΜΕΛΠΑΝ".

Ἔτσι ἀποφεύγετε τὸ σαπούνισμα, ποὺ ἀργὰ ἢ γρήγορο θὰ βλάβη ἀνεπανόρθωτα τὴν ἐπιδερμίδα σας. Μετὰ τὸν καθαρισμὸ χρησιμοποῖτε κρέμα Λανολίνη Μελπάν ὡς τροφὴ τοῦ δέρματος.

ΜΕΛΠΑΝ

Κοιτώνες Ποβιον

παραγωγής των
έργαστηρίων μας
από γνήσια ευρω-
παϊκά έσάνς άν-
θέων σέ πάντα
σταθερή ποιότητα

ΑΔΕΛ

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ
Π. Α. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΩΝΙΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ - ΠΑΤΗΣΙΩΝ
Ι. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΑΝΑΡΗ 20 - ΤΗΛ. 613.051

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. Έπιφανής διηγηματογράφος έκ Λεχαινών (1866 - 1922).
2. Σχετικώς μέ την άπόκτησιν άπο-λεσθεισών δυνάμεων (γεν.).
3. Ένοχλοϋν συχνά μετά την έγχεί-ρησιν (δημ.). — Είναι τά περισσό-τερα όρεκτικά.
4. Πόλις τής Α. Μακεδονίας (γεν.). — Άντίστροφος νότα.
5. Ένα έπίθετον πού δίδει εις την Τροίαν ό Όμηρος εις την Ίλιάδα. — Έγπονοεί και τό σεντούκι.
6. Εις τών καλύτερων Δανών μουσι-κοσυνθετών (1865 - 1931). — ΒΑ πολιτεία τής Βρα-ζιλίας.
7. Έπιφώνημα. — Μία τών 10 φυλών τής Άττικής όνο-μασθεΐσα άπό έναν ήρωα του Τρωϊκού πολέμου.
8. Νήσος του Βορείου Αι-γαίου. — Αφήνω... άρ-χαΐστί. — Νότα.
9. Αρχαϊκόν έμπρός. — Λατι-νική ύκτα... — Γαλλικά Χριστούγεννα και... άν-δρικόν όνομα άντιστρόφως.
10. Τόν έξάγει πολύ ή Γαλλία (δοτ.). — Έσπωνικόν μο-νόλεπτον. — Αρχαία προ-βατίνα... άντιστρόφως.
11. Έσχάρα ναυπηγείου (δη-μοτ.). — Τήν μόδαν παρα-κολουθοϋντες επαγγελμα-τίαι (αΐτ.).
12. Εις τών 3 αίχμαλώτων Ίσραηλι-τοπαίδων οι όποιοι έρρίφθησαν εις τόν λάκκον τών λεόντων μετά του Δανιήλ. — Πρόθεσις.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. Άνώτατος κληρικός τίτλος τής Δ. Έκκλησίας.
2. Σ' αυτά τά φυτά άνήκει ό κισσός.
3. Εις τών μεγαλυτέρων καλλιτεχνών τής Άναγεννήσεως. — Γάλλος συγγραφεύς, τόν όποιον έσατίρι-σεν ό Μολιέρος εις τό έργον του

« Αί σοφαί γυναΐκες » ή... νοι-κοκυριό, γαλλικό !

4. Τέτοιο χρώμα έχει συνήθως τό κουκουλάρικο (ξέν.). — Όμοιω-ματ. μόριον. — Χρονικόν διάστη-μα.
5. Ένα άπό τά μεγάλα κτίρια τών Άθηνών. — Του Ίριδίου σύμβο-λον.
6. Έλβετικόν καντόνιον. — Έλληνι-κωτάτη άλλοτε κωμόπολις τής Μ. Ασίας, έν Καππαδοκία.
7. Δεν είναι όλα τά δάκτυλά μας. — Έπικίνδυνη εις τούς ναυτιλλομέ-νους (δημ.).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Κ	Α	Ρ	Κ	Α	Β	Ι	Τ	Σ	Α	Σ	
2	Α	Ν	Α	Ρ	Ρ	Ω	Σ	Ε	Ζ	Σ		
3	Ρ	Α	Φ	Δ	Ε		Α	Λ	Μ	Υ	Ρ	Α
4	Δ	Ρ	Α	Μ	Α	Σ			Α	Λ		
5	Ι	Ρ	Η		Κ	Ι	Β	Ζ	Τ	Ι	Ο	Ν
6	Ν	Ι	Λ	Σ	Ε	Ν		Ξ	Ε	Α	Ρ	
7	Α	Χ		Α	Ι	Α	Ν	Τ	Ι	Σ		
8	Λ	Η	Μ	Ν	Ο	Σ		Ε	Ζ		Λ	Α
9	Ι	Τ	Ε		Ν	Ο	Σ		Ν	Δ	Ε	Λ
10	Ο	Ι	Ν	Ζ		Ε	Ε	Ν		Σ	Ι	Ο
11	Σ	Κ	Α	Ρ	Ι		Ρ	Α	Π	Τ	Α	Σ
12		Α	Ζ	Α	Ρ	Ι	Α	Φ			Ν	

8. Συνοδεύει πολλά Ίσραηλιτικά το-πωνύμια. — Συμπερασματικός σύν-δεσμος. — Ό συγγραφεύς του γνωστού και άπό τά θέατρά μας « Βροχοποιού ».
9. Πλείστα όσα έργατικά ύπάρχουν στην Ελλάδα (γεν.).
10. Έγπάρεται και βουλευτική (γεν.). — Ή αύτή μέ την 8 β' κάθετον λέξιν.
11. Είναι στη Γαλλία... χρυσός. — Διαρπαγής προϊόν (αΐτ.).
12. Τό άρμα είναι πάντοτε μεγαλο-πρεπέστατον... (Λύσις στη σελίδα 127)

ΑΙΘΟΥΣΑ Χ.Ε.Ν.

Άμερικης 11.

3 Μαΐου 7.30' μ.μ. Ρεσιτάλ πιάνου της Δίδος Παπαζογλου.

Έντὸς τοῦ Μαΐου ἐπίδειξις μόδας τῶν Καταστημάτων Ἀφοί Τοιτσόπουλοι στὴν Αἴθουσα Χ.Ε.Ν.

Κατὰ τὸν Μάιο θὰ διεξαχθῇ Διαγωνισμὸς Φωτογραφιῶν μὲ ἐλεύθερο θέμα. Δικαίωμα συμμετοχῆς μέχρι 15ης Μαΐου. Στους νικητὰς τοῦ Διαγωνισμοῦ θὰ ἀπονεμηθοῦν δύο Βραβεῖα:

1ον Ἐτησία συνδρομὴ τοῦ περιοδικοῦ «ΕΙΚΟΝΕΣ».

2ον Μία πολυτελὴς εἰκονογραφημένη βιογραφία ἐνὸς μεγάλου ζωγράφου.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Παρνασσὸς

3-5-57 8 μ.μ. Ρεσιτάλ πιάνου τῆς κας Λέας Κοτσάμπασα.

5-5-57 Μουσικὸν μνημόσυνον τοῦ Ν. Χατζηαποστόλου.

6-5-57 7.30' Ἐπίδειξις τῆς τάξεως τραγουδιοῦ κ. Γκαστόν Δεπόλλα.

7-5-57 7 μ.μ. Συναυλία Ἑλληνικοῦ Ὁδείου.

8-5-57 9.30' Ρεσιτάλ τραγουδιοῦ τοῦ κ. Μασκλαβάνη.

10-5-57 7 μ.μ. Ἐπίδειξις τραγουδιοῦ τῆς τάξεως τῆς καθηγητρίας κας Σκέπερς.

11-5-57 6 μ.μ. Ἐπίδειξις τραγουδιοῦ τῆς τάξεως τῆς καθηγητρίας κας Γκλαβάνη.

12-5-57 10 π.μ. Ἐπίδειξις Ὁδείου Ν. Σμύρνης.

12-5-57 8 μ.μ. Κεφαλωνίτικη Καντάδα καὶ Μαντολινάτα.

13-5-57 9.30' Ρεσιτάλ πιάνου τοῦ κ. Δασκούλη.

14-5-57 7.30' Ἐπίδειξις τῆς τάξεως Μουσικῆς Δωματίου τοῦ καθηγητοῦ κ. Σωτ. Βασιλειάδη.

15-5-57 9.30' Ρεσιτάλ κιθάρας κου Μιλταρέση.

16-5-57 8.30' Ἐπίδειξις τάξεως

πιάνου καθηγητοῦ κ. Τουρνάϊσκου. 17-5-57 8 μ.μ. Συναυλία Ἐνώσεως Ἑλλήνων Μουσουργῶν.

18-5-57 6.30' μ.μ. Ἐπίδειξις τῆς τάξεως τραγουδιοῦ τῆς καθηγητρίας κας Τριανταφύλλου.

20-5-57 6 μ.μ. Ἐπίδειξις τῆς τάξεως τραγουδιοῦ τῆς καθηγητρίας κας Καλφοπούλου.

23-5-57 7 μ.μ. Ἐπίδειξις τῆς τάξεως τραγουδιοῦ τῆς καθηγητρίας Ἐθνικοῦ Ὁδείου Καρατζᾶ Μάγκη.

26-5-57 6 μ.μ. Ἐπίδειξις τῆς τάξεως τραγουδιοῦ τῆς καθηγητρίας κας Βλάχου.

28-5-57 7 μ.μ. Μαθητικὴ Συναυλία Ἑλληνικοῦ Ὁδείου.

29-5-57 7 μ.μ. Ἐπίδειξις τῆς τάξεως τραγουδιοῦ τῆς καθηγητρίας Νουνοῦκας Φραγκιά - Σπηλιοπούλου.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Παρνασσὸς

Ἀνω αἴθουσα: Ἀνοίγει μὲ ἔκθεσι ἔργιν ζωγραφικῆς τοῦ κ. Σεμερτζίδη.

Νέα αἴθουσα: Ἀνοίγει μὲ ἔκθεσι ἔργων ζωγραφικῆς τῆς κας Νίνας Βεντούρη - Μάντικα.

Νέα αἴθουσα: Ἀπὸ 14 Μαΐου ἔκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ κ. Γρίσπου.

Κάτω αἴθουσα: 3-5-57 ἔκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τῆς Δίδος Γενοβέφας Τσιάτσου.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΝΕΑ

Τὸ Καλοκαίρι τὸ χορευτικὸ ζευγάρι Λίντα Ἀλμα - Γιάννη Φλερὺ καὶ τὸ Μπαλέττο τους θὰ ἐμφανισθοῦν στὸ Θέατρο τοῦ Πεδίου τοῦ Ἀρεως (Ἑλληνικὸ Λαϊκὸ Θέατρο).

Ἡ Λυρική Σκηνὴ θὰ ἐγκαινιάσῃ τὴν ἑορτινὴν περίοδον στὸ Θέατρο τῆς Λεωφόρου Ἀλεξάνδρου μὲ τὸ ἔργο τοῦ Ἀμερικανοῦ Φρίμλ «Ρόζ Μαρί», μὲ μουσικὴ διδασκαλία τοῦ μαέστρου Βάλτερ Πφέφφερ.

ΔΙΤΙ

ΜΕΛΙ ΜΑΡΚΑΣ

Αττική

Ἡ *Αττική* σᾶς προσφέρει τὸ ὑπέροχον μέλι τῆς στὰ νέα ὑάλινα σκεύη. Τὰ ὑάλινα σκεύη καὶ πιὸ ὑγιεινὰ εἶναι καὶ δὲν ἀχρηστεύονται. Εἶναι χρήσιμα στὸ σπίτι γιὰ νὰ βάζετε τὸ κάθε τί.

ΑΦΟΙ ΠΙΤΤΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 25 - ΤΗΛ. 58.423 - ΑΘΗΝΑΙ

ΟΣΟΙ ΘΕΛΕΤΕ νὰ γίνετε συνδρομηταὶ στὴν «Ἐκλογή», γυρίστε στὴ σελίδα 120 γιὰ νὰ δῆτε τὴν εὐκαιρία πού σᾶς προσφέρεται.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Σάββατο 4-5-57: 1) Κορωπί - Βάρκιζα - Βουλιαγμένη, απογευματινή, με λ. Πούλμαν.

Σαββατοκύριακο 4-5.5.57: 1) Τρίπολη - Σπάρτη - Μυστράς - Τεγέα - Ναός 'Αλλέας 'Αθηνάς, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομιληται ο επιμελητής αρχαιοτήτων κ. Ν. Δρανδάκης και ή αρχαιολόγος κ. 'Αγγ. 'Αγγελοπούλου.

2) Πύργος - 'Ολυμπία, με λεωφ. Πούλμαν, ομιλήτρια ή δημοσιογράφος του Ε.Ι.Ρ. Δίς Γ. Ταρσούλη.

3) Μύκονος - Δήλος, με α)π της γραμμής, ομιλητής ή Κα Ντ. Βασδέκη.

4) 'Αράχοβα - Μονή 'Ιερουσαλήμ - Δελφοί - Γύρος Παρνασσού, με Πούλμαν.

5) Λουτράκι - Ευλόκαστρο, με Πούλμαν.

Κυριακή 5-5-57: 1) Λ. Μαραθώνος - 'Αγ. Θωμάς - Λ. 'Υλικής - Παραλίμνη - Θήβαι, ομιλητής ο 'Ακαδημαϊκός και Καθ. του Παν/μίου κ. Γ. Γεωργαλάς.

2) Λιβαδιά - Μαντεϊόν Τροφονίου - 'Οσιος Λουκάς, με Πούλμαν, ο μιλητής ή αρχαιολόγος Κα 'Ελλη Βασιλικιώτη.

3) Δαφνί - Πόρτο Γερμενό, ομιλήτρια ή Δίς Τούλα Καρυώτου.

4) 'Ηραϊόν - Λίμνη Βουλιαγμένης, ομιλήτρια ή Κα Α. Καπαγιαννίδου.

5) Δερβενάκια 'Αγ. Σώστης - Νεμέα.

6) Θήβαι - Μοσχοπόδι.

7) 'Υμηττός - 'Ανάβυσσος.

8) Γύρος Παρνασσού.

9) Κάλαμος - 'Αμφιάρειον.

10) Ζούμπερι - Ευλοκέρizza, πεζοπορική.

11) Πόρος. 12) Πάρνηθα.

13) Κάλαμος - 'Αμφιάρειον - Μαρκόπουλον 'Ωρωπού - Τουριστ. Περίπτερο Δαφνίου, με λεωφ. Πούλμαν, έκδρομη μόνο για νέους.

14) Θήβαι - Μοσχοπόδι, έκδρομη χωρίς δηλώσεις 15) Κάλαμος - 'Αμφιάρειον, έκδρομη χωρίς δηλώσεις.

16) 'Υμηττός - 'Ανάβυσσος, χωρίς δηλώσεις. 17) 'Υμηττός - Καλοπούλα, έκδρομη μόνο για παιδιά. 18) Λομβάρδα - Βάρκιζα, πρωινή. 19) Σούνιον, απογευματινή. 20) Μυκηναϊκή 'Ακρόπολις του Γλά - Βοιωτικός 'Ορχομενός - Λιβαδιά - Χαιρώνεια, ομιλητής ο Σύμβουλος της Λέσχης

κ. Ν. Κούρσης. 21) 'Αγ. Μερκούριος - Κηφισιά - Βάρκιζα - Τουριστ. Περίπτερο Δαφνίου, έκδρομη μόνο για τὰ Μέλη της Λέσχης.

Τρίτη 7-5-57: 1) Πεντέλη - 'Αστεροσκοπείο Πεντέλης, απογευματινή. 'Ομιλητής ο καθηγ. του Πανεπιστημίου κ. Στ. Πλακίδης.

Τετάρτη 8-5-57: 1) Στοά 'Αττάλου - Μουσείον Στοάς - Παλ. 'Αγορά, ο-

*ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 120 θα
βρῆτε τί είναι αυτό που
προσφέρει σαν πραγματι-
κή ευκαιρία ή «'Εκλογή».*

μιλήτρια ή αρχαιολόγος Κα 'Ελλη Βασιλικιώτη.

Σάββατο 11-5-57, Πανσέληνος: 1) Σούνιο με Πούλμαν, 2) Λουτράκι με Πούλμαν.

Σαββατοκύριακο 11-12.5.57: 1) Τρίπολη - Σπάρτη - Μυστράς, με Πούλμαν. 'Ομιλητής ο επιμελητής αρχαιοτήτων κ. Ν. Δρανδάκης. 2) Χαλκίδα - Κύμη.

Κυριακή 12-5-57: 1) Σπέτσες, με το ειδικά ναυλωμένο α)π ΝΕΡΑΪ·ΔΑ, ομιλητής ο κ. 'Ι. Χαρίτος. Συμμετέχει ή Χορωδία της Πλάκας με παλιές καντάδες. 2) Δελφοί, ομιλήτρια ή Δίς Καρυώτου. Με λεωφ. Πούλμαν.

3) Σκάλα 'Ωρωπού - Δαφνί. 4) 'Ανάβυσσος 5) Πάρνηθα - Περίπτερο Δαφνίου. 6) Σκάλα 'Ωρωπού, χωρίς δηλώσεις. 7) Πάρνηθα, χωρίς δηλώσεις. 8) 'Ανάβυσσος, χωρίς δηλώσεις. 9) 'Αγ. Μερκούριος, έκδρομη μόνο για παιδιά. Την Κυριακή αυτή οι νέοι θα λάβουν μέρος στην έκδρομη των Σπετσών.

Τετάρτη 15-5-57, Πανσέληνος: 1) 'Υμηττός, ομιλητής ο κ. 'Ι. Χαρίτος.

Σάββατο 18-5-57: 1) Σούνιο, απογευματινή, ομιλήτρια ή Δίς Τ. Καρυώτου. 2) Κινέττα, απογευματινή. 3) 'Υμηττός, απογευματινή.

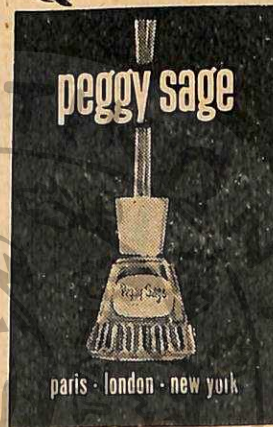
Σαββατοκύριακο 18-19.5.57: 1) Μύκονος - Δήλος, με το α)π της γραμμής, ομιλήτρια ή Κα Ντ. Βασδέκη. 2) Πάρος - 'Αντίπαρος, με το α)π της γραμμής, ομιλητής ο σπηλαιολόγος κ. 'Ι. Πετρόχειλος. 3) Χαλκίδα - 'Αχμέτ

ΑΔΕΛΑ

**κάτι
ασύγκριτο...**

Κάτι μοναδικό... 'Η βαθή όνυχων PEGGY SAGE, που κρύβει το μυστικό των πιο φωτεινών, των πιο αστραφτερών χρωμάτων. Το PEGGY SAGE δίνει στα νύχια σας καθαρή διαύγεια, πολυτίμου διαμαντιού. PEGGY SAGE σε άπειρα αποχρώσεων. PEGGY SAGE το απόλυτο συμπλήρωμα της όμορφιάς.

ΓΕΝ. ΑΝΤ/ΠΕΙΑ: Φ. ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ, ΛΑΜΑΧΟΥ 3 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 32-936

**Στις εφημερίδες
ΔΙΑΒΑΖΕΤΕ...**

**Στο ραδιόφωνο
ΑΚΟΥΤΕ...**

... και ότι

ΕΙΚΟΝΕΣ
ΒΛΕΠΕΤΕ
ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ!

Άγ. με Πούλμαν. 4) Πάτρα - Αίγιο, με Πούλμαν.

Κυριακή 19-5-57: 1) Ναός Άρτέμιδος (Βραχίνα) - Σούνιο, όμιλητής ο έφορος αρχαιοτήτων Άττικής κ. Ί. Παπαδημητρίου. 2) Παλ. Κόρινθος - Αίγιον, με λεωφ. Πούλμαν, όμιλήτρια ή αρχαιολόγος Κα Άγγελουπούλου. Οί έκδρομείς θά παρακολουθήσουν και τὰ άνθεστήρια του Αίγιου. 3) Όσιος Λουκάς, με Πούλμαν, όμιλήτρια ή Κα Α. Καπαγιαννίδου. 4) Δαφνί - Έλευσίνα - Φανερωμένη, όμιλητής ο κ. Ζ. Παπαλαζάρου. 4) Ευλόκαστρο - Αίγιο, με λεωφ. Πούλμαν. 5) Λουτράκι - Αίγιον, με Πούλμαν. 6) Πόρος. 7) Χαλκούτσι. 8) Ύπατο - Μονή Σαγμάτ. 9) Άγ. Μερκούριος - Μαλακάσα. 10) Σκινιάς. 11) Χάλια - Χαλκίδα, χωρίς δηλώσεις. 12) Πόρτο Ράφτη, χωρίς δηλώσεις. 13) Άγ. Μερκούριος - Κιούρκα, χωρίς δηλώσεις. 14) Πάρνηθα, πρωινή. 15) Άγ. Ίερόθεος, έκδρομή μόνο για παιδιά.

Σάββατο 25-5-57: άπογευματινή. 1) Έλευσίνα - Δαφνί, όμιλήτρια ή Κα Ντ. Βασδέκη.

Σαββατοκύριακο 25-26.5.57: Τò Σαββατοκύριακο αυτό οί έκδρομείς θά παρακολουθήσουν τις Γιορτές

του Μεσολογγίου, που όργανώνει ή Ε.Π. Λέσχη. 1) Μεσολόγγι - Ναύπακτος, με Πούλμαν, όμιλητής ή Δίς Μ. Κισσάβου. 2) Μεσολόγγι - Ναύπακτος - Δελφοί, με Πούλμαν, όμιλήτρια ή Κα Άγγ. Άγγελουπούλου. 3) Μεσολόγγι - Πάτρα - Όλυμπία, με Πούλμαν. 4) Άγρίνιο - Μεσολόγγι, με Πούλμαν. 5) Πάτρα - Μεσολόγγι, με Πούλμαν. 6) Μεσολόγγι - Πάτρα - Δερβενάκια. 7) Μεσολόγγι - Ναύπακτος, με Πούλμαν. 8) Μεσολόγγι - Αίγιο - Ευλόκαστρο. 9) Μεσολόγγι - Λουτράκι.

Κυριακή 26-5-57: 1) Μεσολόγγι, με Πούλμαν. 2) Πόρος, όμιλητής ο κ. Ί. Χαρίτος. 3) Όρωπός - Έρέτρια, όμιλήτρια ή Δίς Τ. Καρυώτου. 4) Ναύπλιο - Παλαμήδι. 5) Βελλό Κορινθίας - Μονή Γερούτσι. 6) Βίλλια - Π. Γερμενό. 7) Λίμνες Βοιωτίας. 8) Πάρνηθα - Τουρ. Περ. Δαφνίου. 9) Φράγμα Μπάβλα. 10) Αίγινα. 11) Μονή Φανερωμένης - Κατσιβίγλα. 12) Ζούγκλα - Δαφνί. 13) Πόρος, έκδρομή μόνο για νέους. 14) Βίλλια - Πόρτο Γερμενό, χωρίς δηλώσεις. 15) Κάλαμος - Άγ. Άπόστολοι, χωρίς δηλώσεις. 16) Πάρνηθα, χωρίς δηλώσεις. 17) Πάρνηθα, χωρίς δηλώσεις. 18) Βάρκιζα, πρωινή. 19) Μπάφι - Μονή, έκδρομή μόνο για παιδιά.

Άπο τò τεϋχος αυτό, στην

«ΕΚΔΟΓΗ»

Παρακολουθείτε τò άστυνομικό
μυθιστόρημα

“ΔΥΟ ΖΕΥΓΑΡΙΑ ΧΕΡΙΑ,,

Μέσα στὴ βουὴ τοῦ δρόμου...

Μέσα στὴ βουὴ τοῦ δρόμου
ἦταν νᾶβρω τ' ὄνειρό μου,
νὰ τὸ βρῶ καὶ νὰ τὸ χάσω
κι οὔτε πιά πὺν θὰ τὸ φτάσω.

Μιὰ στιγμὴ πέρασε μπρὸς μου
κ' ἦταν ἡ χαρὰ τοῦ κόσμου,
ἡ χαρὰ πὺν μᾶς ματώνει
σὰν οἱ πιδὸ μεγάλοι πόνοι.

Πέρασεν ὅπως περνοῦνε
ὅσα δὲ θὰ ξαναρθοῦνε —
πουλιὰ ποῦχουν φτερουγίσει,
σύννεφα μέσα στὴ δύση.

Κι ἄφησε στὸ πέρασμά του —
πέρασμα ζωῆς, θανάτου —
στὴν καρδιά μου σὰ σφραγίδα
ὦ ! τὴν πεθαμένη ἐλπίδα.

Μιὰν ἐλπίδα πεθαμένη,
πὺν μᾶς ζεῖ καὶ μᾶς πεθαίνει
κι ὅλο μᾶς τραβάει δῶ κάτω
ὡς τὴν πόρτα τοῦ θανάτου !

"Ονειρο γλυκὸ καὶ ξένο
καὶ παντοτινὰ χαμένο,
σὲ κρατῶ στὸ νοῦ μου ἀκόμα
σὰν τριαντάφυλλο, στὸ στόμα.

"Οταν πέρασες, μὲ πῆρες
κι ὅλες μοῦ ἀνοιξες τὶς θύρες
μὲ τὸ μαγικὸ κλειδί σου
τοῦ χαμένου παραδείσου.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

Ἕνα γιγάντιο ἔργο τῆς ἐποχῆς μας

Ἡ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΤΟΥ ARNOLD TOYNBEE

ΤΟΥ ORVILLE PRESCOTT

Ὁ Orville Prescott εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους φιλολο-
γικοὺς κριτικοὺς συνεργάτες τῶν Times τῆς Ν. Ὑόρκης.

Ὅταν ὁ Τόυνμπη ἄρχισε νὰ γρά-
φῃ τὴ μνημειακὴ « Μελέτῃ
τῆς ἱστορίας » του, ἀπὸ τὰ 1920,
δὲν φανταζόταν τί γιγαντιαῖο
ἔργο ἀνελάμβανε καί, ἀκόμη πε-
ρισσότερο, δὲν προέβλεπε τὸ μέ-
γεθος τῆς ἀνταμοιβῆς πὺν τὸν
περίμενε ἀπὸ ἀποψὶ παγκόσμιας
φήμης καὶ ἐπιρροῆς. Σήμερα, ἀν
ὁ Τόυνμπη κατηγορεῖται ἀπὸ πολ-
λοὺς κριτικοὺς γιὰ ἀμέλεια ὅσον
ἀφορᾷ τὴν ἀκρίβεια τῶν γεγο-
νότων καὶ γιὰ τὴ διατύπωσι προ-
σωπικῶν θεωριῶν βασισμένων σὲ
ἀνεπαρκεῖς ἀποδείξεις, παραμένει
ἓνας ἀπὸ τοὺς πιδὸ σεβαστοὺς πλά-
στες τῆς σύγχρονης σκέψης. Μπο-
ρεῖ οἱ ἰδέες του νὰ προκαλοῦν
ἀντιρρήσεις, ὅμως δίνουν ἀφορμὴ
γιὰ γόνιμες σκέψεις καί, πολλὲς
ἀπ' αὐτές, χάρι σὲ κριτικὲς καὶ
ἐκκληϊκευτικὰ ἄρθρα, ἔγιναν οἱ
κεῖτες σὲ μεγάλο πλῆθος ἀνθρώ-
πων πὺν ποτὲ δὲν θὰ τολμοῦσαν
νὰ διανοηθοῦν νὰ καταπιαστοῦν

μὲ τὴ μελέτῃ τῶν ἔργων τοῦ
Τόυνμπη.

Ἐν τούτοις, ἐκπληκτικὰ πολλοὶ
ἀνθρώποι διάβασαν τὰ βιβλία του
καὶ ἰδιαίτερα τὴν ἐπιτομὴ σύνοψι
τῶν ἑξὶ τόμων τοῦ μεγάλου ἔργου
του, πὺν δημοσιεύτηκαν μέχρι τὸ
1946. Οἱ τέσσερες τελευταῖοι τό-
μοι τοῦ 1954, μὲ τὶς 2.685 σελί-
δες, συνοψίστηκαν ἐπίσης σ' ἓναν
τόμο 414 σελίδων. Ἀλλὰ καὶ ἡ
ἐπιτομὴ αὐτὴ δὲν ἀπλουστεύει
ἀπολύτως τὴν κατανόησι τῶν
ἱστορικῶν θεωριῶν τοῦ Τόυνμπη.
Σὰν πολλοὺς ἄλλους μεγάλους
διανοητὰς (Κάντ, Μάρξ), πὺν οἱ
ἰδέες του εἶναι σημαντικὲς, ἀλλὰ
διατυπωμένες σὲ ὕψος στρυφνὸ, ὁ
Τόυνμπη γράφει σὲ μιὰ σχολαστι-
κὴ, πυκνὴ γλῶσσα. Αὐτὸ βέβαια
εἶναι ἓνα ἐμπόδιο, ὅμως ἀξίζει
νὰ ὑπερνικηθῇ, γιὰτὶ ἡ μόρφωσι
τοῦ Τόυνμπη εἶναι τόσο ἐκπλη-
κτικὴ, ὁ ὄγκος τῶν στοιχείων
πὺν προσάγει τόσο ποικίλος καὶ

οί ιδέες του τόσο συναρπαστικές, ώστε η πνευματική ικανοποίησι από την προσεκτική ανάγνωσι τῆς « Μελέτης τῆς ἱστορίας » του εἶναι μεγάλη.

Σύγκρουσι τεσσάρων μεγάλων θρησκειῶν.

Σ' ὅσους ἔχουν διαβάσει Τόυνμπε, εἶναι γνωστὴ ἡ θεωρία του, ὅτι οἱ πολιτισμοὶ δημιουργοῦνται διὰ τῆς « ἀνταποκρίσεως » ἐκείνων πού εἶναι φορεῖς των σέ ὁρισμένες « προκλήσεις », ὅτι οἱ πολιτισμοὶ περιέρχονται σέ κρίσιμη κατάστασι ὅταν ἡ « δημιουργική μειονότητα », ἡ ὁποία ἐπρωτοστάτησε στή διαμόρφωσί τους, μεταβληθῇ σέ « δεσπόζουσα μειονότητα », ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς διαστάσεως ἑνὸς πολιτισμοῦ παρατρεῖται « περίοδος ταραχῶν », τὴν ὁποίαν ἀκολουθεῖ διαμόρφωσις « οἰκουμένης » κλπ. « Ὅλα αὐτὰ τὰ θέματα θίγονται ἐκ νέου στοὺς τέσσερες τελευταίους τόμους τοῦ ἔργου του, ἰδιαίτερη ὅμως ἔμφασι δίδεται στή θρησκεία. Ὁ Τόυνμπε πιστεύει ὅτι τέσσερες μεγάλες θρησκείες ἐμφανίστηκαν ὡς τώρα, πού ἀνοίγουν τέσσερες διαφορετικοὺς δρόμους γιὰ τὴν προσέγγισι τοῦ « Ἐνὸς Ἀληθινοῦ Θεοῦ τῆς Ἀγάπης ». Καὶ εἶναι θρησκεία τὸ ὑψηλότερο πνευματικὸ πέταγμα τῶν ἀνθρώπων, δηλαδή τὸ νόημα τῆς ἱστορίας καὶ ἡ ἐλπίδα τῆς. Οἱ τέσσερες μεγαλύτερες θρησκείες εἶναι ὁ Χριστιανισμός, ὁ Ἰσλαμισμός, ὁ Ἰνδουισμός καὶ ἡ Μαχαγιάννα (θεϊστικὴ αἵρεσις τοῦ βουδδισμού).

Μελετώντας τὴν ἱστορία 21 πολιτισμῶν πού ξεχώρισε, ὁ Τόυνμπε υποστηρίζει ὅτι οἱ περίοδοι τῆς μεγαλύτερης ἀκμῆς τῶν θρησκειῶν συμπίπτουν μὲ περιόδους πτώσεως τῶν λοιπῶν ἐκδηλώσεων τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐπομένως, δὲν εἶναι ἀπίθανο, ἀπὸ τὴν σημερινή κρίσι, νὰ προκύψῃ μιὰ νέα θρησκευτικὴ ἄνοδος.

Περιφρονώντας τὴ δογματικὴ θεολογία, ἀλλὰ πάντοτε ἀόριστος στὶς προσηπικὲς θρησκευτικὲς του πεποιθήσεις, ὁ Τόυνμπε ἐλπίζει σὲ μιὰ ἔνωσι τῶν τεσσάρων μεγάλων θρησκειῶν, ἀλλὰ δὲν τὴν περιμένει σύντομα. Θεωρεῖ σὰν τὶς δύο μεγαλύτερες ἀπειλὲς κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ τὸν милитарισμό καὶ τὴν « ὀλέθρια εἰδωλόλατρία » τοῦ ἐθνικισμοῦ. Καὶ ἐκεῖνο πού προσδοκᾷ εἶναι τὸ « Οἰκουμένικὸ Κράτος ». Πιστεύει ὅτε ἡ τελικὴ πολιτικὴ ἐνοποίησι τοῦ κόσμου εἶναι βεβαία καὶ νομίζει ὅτι καλὸ θὰ ἦταν νὰ μὴν ἐπιβληθῇ μὲ τὴ βία.

Δύο εἶναι τὰ ἐξέχοντα σημεῖα στή φιλοσοφία τῆς ἱστορίας τοῦ Τόυνμπε :

Τὸ ἓνα εἶναι ἡ κοσμοθεωρία πού βλέπει τὴν εὐρωπαϊκὴ καὶ δυτικὴ ἱστορία σὰν μέρος μόνον ἑνὸς εὐρυτέρου συνόλου, πού περικλείνει τὶς ἱστορίες 20 ἄλλων πολιτισμῶν. Ξεκινώντας ἀπὸ τὴν Κίνα, τὶς Ἰνδίες, τὴν Αἴγυπτο, τὴ Σουμμερία, τὸ Βυζάντιο, τὴν Ἀθήνα, τὴ Ρώμη καὶ φθάνοντας ὡς τὴ Νέα Ὑόρκη καὶ τὸ Λονδίνο, ὁ Τόυνμπε, μὲ τὴν ἀπέραντη ἱστορικὴ του προοπτικὴ, συμπληρώνει τὰ κενὰ καὶ τὴν ἀποσπασματικότητα πολλῶν ἱστορικῶν. Καί, κατὰ τὴν ἱστορικὴ αὐτὴ διαδρομὴ, θίγει συναρπαστικὰ θέμα-

τα, ὅπως : οἱ αἰτίες γιὰ τὴν τοποθεσία μεγάλων πρωτευουσῶν, ἡ ἠθικὴ τῶν βαρβάρων στὴν ἡρωϊκὴ ἐποχὴ τῆς ἱστορίας τους, οἱ νόμοι, οἱ γλῶσσες, τὰ νομισματικὰ συστήματα τῶν « Οἰκουμένικων Κρατῶν », οἱ σταυροφορίες, οἱ συναντήσεις πολιτισμῶν στὸ χῶρο — ὅπως εἶναι ἡ συνάντησι Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως — καὶ στὸ χρόνο — ὅπως ἡ ἀναγέννησι τῶν ιδεῶν τοῦ παρελθόντος.

Ὁ κόσμος μας : « Μιὰ ἐπαναστατημένη ἐπαρχία τῆς Πολιτείας τοῦ Θεοῦ ».

Τὸ ἄλλο θέμα, στὸ ὁποῖο σταθερὰ ξαναγυρίζει ὁ Τόυνμπε, εἶναι ἡ πεποίθησί του ὅτι ἡ θρησκεία εἶναι τὸ κλειδί τῆς ἱστορίας, ὅτι οἱ Νόμοι τοῦ Θεοῦ ἐγγυῶνται στὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκλογῆς καὶ ὅτι τὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα (δὲν τὸ καθορίζει) εἶναι συμφυὲς μὲ τὸν ἀνθρώπο. Ἐχει τὴν ἐλευθερίαν ἐκλογῆς ὁ ἀνθρώπος, μπορεῖ ὅμως νὰ ἐκλέξῃ ἐσφαλμένα. Ὁ κόσμος μας

εἶναι μιὰ ἐπαρχία τῆς Πολιτείας τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ μιὰ ἐπαρχία ἐπαναστατημένη καὶ πού, κατὰ τὴ φύσι τῶν πραγμάτων, ἔτσι θὰ μὲν πάντα. « Ὅλοι οἱ παλαιοὶ πολιτισμοὶ αὐτοκαταστράφηκαν καὶ ὁ δικός μας φαίνεται πῶς ἀκολουθεῖ τὸν ἴδιο δρόμο, λέγει ὁ Τόυνμπε. Ἀλλὰ ἡ αὐτοκαταστροφή δὲν εἶναι ἀναγκαστικὴ. Δὲν εἴμαστε πολὺ διαφορετικοὶ ἀπὸ τοὺς προκατόχους μας, ὅμως μποροῦμε νὰ γίνουμε, ἂν τὸ θελήσουμε. Οἱ οἰωνοὶ εἶναι ἀκόμη κακοί. Ἡ ὑπόθεσι τοῦ Τόυνμπε γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ εἶναι πολὺ ἀβέβαιη.

Ὁ Τόυνμπε ὑποτιμᾷ πολὺ ὅ,τι φαίνεται σημαντικὸ σὲ πολλοὺς ἀπὸ μᾶς. Κάνει πολλὰς ἀπόλυτες γενικεύσεις καὶ διατυπώνει νόμους πού ἐμπνέουν βαθὺ σκεπτικισμό. Καὶ μερικὲς ἀπὸ τὶς ὑπερ-ἀπλουστεύσεις του εἶναι τόσο κολοσσιαῖες, ὥστε ὀδηγοῦν σὲ παρανοήσεις. Ὡστόσο, τὸ βιβλίο τοῦ Τόυνμπε εἶναι χωρὶς συζήτησι ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἔργα τῆς ἐποχῆς μας.

Τέτοιο κακὸ δὲν τὸ ἤξεραν...

Ὁ ψυχίατρος, ἀφοῦ ἄκουσε μὲ πολλὴ κατανόησι τὴν πελάτισσά του, τὴ ρώτησε :

— Μήπως αὐτὴ ἡ ἰδιοτροπία πού προσέξατε στὸ γυιό σας εἶναι ζήτημα κληρονομικότητος στὴν οἰκογένειά σας ;

Ἡ κυρία σηκώνεται ἀπὸ τὴν καρέκλα τῆς ἀγριεμένη.

— « Ἀ, γιὰτρέ μου, ὅλα κι ὅλα ! Στὴν οἰκογένειά μας δὲν ὑπάρχει ἴχνος κληρονομικότητος !

Voo Doo

Η ΔΟΞΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ

Τοῦ

LINCOLN BARNETT

**Μιά καλλιτεχνική κληρονομιά καθρεφτίζει τη
μεγαλοπρέπεια τοῦ πολιτισμοῦ, τὸν
τρόπο τῆς σκέψης καὶ τῆς ζωῆς
καὶ τῆς δύναμι μιᾶς
αὐτοκρατορίας.**

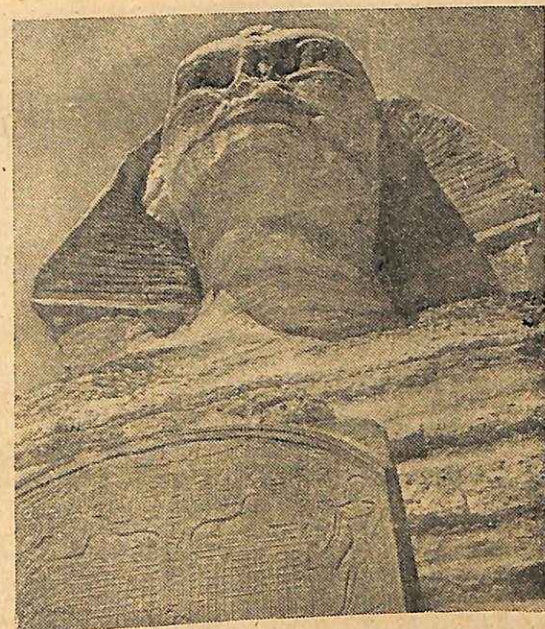
Μιά μέρα, γύρω στὰ 1408 π.Χ., ὁ νεαρὸς πρίγκιπας Τοῦθμωσις Δ' πήγε κυνήγι στὴν περιοχή τῆς μεγάλης Σφίγγας τῆς Γκίζας ποῦ ἔσπεκε ἐκεῖ κοιτάζοντας τὴν ἐρημο πάνω ἀπὸ 11 αἰῶνες. Ὅλο τὸ πρωὶ ἔτρεχε ἔδω καὶ κεῖ μὲ τὸ ταχύ του ἄρμα γυρεύοντας λεοντάρια, γκαζέλες καὶ ἄλλα ἀγρίμια. Στὴ ζέστη τοῦ μεσημεριοῦ σταμάτησε μὲ τὴν ἀκολουθία του καὶ ξάπλωσε νὰ κοιμηθῇ στὴ σκιά τῆς Σφίγγας.

Στὸν ὕπνο του ὄνειρεύτηκε πῶς τὸ ἱερὸ πνεῦμα τῆς Σφίγγας τοῦ μίλησε καὶ τοῦ εἶπε : « Κοίταξέ με, γυιέ μου Τοῦθμωσι... Θὰ σοῦ δώσω τὸ βασίλειό μου ἐπάνω στὴ γῆ... Κοίταξε πῶς πέσανε ἐπάνω μου οἱ ἄμμοι τῆς ἐρήμου. Περίμενα ἐσένα νὰ σοῦ πῶ τί εἶχα στὴν καρδιά μου, γιατί ἐσύ εἶσαι ὁ γυιὸς καὶ ὁ προστάτης μου. Πλησίασε ! » Ὅταν ἐγύπνησε ὁ πρίγκιπας ἔκανε ὄρκο νὰ ἐλευθερώσῃ τὴ Σφίγγα ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἄμμου. Καὶ ὅταν σὲ λίγο καιρὸ ἀνέβηκε στὸ θρόνο, ὅπως τοῦ εἶχε πῆ ἡ Σφίγγα, ἐξετέλεσε τὴν ὑπόσχεσί του. Καὶ ὄχι μόνο καθάρισε τὴ Σφίγγα ἀπὸ τὴν ἄμμο, ἀλλὰ ἔχτισε γύρω ἓνα προστατευτικὸ

τοιχο γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἄμμο νὰ πέφτῃ ἐπάνω στὴ Σφίγγα μὲ τὸν ἄερα. Ἡ περιγραφή τοῦ ἐπεισοδίου αὐτοῦ χαρακτηρίστηκε σὲ μιὰ στήλη ἀπὸ γρανίτη ποῦ ὑπάρχει ἀκόμη σήμερον στηριγμένη στὸ στήθος τῆς Σφίγγας. Ἡ ἱστορία δείχνει πῶς οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἔκαναν ὅς τις ποῦμε ἀνασκαφές, γιατί ἡ ἱστορία τῆς χώρας τους ἀπλωνόταν σὲ τόσο πολλὰ χρόνια, ὥστε καὶ οἱ ἴδιοι μελετοῦσαν τὰ παλιά τους μνημεῖα καὶ τὰ ἀντίκρυζαν μὲ περιέργεια καὶ θαυμασμό. Μὲ τὸ πέρασμα τῶν αἰώνων καταγράφανε κάθε προσκύνημά τους σὲ ἀρχαίους τόπους, σὲ ἀναμνηστικὲς πλάκες καὶ ἐξακολουθοῦσαν νὰ λατρεύουν τοὺς παλιούς βασιλιάδες σὰν θεούς, 3.000 χρόνια μετὰ τὴν ταφή τους κοντὰ στὸ Νεῖλο.

Παρ' ὅλη τὴ συνέχεια τοῦ πολιτισμοῦ της, τὸ ρεῦμα τῆς ἱστορίας τῆς Αἰγύπτου δὲν ἦταν πάντα γαλήνιο. Μακροχρόνιες ἐποχὲς ἡσυχίας τις διαδέχονταν ξαφνικὰ χρόνια ἐσωτερικῶν διαταραχῶν καὶ πολέμων. Ἡ πρώτη ἀναταραχὴ ξέσπασε στὸν τόπο γύρω στὰ 2200 π.Χ., στὰ τέλη τοῦ Παλαιοῦ Βασιλείου. Ἦταν ἡ ἐποχὴ ποῦ ὁ αἰγυπτιακὸς πολιτισμὸς διαμορφώ-

Ἡ Μεγάλῃ Σφίγγα πάνω τὴν ἄμμωδὴ ἐρημο τῆς Γκίζας βλέπει ἀδιάφορη τοὺς αἰῶνες. Ἡ μορφή τοῦ βασιλιᾶ Κάφ - ρε σκαλισμένη πάνω στὴν πέτρα 2600 χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸ Χριστό, ἐνέπνεε γιὰ αἰῶνες τὸ φόβο στοὺς Αἰγυπτίους. Ἡ ἐπιγραφή, γραμμένη στὰ 1500 π.Χ., λέει γιὰ τὸ πῶς ὁ βασιλιάς Τοῦθμωσις 4ος ὄνειρεύτηκε ὅτι ἡ Σφίγγα τοῦ εἶπε νὰ καθάρισῃ τὸ πρόσωπό της ἀπὸ τὴν ἄμμο. Μόλις ἔγινε βασιλιάς ὁ Τοῦθμωσις, ὁ καθαρισμὸς τῆς Μεγάλῃς Σφίγγας ἦταν ἀπὸ τὰ πρῶτα τοῦ ἔργου.

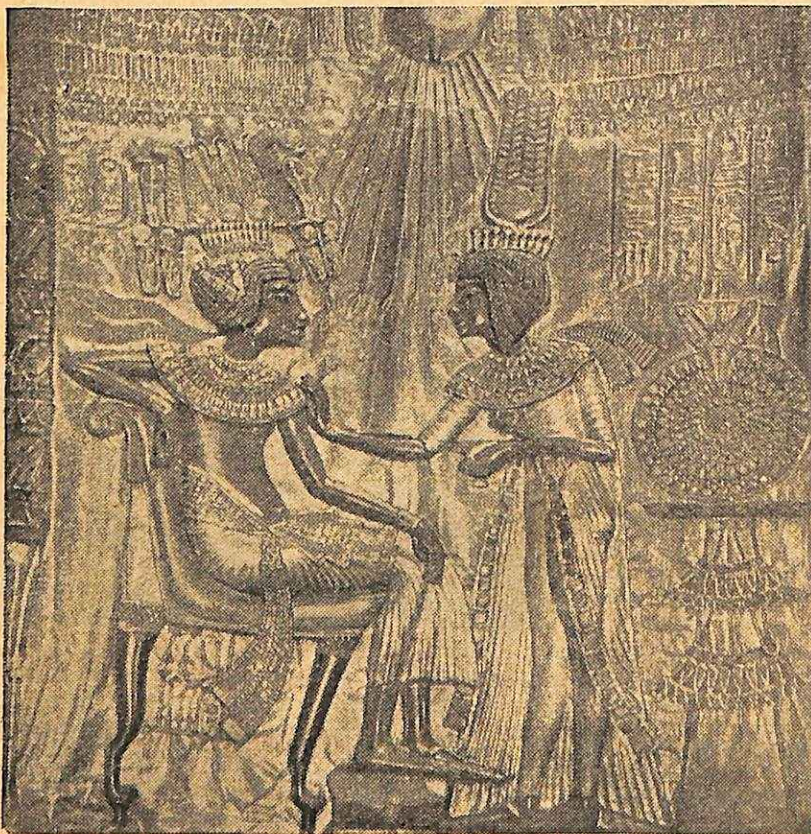

νόταν, τότε ποῦ τὸ ἐθνικὸ πνεῦμα ἐκφράστηκε μὲ τὴν ἀνέγερσι τῶν πυραμίδων καὶ τῇ δημιουργίᾳ θαυμάσιων ἔργων τέχνης. Ὑστερα ἀπὸ πέντε αἰῶνες, κατὰ τοὺς ὁποίους οἱ παλαιοὶ μονάρχες βασιλεύσαν μὲ ἀπόλυτη ἰσχύ, ἡ ἐξουσία τῆς κυβερνήσεως ἄρχισε νὰ ἀποκεντρώνεται, ἐνῶ ἄρχισε νὰ ἐπεκτείνεται ἡ δύναμι τῶν γαιοκτημόνων εὐγενῶν καὶ τῶν ἱερέων. Ὅταν πέθανε ὁ βασιλιάς Πέπτι Β', ποῦ ἀνέβηκε στὸ θρόνο παιδί καὶ βασίλευσε 94 χρόνια - αὐτὴ ἦταν ἡ μακρότερη βασιλεία στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας - ἡ Αἰγύπτος ἔπεσε σ' ἓνα χάος κοινωνικῆς ἀταξίας καὶ ἐμφυλίου πολέμου. Σ' ὅλη τὴν κοιλάδα τοῦ Νεῖλου οἱ διάφοροι πρίγκιπες πολεμοῦσαν μεταξύ τους μὲς σὲ τέτοια σύγχυσι, ὥστε λένε πῶς κάποτε συνυπῆρχαν 70 βασιλίδες σὲ 70 ἡμέρες. Ἡ παλιά τάξι χάθηκε, τὸ ἐμπόριο ἐξαρθρώθηκε, οἱ νοοὶ καὶ οἱ τάφοι λεηλατήθηκαν.

Ἡ ἀγωνία τῆς ἐποχῆς καθρεφτίζεται στὰ γραφόμενα τοῦ προφήτη Ἰσουβέρ : « Ἡ γῆ γυρίζει σὲ μιὰ τρομερὴ δίνη... Ὁ κλέφτης κατέχει

τώρα τὰ πλούτη... Τὰ παιδιά τῶν εὐγενῶν χτυποῦνται... Ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια εἶναι ἐμφύλιος σπαραγμός. Καθένας μπορεῖ νὰ σκοτωθῇ μέσα στὸ ἴδιο του τὸ σπῆτι. » Ὡστόσο μέσα ἀπ' αὐτὴ τὴ δίνη γεννήθηκαν μερικὲς θετικὲς ἀξίες : μιὰ καινούργια ἐμφασι στὸν ἀτομισμό, κοινωνικὴ ἰσότητα καὶ ἀξιοπρέπεια γιὰ τὸν κοινὸ ἀνθρώπο.

Γύρω στὰ 2050 π.Χ., ὕστερα ἀπὸ ἀναρχία ἑκατὸ χρόνων καὶ πλέον, μιὰ δυνατὴ οἰκογένεια ἀπὸ τὴ μακρινὴ νότια πολιτεία τῶν Θηβῶν, 600 μίλια πέρα στὸ Νεῖλο, ἔνωσε πάλι τὴν Αἰγύπτο καὶ ἐγκαίνιασε τὴ Μέση Βασιλεία, τὴ δεύτερη μεγάλη περίοδο ἐθνικῆς ἀναπτύξεως. Ἰσχυροὶ καὶ εὐσυνείδητοι βασιλίδες ἔφεραν πάλι στὸν τόπο εὐημερία καὶ εἰρήνη. Τὸ ἔργο τῆς ἀνασυντάξεως δὲν ἦταν εὐκολο, γιατί τὴν Αἰγύπτο πλεῖν τὴν ἐποχὴ τὴν ἀποτελοῦσαν πλῆθος πρίγκιπάτα ποῦ τὰ κυβερνοῦσαν ὑπερήφανοι καὶ ἰσχυροὶ πρίγκιπες. Οἱ βασιλίδες τῶν Θηβῶν διατηροῦσαν τὸ φεουδαρχικὸ τους κράτος ἐφαρμόζοντας προγράμματα οἰκονομικῆς ἀνα-

Ἡ βασίλισσα Ἀνκές - ἐν - Ἀμόν, γυναίκα τοῦ Τούτ - ἀνκ - Ἀμόν, περιποιεῖται τὸν ἄντρα της σάν κοινή θηγή. Μὲ ἓνα μύρο τοῦ τρίβει τὰ χέρια. Τὸ χαριτωμένο καὶ πολύπλοκο στήν ἐκτέλεσι ἀνάγλυφο δείχνει πῶς ἡ αἰγυπτιακὴ τέχνη ἔχει ἤδη ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὴν ἀπλότητα παλαιότερων ἐποχῶν. Ὁ ἀετὸς καὶ ἡ κόμπρα στολίζουν τὸ μέτωπο τοῦ βασιλιᾶ καὶ οἱ κόρες τῶν ματιῶν του εἶναι ἀπὸ μαῦρο, ὀψιανὸ λίθο.

πτύξεως καὶ δημοσίῳν ἔργων, πού ἔδιναν στὸν πληθυσμὸ ἀπασχόλησι καὶ φαγητό. Ἔστειλαν ἀποστολὲς γιὰ ν' ἀνοίξουν ὀρυχεῖα στὴ χερσόνησο τοῦ Σινᾶ καὶ ἔχτισαν σταθμούς καὶ ἀστυνομικά κέντρα στοὺς δρόμους τῆς ἐρήμου. Ὁ βασιλιάς Ἀμενεμχάτ ἔχτισε ἓνα τεράστιο ὕδραγωγεῖο πού συγκέντρωνε τὸ ἐτήσιο ἐκχύλισμα τοῦ Νείλου καὶ πότιζε 27.000 ἀκρ γῆς.

Ἡ Μέση Βασιλεία ἔφτασε σ' ἓνα ξαφνικὸ τέρμα τὸν 18ο αἰῶνα π.Χ. Αὐτὴ τὴ φορά τὴν καταστροφή τὴν

ἔφεραν ἐξωτερικοὶ ἐπιδρομεῖς, οἱ Ὑγῶς, ἓνα πλῆθος ἀπὸ ἀσιατικούς φυλάρχους πού ἐπωφελήθηκαν ἀπὸ μιά ἐσωτερικὴ διχόνοια καὶ ἐγκαταστάθηκαν στὸ Δέλτα τοῦ Νείλου σὲ ὠχυρωμένα στρατόπεδα, ὅπου ἔμειναν ἐνὸς αἰῶνα. Ἡ κατοχὴ αὐτὴ εἶχε βαθεῖα ἐπίδρασι στὸ μέλλον τῆς χώρας. Οἱ Ὑγῶς εἰσήγαγαν στὴν Αἴγυπτο τὸ ἄλογο, τὸ ὄρμα καὶ τὴν πανοπλία. Οἱ Αἰγύπτιοι, πού δὲν εἶχαν ἄλλοτε χρειαστῇ αὐτὰ τὰ ὄπλα, τὰ ἔστρεψαν ἐναντίον τῶν εἰσβολέων καὶ τοὺς ἐδίω-

ξαν ἀπὸ τὸν τόπο τους. Ἡ κατοχὴ αὐτὴ ἀκόμη δημιούργησε μιά καινούργια ἐθνικὴ ψυχολογία, πού ὠδήγησε τοὺς Αἰγύπτιους στὴν περίοδο τοῦ ὑλικοῦ μεγαλείου τους, στὴν αὐτοκρατορία.

Γιὰ πρώτη φορά στὴν ἱστορία τους οἱ Αἰγύπτιοι βρέθηκαν κάτω ἀπὸ ξένη κυριαρχία. Ἡ ταπείνωσι αὐτὴ ζύπνησε τὸ παλιό τους αἶσθημα κυριαρχίας καὶ ἀσφάλειας μὲ τὴν προστασία τῶν θεῶν. Γιὰ νὰ προστατέψουν τὰ σύνορά τους ἀπὸ μιά ἄλλη ἐπιδρομὴ, κυνήγησαν τοὺς Ὑγῶς στὴν Παλαιστίνη καὶ τὴ Συρία καὶ τοὺς ἔκαναν ἐπιδρομὲς ἀντιπλοίων. Οἱ ἀρχηγοὶ στὶς ἐκστρατεῖες αὐτὲς ἦταν Θηβαῖοι, ἰδρυταί τῆς 18ης δυναστείας, οἱ πιὸ ἰσχυροὶ μονάρχες τῆς αἰγυπτιακῆς ἱστορίας. Χάρη στὴ στρατιωτικὴ τους δραστηριότητα ἀπέκτησε μιά καινούργια ἀντίληψι ἐθνικῆς ἀσφάλειας, βασισμένης σὲ μακρυνὰ σύνορα πού τὰ χώριζε ἀπὸ τὸ κυρίως κράτος μιά ζώνη ἀπὸ δορυφόρα κράτη.

Ἡ μεταβολὴ ἀπὸ τὴν πατροπαράδοτη ἀπομονωτικὴ πολιτικὴ τῆς Αἰγύπτου στὴν πολιτικὴ τοῦ δυναμικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ πραγματοποιήθηκε μὲ σα σὲ ἀρκετὲς γενεές. Ἡ ἀντίληψι αὐτὴ ὠλοκληρώθηκε τελικὰ ἀπὸ τὸν μεγάλο βασιλιᾶ - πολεμιστὴ Τούθμωσι Γ', ὅστερα ἀπὸ χρόνια δριμείας ἀντιθέσεως μὲ τὴ μητρυνὰ του τὴ βασίλισσα Χατσεψσουτ. Ὁ Τούθμωσις ἐπέξετεινε τὰ σύνορα τῆς Αἰγύπτου ὥς τὸν Εὐφράτη καὶ ὥργανωσε τὴ μεγαλύντερη αὐτοκρατορία πού γνῶρισε ὁ ἄνθρωπος. Ἡ αὐτοκρατορία τοῦ ἦταν ἀκόμη ἀπὸ τὶς διαρκέστερες τῆς ἱστορίας. Ἡ πρωτεύουσά του, οἱ Θῆβες, ἔγινε κέντρο τοῦ ἀρχαίου κόσμου, μιά λαμπρὴ μητρόπολι πού τὰ πλούτη της ἦταν τόσο φημισμένα, ὥστε αἰῶνες ὀργότερα τὰ ὕμνησε ὁ Ὀμηρος.

Μὲ τοὺς ἀμέσους διαδόχους τοῦ Τούθμωσι, ἡ αὐτοκρατορία βρισκόταν σὲ μεγάλη ἀκμὴ. Ἀλλὰ στὰ μέσα τοῦ 14ου αἰῶνα πρόβαλε μιά ἐντελῶς διαφορετικὴ προσωπικότητα, ὁ Ἀκενατόν, ἡ καταπληκτικώτερη μορφή τῆς αἰγυπτιακῆς ἱστορίας. Ἦταν ἓνας ἐπαναστάτης, ἓνας φιλόσοφος πού προσπάθησε νὰ προσηλυτίσει τὴν Αἴγυπτο στὸ μονοθεῖσμό καὶ μ' αὐτὸ τὸν τρόπο προκάλεσε μιά κρίσι πού παρὰ

λίγο νὰ καταστρέφει ὀριστικὰ τὴν αὐτοκρατορία.

ΒΑΣΙΛΙΑΔΕΣ, ΕΥΓΕΝΕΙΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΙ ΘΝΗΤΟΙ

Μέσα ἀπὸ τὴν ἀναρχία καὶ τὴν ἀπελπισία πού πλημμυρίσανε τὴν Αἴγυπτο ἐπὶ 150 χρόνια, ἀνέμεσα στὴν κατάρρευσι τῆς Παλαιᾶς Αὐτοκρατορίας καὶ τὴν ἀνοδο τῆς Μέσης Αὐτοκρατορίας, παρουσιάστηκε ἡ εἰκόνα ἑνὸς καινούργιου ἀνθρώπου. Ὁ ἀμέριμνος ὑλιστικὸς κόσμος τῶν παλαιότερων ἐποχῶν εἶχε πνιγῇ στὸ χάος καὶ μαζί μ' αὐτὸν πολλὲς ἀπὸ τὶς ἀξίες πού εἶχαν συνθέσει τὴν κοινωνικὴ του διάρθρωσι. Τώρα, καθὼς σκοτεινίασε ἡ ἰδέα τῆς τελειότητος τοῦ βασιλιᾶ - θεοῦ, ἀνέβηκε τὸ ἐπίπεδο τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων. Αἰῶνες πρὶν ἀπὸ τοὺς προφῆτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης οἱ Αἰγύπτιοι εἶχαν ἀναπτύξει ἠθικὲς ἀρχὲς πού στηρίζαν τὴν ἀξία τοῦ ἀτόμου.

Ἡ ἀναταραχὴ ἦταν πιὸ χτυπητὴ στὶς ἀντίληψεις γιὰ τὴ μεταθανάτια ζωὴ. Στὴν Παλαιὰ Αὐτοκρατορία μόνον οἱ βασιλιᾶδες ἦταν βέβαιοι πῶς θὰ πῆγαιναν κοντὰ στοὺς θεοὺς μετὰ τὸ θάνατό τους. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ τοὺς ἔθαβαν μὲ πολὺπλοκες τελετὲς σὲ τάφους στολισμένους μὲ ἀγάλματα γιὰ νὰ στεγάσουν τὶς ψυχὲς τους καὶ γεμάτους ἐπιγραφὲς μὲ μαγικὲς φράσεις καὶ ξόρκια πού θὰ ἐξασφάλιζαν τὴν καλὴ τους ὑποδοχὴ στὴ μέλλουσα ζωὴ. Ἀλλὰ μὲ τὴν ἐξασθένησι τῆς ἰσχύος τῶν βασιλέων, οἱ ἀνερχόμενοι εὐγενεῖς θέλησαν κι αὐτοὶ νὰ συναντήσουν τοὺς θεοὺς. Ἔτσι οἰκειοποιήθηκαν τὰ βασιλικά ἐπιθανάτια κείμενα καὶ τὰ χαράξανε στὶς σαρκοφάγους τους. Ὑστερα οἱ πλούσιοι κοινοὶ θνητοὶ ἔκαναν τὴν τάφή τους μὲ ἐπισημότητα καὶ ἀναμνηστικὲς πλάκες. Ἔτσι οἱ ταφικοὶ φραγμοὶ καταργήθηκαν μπροστὰ στὸ θάνατο. Ἡ προσδοκία τῆς ἀθανασίας ἀπλώθηκε σὲ ὅλους.

Μὲ τὴν ἐννοια μιᾶς θριαμβευτικῆς μεταθανάτιας ζωῆς ἤρθε καὶ μιά καινούργια ἀντίληψι γιὰ τὰ μέσα μὲ τὰ ὁποῖα θὰ ἔφθανε κανεὶς σ' αὐτήν. Ἡ ἔμφασι μετατοπίστηκε ἀπὸ τὶς τελετὲς στὴν ἐνέργειά ζωὴ, ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ στὸ ἀ γ α θ ὁ. Μιά παροιμία τῆς ἐποχῆς ἔλεγε: «Φρόντισε τὸ μνημεῖο σου νὰ

διαρκέσει μαζί με την αγάπη για σένα. Πιο καλά γίνεται δεκτός ο χαρακτήρας ενός ανθρώπου με καθαρή καρδιά, παρά τα πλούσια αφιέρωματα ενός κακού. »

Παρ' όλο που οι Αιγύπτιοι ξεκαθάρισαν την ιδέα της δημοκρατικής ήθικης, η διάρκειά της ήταν λίγη. Ένω η έννοια της ήταν καθαρή σε εποχές ταραγμένες, με την επάνοδο της ευημερίας και της ήθικης πειθαρχίας η έννοια αυτή θάμπωσε και σκοτεινίασε. Όσο περισσότερο μορφές της επιζήσανε. Οι καινούριοι βασιλείς δεν μπορούσαν πια να απολαμβάνουν τα πλούτη τους άπαθεις και ασυγκίνητοι για τα προβλήματα του λαού. Η αναγνώριση των ατομικών δικαιωμάτων είχε αφήσει τα ίχνη της και το βασιλικό αξίωμα επέβαλε μεγαλύτερες υποχρεώσεις στις συνειδήσεις. Ο μονάρχης δεν ήταν μόνο κυβερνήτης των ανθρώπων, αλλά και ποιμένας τους. « Έλεσα το φτωχό και φρόντισα το όρφανό », είπε ο βασιλιάς Άμενεμάτ Α' στο γιό του. Και το βάρος της μοναξιάς της βασιλείας χαρακτήριζε για πάντα στο γεμάτο φροντίδες πρόσωπο του Άμενεμάτ Γ', όπως φαίνεται στο αγαλμά του.

Ο ΘΗΛΥΚΟΣ ΦΑΡΑΩ ΚΑΙ Ο ΚΑΤΑΚΤΗΤΗΣ

Στο τεράστιο πανόραμα της αιγυπτιακής ιστορίας, κανένα διάλειμμα δεν ήταν τόσο δραματικό όσο εκείνο των πενήντα χρόνων που είδε να γεννιέται η αυτοκρατορία. Γιατί τότε παρουσιάστηκαν στη σκηνή σε σκληρή αντίθεση δύο από τις πιο λαμπρές και πιο ισχυρές προσωπικότητες που επηρέασαν τα ανθρώπινα πράγματα. Η μία ήταν η βασίλισσα Χατσεψούτ, η πρώτη μεγάλη γυναίκα που αναφέρει η ιστορία, και η άλλη ο βασιλιάς Τούθμωσις Γ', η σπουδαιότερη στρατιωτική μεγαλοφυΐα της Αιγύπτου και ο καλύτερος αυτοκρατορικός οργανωτής που επέξτεινε τα σύνορα του κράτους ως τα μακρύτερα του όρια και μετέτρεψε την πρωτεύουσά του, τις Θήβες, στο πλουσιότερο κέντρο του αρχαίου κόσμου.

Ο ανταγωνισμός ανάμεσα στην Χατσεψούτ και στον Τούθμωσι δημιουργήθηκε από κάτω παράξενο. Υπακούοντας στη συνήθεια των Αι-

γυπτίων βασιλέων να συγγενεύουν πάντα με βασιλικό, με άλλα λόγια με ιερό αίμα, η Χατσεψούτ είχε παντρευτεί τον αδελφό της Τούθμωσι Β' και έγινε αντιβασίλισσα όταν ο άνδρας της πέθανε, το 1490 π.Χ. Ο Τούθμωσις Γ', που ήταν τότε 10 - 12 ετών, ήταν γιός του Τούθμωσι Β' και μιάς κοπέλλας της αὐλῆς, δηλαδή ήταν συγγενής προγόνος και άνεμος της βασίλισσας. Για να ενισχύσει την αντιβασίλεια της η Χατσεψούτ οικειοποιήθηκε άντρικούς τίτλους και ύπουρα γήματα, ακόμη και το «ιερόν γένειον», και έγινε «βασιλιάς», ενώ συγχρόνως περιώρισε τον Τούθμωσι σ' έναν άσημαντο ρόλο στις υποθέσεις του κράτους. Όσο περνούσαν τα χρόνια, ο Τούθμωσις ώριγίζονταν όλο και περισσότερο και περίμενε την ημέρα που θα κρατούσε αυτός τον σκήπτρο και θα ώδηγοῦσε τις στρατιές της Αιγύπτου. Άλλά τον επισκίαζε η καλή διακυβέρνηση της Χατσεψούτ, που έδωσε στην Αίγυπτο ευημερία και πολιτισμό. Η βασίλισσα έκτελούσε τεράστια δημόσια έργα, ανοικοδομούσε τους παλαιούς ναούς και έχτιζε καινούργιους. Έκμεταλλευόταν τα όρυχτα του Σινά, έστειλε έμπορικές αποστολές σε μακρινά μέρη και η κυριαρχία της ήταν γερά έδραιωμένη.

Στο 17ο έτος της βασιλείας της η μεγάλη βασίλισσα πέθανε και ο Τούθμωσις, πάνω από 30 ετών τότε, βρέθηκε επιτέλους ανεξάρτητος. Η πρώτη του πράξη ήταν να ρίξει τα αγαλματα του ναού της Χατσεψούτ και να σβήσει το όνομα και τη μορφή της από παντού. Ύστερα, όταν η μαγιά του ήσυχασε, μάζεψε γρήγορα στρατό και ξεκίνησε να πολεμήσει εναντίον μιάς ομάδας βασιλείων - πόλεων στην περιοχή της Παλαιστίνης, της Συρίας και του Λιβάνου, που έτοιμάζονταν να επαναστατήσουν εναντίον της αιγυπτιακής κυριαρχίας. Προχωρώντας με καταπληκτική ταχύτητα ο Τούθμωσις αϊφνιδίωσε τον έχθρο. Η πολιορκία κράτησε έπτὰ μήνες, αλλά όταν οι πεινασμένοι έχθροι παραδόθηκαν, ο Τούθμωσις έδειξε μεγαλοψυχία. Δέχτηκε τον όρκο άφοσίωσης που του έδωσαν και διώρισε ντόπιους πρίγκιπες να κυβερνούν στο όνομά του. Για να εξασφαλίσει την πίστη τους, πήρε μαζί του στις Θήβες τους μεγα-

λύτερους γιούς των πριγκίπων και τους προσέφερε άνετη ζωή, καλή μόρφωση και έντατική καθοδήγηση για να τους κάνει φίλους της Αιγύπτου.

Τα επόμενα είκοσι χρόνια ο Τούθμωσις έκανε έκστρατείες στην Άσία κάθε άνοιξη. Καμιά φορά απλώς έκανε μιά παρέλαση με το στρατό του για να επιδείξει τη δύναμή του, καμιά φορά έδινε μάχες. Με την πολιτική της ήπιότητας και της « τοπικής διοικήσεως » διατηρούσε τον έλεγχο των μακρινών του κτήσεων με μικρές φρουρές που έπαιζαν το ρόλο άστυνομίας και « υπηρεσίας πληροφοριών ». Άνάμεσα στις έκστρατείες επαγρυπνούσε στις τοπικές υποθέσεις περιοδεύοντας το κράτος του από τη μιά άκρη στην άλλη, επιβάλλοντας τίμια διαχειρίσι και αρκετά έπαχθεις φόρους. Ο Τούθμωσις ήταν άνθρωπος πολυσύνθετος και ευλύγιστος. Η προσωπική του ψυχαγωγία ήταν να σχεδιάζει θαυμάσια βάζα και να κάνει συλλογές εξωτικών φυτών. Όταν πέθανε, μόλις 65 ετών, το 1436 π.Χ., άφησε ένα δημιουργήμα δικό του, την πρώτη μεγάλη οργανωμένη αυτοκρατορία του κόσμου που διατηρήθηκε 300 χρόνια. Άλλά ο ναός της Χατσεψούτ, χτισμένος στους πρόποδες απόκρημνων

Ο Τούθμωσις ήταν ένας από τους μεγαλύτερους οργανωτές της αιγυπτιακής αυτοκρατορίας.

βράχων, διατηρήθηκε πάνω από 3.000 χρόνια σαν ένα έργο αιώνας όμορφιάς. Είχε τρεις επάλληλες κιονοστοιχίες που έφθαναν ως ένα βωμό μέσα στο βράχο και την εποχή της Χατσεψούτ ο ναός συνδεόταν με το Νείλο με μιά λεωφόρο με σφίγγες μήκους τριών μιλίων.

ΤΑ ΠΛΟΥΤΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

Την εποχή των ισχυρών Φαραώ που διαδέχτηκαν τον Τούθμωσι Γ' η Αίγυπτος γνώρισε μιά περίοδο ευημερίας και πλούτου που δεν την είχε γνώρισε ποτέ ως τότε ο κόσμος. Από τα πιο μακρινά σύνορα της αυτοκρατορίας έφθαναν στις Θήβες άμυθητα πλούτη - λείες πολέμου, δώρα και έμπορικά αγαθά. Κάθε μέρα έφταναν γαλέρες από τη Φοινίκη φορτωμένες χρυσό και άσημι, κέδρους από το Λίβανο, άρματα, άλογα και κρασιά. Από το νοτιά έφταναν μαοῦνες γεμάτες έλεφαντόδοντο και έβενο, λιβάνι, καλλυντικά και μύρα. Τα πλούτη αυτά συνόδευε και ένα ρεύμα ξένων που μετέβαλαν τις Θήβες σε κοσμοπολιτική πολιτεία με πλούσια σπίτια και πλούσια ζωή. Οι άλλαγές αυτές επηρέασαν βαθιά το γούστο των Αιγυπτίων. Οι πατροπαράδοτες καθαρές και αύστηρες γραμμές της τέχνης της Πα-

Η πρώτη γυναίκα που κυβέρνησε από το θρόνο την Αίγυπτο ήταν η ξακουσμένη Χατσεψούτ.

λαϊκῆς Βασιλείας ἔδωσαν τῇ θέσι τους σὲ μοτίβα πρὶο διακοσμητικὰ καὶ πολὺ-πλοκά. Τὸ ἀπλὸ φόρεμα τῆς παλαιότερης ἐποχῆς ἔδωσε τῇ θέσι του σὲ πλουσιώτερες ἀμφιέσεις.

Ἡ αἰσθητικὴ τάσι τῆς ἐποχῆς ἐκφράστηκε ζωηρότερα στὶς βασιλικὲς καφέ. Παρ' ὅλο πού οἱ πυραμίδες δὲν ἦταν πιά τῆς μόδας στὰ χρόνια τῆς Μέσης Βασιλείας, οἱ βασιλιάδες θάβονταν μὲ ἐξαιρετικὴ μεγαλοπρέπεια σὲ θαλάμους πού τοὺς λάξευαν στὰ βράχια κοντὰ στὶς Θῆβες. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ τάφοι λεηλατήθηκαν σὲ ἐποχὲς ἀναρχίας ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ Τούτανχαμών. Ἦταν ἓνας λιγώτερο σημαντικὸς βασιλιάς, πού πέθανε 18 ἐτῶν τὸ 1344 π.Χ., ἀλλὰ ἀπὸ κάποια ἰδιοτροπία τῆς ἱστορίας ὁ τάφος του παρέμεινε ἀνέπαφος. Ὅταν οἱ ἀρχαιολόγοι τὸν ἀνοίξαν, τὸ 1922, βρέθηκαν μπροστά σ' ἕνα θησαυρὸ νεκρικῆς τέχνης μὲ τρεῖς θῆκες τῆς μούμιας, ἐπιπλά καὶ ἀνάγλυφα πού ἐδείχναν τὸ γοῦστο τῆς ἐποχῆς καὶ τί θαυμάσια πράγματα ἐκλείναν μέσα τους οἱ τάφοι τῶν μεγάλων Φαραῶ. Ἡ ἐσωτερικὴ θῆκη τῆς μούμιας τοῦ Τούτανχαμών ἦταν δουλεμένη σὲ χρυσὸ καὶ στολισμένη μὲ λάπιδες λάζουλι. Πάνω στὰ σταυρωμένα χέρια του καὶ στὴν κοιλιὰ του ἦταν ὁ γύψ καὶ ἡ κόμπρα, θεοὶ τῆς Ἄνω καὶ Κάτω Αἰγύπτου. Τὸ πόδια του τὰ ἀγκάλιαζαν τὰ φτερά τῆς θεᾶς Ἰσιδος. Τὸ κεφάλι τοῦ βασιλιά ἦταν σμιλεμένο σὲ φύλλα χρυσοῦ καὶ γαλάζιας ὑάλου. Τὸ ἄσπρο τῶν ματιῶν του ἦταν ἀπὸ κρυσταλλικὴ ἄβυσσος καὶ οἱ ἱριδες ἀπὸ ὀψιανὸ λίθο. Τὸ σύνολο ἔδινε μιὰ ἐντύπωσι πλούτου καὶ μεγαλείου.

ΘΕΟΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΤΑΘΑΝΑΤΙΑΣ ΖΩΗΣ

Παρ' ὅλο πού τοὺς ἀπασχολοῦσε πολὺ ἡ αἰωνιότητα, οἱ Αἰγύπτιοι δὲν ἀποκτήσανε ποτὲ ἕνα συνεκτικὸ σύστημα θρησκευτικῆς σκέψης. Οἱ θεοὶ ἀκμάζαν καὶ παρακμάζαν καθὼς ἡ πολιτικὴ κυριαρχία μετατοπιζόταν ἀπὸ τὴ μιὰ πόλιν στὴν ἄλλη, τὰ ὀνόματά τους ἀλλάζαν καὶ ὁ ἓνας ἐπαίρνε τὶς ἰδιότητες τοῦ ἄλλου. Ἀρχικὰ οἱ Αἰγύπτιοι ἐβλέπαν τοὺς θεοὺς τους στὴ φύσι, στὸν ἀνεμο καὶ τὸ νερὸ, στὰ δέντρα καὶ τὰ ζῶα καὶ τὸν οὐρανὸ.

Τὴν ἐποχὴ τῆς ἀνεγέρσεως τῶν πυραμίδων, ὅταν ἄρχισε νὰ ἐδραιώνεται μιὰ ἐπίσημη θρησκεία, οἱ μεγαλύτεροι θεοὶ ἀποτελοῦσαν μέλη μιᾶς θεϊκῆς οἰκογένειας. Σύμφωνα μὲ τὴν κοσμογονία τους, ὁ δημιουργὸς Ἀτοὺμ βγήκε ἀπὸ τὸ χάος καὶ γέννησε τοὺς δύο πρώτους θεοὺς, τὸν Σού, θεὸ τοῦ ἀέρα, καὶ τὸν Τεφνούτ, θεὸ τῆς ὑγρασίας. Καὶ ἔτσι ἀκολουθοῦν οἱ ἄλλοι θεοὶ. Ὁ Ὅσιρις ἐγίνε θεὸς τῆς μεταθανάτιας ζωῆς καὶ ἡ γυναίκα του ἡ Ἰσις λατρεύονταν στὴν Αἴγυπτο σὰν πρότυπο πιστῆς συζύγου. Στὶς παραστάσεις ὁ Ὅσιρις παρουσιάζεται νὰ κρατᾷ ποιμενικὴ ράβδο, τὸ πατροπαράδοτο σύμβολο τῆς κυριαρχίας σὲ ζωντανούς καὶ νεκρούς. Κάθε Φαραὼ πίστευε πὺς ἦταν γιοῦς τοῦ Ὅσιρι, ἀρα ζωντανὴ ἐνσωμάτωσι τοῦ Ὁρου, γιοῦ τοῦ Ὅσιρι καὶ τῆς Ἰσιδος. Κάθε Φαραὼ ἦταν, καθὼς ὅλοι πίστευαν, γιοῦς τοῦ Ρά, πού χανόταν κάθε βράδυ καὶ ξαναγεννιόταν μὲ τὴν ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου. Καὶ οἱ δύο αὐτὲς ἱστορίες προϋπέθεταν τὴν ἰδέαν τῆς ἀναστάσεως καὶ οἱ Αἰγύπτιοι εἶχαν καὶ στὶς δύο ἀδυναμίας.

Ὁ θεὸς πού συγκέντρωσε μεγαλύτερη δύναμι ἦταν ὁ Ἀμόν - Ρά. Ὅταν οἱ Θῆβες ἐγίναν πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορίας, ὁ Ἀμόν - Ρά ἐγίνε βασιλιάς τῶν θεῶν, μιὰ καθολικὴ θεότητα πού συνένωνε τὶς κοσμικὲς δυνάμεις τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἀέρα καὶ ἔδινε στὴν αἰγυπτιακὴ διακυβέρνησι μιὰ θεϊκὴ χροιά.

ΤΑ ΓΙΓΑΝΤΙΑΙΑ ΕΡΕΙΠΙΑ ΜΙΑΣ ΦΘΙΝΟΥΣΑΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

Ἡ αἰγυπτιακὴ αὐτοκρατορία γνώρισε μιὰ τελευταία ὀρμὴ δόξας στὸ ἡλιοβασιλεμὰ τῆς μὲ τὴ βασιλείαν ἑνὸς ἐπιβλητικοῦ Φαραῶ, τοῦ Ραμσή Β'. Κανένας ἄλλος μονάρχης τῆς ἱστορίας δὲν εἶχε σὰν κι αὐτὸν τὸ αἶσθημα τοῦ ὑπερθετικοῦ. Βασίλευε ἐπὶ 66 χρόνια καὶ πέθανε πάνω ἀπὸ 90 ἐτῶν. Εἶχε πάνω ἀπὸ 100 γιουὺς καὶ ἦταν καλὸς πατέρας γιὰ ὅλους. Εἶχε καὶ 50 θυγατέρες, πού πολλές τὶς παντρεύτηκε ὁ ἴδιος κατὰ τὴ συνήθεια τῆς χώρας. Σκόρπισε στὴν κοιλάδα τοῦ Νείλου ἀναρίθμητα μνημεῖα, ὀβελίσκους, πυλῶνες, ναοὺς καὶ κολοσσιαῖα ἀγάλματα πού ὑμνοῦσαν τὶς πράξεις του.

καὶ ἔχτισε στὶς Θῆβες τὸ ναὸ τοῦ Ἀμόν μὲ τοὺς μεγαλύτερους κίονες (ὕψος 26 μ. καὶ περιφέρεια 11 μ.).

Ὁ Ραμσή Β' δὲν ἦτον ὁ πρῶτος Αἰγύπτιος βασιλιάς πού ἀγαποῦσε τὸ κολοσσιαῖο καὶ τὸ ὑπερφυσικὸ. Ἐκατὸ χρόνια νωρίτερα ὁ Ἀμενχότεπ Γ', ἓνας ἄλλος μεγάλος βασιλιάς (1398 - 1361 π.Χ.), εἶχε τοποθετήσει δυὸ κολοσσιαῖα ἀγάλματα τοῦ σκαλισμένα σὲ ἀμμόπετρες κοντὰ στὸ Νεῖλο (ἔχουν ὕψος 17 μ., δηλαδὴ ὅσο ἕνα τριώροφο κτίριο). Στὰ χρόνια τοῦ Ραμσή Β' οἱ ἐχθροὶ τῆς Αἰγύπτου πῆξαν τὰ σύνορά της, ἀλλὰ ὁ βασιλιάς, τυφλωμένος ἀπὸ τὴ δόξα του, δὲν μπόρεσε στὰ γερατειὰ του νὰ προσέξῃ τὶς θυελλώδεις προειδοποιήσεις. Τὸ ἀποκομμένο κεφάλι ἀπὸ ἕνα τεράστιο ἀγάλματός σὲ μαῦρο γρανίτη (τὸ κεφάλι μόνο ἔχει ὕψος 4 μ.) μένει σήμερα ἀνάμεσα στὰ εἰρεπία τοῦ ναοῦ, σὰν σύμβολο τῆς διαλυμένης αὐτοκρατορίας.

Η ΑΙΡΕΣΙ ΤΟΥ ΜΟΝΟΘΕΪΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΠΑΡΑΚΜΗ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Στὰ πρῶτα χρόνια τῆς αὐτοκρατορίας, πρὶν ἀπὸ τὴ βασιλείαν τοῦ Ραμσή Β', ἡ δυναστεία τῆς Αἰγύπτου ἔδωσε μιὰ ἀπὸ τὶς πρὶο ἀξιόλογες θρησκευτικὲς μορφές τῆς ἀρχαιότητος, τὸν βασιλέα Ἀκενατόν, τὸν πρῶτο γνωστὸ μονοθεϊστὴ τοῦ κόσμου. Προερχόμενος ἀπὸ μιὰ σειρά ἀθλητικῶν πολεμιστῶν βασιλέων, ὁ Ἀκενατόν γεννήθηκε παρὰμορφωμένος, μὲ στενοὺς κυρτοὺς ὤμους καὶ φουσκωτὴ κοιλιὰ καὶ γοφούς. Εἶχε λεπτὸ, ἀσκητικὸ πρόσωπο, σχιστὰ μάτια καὶ παχειὰ ἡδονικὰ χεῖλη. Στὸ γοῦστο καὶ στὸ ταμπεραμέντο, ὅπως καὶ στὴν ἐμφάνισι, δὲν εἶχε καμμία σχέσι μὲ τοὺς γεροδεμένους προγόνους του. Ἦταν ἓνας ὄνειροπόλος, ἓνας αἰσθητικὸς, ἓνας εἰκονοκλάστης, μιὰ ἰδιοφυΐα. Εἶχε ὅμως ἀδάμαστο θάρρος καὶ ἀποσπένεια θέλησι. Μόνος του πραγματοποιοῖσε μιὰ θρησκευτικὴ καὶ πολιτικὴ ἐπανάστασι πού κλόνισε τὸ πολὺπλοκο οἰκοδόμημα τοῦ αἰγυπτιακοῦ κράτους.

Σήμερα εἶναι γνωστὸς μὲ τὸ ὄνομα Ἀκενατόν, ἀλλὰ ἔταν γεννήθηκε τοῦ εἶχαν δώσει τὴν ὄνομα τῆς δυναστείας Ἀμενχότεπ. Νέος παντρεύτηκε τὴν ἀδελφὴν του Νεφερτίτι, φημισμένη γιὰ τὴν ἐξυπνάδα καὶ τὴν ὁμορφιά της,

ὅπως δείχνει ἡ προτομὴ τῆς πού βρίσκεται σήμερα στὸ Μουσεῖο τοῦ Βερολίνου καὶ θεωρεῖται ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἀριστουργήματα τῆς τέχνης.

Στὰ πρῶτα χρόνια τῆς βασιλείας του ὁ Ἀκενατόν ἐπαναστάτησε ἐναντίον τοῦ πολυθεϊσμοῦ καὶ συνέλαβε τὴν αἰρετικὴ ἰδέαν πὺς μόνον ἓνας θεός, ἓνας ἀληθινὸς θεός, βασιλευε πάνω σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Περιφρονώντας αἰῶνες δολοκλήρους παραδόσεις, ὁ νεαρὸς Φαραὼ διακήρυξε πὺς ὑπῆρχε μόνον ἓνας θεὸς καὶ τὸ ὄνομά του ἦταν Ἀτόν. Ὁ θεὸς αὐτὸς δὲν ὑπῆρχε πρὶν ἀπὸ ἕναν αἰῶνα μόλις, καὶ τὸ ὄνομά του σήμαινε τὸν ὀρατὸ δίσκο τοῦ ἡλίου. Ἀλλὰ μὲ τὴν ἐπέκτασι τῆς αὐτοκρατορίας, ἡ καθολικότητα τοῦ ζωοδότῃ ἡλίου ἐγίνε ἀντικείμενο λατρείας ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους πού ζοῦσαν σὲ ἐξέτες χώρες. Ὁ νέος βασιλιάς δὲν ἐφεῦρε οὔτε θεοποίησε τὸν Ἀτόν. Ἀπλῶς τὸν ταῦτισε μὲ τὴν πηγὴ τῆς ζωῆς στὸν κόσμον, τὸν εἶδε σὰν δημιουργὸ καὶ εὐεργέτη, δωρητὴ χαρᾶς, ἀγάπης καὶ φωτός, ὅχι μόνον στὴν Αἴγυπτο, μὰ καὶ σ' ὅλο τὸν κόσμον. Ὅταν ἀπαρνήθηκε ὅλους τοὺς ἄλλους θεοὺς ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἀτόν, ἀλλάξε τὸ ὄνομά του ἀπὸ Ἀμενχότεπ (Ὁ Ἀμόν εἶναι ἱκανοποιημένος) σὲ Ἀκενατόν (Αὐτὸς πού ὑπηρετεῖ τὸν Ἀτόν). Γιὰ νὰ κόψῃ κάθε δεσμὸ μὲ τὰ παλιά, μετέφερε τὴν πρωτεύουσα ἀπὸ τὶς Θῆβες σὲ μιὰ καινούργια πόλιν 300 μίλια βορειότερα πού τὴν ὠνόμασε Ἀκενατόν (τόπο τῆς δόξας τοῦ Ἀτόν). Ἐκεῖ ἔχτισε ἕνα μεγάλο ναὸ καὶ πολλοὺς μικρότερους, ἀνοιχτοὺς στὸ φῶς τοῦ ἡλίου, χωρὶς ἀγάλματα. Ὁ Ἀκενατόν ὅχι μόνον ἐκήρυξε τὸν Ἀτόν σὰν τὸν μόνον ἀληθινὸ θεὸ, ἀλλὰ ζήτησε καὶ τὴν ἀποκήρυξι τῶν παλαιῶν θεοτήτων. Διέταξε ἀκόμη νὰ διαλυθοῦν τὰ ἱερατεῖα καὶ τὰ κτήματα τῶν ναῶν. Ἡ ἐπανάστασι αὐτὴ συνάντησε, ὅπως ἦταν φυσικὸ, μεγάλην ἀντίδρασι. Ἐνῶ ὅμως ἡ θύελλα μαινόταν γύρω του, ὁ Ἀκενατόν ζοῦσε γαλήνια στὴν πρωτεύουσά του μὲ τὴν γυναῖκα καὶ τὶς ἐξι νεαρὲς κόρες του, ἀφιερώνοντας τὸν καιρὸ του στὸ νέο μονοθεϊσμό, προωθώντας τὰ δημόσια ἔργα, γράφοντας ποιήματα στὸν Ἀτόν καὶ ἐνθαρρύνοντας τὶς τέχνες. Ἐκστατικὸς ἐραστὴς τοῦ ὥραιου, ὁ Ἀκενατόν ἀπεχθανόταν τὶς στατικές

στυλιζαρισμένες μορφές της πατροπαράδοτης αιγυπτιακής τέχνης και υιοθέτησε την ιδέα ενός ελεύθερου νατουραλισμού, στον οποίο ο καλλιτέχνης θα παρουσίαζε το σύγχρονο σαν τόπο και χρόνο και όχι πια το αιώνιο. Έτσι άφησε να ζωγραφίσουν αυτόν και την οικογένειά του σε ανεπίσημες σκηνές, κάτι πρωτόγνωστο ως τότε. Η φιλοσοφία του νατουραλισμού και της αλήθειας κυριαρχούσε ακόμη και στην κοινωνική του συμπεριφορά. Δεν προσπαθούσε να κρύψει την οικογενειακή του ζωή από τα μάτια του κοινού κι αυτό για τους Αιγύπτιους ήταν κάτι που μείωνε τη θέση του ως βασιλιά - θεού.

Η επανάστασι του Άκενατόν τελικά απέτυχε. Το μήνυμα του μονοθεϊσμού του δεν έκλεινε ήθικη ζέσι, ήταν κυρίως πνευματικό και αισθητικό. Έν τω μεταξύ η αυτοκρατορία γύρω του διαλυόταν. Οι Χιττίτες εισέβαλαν στη Συρία, οι φύλαρχοι της ερήμου έκαναν επιθέσεις στις πόλεις της Παλαιστίνης. Μέσα στην Αίγυπτο υπήρχε αναταραχή και οικονομική δυσπραγία. Τέλος ήρθε η κρίσι. Η Νεφερτίτι εξωρίστηκε από το παλάτι, έχασε τους βασιλικούς της τίτλους και περιωρίστηκε σε ένα κοινό σπίτι.

Ο Άκενατόν αναγκάστηκε να δεχτεί συμβασιλέα τον αδελφό του και πέρασε τα τελευταία του χρόνια άρρωστος και μόνος.

Οι ιστορικοί αναρωτιούνται τί επίδρασι θα μπορούσε να έχει ο μονοθεϊσμός του Άκενατόν στον Μωϋσή,

πού, σύμφωνα με μία θεωρία, ώδήγησε την Έξοδο των Εβραίων από την Αίγυπτο ένα αιώνα μετά το θάνατο του Άκενατόν. Πάντως, αν και δεν υπάρχει καμιά μαρτυρία ότι υπήρχε κανένας άμεσος σύνδεσμος ανάμεσα στον μονοθεϊσμό του Άκενατόν και του Μωϋσή, οι Εβραίοι χωρίς αμφιβολία επηρεάστηκαν από την αιγυπτιακή φιλολογία, τη σκέψι και τα έθιμα.

Μετά τον Άκενατόν η Αίγυπτος δεν ήσυχασε πια. Έσωτερικές και έξωτερικές πιέσεις και αναταραχές έφεραν το τέλος της αυτοκρατορίας με τον Ραμσή Γ', τον τελευταίο από τους μεγάλους Φαραώ, που βασίλεψε ως το 1164 π.Χ. Στά επόμενα χίλια χρόνια της ζωής της αιγυπτιακής αυτοκρατορίας η παλιά λάμψι είχε χαθεί. Ήρθαν οι Άσσύριοι, οι Πέρσες και τέλος ο Μέγας Αλέξανδρος, που ο στρατηγός του Πτολεμαίος ίδρυσε την τελευταία δυναστεία της Αιγύπτου.

Η περίοδος των Πτολεμαίων έδωσε μια τελευταία λάμψι στον πνευματικό τομέα και η μεγάλη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας έγινε παγκόσμιο κέντρο μαθήσεως. Η αυτοκρατορία της Αιγύπτου έσβησε το 30 π.Χ., όταν η τελευταία και διασημότερη από τη δυναστεία των Πτολεμαίων, η Κλεοπάτρα, έβαλε ένα φίδι να την δαγκώσει και έτσι αυτοκτόνησε. Με το θάνατό της η Αίγυπτος έγινε ρωμαϊκή επαρχία και έχασε την ταυτότητά της σαν ανεξάρτητη δύναμι του αρχαίου κόσμου.

Όσκαρ Ουάιλντ, πνευματωδέστατος πάντοτε, συνήθιζε, όταν ήταν καλεσμένος, να κάνει συντροφιά με τις κυρίες, ενώ οι κύριοι, σύμφωνα με τις συνήθειες της εποχής, αποσύρονταν στο καπνιστήριο, γιατί μόνον εκεί έπιτρεπόταν το κάπνισμα.

Μία μέρα, ενώ μιλούσε, η οικοδέσποινα πετάχτηκε από τη θέση της και φώναξε :

— Άχ, η λάμπι καπνίζει !
— Την τυχερή ! είπε ο Ουάιλντ.

Pourquois Pas ?

Περάστε το τεστ

Φοιτητάι άγγλικών και άμερικανικών Πανεπιστημίων πέρασαν από το « τεστ » για να κριθή η γενική τους μόρφωσι. Οι έρωτήσεις εκτείνονται σε θέματα διάφορα, από την Ιστορία έως τον κινηματογράφο. Άν από τις 60 έρωτήσεις άπαντήσετε στις 50 - 55, είστε από τους έγκυκλοπαιδικούς ανθρώπους, με γνώσεις ποιίλεις. Άν πέρασετε τις 40, χρειάζεται μελέτη. Άπό κεί και κάτω παίρνετε κακό βαθμό.

ΠΟΣΑ ΞΕΡΕΤΕ;

και βαθμολογηθήτε μόνος σας

ΙΣΤΟΡΙΑ

- 1) Κάποτε οι Ρώσοι νόμισαν πως είχαν ξεγελάσει τους Άμερικανούς σε μια από τις μεγαλύτερες αγοραπωλησίες της Ιστορίας, άργότερα όμως ανακάλυψαν πως είχαν οι ίδιοι γελαστή. Ποιά ήταν αυτή η συναλλαγή ;
- 2) Ποιός πέθανε γιατί άφησε άκλειδωτη την πόρτα του μπάνιου του ;
- 3) Ποιός εξερευνητής έμεινε τόσο άδιάφορος για μια μεγάλη ανακάλυψι του, ώστε δεν σκέφθηκε καν να της δώσει ένα όνομα ;
- 4) Ένας μεγάλος Γάλλος μηχανικός άνοιξε τη διώρυγα του Σουέζ και ύστερα άρχισε να άνοιγη και την διώρυγα του Παναμά, αλλά χρειάστηκε να τον βοηθήση η κυβέρνησι των Ήνωμένων Πολιτειών για να άποτελειώση αυτό το έργο του. Ποιός ήταν ο μηχανικός και γιατί το σχέδιό του ναυάγησε ;
- 5) Ποιός δοκίμασε να κατακτήση την Εύρώπη μεταφέροντας έλέφαντες επάνω από τις Άλπεις ;
- 6) Τι έκανε για να ζήση ο Χίτλερ προτού άσχοληθή με την πολιτική ;
- 7) Ποιός πόλεμος συνετέλεσε ώστε να διαδοθούν πολύ τα τσιγάρα ;
- 8) Η δολοφονία ενός άρχιδουκός εξαπέλυσε έναν από τους μεγαλύτερους πολέμους της Ιστορίας. Ποιός ήταν αυτός και πού σκοτώθηκε ;
- 9) Μία μεγάλη επανάστασι ξέσπασε ύστερα από ένα « άπογευματινό τσαί ». Ποιά ήταν η δεξίωσι αυτή και ποιά η επανάστασι ;
- 10) Λένε πως ένα βιβλίο έκανε περισσότερα από κάθε τι άλλο για να άρχιση ο άμερικανικός εμφύλιος πόλεμος. Ποιό ήταν το βιβλίο και ποιός το έγραψε ;
- 11) Σε ποιό νησί άπονεμήθηκε παράσημο άνδρείας κατά τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο ;
- 12) Ένας περίφημος Άμερικανός ναύαρχος έγινε Ρώσος ναύαρχος. Ποιός ήταν αυτός ;
- 13) Ποιά περιοχή, λέει μία δεισιδαιμονία — πού την πιστεύουν ακόμη πολλοί — πως εξαρτάται για την επιβίωσι της από τους πιθήκους της ;
- 14) Για λίγο καιρό μετά την επανάστασι η Ρωσία είχε δημοκρατία. Ποιός ήταν τότε πρωθυπουργός της ;
- 15) Ποιός λένε πως έκλαψε, γιατί δεν είχε πια άλλους κόσμους να κατακτήση ;

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ

- 16) Ποιός καλλιτέχνης έκοψε το αντί του και το έστειλε σε μιή γυναίκα ;
- 17) Ποιό περίφημο ποίημα της άγγλικής λογοτεχνίας δεν έτελειώσε ποτέ, γιατί ένας εισπράκτωρ λογαριασμών διέκοψε τον ποιητή ;

18) Λένε πώς ένα χιουμοριστικό μυθιστόρημα βοήθησε την Τσεχοσλοβακία να γίνει ανεξάρτητο κράτος. Ποιό ήταν και ποιός τόγραψε;

— 19) Ποιά όπερα γράφηκε για να έορτασθή η άποπεράτωση της διώρυγος του Σουέζ;

20) Ένας περίφημος συγγραφέας χρησιμοποίησε το όνομα του φύλακα της φυλακής του ως φιλολογικό ψευδώνυμο. Ποιός ήταν ο συγγραφέας και ποιό το ψευδώνυμο;

21) Ποιός μεγάλος φιλόσοφος άρνήθηκε να δημοσιεύσει τα μεγάλα έργα του ένώσω ζούσε και γιατί;

22) Ένας άξιωματικός του ναυτικού έγινε περίφημος συνθέτης κλασικών έργων. Ένας τρομπονίστας της τζάζ έκανε πάλι δημοφιλές ένα έργο του. Ποιός ήταν ο συνθέτης και ποιός ο τρομπονίστας;

— 23) Ποιό βιβλίο έχει πάντοτε τις μεγαλύτερες πωλήσεις;

— 24) Ποιοι συνθέτες έγραψαν όπερες για έναν κουρέα και ποιές είναι οι όπερες;

— 25) Ποιός έγραψε την Μασσαλιώτιδα, τον γαλλικό έθνικό ύμνο;

26) Ποιά περίφημη άοιδός έδωσε το όνομά της σ' ένα παγωτό;

— 27) Ποιός συνθέτης έγραψε έπική μουσική ενώ ήταν κουφός;

— 28) Ποιός περίφημος Γάλλος ζωγράφος ήταν νάνος;

29) Η ήρωίδα της όπερας του Πουτσίνι «Μποέμ» τραγουδά μία περίφημη άρια «Μέ λένε Μιμή». Ποιό ήταν όμως το πραγματικό της όνομα;

30) Ποιός περίφημος καλλιτέχνης αναγκάστηκε να ξαπλώνει άνασκελά επί όκτώ χρόνια για να έκτελέσει μία παραγγελία;

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

— 31) Σε ποιό σημείο του κόσμου θα μπορούσατε να έχετε έβδομάδα όκτώ ημερών.

32) Πού βρίσκεται το «Σάντα Κλάους»;

— 33) Υπάρχει βρετανική άποικία στη Νότιο Άμερική;

— 34) Όταν πηγαίνετε από τον Ειρηνικό στον Άτλαντικό μέσα από τη διώρυγα του Παναμά προς ποιά κατεύθυνση πλέετε;

35) Πόσα Λουδία υπάρχουν στον κόσμο;

36) Ποιός ήταν ο «Ισπανικός ώκεανός» της έποχής των πειρατών;

37) Πού βρίσκεται η Νήσος του Διαβόλου;

38) Οι πρωτεύουσες του Νιού Μπρούνσβικ και της Νέας Γής έχουν πάρει το όνομά τους από τον Άγιο Ίωάννη. Ποιά είναι Σαιντ - Τζών και ποιά Σαιντ - Τζών's;

— 39) Ποιά είναι η πιό έλαφριά θάλασσα του κόσμου;

40) Πώς πήρε τ' όνομά της η Μεσόγειος Θάλασσα;

ΠΟΙΟΣ ΕΙΠΕ, Ή ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ ΠΩΣ ΕΙΠΕ;

41) «Ήλθον, είδον, ένίκησα».

42) «Ποτέ στην ιστορία των ανθρωπίνων άγώνων δεν ώφειλαν τόσο πολλά τόσο πολλοί άνθρωποι σε τόσο λίγους».

43) «Ένας στρατός περπατά έπάνω στο στομάχι του».

44) «Άς φάνε παντεσπάνι».

45) «Ο ήθοποιός είναι ένας άνθρωπος που, αν δεν μιλάτε γι' αυτόν, δεν σάς άκούει».

46) «Μπορείτε να κοροϊδεύετε μερικούς ανθρώπους όλες τις φορές και όλους τους ανθρώπους μερικές φορές. Μά δεν μπορείτε να κοροϊδεύετε όλους τους ανθρώπους όλες τις φορές».

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

47) Τι σχέσι έχει το «Γκόλντφιν» (χρυσόψαρο) με το Χόλλυγουντ;

48) Ποιά ήταν η πρώτη ταινία που βγήκε από το Χόλλυγουντ;

49) Ποιός έπαιξε τον πρώτο ρόλο στην περίφημη σειρά ταινιών «Ο άδύνατος άνθρωπος»;

50) Δυό περίφημοι άστέρες του κινηματογράφου έπαιξαν τον ρόλο του Ρούπερτ Χέντσαου σε δυό διαφορετικές ταινίες «Ο αίχμάλωτος της Ζέντα».

51) Ποιός ήταν ο σκηνοθέτης της περίφημης ταινίας «Κλέφτης ποδηλάτων»;

52) Ποιά ήταν η «Γενεβιέβ»;

53) Σε ποιά ταινία ο Τσάπλιν μίλησε για πρώτη φορά;

54) Σε ποιά ταινία γέλασε για πρώτη φορά η Γκάρμπο;

55) Σε ποιά περίφημη σκάλα γίνεται η κλασική σκηνή της σφαγής στο ρωσικό φίλμ «Το πολεμικό Πατιόμκιν»;

56) Ποιά ταινία χάρισε διεθνή φήμη στην Μάρλεν Ντίτριχ;

57) Ποιός έπαιξε τον πρώτο ρόλο στην ταινία «Δόν Καμίλλο»;

58) Ποιό μέλος της Γαλλικής Άκαδημίας απέκτησε μεγάλο όνομα στον κινηματογράφο;

59) Ποιός έπαιξε όκτώ ρόλους σε μία ταινία;

60) Ποιοι ήθοποιοι έπαιξαν στον κινηματογράφο τους έφευγες α) του τηλεφώνου, β) του γραμμοφώνου και γ) της κινηματογραφικής μηχανής;

Τις άπαντήσεις θα τις βρείτε στη σελίδα 121.

Παθήματα - Μαθήματα...

Χτυπά το τηλέφωνο του γραφείου εύρέσεως εργασίας και μία φωνή άγριεμένη λέει:

— Μοϋ στείλατε χθές μία μαγείρισσα. Θα ήμουν πολύ εύτυχής αν δειπνούσατε μαζί μας άπόψε!

Constellation

Δύο Σκωτσέζοι που η άστυνομία τους άπαγόρευσε να μονομαχήσουν στον τόπο τους, άποφασίζουν να πάνε στην Ίρλανδία για να συνεχίσουν τον καβγά τους.

Συναντώνται στο σταθμό, όπου πήγαν να πάρουν τα εισιτήριά τους.

— Ένα εισιτήριο με έπιστροφή, λέει ο ένας στον ύπλληλο.

— Για μένα ένα μόνον aller, λέει ο άλλος και συμπληρώνει: Για την έπιστροφή χρησιμοποιάω πάντα το εισιτήριο του αντίπαλου μου...

Constellation

Η τιμωρία του ψεύτη, έλεγε ο Μπέρναρντ Σώ, δεν είναι ότι κανείς δεν τον πιστεύει. Είναι ότι ο ίδιος δεν μπορεί να πιστέψει κανένα!

Talier

ΟΙ ΑΡΑΧΝΕΣ

συνεργάτες τῆς Ἐπιστήμης

Τοῦ

KEITH WARNER

Μέσα στὸ κατάλευκο ἔργαστήριο ἐνὸς ἐλβετικοῦ Πανεπιστημίου, ὑπνωτισμένες ἀράχνες ὑφαίνουν παράξενους ἰστούς, ἐνῶ προσπαθοῦν μάταια νὰ φτιάξουν τὸ ὑφάδι τους μετὰ τὸν συνηθισμένο τρόπο. Κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδρασι τοῦ βερονάλ π.χ., μιὰ ἀράχνη ἔχασε τὸ ἐνδιαφέρον της στὰ μισὰ τοῦ ἰστοῦ καὶ ἀποκοιμήθηκε — πρᾶγμα πολὺ ἀταίριαστο γιὰ τὸν χαρακτήρα της. Ναρκομένη μετὰ ἄλλο ὑπνωτικό, τὸ νεμπουτάλ, μιὰ ἄλλη ἀράχνη ὕφανε ἓνα μικροσκοπικὸ ἰστόν καὶ ντροπιάστηκε.

Οἱ ἀράχνες αὐτὲς βοηθοῦν τοὺς γιατροὺς νὰ δοκιμάσουν τίς ἀντιδράσεις τῶν ἀνθρώπων στὰ ναρκωτικά. Στὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βέρνης, ὁ δρ. Πήτερ Οὐίττ, φαρμακολόγος, παρατήρησε πῶς, ὅταν ἔδινε τὸ ἴδιον ναρκωτικὸν σὲ δέκα ἀνθρώπους συγχρόνως, καθέναν τους ἀντιδρούσε διαφορετικῶς. Ἡ σημασία τῆς ἀνακαλύψεως αὐτῆς ἔστι νὰ κριθῇ ἀπὸ τὸ γεγονὸς, ὅτι σχεδὸν ὅλοι οἱ γιατροὶ χορηγοῦν τὴν ἴδια δόσιν ναρκωτικοῦ

σὲ κάθε ἀσθενῇ, βασιζόμενοι ἐπὶ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ὅλοι θὰ ἔχουν τίς ἴδιες ἀντιδράσεις.

Ὁ δρ. Οὐίττ εἶχε διαφορετικὴ γνώμη καί, ἔπειτα ἀπὸ τὸ πείραμά του σὲ ἀνθρώπους, δοκίμασε σὲ κουνέλια καὶ ποντικούς καὶ βρῆκε ὅτι καὶ αὐτὰ παρουσιάζανε διαφορετικὰς ἀντιδράσεις. Ὑστερὰ θυμῆθηκε πῶς ἡ κοινὴ ἀράχνη ἀποτελεῖ τὸ πιὸ ἀξιόπιστον ὑποτυπῶδες ὁμοίωμα τοῦ ἀνθρώπινου κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ ἐπανελάβε τὸ πείραμά του μετὰ δέκα ἀράχνες. Ὅλες οἱ ἀράχνες ἀντιδράσανε κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον ἐπὶ τὴν ἴδιαν δόσιν τοῦ ναρκωτικοῦ. Ἐπίσης παρατήρησε πῶς ἡ ἐπίδρασις τοῦ ναρκωτικοῦ μποροῦσε νὰ κριθῇ καὶ νὰ μετρηθῇ ἀπὸ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἰστών. Κάθε ναρκωτικὸν συντελεῖ ὥστε οἱ ἀράχνες νὰ ὑφαίνουν τὸν ἰστόν τους μετὰ ἓνα διαφορετικὸν ἐλάττωμα καὶ ἐπανελημένα πειράματα, ἀπέδειξαν, ὅτι κάθε ναρκωτικὸν ποὺ ἐπηρεάζει τὸ νευρικὸν σύστημα τῆς ἀράχνης προκαλεῖ εἰδικὰ ἀποτελέσματα, ποὺ ἀντανεκλῶνται στὸν

ἰστόν ποὺ κατασκευάζει. Ἔτσι ἡ ἀράχνη βοηθεῖ στὶς δοκιμὰς κάθε νέου ναρκωτικοῦ.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν πολὺτιμη ὑπηρεσίαν ποὺ προσφέρουν οἱ ἀράχνες ἐπὶ τὴν ἰατρικὴν, εὐεργετοῦν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ σὲ μιὰ ζωτικότερην λειτουργίαν. Μποροῦμε μάλιστα νὰ ποῦμε ὅτι, χωρὶς τίς ἀράχνες, ὁ ἀνθρώπος δύσκολα θὰ μποροῦσε νὰ ζήσει στὸν καταπράσινον πλανήτην μας — θὰ τὸν εἶχαν καταβροχθίσαι τὰ ἀτελείωτα ἑκατομμύρια τῶν ἐντόμων ποὺ ἔχουν προτεραιότητα ἐπὶ τὰς ἀπαιτήσεις γιὰ ἀνεφοδιασμὸν σὲ τροφίμα. Στὸ συμπέρασμα αὐτὸ ἔφθασαν τελευταῖα οἱ ἐπιστήμονες, ποὺ μελέτησαν ἐπὶ 6 χρόνια τίς ἀράχνες τῆς Ἀγγλίας.

Οἱ ἀραχνολόγοι αὐτοὶ ὑπολόγισαν ὅτι τὰ 2.000.000.000.000 περίπου ἀράχνες τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Οὐαλλίας τρῶνε κάθε χρόνον ἑνὸν ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ συνολικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἀγγλίας! Γιὰ νὰ φτάσῃ ὁ ἀνθρώπος — σὲ ἀναλογία μετὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματός του — τὴν ποσότητα τῆς τροφῆς ποὺ καταναλίσκει σὲ μιὰ μέραν μιὰ ἀράχνη, πρέπει νὰ φάῃ ἓνα δόκιμον βόδι γιὰ πρωτὸν, ἓνα βόδι καὶ πέντε πρόβατα γιὰ μεσημεριανόν, 2 μοσχάρια, 8 πρόβατα καὶ 4 γουρουνόπουλα γιὰ βραδυνόν καὶ κάπου 4 βαρέλια ψάρι γιὰ συμπλήρωμα ἀργὰ τὸ βράδυ.

**Κάθε τῆς συνήθειας
καὶ μιὰ συναρπαστικὴ ἱστορία.**

Ἡ ἰδέα τῆς ἐξαρτήσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ἀράχνη εἶναι ἐνδιαφέρουσα, ὥστόσο ὑπάρχουν καὶ ἀρκετὰ ἄλλα συναρπαστικὰ

γεγονότα ἐν τῇ ζωῇ καὶ τίς συνήθειες τοῦ ἀξιόλογου αὐτοῦ ὄντος. Δὲν εἶναι βέβαια ἔντομον, ὅπως νομίζουν πολλοί, καὶ ἔχει σχέσιν μετὰ τοὺς σκορπιούς καὶ τοὺς σκόρους.

Οἱ γυναῖκες συνήθως φοβοῦνται πολὺ τίς ἀράχνες. Καὶ ὁμως οἱ γυναῖκες θὰ ἔπρεπε νὰ τίς συμπαθοῦν, κυρίως ἂν εἶναι φεμινίστριες. Σὲ πολὺ λίγους ἄλλους τομεῖς τῆς φύσεως τὰ θηλυκὰ εἶναι τόσο πιὸ ἐπικίνδυνα, τόσο πιὸ ἰσχυρὰ καὶ δεσποτικὰ ἀπὸ τὰ ἀρσενικά. Ἄν ἓνας ἄντρας 1.80 μ. εἶχε γυναῖκα σὸ μέγεθος μιᾶς θηλυκῆς ἀράχνης, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε σὲ ἀναλογία ὕψος 23 μ. καὶ νὰ ζυγίζε κάπου 90 τόννους. Ἐπειτα θὰ τοῦ ἔδινε τόσο λίγη προσοχή, ἀφοῦ θὰ εἶχε ἐκτελέσει τὸ ἀναπαραγωγικόν του ἔργο, ὥστε ἐκεῖνη θὰ τὸν ἐπνίγε ἐν τῇ γιγαντιαίᾳ ἀγκαλίᾳ της καὶ μετὰ θὰ τὸν ἔτρωγε.

Οἱ ἀρσενικὲς ἀράχνες ἔχουν πολὺ πιὸ ζωηρὰ χρώματα ἀπὸ τίς θηλυκὰς. Ἐρωτοτροποῦν μετὰ τίς μέλλουσες συζύγους τους μετὰ τὴν τέχνην τοῦ χοροῦ, χωρὶς νὰ καταλαβαίνουν τὴν φρικτὴ μοῖραν ποὺ τοὺς περιμένει.

Οἱ ἀράχνες δὲ δαγκώνουν μετὰ τὴν συνηθισμένη ἐννοίαν τῆς λέξεως. Χώνουν ὁμως τίς δαγκάνες τους ἐν τῷ σώματι τοῦ θύματός τους καὶ ἀπομυζοῦν τὸ αἷμα του. Οἱ δαγκάνες βρίσκονται ἐπὶ τὰς σιαγόνες τους, ποὺ βρίσκονται κάτω ἀπὸ τὰ ὀκτὼ μάτια τοῦ τρομεροῦ ζώου. Τὰ μάτια τῆς ἀράχνης δὲν εἶναι «πολλαπλὰ» ὅπως πολλῶν ἐντόμων καὶ γι' αὐτὸ ἡ ὄρασίς της εἶναι κακὴ καὶ στηρίζεται περισσότερον ἐπὶ τὴν ἀφήν, γιὰ νὰ γνωρίζῃ τὸ γύρω της κόσμον. Οἱ περισσό-

τερες άράχνες έκκρίνουν άρκετό δηλητήριο για να σκοτώνη μυϊγες και άλλα έντομα, αλλά πολύ λίγες μπορούν να τρυπήσουν το ανθρώπινο δέρμα. Οί περισσότερες είναι ακίνδυνες και το δάγκωμά τους — αν γίνη — δεν προκαλεί παρά έναν περαστικό έρεθισμό. Υπάρχουν ωστόσο και εξαιρέσεις, όπως ή αυστραλιανή «άράχνη τής πόρτας», ή άμερικανική «μαύρη χήρα» και ή νεοζηλανδική «κατιπό». Το δάγκωμά τους είναι συχνά θανατηφόρο.

Παρ' όλα αυτά, οί άράχνες είναι θαυμαστά πλάσματα. Μιά άράχνη λ.χ. μπορεί να βυθιστή σε μία λιμνούλα χρησιμοποιώντας κάποιο βάρος και παίρνοντας μαζί της μία φυσαλίδα, έτσι πού, όταν τελειώσει το φαγητό της, να μπορή να ανέβη στην επιφάνεια του νερού αφήνοντας, το βάρος με τη βοήθεια τής φυσαλίδας. Μιά

άλλη άράχνη ύφαινει ίστό πού μοιάζει τόσο πολύ με τις κουτσουλίες των πουλιών, ώστε μία πεταλούδα πού ζή απ' αυτές ξεγελιέται πολλές φορές. Η άράχνη τρυπά το κέντρο του ιστού και ξαπλώνεται άνασκελα, έτσι πού, όταν ή πεταλούδα έρχεται για το γεύμα της, ή άράχνη τήν καταβροχθίζει μ' όλη της τήν άνεσι.

Κανένας δεν μπόρεσε να κερδίση πολλά από τους ιστούς τής άράχνης. Έξαιρεσι έκανε μόνο ένας Γάλλος, πού, πριν από μερικά χρόνια, εξέθρεψε χιλιάδες μικρές άράχνες και ώργάνωσε μία επιχείρησι για να πουλά άράχνες σε εμπόρους κρασιών. Οί κρασέμποροι άφηναν ελεύθερες τις άράχνες στα υπόγεια πού φύλαγαν τα μπουκάλια με το κρασί, για να ύφαινουν ιστούς και να δίνουν τήν εντύπωσι ότι ήταν μπουκάλια παλιό κρασί!

Πάρ' τον στο γάμο σου...

Ό Λοχίας: Τί παπούτσια είναι τούτα πού μου φόρεσες για τήν παρέλασι;

Ό στρατιώτης: Τά είχα, κύριε λοχία, και τά φορούσα προτού με καλέση ή πατρίς. Είναι πολύ άναπαιτικά.

Ό Λοχίας: Και ύστερα; Φορούσες καμιά φορά και ψηλό καπέλο προτού σε καλέση ή πατρίς;

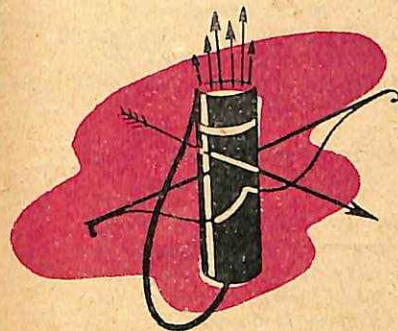
Ό στρατιώτης: Για να πούμε τήν αλήθεια, μάλιστα, κύριε λοχία.

Ό Λοχίας: Πώς λοιπόν δεν τό φόρεσες κι αυτό για τήν παρέλασι;

Ό στρατιώτης: Κύριε λοχία, μη λέτε άνοησίες! Καφέ παπούτσια με ψηλό καπέλο!... Άκούστηκε ποτέ τέτοιο πράγμα;

Maclean's

Ένα ειρηνικό σπόρ πού γεννήθηκε από το φονικότερο πολεμικό όπλο

ΤΟ ΤΟΞΟ

Τού

ANDRE COUTURE - SPICER

Τό τόξο είναι ένα άγώνισμα λίγο ξεπερασμένο, πού κάνει τους πυγμάχους και τους ποδοσφαιριστάς να χαμογελούν ειρωνικά: ωστόσο πολλοί άσχολούνται άκόμη μ' αυτό: στη Γαλλία, στην Άγγλία και στην Έλβετία ύπάρχουν πολλοί σένδεσμοι τοξοτών και ώρισμένα μέλη τους έχουν στο ένεργητικό τους καταπληκτικά κατορθώματα.

Εάν πολλοί άνθρωποι προτιμούν άγώνισμα πιό βίαια, δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι τό τόξο, χρησιμοποιούμενο ως όπλο, έχει στοιχίσει τη ζωή περισσότερων ανθρώπων από όσο όλα μαζί τα σύγχρονα όπλα, κατά τη διάρκεια των τελευταίων αιώνων. Τα πυροβόλα όπλα είναι σχετικώς πρόσφατη εφεύρεσις — 300 περίπου χρόνια — ενώ τό τόξο τό χρησιμοποιούσαν οί άνθρωποι από τριάντα αιώνες σε όλόκληρη σχεδόν τη γή για να άλληλοκαταστρέφονται.

Κατά τόν δόκτορα Έλμερ, ό οποίος έχει άφιέρώσει μία μικρά μελέτη στο θέμα, οί άνθρωποι του Ώρινιακ θα ήταν οί πρώτοι πού χρησιμοποίησαν τόξα και βέλη, πριν από 25 ως 30.000 χρόνια.

Πριν απ' αυτή τήν ανακάλυψι, τα παλαιότερα γνωστά στον άνθρωπο τόξα και βέλη ήταν εκείνα πού ανακαλύφθηκαν στην Αίγυπτο κατά τις άρχαιολογικές άνασκαφές. Μολοντί πολλοί έμπειρογνώμονες εί-

παν ότι ήσαν ηλικίας 5 έως 6.000 χρόνων, ό δόκτωρ Έλμερ επιμένει ότι είναι 70 και πλέον αιώνων. Τα τόξα και τά βέλη, πού άρχικά χρησιμοποιούνταν για τό κυνήγι, δεν άργησαν να γίνουν πολεμικά όπλα. Οί Αιγύπτιοι, κατά τη βασιλεία των πρώτων Φαραώ, άνακάλυψαν πράγματι ότι τά βέλη έκτοξεύονταν μακρύτερα απ' ό,τι οί πέτρες και τά άκόντια.

Οί φιλοπόλεμοι Αιγύπτιοι έφωδίασαν μυστικά το στρατό τους με τόξα και βέλη. Οί στρατιώτες, ύστερα από έντατική έκγύμνασι, έκτόξευαν τά βέλη 100 μέτρα μακρύτερα απ' ό,τι τις πέτρες με τις σφενδόνες και 60 μέτρα μακρύτερα απ' ό,τι τά άκόντια.

Λίγο άργότερα οί Αιγύπτιοι άρ-χισαν τόν πόλεμο με τους Πέρσες, πού τότε ήσαν πολύ ισχυροί. Οί Πέρσες έξωντάθηκαν γρήγορα από τους έχθρους τους, πού τους έπριχναν βέλη από τόση άπόστασι, ώστε δεν είχαν να φοβηθούν τίποτε από τά περσικά άκόντια. Αφού νίκησε τους Πέρσες ή Αίγυπτος, κέρδισε και άλλες νίκες και έγινε ένα από τά μεγαλύτερα έθνη τής άρχαιότητας. Προηγούμενως έμεινε πολλά χρόνια υπό περσική κυριαρχία.

Πολύ γρήγορα όλα τά έθνη έγκατέλειψαν τις σφενδόνες και τά άκόντια και σχημάτισαν σώματα τοξοτών. Ό πόλεμος είχε μπηή σε μία

νέα εποχή. Και επί αιώνες, μέχρι τις αρχές της χριστιανικής εποχής και 1.600 χρόνια μετά, το τόξο και τα βέλη ήταν το μόνο όπλο που χρησιμοποιούνταν.

Το βέλος χρημάτισε τρομερό όπλο.

Αν κατά τη διάρκεια των αιματηρών μαχών που έγιναν μέσα στα 4.000 αυτά χρόνια ένα βέλος δεν σκότωνε άμεσα τον εχθρό, ο θάνατος δεν άργουσε να έρθει, αν ο ανθρωπος αυτός είχε πληγωθεί στο κεφάλι ή στο έπάνω τμήμα του σώματος.

Η ιατρική και η χειρουργική βρίσκονταν εκείνη την εποχή σε νηπιακή ηλικία... ηλικία επικίνδυνη για τους ασθενείς. Αλλά ακόμη και στην εποχή μας οι χειρουργοί θεωρούν ότι η αφαίρεση βέλους είναι εγχείρησης δύσκολη και συχνά επικίνδυνη.

Την εποχή λοιπόν εκείνη το έθιμο ήταν οι νικητές να διατρέχουν το βράδυ το πεδίο της μάχης, που ήταν γεμάτο πληγωμένους, για να αποτελειώνουν τους συναδέλφους που είχαν χτυπηθεί από βέλη. Ήταν πράξις οίκτου... Όσο για τους πληγωμένους εχθρούς, αυτούς τους άφηναν να πεθάνουν σιγά-σιγά από γάγγραινα, χωρίς να αναφέρουμε τη δίψα και πείνα ή την απώλεια αίματος...

Τα πρώτα αιγυπτιακά τόξα είχαν μήκος 150 εκατοστών και έκτοξευαν βέλη μήκους 60 ως 80 εκατοστών με ορειχάλκινες αιχμές. Οι λαοί που δεν γνώριζαν τον ορειχάλκο έβαζαν στα βέλη τους πέτρινες αιχμές ή χρησιμοποιούσαν απλώς βέλη που τα λείαναν και τα σκληραίνουν στη φωτιά. Το τόξο των Ελλήνων ήταν γενικά φτιαγμένο από δυο είδη ξύλου και είχε το σχήμα του γράμματος C. Με ένα τέτοιο όπλο ο Όδυσσεας ενίκησε τον ένα ύστερα από τον άλλο τους μνηστήρες της γυναικάς του.

Η πείρα όμως έδειξε ότι, όσο μεγαλύτερο ήταν το τόξο, τόσο μεγαλύτερη ήταν και η ακτίνα ρίψεώς του. Έτσι γρήγορα άρχισαν να εμφανίζονται τόξα μεγαλύτερα από 1.80 μ. Τέτοια ήταν π.χ. τα τόξα των Τούρκων. Οι αφρικανικοί λαοί διατήρησαν επί μακρό χρονικό διάστημα

το αιγυπτιακό τόξο, εκτός βέβαια από τους πυγμαίους, που χρησιμοποιούσαν τόξα 1 μ. Τα τόξα των κατοίκων της Νοτίου Αμερικής ήταν από 2 μ. έως 2.10 μ. και τα δρύινα τόξα των Ινδιάνων ζύγιζαν 12 έως 14 κιλά και έρριχναν βέλη σε απόσταση 200 περίπου μέτρων, παρ' όλο που είχαν μήκος μόνο 80 εκατοστών.

Το τόξο έκρινε τον Έκαστονταετή Πόλεμο.

Περίπου ως το 700 π.Χ. οι Άγγλοι, που επρόκειτο να γίνουν οι καλύτεροι τοξότες του κόσμου, χρησιμοποιούσαν τόξο μήκους 1,50 μ. Ξαφνικά, υιοθέτησαν ένα μακρύτερο τόξο και οι Ιστορικοί κρίνουν ότι η αλλαγή αυτή οφείλεται στους Βόρειους, που εισέβαλαν στην Αγγλία και την κράτησαν στην κυριαρχία τους από το 850 ως το 1050 μ.Χ. περίπου. Οι εισβολείς αυτοί κέρδισαν πολλές μάχες, και γιατί ήταν γενναίοι, αλλά και γιατί τα τόξα που χρησιμοποιούσαν είχαν μήκος 1,80 μ.

Στις αρχές του 14ου αιώνας, οι Άγγλοι σκέφθηκαν ότι το τόξο παρυσιάζει πολλά πλεονεκτήματα. Ως τότε, για να εξασφαλίζουν τη νίκη στις μάχες, στηρίζονταν κυρίως στους ιππότες τους, τους όπλισμένους με μακρυνές λόγχες. Οι βασιλείς της Αγγλίας θέσπισαν ως υποχρεωτικό για όλους το τόξο. Μπορεί κανείς να ισχυρισθεί ότι η ιστορία δολέκληρης της Ευρώπης θα είχε ακολουθήσει τελείως διαφορετική πορεία, αν οι Άγγλοι δεν ήταν τόσο καλοί τοξότες. Πραγματικά, η Αγγλία θα μπορούσε να είχε γίνει ύποτελής της Γαλλίας κατά τη διάρκεια του Έκατονταετούς Πολέμου που άρχισε το 1350.

Παρά την αριθμητική τους υπεροχή, οι Γάλλοι τοξότες νικήθηκαν από τους Άγγλους, που ήταν καλύτεροι, στις μάχες του Κρεσού, του Πουατιέ και του Αζινκούρ. Οι Άγγλοι για πρώτη φορά το 1360 έρριξαν στη μάχη εφιίππους τοξότες. Το γεγονός αυτό τους επέτρεψε να αυξήσουν σημαντικά την ακτίνα ρίψεως των βελών τους, που από 120 μ. έφθασε τα 190 μ. και τα 210 μ. Η Γαλλία τότε έχασε 11 πρίγκιπες,

1.200 ιππείς και 15.000 περίπου άνδρες, ενώ οι απώλειες των Άγγλων ήταν περίπου 50 άνδρες.

Αλλά ως αποδώσουμε «τα του Καίσαρος τῷ Καίσαρι». Οι Άγγλοι δεν ήταν οι πρώτοι που χρησιμοποίησαν εφιίππους τοξότες. Ο Τσένγκις Χάν, την εποχή της μεγάλης εισβολής στην Ευρώπη, γύρω στα 1200, είχε στη διάθεσή του εφιίππους τοξότες. Πραγματικά, οι περισσότεροι από τους στρατιώτες του ήταν εφιίπποι και συχνά είχαν στη διάθεσή τους 2 ή 3 υποζύγια ο καθένας.

Η εισβολή της Μεγάλης Αρμάδας έσημείωσε το τέλος των τόξων και των βελών που χρησιμοποιούνταν ως πολεμικά όπλα. Ενώ οι Ισπανοί ήταν ακόμη όπλισμένοι με τόξα, η Αγγλία χρησιμοποίησε έναντι τους ένα σώμα 10.000 ανδρών όπλισμένων με πυροβόλα.

Από τότε τα βέλη και τα τόξα ανήκουν πια στην ιστορία. Στη Γαλλία έπαυσαν να χρησιμοποιούνται το 1630.

Στο σπάρ των τόξων, όπως θα το λέγαμε σήμερα, οι θεαματικότερες επιδόσεις προέρχονται από την Ιαπωνία.

Τον 16ο και 17ο αιώνα οι Ιάπωνες χρησιμοποιούσαν τα μακρύτερα τόξα, που αναφέρει η ιστορία. Ώρισμα είχαν μήκος 2.50 μ. και στους αγώνες που οργανώνονταν στις αίθουσες των άνακτόρων του Τόκιο,

ο στόχος βρισκόταν σε απόσταση 150 περίπου μέτρων. Η παράδοση αναφέρει ότι ο Ουάντα Νταϊχάτσι, ένας Ιάπων τοξότης του 17ου αιώνα, έρριξε σε αγώνες άντοχής, που έγιναν στα ανάκτορα του Τόκιο, 8.133 βέλη μέσα σε 24 ώρες... δηλαδή πέντε βέλη το λεπτό!

Στην Ευρώπη φαίνεται ότι οι Άγγλοι ήταν οι πρώτοι, που θεώρησαν το τόξο πραγματικό σπάρ. Πράγματι, στα 1673, μία μικρή ομάδα τοξοτών του Γιορκσάιρ ώργάνωσε αγώνες και ώρισε ως βραβείο για τον νικητή ένα μακρύ ασημένιο τόξο, που ακόμη και σήμερα απονέμεται στον νικητή αυτών των αγώνων. Ο βασιλιάς της Αγγλίας Κάρολος Β' και ύστερα η Αικατερίνη, βασίλισσα της Βραγκάντσα (Πορτογαλία) εργάσθηκαν πολύ για την εξέλιξη αυτού του σπάρ. Η Αικατερίνη ιδιαίτερα ώργάνωσε πολλούς αγώνες και έσχες και πρόσφερε μία μικρή ασημένια ασπίδα στον νικητή, πάνω στην οποία υπήρχε η επιγραφή: «Στρατάρχης της αδελφότητας των Τοξοτών».

Σε πολλές άλλες χώρες ιδρύθηκαν συνδέσμοι και στη Γαλλία, ακόμη και σήμερα, ο Βασιλιάς των Τοξοτών επικυρώνει κάθε χρόνο την υπεροχή του, τη δύναμη και το όξύ του μάτι, σκοτώνοντας ένα πουλί καθισμένο στην κορφή ενός κατάρτιου.

Ο δυστυχής...

— Ο άνδρας μου δεν έχει ούτε μία κακή συνήθεια. Δεν πίνει, δεν παίζει χαρτιά, δε βγαίνει μόνος του τα βράδια, δεν ανήκει ούτε σε λέσχη! Λέει ή σύζυγος.

Η φίλη: Καπνίζει!

— Πολύ μετρημένα. Ένα πούρο μετά από ένα καλό δείπνο. Να φανταστής πως δεν περνάει τα δυο-τρία το μήνα.

«Joker»

Ἀπό τις μελωδίες

τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος

ΤΑ ΚΑΤΑ ΜΠΑΧ ΠΑΘΗ
ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Εἶναι γνωστὸ ὅτι ὑπάρχει στενὴ συσχέτισι ἀνάμεσα στὸ θρησκευτικὸ καὶ στὸ μουσικὸ συναίσθημα. Ὅλοι οἱ μεγάλοι μουσικοί, καὶ ἰδιαίτερα οἱ παλιότεροι, ζήτησαν πολλὰς φορές στὴν ἰδέα τοῦ Θεοῦ τὴν πηγὴ τῆς ἐμπνεύσεώς τους. Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ ἀφιέρωσε ὅλη του τὴ μεγαλοφυΐα γιὰ νὰ ὑμνολογήσῃ τὸ ἀνώτερο ὄν καὶ νὰ διακηρύξῃ τὴ βαθεῖά του πίστι, ἦταν ὁ Ἰωάννης Σεβα-

στιανὸς Μπάχ. Πρὶν ἀπὸ πολλὰς γενεές, ἡ οἰκογένειά του ἦταν οἰκογένεια μουσικῶν. Ὁ ἴδιος διηγόταν ὅτι τὴν ἀρχὴ εἶχε κάνει ὁ προπάππος τοῦ πατέρα του, ὁ Φάιτ Μπάχ, ποὺ ἦταν μυλωνᾶς καὶ φούρναρης. Χαρά του ἦταν νὰ παίρνῃ μαζί του μιὰ μικρὴ κιθάρα καὶ νὰ παίξῃ, ὅσο ἡ μυλόπετρα ἄλθε το σιτάρι. « Ὁραῖα θ' ἀκουγόταν », ἔλεγε ὁ Μπάχ γελώντας· « τουλάχιστο μὲ τὸ θό-

ρυβο τοῦ μύλου θὰ ἔμαθε νὰ κρατᾷ τὸ χρόνο! »

Εἶχε γεννηθῇ στὸ καταπράσινο Ἀϊξεναχ τῆς Θουριγγίας, ποὺ ἦταν τότε ἔδρα μιᾶς πριγκιπικῆς αὐλῆς. Ἐκεῖ εἶχαν ζήσει πρὶν ἀπὸ διακόσια χρόνια μέσα στὸν ἱστορικὸ πύργο Βάρτμπουργκ δυὸ ἀπὸ τὶς μεγάλες συμπάθειες τοῦ Μπάχ, ἡ Ἁγία Ἐλισάβετ τῆς Οὐγγαρίας καὶ ὁ θρησκευτικὸς ἀναμορφωτὴς Μαρτίνος Λούθηρος, ποὺ τὰ ποιήματά του ἐμπνεύσανε πολλὰς φορές τὸν εὐλαβικὸ μουσικὸ. Τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἔργο τοῦ Μπάχ, λειτουργίες, καντάτες, ὁρατόρια, ψαλμοί, εἶναι ἀπέραντο. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ ξεχωρίζει, ἀνάμεσα σ' ὅλα αὐτὰ τὰ ἀριστουργήματα, εἶναι τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ γιὸς τοῦ Μπάχ Φίλιππος Ἐμμανουὴλ ἀναφέρει στὴ νεκρολογία του, ὅτι ὁ πατέρας του ἔγραψε πέντε Πάθη. Ἐμεῖς μόνο δυὸ ἀπ' αὐτὰ κατέχουμε σήμερα, τὰ κατὰ Ἰωάννην καὶ τὰ κατὰ Ματθαῖον. Τῶν κατὰ Λουκᾶν Παθῶν ἀμφισβητεῖται ἡ γνησιότης. Ἄν λοιπὸν ὁ Φίλιππος Ἐμμανουὴλ δὲν γελιέται, θὰ παραδεχθοῦμε ὅτι δύο Πάθη τοῦ Σεβαστιανοῦ Μπάχ χάθηκαν ὁλότελα. Τὰ καταπληκτικὰ αὐτὰ ἔργα, ποὺ ἔγραψε ὁ συνθέτης τοὺς ἐπάνω στίς διηγήσεις τῶν Εὐαγγελίων γιὰ τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ, θεωροῦνται, μαζί μὲ τὴ Μεγάλῃ Λειτουργία του, τὰ μεγαλύτερα ἔργα τέχνης ποὺ ἔχει συλλάβει ἀνθρώπινη διάνοια. Τὰ πολυάριθμα καὶ ποικίλα χορωδιακά τοὺς μέρη εἶναι ἄλλου γεμάτα ἀπὸ πόνον σπαραχτικὸ καὶ ἀπὸ ὑπέρτατη ἀπελπισία καὶ ἄλλου πλημμυρισμένα ἀπὸ γαλή-

νια ἐμπιστοσύνη καὶ θεϊκὴ μακαριότητα. Τὰ μέρη ὅπου μιλάει ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς εἶναι πολὺ ἀπλά καὶ συνοδεύονται μόνο ἀπὸ ἐκκλησιαστικὸ ὄργανο, σὰ νὰ φοβόταν ὁ συνθέτης μὴ βεβηλώσῃ μὲ περιττοὺς αἰσθηματισμοὺς τὶς ἱερὲς αὐτὲς στιγμές.

« Ἀκουσα γιὰ πρώτη φορά », διηγεῖται ἡ δευτέρα γυναίκα του, « τὰ κατὰ Ματθαῖον Πάθη, ὁλόκληρα, μιὰ Μεγάλῃ Παρασκευὴ στὸν Ἅγιο Θωμᾶ τῆς Λειψίας, ὀχτὼ χρόνια μετὰ τὸ γάμο μας. Μόλις μπόρεσα νὰ ὑποφέρω τὴ μουσικὴ αὐτὴ τόσο μου φάνηκε πονεμένη καὶ μεγαλόπρεπη. Καὶ ὅμως δὲν ἄρεσε σὲ πολλοὺς καὶ δὲν ξαναπαίχτηκε ἐπὶ ἔντεκα χρόνια. Τὸ δυνατό καὶ συναρπαστικὸ αὐτὸ ἔργο κοιμᾶται τώρα μέσα στὴ σιωπὴ, ἀλλὰ ἴσως στὸν οὐρανὸ τὸ ξανακούσω ἄλλη μιὰ φορά. »

Καὶ σ' ἀλήθεια χρειάστηκε περισσότερο ἀπὸ ἓνας αἰώνας, γιὰ ν' ἀρχίσῃ ὁ κόσμος ν' ἀντιλαμβάνεται τὴν ἀπεραντοσύνη τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ Μπάχ. Μόλις στὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνα ἄρχισαν νὰ περιλαμβάνονται ταχτικὰ ἔργα του στὰ προγράμματα τῶν συναυλιῶν. Γιατὶ ὁ Μπάχ ἔγραφε χωρὶς νὰ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸ γούστο τῆς ἐποχῆς του. « Νομίζω », τοῦ εἶπε κάποτε ἡ γυναίκα του, « ὅτι, ἂν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἦταν κουφοί, ἐσὺ θὰ ἐξακολουθοῦσες νὰ γράφῃς τὴν ἴδια μουσικὴ. » « Μπορεῖ », τῆς ἀπάντησε ἐκεῖνος· « μοῦ φαίνεται μάλιστα ὅτι πολλοὶ τοὺς εἶναι κουφοί, ἀλλὰ δὲν μᾶς ἀπαγορεύεται νὰ ἐλπίζουμε ὅτι μιὰ μέρα θ' ἀκούσουν κάπως καλύτερα! »

Δυο βασιλιάδες σ' ένα παλάτι.

Ἡ εἰλικρινεία του αὐτὴ καὶ ἡ καλλιτεχνική του συνέπεια δὲν τὸν ἄφησαν ποτὲ νὰ συνθέσῃ ἓνα ἑρωτικό τραγούδι, πού νὰ μὴν τὸ εἶχε ἐμπνευστῇ ἀπὸ τὴ γυναῖκα του. «Μ' ἐμπόδιζες λοιπὸν νὰ συνθέσω», τῆς ἔλεγε γελώντας, «ὅλα τὰ συγκινητικὰ τραγούδια πού λένε οἱ ἐρωτευμένοι σὰν εἶναι χωρισμένοι, ὅλες τὶς λυπητερές μπαλλάντες πού κάνουν τὶς γυναῖκες νὰ κλαῖνε. Πῶς μπορεῖ νὰ γράψῃ τέτοιο πρᾶγμα ἓνας κάντορας, μὲ τὴ γυναῖκα του πάντα κοντὰ του »;

Ἀντίθετα μὲ τὸ σύγχρονό του καὶ συμπατριώτη του Χαϊντελ, πού κι αὐτός, θρησκευτικὸς κυρίως συνθέτης, ἀγωνίστηκε σκληρὰ σ' ὅλη του τὴ ζωὴ κ' ἔζησε δοξασμένος καὶ πλούσιος, ὁ Μπάχ δὲ νιάστηκε ποτὲ γιὰ τὴ δόξα. Ἦταν ὅλος δοσμένος στὴ μουσικὴ του καὶ στὴ μεγάλη του οἰκογένεια. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ταξίδια πού ἔκανε στὰ νιάτα του γιὰ ν' ἀκούσῃ διάσημους ὁργανίστες καὶ ἀργότερα γιὰ νὰ δοκιμάσῃ διάφορα ὄργανα, ὅλα του τὰ χρόνια τὰ ἔζησε ἡσυχὰ στὸ σπιτί του. Ἀπέφευγε τὸ πλῆθος, ἀλλὰ μουσικοὶ κάθε εἶδους καὶ ἀπὸ ὅλες τὶς χῶρες χτυποῦσαν τὴν πόρτα του. Ὁ δεῦτερος γιὸς του Φίλιππος Ἐμμανουήλ ἦταν ἀρχιμουσικὸς τοῦ Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου τῆς Πρωσίας, πού ἦταν κι αὐτὸς καλὸς μουσικὸς καὶ εἶχε ζητήσει νὰ γνωρίσῃ τὸν διάσημο πατέρα τοῦ κλαβερινίστα του. Ὁ γέρο - Μπάχ βαριόταν τὸ ταξίδι καὶ τὶς ἐπίσημες τελετές, ἀλλὰ δὲν μπόρεσε ν' ἀρνηθῇ. Κουρασμένος καὶ σκονισμένος

ἀπὸ τὸ ταξίδι, παρουσιάστηκε ἄκεφος καὶ χωρὶς ν' ἀλλάξῃ στίς πολυτελέστατες αἰθουσες τοῦ παλατιοῦ, τὴν ὥρα πού ὁ βασιλιάς, μὲ τὸ φλάουτο στὸ χέρι, ἦταν ἑτοιμος νὰ πάρῃ μέρος σὰν σολίστ στὸ κονσέρτο τῆς αὐτοκρατορικῆς ὀρχήστρας. Μερικοὶ αὐλικοὶ χαμογέλασαν κρυφὰ γιὰ τὸ στραπατσαρισμένο παρουσιαστικὸ τοῦ νεοφερμένου, ἀλλὰ ὁ Φρειδερίκος μ' ἓνα βλέμμα αὐστηρὸ τοὺς θύμισε — ὅπως διηγεῖται ἡ κυρία Μπάχ — ὅτι «οἱ μεγαλοφυῖες δὲ μετριοῦνται μὲ τὴν κόψη πού ἔχει τὸ σακκάκι τους». Ὁ Μπάχ εἶδε μέσα στὸ παλάτι τὸ καινούργιο ὄργανο τῆς ἐποχῆς, τὸ πιάνο, καὶ παρακάλεσε τὸ Φρειδερίκο νὰ τοῦ δώσῃ ἓνα θέμα γιὰ ν' αὐτοσχεδιάσῃ. Τὸ ἀνέπτυξε μὲ τρόπο τόσο συμπυκνωμένο καὶ θαυμαστό, πού «οἱ ἀχροατῆς — διηγεῖται πάντα ἡ γυναῖκα του — διαπίστωσαν ὅτι ἐκείνη τὴ νύχτα βρῖσκονταν δυὸ βασιλιάδες μέσα στὸ ἴδιο παλάτι »!

Τὸ πνεῦμα ὅμως τοῦ Μπάχ ἦταν καθολικὸ καὶ διέπρεψε σὲ κάθε εἶδους μουσική. Εἶναι λιγώτερα, ἀλλὰ ὥστόσο ἀριστουργηματικά, ζωηρὰ καὶ γεμάτα χιοῦμο τὰ ἄλλα ἔργα του, ὅπως οἱ κοσμικὲς καντάτες του πού τὶς ἐκτελοῦσε συχνὰ στὸ σπιτί μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιά του.

Ὁ Γκαῖτε, πού γύρευε ἀπὸ τὴ μουσικὴ νὰ τὸν ἐνθουσιάσῃ, νὰ τοῦ δυναμώσῃ τὴν ἡθικὴ πίστι, τὴ δραστηριότητα, τὴ διαύγεια τοῦ νοῦ καὶ τὴ λογικὴ, ἀπέφευγε, γιὰ τοὺς ἴδιους λόγους, ν' ἀπαλύνῃ τὴν ψυχὴ του μὲ τὴ μουσικὴ τῆς ἐποχῆς, ἀκόμα καὶ μὲ τοῦ Μπετόβεν τὴ μουσικὴ καὶ δὲν μποροῦσε, ὅπως ὁ ἴδιος ἔλεγε, νὰ βρῇ

πιὸ σίγουρη σανίδα σωτηρίας, γιὰ ν' ἀγκιστρωθῇ καὶ ν' ἀποχτήσῃ τὴν πολυπόθητη ὀλύμπια γαλήνη του, ἀπ' αὐτὴν πού τοῦ πρόσφερε ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ τοῦ Μπάχ. Καὶ ἡ Ἄννα - Μανταλένα, ἡ δεῦτερη γυναῖκα τοῦ Μπάχ, διηγεῖται πῶς, συνεπαρμένη ἀπὸ τὸ ἄκουσμα τῆς μεγαλόπρεπης ἱερῆς μουσικῆς τοῦ συζύγου της, παραξενευόταν ὅταν ἔβλεπε ὕστερα στὸ τραπέζι τὸν δημιουργὸ τῶν Παθῶν νὰ τρώῃ μὲ τόση ὀρεξὴ, νὰ πίνῃ καὶ νὰ συμπεριφέρεται σὰν ὅλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους.

Τὰ Πάθη τὰ σύνθεσε ὁ Μπάχ

γιὰ τὴ Σαρακοστὴ καὶ γιὰ τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα. Μοιάζουν πιὸ πολὺ μὲ μουσικὴ κονσέρτου, ἀλλὰ εἶναι γεμάτα ἀπὸ βαθειὰ θρησκευτικὴ ἐννοια καὶ δίνουν ἀκόμα ὑψηλότερη ἐννοια στὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου. Ὅχι μόνον οἱ Χριστιανοί, σὲ ὅποια Ἐκκλησία καὶ ἀν ἀνήκουν, ἀλλὰ καὶ οἱ πῖστοι κάθε θρησκείας δὲν μποροῦν νὰ μείνουν ἀσυγκίνητοι ἀπὸ τὴ δραματικὴ ποίησι καὶ ἀπὸ τὴ βαρύνουσα γαλήνη πού ἐκφράζουν τὰ κατὰ Ἰωάννην καὶ τὰ κατὰ Ματθαῖον Πάθη τοῦ μεγάλου Σάζωνα.

ΖΩΗ ΦΡΑΝΤΖΗ

Προσοχὴ στὴ ζήλεια!

Ποιοὶ ζηλεύουν περισσότερο - οἱ ἄνδρες ἢ οἱ γυναῖκες; Μιὰ γαλλικὴ ἐβδομαδιαία ἐφημερίδα ἔκανε μιὰ στατιστικὴ γιὰ νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν ἀλήθεια. Στὴ Γαλλία ἡ ζήλεια εἶναι ὁ ὑπ' ἀριθ. 1 φονεὺς, μὲ 3.000 θύματα! Τὰ δύο τρίτα τῶν προσβεβλημένων ἀπὸ τὴν ἀρρώστια αὐτὴ αὐτοκτονοῦν καὶ οἱ ὑπόλοιποι δολοφονοῦνται.

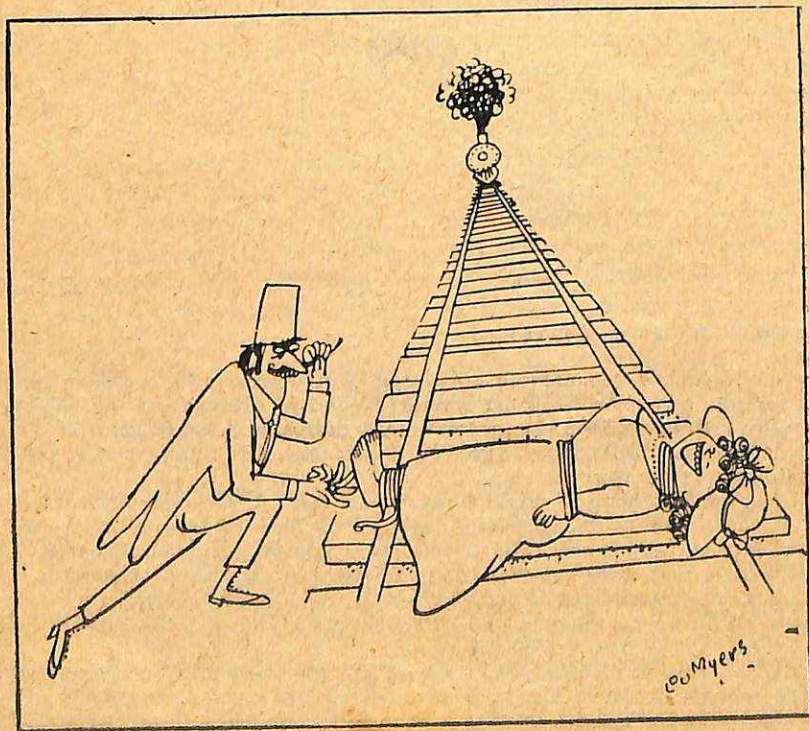
Μερικὰ ἀξιόπιστα στοιχεῖα διαφωτίζουν ἀρκετὰ τὴν ὅλη ὑπόθεσι. Ἡ ζήλεια φθάνει στὸ κορύφωμά της μετὰ τοὺς θερινοὺς μῆνες τῶν διακοπῶν. Εἶναι περισσότερη μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν πού κάνουν καθιστικὴ ἐργασία. Τὰ 25% αὐτῶν πού πάσχουν ἀπὸ ζήλεια ἐργάζονται κλεισμένοι σὲ γραφεῖα. Ὡς πρὸς τὶς γυναῖκες, ἡ ἐρευνὰ ἀπέδειξε ὅτι ἡ κρίσιμη ἡλικία γιὰ τὸ βασιανιστικὸ ἐλάττωμα εἶναι μετὰ τὰ 50 ὥς τὰ 55. Οἱ γυναῖκες πού ἀπασχολοῦνται σὲ ἐξωτερικὴ ἐργασία δὲν ἔχουν πολὺ καιρὸ γιὰ ζήλειες, ἐνῶ τὸ 30% ἐκείνων πού μένουν ὅλη τὴν ἡμέρα μέσα στὸ σπιτί τὸ πρῶτο πού τὶς ἀπασχολεῖ εἶναι ἡ ζήλεια γιὰ τὸν ἄνδρα τους ἢ τὸν ἐραστὴ τους.

ΤΟ ΤΕΤΡΑΣΕΛΙΔΟ ΤΟΥ ΧΙΟΥΜΟΡ

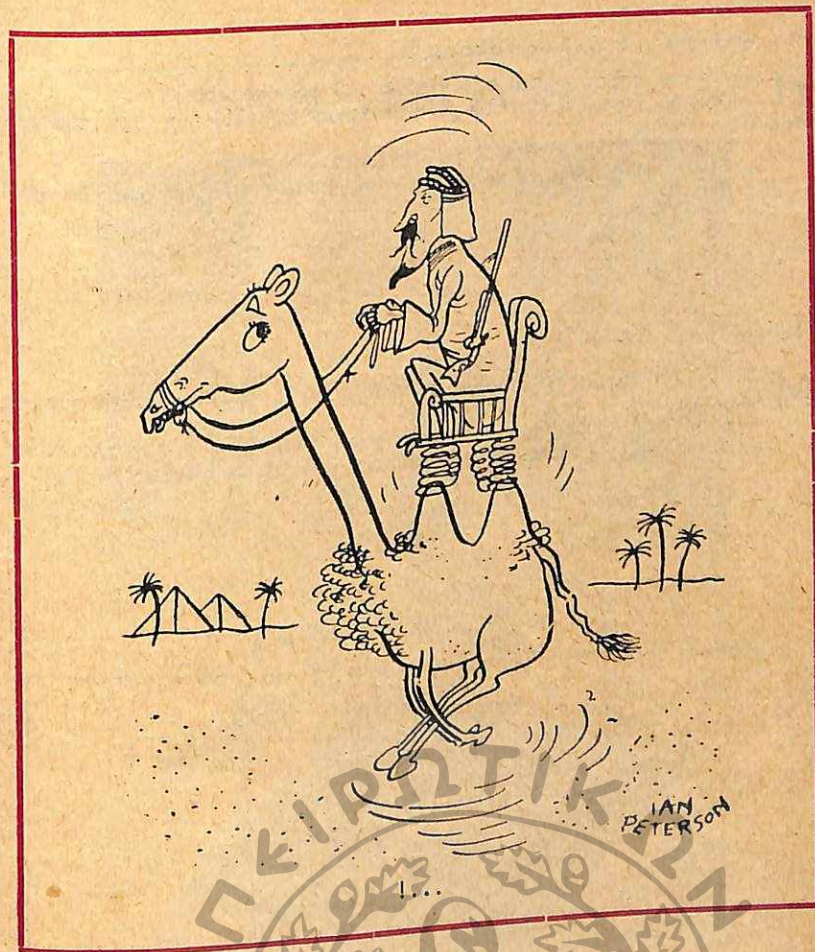

Σ' αυτό το τεύχος παρουσιάζονται μερικά μεγάλα ονόματα σκιτσογράφων, γνωστά στο ευρωπαϊκό και στο αμερικανικό κοινό, για την πρωτοτυπία τους και τα ευρήματά τους.

ΑΛΛΟΥ ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ...

— Πάψε να με γαργαλῃς, θὰ πεθάνω ἀπὸ τὰ γέλια !

Ενας τσαρλατάνος γυρίζει στὰ χωριά καὶ πωλᾷ εἰς ἕνα ἑλίσσιον, πού, ὅπως βεβαιώνει, τὸν κράτησε στὴ ζωὴ νέο καὶ ἀκμαῖο 200 χρόνια.
— Ἀλήθεια ; ρωτᾷ ἕνας χωρικός τὸν νεαρό πού τὸν συνώδευε.
— Νὰ σᾶς πῶ, κύριε, λέει ὁ νεαρός, ἔχω μόνο 80 χρόνια πού δουλεύω μαζί του.

Constellation

Ο νεαρός Μπωντουέν ἐπισκέπτεται τὸν πάμπλουτο βιομήχανο καὶ τοῦ ζητᾷ τὸ χέρι τῆς κόρης του.
— Ἐλπίζω νὰ ἔχετε ἐξασφαλίσει ἕνα λαμπρὸ μέλλον, τοῦ λέει ὁ γέρο βιομήχανος.
— Μὰ φυσικά ! Τουλάχιστον ἐλπίζω νὰ μὴν εἶναι παραμύθια ὅσα μοῦ εἶπε ἡ κόρη σας !

Boston Star

Ἄν ἔλειπε τὸ τελευταῖο...

Η νοσοκόμος παραπονιέται στὸ γιατρὸ τοῦ φρενοκομείου !

— Λοιπὸν, γιατρέ μου, τί θὰ γίνη μὲ κείνον τὸν Σωτήρη ποὺ πιστεύει πὼς εἶναι σκύλος ;

— Τί νὰ γίνη ! Ἄσ' τον νὰ τὸ πιστεύη ...

— Τὸν ἀφήνω, ἀλλὰ τὸ κακὸ εἶναι ποὺ πιστεύει πὼς ἐγὼ εἶμαι δέντρο !

Α. Κ.

Παρά τὴν ἀδικία...

Μὰ κυρία πάρα πολὺ ἄσχημη μιλοῦσε στὸν Ἐντυ Κωνσταντίν γιὰ τὶς διακοπὲς τῆς.

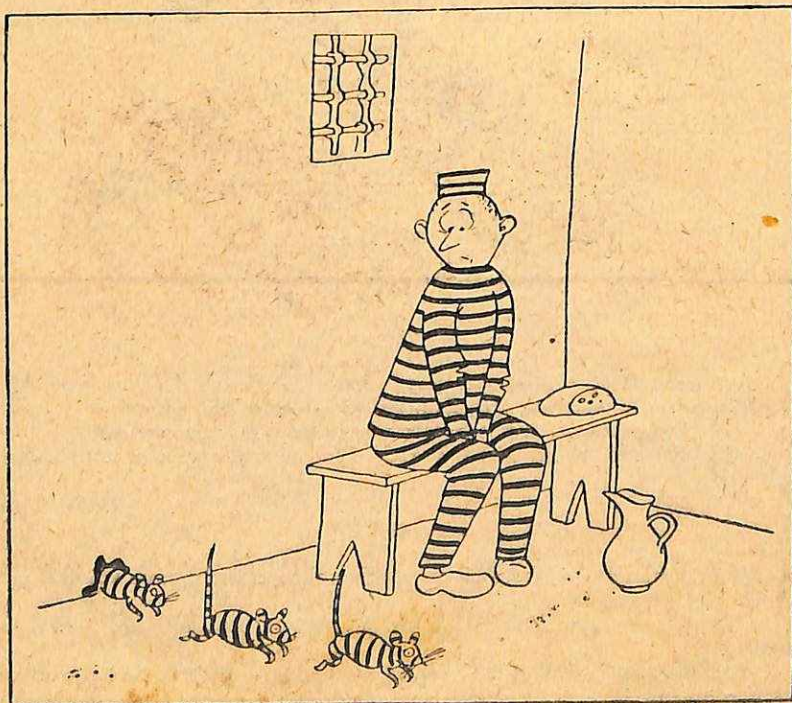
— Ἄ! ἔλεγε ξελιγωμένη, λατρεύω τὴ φύσι, λατρεύω τὴ φύσι, τὴ λατρεύω!

— Ἡ καίμενη, μόνολογοῦσε ὁ Κωνσταντίν, ἵχνος μνησικακίας δὲν ἔχει. . .

Constellation

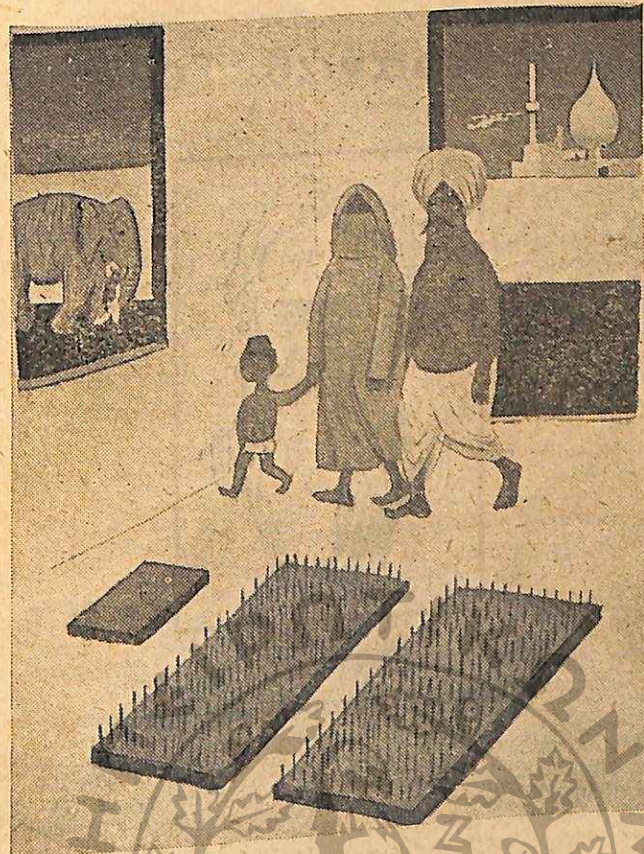

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΞΟΜΟΙΩΣΕΩΣ

...

ΜΕΤΑ ΤΟΥΣ ΚΟΠΟΥΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

Γιὰ ἓνα ξεκούραστο ὕπνο...

Ἀσυναγώνιστος

Τρεῖς χωρικοὶ ἔρχονται γιὰ πρώτη φορὰ στὴν Ἀθήνα καὶ περιδιαβάζοντας στοὺς δρόμους τῆς σταματοῦν μπρὸς στο ἀγαλμα τοῦ Κολοκοτρώνη.

— Θ. Κολοκοτρώνης, διαβάζει ὁ ἓνας.

— Δηλαδή τί θὰ πῇ Θ ; ρωτᾷ ὁ ἄλλος.

— Θανάσης, ρέ ! λέει ὁ πρῶτος.

— Κι ἂν ἦταν Θεμιστοκλῆς; Ποῦ τὸ ξέρ'ς εὐ; λέει ὁ δεύτερος.

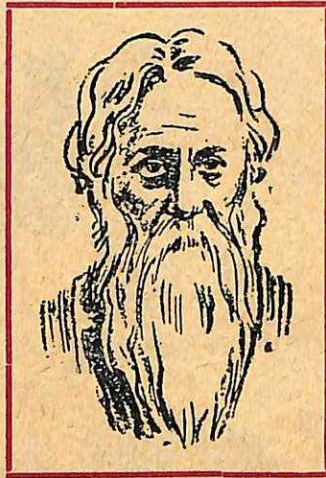
— Ὁ-ο-οχι, διακόπτει ὁ τρίτος. Του-του-τουν ἔ-ε-λεγαν Θ-θ-θ, καὶ

κλείνει τὰ μάτια προσπαθώντας νὰ τελειώσῃ τὴ λέξι, Θ-θ-θ-πῦρο!

Ε. Κ.

ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ραμπιτράναθ Ταγγόρ

Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Κλέωνος Παράσχου.

«Εὐρωπαϊκὴ Πεζογραφία καὶ Ποίηση»

Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἐξῆσε χτὲς λίγες ὥρες ἀνάμεσά μας¹ εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς πιὸ ἐπιβλητικὲς μορφές τῆς ἐποχῆς μας. Ὅχι ἴσως τόσο σὰν καλλιτέχνης — ὑπάρχουν δυὸ-τρεῖς ποιητὲς στὴν Εὐρώπη σπουδαιότεροι ἀπὸ τὸν Ταγγόρ, ὁ Κλωντέλ λ.χ. —, ἀλλὰ σὰν ἄνθρωπος γενικά τοποθετημένος στὸ κέντρο τῆς ζωῆς, ἀπ' ὅπου ἀντικρίζει ὅλα τὰ μεγάλα προβλήματα.

Ὁταν πρωτόγινε, ἓνα ἢ δυὸ χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο², μὲ τὸ βραβεῖο Νόμπελ, εὐρύτερα γνωστός στὸ εὐρωπαϊκὸ κοινὸ ὁ Ταγγόρ, πολλοὶ κριτικοὶ τοῦ τόνισαν τὴν εὐρω-

1. Τὸ μελέτημα τοῦτο, γιὰ τὸν διάσημο Ἰνδὸ ποιητὴ, δημοσιεύθηκε κατὰ τὸ 1924 σὲ δυὸ φύλλα τῆς «Βραδυνῆς».

2. Τὸν πρῶτο παγκόσμιο.

παϊκότητα τῆς σκέψης του, τὸ ἀνετο συνταίριασμά της μὲ τὴν εὐρωπαϊκὴ σκέψη. Καὶ ὄχι μόνο ἡ σκέψη του παρὰ καὶ ὁλος ὁ ψυχισμὸς του βρῆκαν ὅτι δὲν παράλλαζε πολὺ ἀπὸ τὴ σκέψη καὶ τὸν ψυχισμό ἑνὸς σύγχρονου Εὐρωπαίου. Τὸ φαινόμενο αὐτὸ ἀποδόθηκε στὴ μακριὰ διαμονή τοῦ Ταγγόρ στὴν Ἀγγλία, στὴ στενὴ του ἐπαφὴ μὲ τὴν εὐρωπαϊκὴ καὶ ἰδίως μὲ τὴν ἀγγλικὴ διάνοηση καὶ στὴ διείσδυση τοῦ δυτικοῦ πνεύματος στὴν πατρίδα του, τίς Ἰνδίες.

Ἡ παρατήρηση εἶναι σωστή. Πραγματικά, ὁ Ταγγόρ παρουσιάζει στὴ σκέψη, στὴν ἔκφραση, στὴ σύνθεση τῶν ἔργων του, πολλὴν εὐρωπαϊκότητα. Μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι στὰ ζητήματα αὐτὰ εἶναι περισσότερο Εὐρωπαῖος παρὰ Ἰνδός. Ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχικὴ του ἀκόμα ἀνάταση, καὶ ὁ ἰδεαλισμὸς του, ἂν καὶ ἔχουν πολὺ

λιγότερο παρ' ὅσο ἡ σκέψη του — ὁ τρόπος τῆς σκέψης του — εὐρωπαϊσμός, δὲ μποροῦν ὥστόσο νὰ παραβληθοῦν μὲ τὴν τεράστια ψυχικὴ ἀνάταση ποὺ συναντοῦμε στὰ ἔργα τῶν παλιῶν μεγάλων Ἰνδῶν, ποὺ τοὺς ὀφείλει ὁ Ταγγόρ τὸ καλύτερο μέρος τοῦ ἑαυτοῦ του.

Λυρική Προσφορὰ λέγεται τὸ ποιητικὸ ἔργο τοῦ Ταγγόρ ποὺ πρωτομεταφράστηκε στὶς εὐρωπαϊκές γλώσσες καὶ γιὰ τὸ ὅποιο τοῦ δόθηκε τὸ Νόμπελ. Τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι τὸ ὠραιότερο τοῦ Ταγγόρ. Πάλλεται ὀλάκερο ἀπὸ τὸ θερμότερο θρησκευτικὸ αἶσθημα, φεγγοβολεῖ ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ἀπὸ μιὰν ὑπερούσια παρουσία, τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ τοῦ ποιητῆ. Ὅλακερο τὸ ἔργο εἶναι ἓνας κατανυκτικότατος ὕμνος, καωμένος ἀπὸ τὴν πολυτιμότερη οὐσία τοῦ ποιητῆ, εἶναι ἓνα φλογερὸ καὶ ἀκατάπαυστο δοξολόγημα τοῦ Θεοῦ του. Τὰ ποιήματα τῆς Λυρικῆς Προσφορᾶς μοιάζουν ὅλα στὴν ὑψὲς καὶ στὸν τόνο μὲ προσευχή. «Ζωὴ τῆς ζωῆς μου, θὰ προσπαθῶ πάντοτε νὰ φυλάξω τὸ κορμὶ μου ἄγνο, γνωρίζοντας ὅτι πάνω στὸ σῶμα μου χύνεται ζωντανὸ τ' ἄγγιγμά Σου. Θὰ προσπαθῶ τὸ ψέμα νὰ διώξω μακριὰ ἀπὸ τὸ νοῦ μου, γνωρίζοντας ὅτι εἶσαι Σὺ ἡ ἀλήθεια, ὅπου τὸ φῶς τοῦ δικαίου στὴ σκέψη μου ἀναψε. Θὰ προσπαθῶ τὰ κακὰ, μακριὰ ἀπὸ τὴν καρδιά μου νὰ διώξω, καὶ πάνω σ' αὐτὴν νὰ φυλάξω, σὰν σὲ λουλούδι, τὴν ἀγάπη μου, γνωρίζοντας ὅτι ἔχεις τὸ θρόνο Σου στὸ βαθύτερο βωμὸ τῆς καρδιάς μου. Καὶ θάχω μιὰ θέληση, νὰ φανερώσω Σένα στὰ ἔργα μου, γιὰτὶ ξέρω πὼς ἡ Δυναμὴ Σου μοῦ δίνει τὸ θάρρος νὰ πράξω».

Τὰ ποιήματα αὐτὰ τοῦ Ταγγόρ δὲν ἔχουν κανένα ἀπὸ τὰ συνηθισμένα ποιητικὰ στολίσια, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ μᾶς θέλγουν τόσο σὲ ἄλλους ποιητὲς, καὶ τοὺς θρησκευτικότερους ἀκόμα (οἱ ἐξαισιές εἰκόνας τοῦ Κλωντέλ π.χ.). Τὰ στολίσια φαίνονται περιττὰ στὸν ποιητὴ. «Θὰ ἀφάνιζαν, γράφει, αὐτὰ τὴν ἑνώσή μας». Καὶ παρακάτω: «Ἡ ποιητικὴ ματαιοπαρακάτω: «Ἡ ποιητικὴ ματαιοδοξία μου ντροπιασμένη πεθαίνει μπροστὰ στὴν ὄψη Σου. Ὡ ὕψιστε Ποιητὴ! Ἀφῆσέ με μόνο νὰ κάνω τὴ

ζωή μου δίκαιη καὶ ἀπλή, σὰν μιὰ φλογέρα καλὰ μινι, γεμάτη ἀπὸ ἡχούς. Ὡ, μόνο γιὰ Σένα!»

Τὸ νὰ στολίσαι ὁ Ταγγόρ τὸ ἀπλό, βαθὺ καὶ καθαρὸ θρησκευτικὸ του τραγούδι μὲ ὁποιοδήποτε καλλιτεχνικὸ στολίσια, θὰ ἦταν γι' αὐτὸν ἓνα λοξοδρόμισμα ἀπὸ τὴν ἠθικὴ του, ἓνα ξεμάκρμα ἀπὸ τὴν κυρίαρχη καὶ μόνη ἐστία τῆς ζωῆς του. Ἔτσι, μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι δὲν ὑπακούει σὲ κανένα αἰσθητικὸ πρόσταγμα ὅσο αὐτὸ θὰ ὑπῆρχε φόβος νὰ τοῦ ἀλλοιωσεῖν τὴ ζωντανή του οὐσία. Ἀπορίχνει τὴν ποιητικὴ κενοδοξία, ὅπως καὶ τὴν ὑπερηφάνεια, ὅπως καὶ τὸ κάθε τι ποὺ τὸν ξεμακρίνει ἀπὸ τὸ Θεό του. «Ἡ περηφάνεια ποτὲ δὲ μπορεῖ νὰ φτάσει ἐκεῖ ποῦ ἔσθ' περπατᾷς, μὲ φορεσιά ταπεινοῦ, ἀνάμεσα στοὺς φτωχοὺς, στοὺς ταπεινοὺς, στοὺς χαμένους». «Ἐνα μόνον προορισμὸ πιστεύει ὅτι ἔχει στὴ ζωὴ» νὰ ὑμνεῖ τὸ Θεό του. «Ἡ ζωὴ μου ἡ ἀνωφέλευτη, μπορεῖ μόνον νὰ ξεσπᾷ σὲ τραγούδια. Ὅταν ἡ ὥρα χτυπᾷ γιὰ τὴ σωτηρίαν Σου λατρεῖα στὸ σκοτεινὸ ναό, τὰ μεσάνυχτα, διάταξέ με, ὦ Κύριέ μου, νὰ σταθῶ μπροστὰ Σου νὰ τραγουδήσω. Ὅταν στὸν πρῶτον ἀέρα γλυκοφάλλει ἡ χρυσὴ ἄρπα, τίμησέ με διατάζοντάς με».

Στὴ θρησκευτικὴ ποίηση τοῦ Ταγγόρ — καὶ εἶναι ὅλη σχεδὸν θρησκευτικὴ ἡ ποίησή του — δὲν πρέπει νὰ ζητήσουμε οὔτε τοὺς τόνους μερικῶν εὐρωπαϊῶν μυστικῶν, τοὺς ζοφεροὺς, τοὺς ὀξεῖς, τοὺς ἐναγώνιους, οὔτε τοὺς ὀραματικούς ἐκστασιασμοὺς τῶν μεγάλων κλασσικῶν Ἑλληνῶν ἰδεαλιστῶν, τοῦ Παρμενίδη λ.χ. καὶ τῶν νεοπλατωνικῶν, οὔτε τῶν Ἑβραίων τῆ σκοτεινῶν, οὔτε τῶν μεγαληγοριᾶς ποὺ καίγεται τεῖνὴ μεγαληγορία ἀπὸ ἓνα ἀπόλυτο θρησκευτικὸ πάθος. Κραυγές, ὅπως ἡ περιφημὴ τῶν Ψαλμῶν: «ἐὰν ἐπιλάθωμαι σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθήθῃ ἡ δεξιὰ μου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθήθῃ ἡ γλῶσσα μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν οὐ μὴ σου μνησθῶ, ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλήμ ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου», δὲν ἀκούγονται ποθευὰ στὸ ἔργο του. Ὅταν παραβληθῇ μὲ τὸν τόνον αὐτόν, μὲ τὴν ἀτμόσφαιρα τῶν Ψαλμῶν τοῦ προφήτη — ποιητῆ, ὁ τόνος τῶν ποιημάτων τοῦ Ταγγόρ φαίνεται

ισχνός, χλιαρός, αδύνατος. Και καταλαβαίνουμε γιατί. 'Ο Ταγγόρ είναι γεμάτος από την ινδική καλσύνη, από την πραότητα, από την απέραντη παιδική τρυφεράδα, από τον οίκτο και τη συμπάθεια προς όλα τα όντα, έμφυχα και άφυχα. Είναι, μ' άλλα λόγια, ένας βουδιστής, που δεν δέχεται όμως τη νιρβάνα. Και γι' αυτό δεν πρέπει να παραβάλλεται με τους βιβλικούς ποιητές, αλλά με έναν άλλο ποιητή, που τα λόγια του ήχουν πολύ γλυκύτερα στην ψυχή μας: με τον ποιητή των Ευαγγελίων.

Αυτός είναι ο ποιητής Ταγγόρ. 'Ας δούμε τώρα και τις ιδέες του ή, πιο σωστά, μερικές από τις ιδέες του.

Δέν είναι εύκολο να συνοψίσει κανείς τις ιδέες, τις πεποιθήσεις, την πίστη του Ταγγόρ. 'Όχι μόνο γιατί είναι σκορπισμένες σε όλα τα έργα του με διάφορες μορφές και εκφράσεις, παρά και γιατί, όπως όλων των ζωντανών ανθρώπων, παρουσιάζουν άπειρες αποχρώσεις και φάσεις, ολόενα πλουτίζονται, εξελίσσονται, ακόμα και μεταμορφώνονται. 'Ωστόσο, καθορίζοντας τον γενικότατα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο Ταγγόρ είναι ένας θρησκευτικός άνθρωπος, ένας άκρατος ιδεαλιστής, που αντικρίζει τον κόσμο όπως οι περισσότεροι παλιοί μεγάλοι 'Ινδοί. 'Υπάρχει, γράφει στον πρόλογο του έργου του 'Η Θρησκεία του 'Οιητοϋ, έργο καθαρά θεωρητικού, όπου αναπτύσσει μερικές από τις κυριότερες του ιδέες, « υπάρχει μέσα μου κάποιο λανθάνον μυστήριο της ενότητας, το όποιον έχει την απλότητα του απείρου ». Την ενότητα αυτή, που την αναζητεί ακατάπαυστα ο άνθρωπος και που μέσα της βρίσκει την αληθινή του θέση στο σύμπαν, δεν την διασπά και δεν την εξουδετερώνει ή πολλαπλότητα, άλλ' απεναντίας με την αντίθεσή της προς την ενότητα περατώνει την αποκάλυψη τούτης. Σχέση ενότητας με τον κόσμο έχουν μόνο οι άνθρωποι που φτάνουν στην τελειότητα, εκείνοι που η ψυχή τους είναι γεμάτη συμπάθεια προς κάθε τι έμφυχο ή άφυχο, που ζει και υπάρχει γύρω τους, γιατί, καθώς λέγεται και στους Ούπανι-

σάντ, « κάθε τι που υπάρχει στον κόσμο τουτον είναι περιβεβλημένον τον Θεόν ».

'Η ιδέα αυτή είναι ολάκερος ο πανθεισμός σε ό,τι ουσιαστικότερο έχει. Και ο Ταγγόρ είναι πανθεϊστής: πιστεύει ότι « όποιος είδε κάθε πράγμα εν τη 'Ατμα, εν τῷ άπειρώ πνεύματι δηλαδή, και τότε άπειρον πνεύμα, εν πάση ύπάρξει, έχει ήδη άποκαλυφθή ». 'Αλλά ο πανθεισμός του Ταγγόρ δε μοιάζει με τον πανθεισμό του Γκαίτε ή του Σπινόζα: το θεϊον δεν εμφανίζεται σ' αυτόν σαν κάτι πολλαπλό και διάχυτο σε όλη τη φύση, και ταυτισμένο μ' εκείνη και με τα όντα, αλλά σαν κάτι έναιο. Δέ σωματὰ στο φαινόμενο ο Ταγγόρ, αλλά αντικρίζοντας το σαν φανέρωμα και αυτό του έναϊου, προχωρεί πέρα απ' αυτό για να πλησιάσει την ενότητα. 'Η ενότητα του κόσμου δεν διασπάται άλλωστε ποτέ γι' αυτόν: τη βρίσκει κάθε στιγμή στα μικρά ή τα μεγάλα πράγματα, και τότε η ψυχή του κοινωνεί με το άπειρο.

'Από την πίστη του στην ενότητα του κόσμου, στον οργανικό και αδιάσπαστο μεταξύ τους σύνδεσμο όλων των όντων, πηγάζει και ο άκρατος ιδεαλισμός του Ταγγόρ, ή μάλλον ιδεαλισμός και πίστη στην ενότητα είναι γι' αυτόν το ίδιο πράγμα. « 'Ο,τι έχουμε αδιάκοπα μπροστά μας, δεν είναι μαγειρετό αλλά συμπόσιο, δεν είναι ή ανατομία του κορμιού αλλά ή ολοζώντανη μορφή του ». Και κάτι παραπάνω ακόμα: μιά παρουσία. Αίσθησή παρουσίας μās δίνει κάθε τι ζωντανό, κάθε τι αντιμηχανικό στον κόσμο τουτον. 'Ακούγοντας μουσική λ.χ. έχουμε την αίσθηση μιάς προσωπικής συντροφιάς, ενώ ό,τι χαρακτηρίζει το γραμμώφωνο είναι οι νόμοι της ακουστικής. Κι αυτό, γιατί δεν είμαστε βιολόγοι ή γεωμέτρες, αλλά όνειροπόλοι και μουσικοί. Τίποτε μηχανικό δε μπορεί να μās οδηγήσει στο κέντρο της ζωής, τίποτε λογικό. « 'Η πίστις είναι το ανθρώπινον δρᾶμα καθώς παριστάνεται μέσα μας, μ' όλο το νόημά του, ενώ ή λογική είναι τα παρασκήνια ». Χωρίς την πίστη, υποταγμένοι στους λογικούς και μηχανικούς νόμους, είμαστε σαν τον 'Ινδόν ήρωα Σέντρα, άτομα που

μόνο για το συμφέρον μας δουλεύουμε, που χάσαμε τον ανθρωπισμό μας και καταντήσαμε μηχανές, είτε του χεριού είτε του μυαλού είναι ή δουλειά μας.

'Αλλ' ο Ταγγόρ δεν πιστεύει ότι μπορεί ποτέ ο άνθρωπος να καταντήσει ένα τόσο θλιβερό πλάσμα. « Είστε, κρᾶζει με τον παλιόν 'Ινδό, προσπαθώντας να μās αναφερώσει, είστε περισσότερο από ό,τι φαίνεται ότι είστε, περισσότερο από όσο σᾶς εξασφαλίζουν τα μέσα σας να είστε: όφειλετε να φτάσετε το άδύνατο, είστε άθάνατοι ». 'Ο άνθρωπος που πιστεύει δεν είναι ένα πλάσμα που το καθορίζουν ο χρόνος και το διάστημα και που εξαντλείται σ' αυτά. « Τα γεγονότα, λέει ο Ταγγόρ, καταλαμβάνουν χρόνο και διάστημα άπειρον, αλλά ή αλήθεια ή οποία τα περιλαμβάνει όλα, δεν έχει διαστάσεις, είναι μία ». Και ακριβώς ή τέχνη γενικά και ή ποίηση ιδιαίτερα σκοπό έχουν να μās ύψώσουν στην αλήθεια αυτή, να άπαλλάξουν « την άτομικήν ιδεάν από την περιπλοκήν των γεγονότων της καθημερινής ζωής και να της δώσουν, διά της φορᾶς της πίστεως των, την έλευθερίαν του παγκοσμίου ». Οι μεγάλοι ποιητές το κατορθώνουν αυτό. « 'Η φιλοδοξία του Μάρβεθ, ή ζηλοτυπία του 'Οθέλλου, θά έκαμνον άναμφιβόλως εντύπωσι σε μίαν έγκληματικήν υπόθεσιν, αλλά στα δράματα του Σαίξπηρ τα αίσθήματα αυτά έξίχθησαν μέχρι των πυριφλεγών άστερισμών, όπου ή δημιουργία πάλλεται με το αιώνιον πάθος, με τον αιώνιον πόνον ».

Ποιά είναι ή μεγαλύτερη διαφορά του 'Ινδού από τον Εύρωπαο; Το ότι ο μὲν Εύρωπαος είναι ένα άτομο κλειμένο στον έαυτό του, χωρισμένο από τη γύρω του φύση, ενώ ο 'Ινδός κοινωνεί και βρίσκεται ένωμένος με ολάκερη τη δημιουργία. Στον Σαίξπηρ, λέει ο Ταγγόρ, βλέπουμε την άβυσσο που χωρίζει τον άνθρωπο από τη φύση, και που είναι συνέπεια των παραδόσεων της φυλής του και του αιώνα του: ίδιο στον Μίλτωα. « Στο μοναχικό έλκος του κήπου του Παραδείσου, λέει ο Μίλτων, όπου ζούσαν ο 'Αδάμ και ή Εύα, κανένα πουλί, κανένα

ζώο ούτε έντομο ούτε σκουλήκι τόλμησε να μπει. Τόσο μεγάλος ήταν ο τρόμος που τους προξενούσε ο άνθρωπος ».

Σε όλα τα ινδικά ποιήματα, αντίθετα, αναγνωρίζεται και εξάιρεται ή συγγένεια του ανθρώπου με την έμφυχη και την άφυχη δημιουργία. « Ποτέ, ώ, ποτέ ! κρᾶζουν οι έρημίτες στη Σακούνταλα, παράκαλώντας το βασιλιά να λυπηθεί ένα έλάφι και να μην το σκοτώσει, ποτέ ή σαίτα δεν έγινε για να τρυπά την τρυφερή καρδιά του έλαφιού, όπως και ή φωτιά δεν έγινε για να καίει τα λουλούδια ! ». Οι 'Ινδοί ποτέ δεν άρνήθηκαν την ύπεροχή του ανθρώπου. 'Ωστόσο, πιστεύουν ότι ή ύπεροχή αυτή βρίσκεται στην έκταση της συμπάθειας και όχι στην άπεχουσα αξιοπρέπεια του ολοκληρωτικού χωρισμού. Σύμφωνα με το αληθινό ινδικό ιδανικό, λέει ο Ταγγόρ, κατανόηση του κόσμου χωρίς την πνευματική ένωσή μας μ' αυτόν είναι μισό πράγμα. Για μās « ο ύπέρτατος σκοπός του κόσμου είναι να πραγματοποιώμεν την ιδίαν ήμῶν ενότητα εν αὐτῷ διά της διαχύσεως της συμπάθειας μας, όχι κυριαρχώντας αὐτοῦ αλλά ένούμενοι μετ' αὐτοῦ εν τελείᾳ έπικοινωνίᾳ ». 'Ο άκρος άτομικισμός, ο άγριος έγωισμός των Εύρωπαίων, ό φαίνεται στις σχέσεις τους με τους λαούς της 'Ανατολής. « 'Η Δύσις εις τās μετ' ήμῶν σχέσεις της, είναι ή ενσάρκωσις του έγωισμοῦ και του άφελισμού, άνευ ούδενος ίχνους ανθρωπισμοῦ. 'Η Δύσις έρχεται εις ήμās, όχι με την φαντασίαν και την συμπάθειαν, αί όποιαι δημιουργοῦν και ένώνουν, αλλά με την θέρμην του πάθους, — του πάθους της ισχύος και του πλούτου. Το πάθος αυτό δεν είναι παρά βία έγκλείουσα εν έαυτῇ την άρχήν της διαστάσεως και της ρήξεως ». Ο σημερινός κόσμος βρίσκεται έξωσ' α χερίᾳ της Δύσης. Θά τον καταστρέψει, άνδεν τον χρησιμοποιήσει για μίαν ώρα ή ανθρώπινη δημιουργία. « Τα υλικά της δημιουργίας αυτής είναι εις την έξουσίαν της έπιστήμης, το δημιουργόν όμως πνεύμα υπάρχει εις το πνευματικόν ιδεᾶδες του άνθρώπου ». 'Ο Εύρωπαίος, στην 'Αθρόπου, που κατόχτησε, δεν ανάπτυ-
ξε σχέσεις ανθρώπου προς άνθρωπο,

καθώς όφειλε νά πράξει, αλλά χυδαίου ύλιστή πού κυλιέται στό βόρβορο του κέρδους και πού φέρνει σέ απόγνωση, μέ τό σωβινισμό και την έκμετάλλευση, ανθρώπους κατωμένους για ν' απολαύσουν, όπως και τά πιο τιποτένια πλάσματα, τη χαρά της ζωής. Η χρησιμοθηρία δέν έπρεπε νά λησμονεί ότι κατέχει κατώτερη θέση στις ανθρώπινες υποθέσεις και ότι δέ μπορεί νά καταλύσει τόν ρωτά μας προς τό κάλλος, την αλήθεια, τη δικαιοσύνη και νά σκοτώνει την άγάπη μας προς τό διπλανό μας, καμαρώνοντας για τη χυδαιότητά της σαν νά ήταν φανέρωμα δύναμης. Αλλά, λέει ο Ταγγόρ, και οι λαοί της Δύσης δέν είναι περισ-

σότερο ελεύθεροι από τους λαούς της Ανατολής. Τους ξεγελούν οι ήγέτες τους πείθοντάς τους ότι ή υπέρτατη έξουσία βρίσκεται στα χέρια τους, ενώ δέν είναι παρά δούλοι, άνάπηρα άτομα ζεμένα στη μυλόπετρα του πολιτικού και έμπορικού της μύλου.

Ο πολιτισμός της Δύσης είναι μία μηχανή, πού στην τυφλή κίνησή της ανθρώπινα όντα προσφέρονται για καύσιμη ύλη. Στην Ανατολή αντίθετα, γεννήθηκε ο Θεός πού κήρυξε ότι μόνο ή πραγμάτωση της μεγάλης και πνευματικής ένότητας του Ανθρώπου θα τόν λυτρώσει από τά δεσμά του έγωισμού, πού μέσα τους πνίγεται.

Το άρθρο αυτό δημοσιεύεται κατ' έκλογήν του άναγνώστη μας "Ηλία Καλογεράκη".

ΦΛΥΑΡΙΕΣ...

Μια κοπέλα θέλει νά μπή σέ σπίτι ως υπηρεσία.

- Έχεις συστάσεις; τή ρωτά ή κυρία.
- Μάλιστα κυρία, πάρα πολλές.
- Γιατί, παιδί μου, δέν τις έφερές μαζί σου;
- Γιατί, όπως και οι φωτογραφίες μου, δέν με κολακεύουν, κυρία.

Pourquoi Pas?

Μια κυρία τηλεφωνούσε στην ασφαλιστική εταιρία πού ήταν ασφαλισμένη για νά κάνει μία άλλαγή στα ασφάλιστρά της: « Έχω κάνει ίδιωμα... », άρχισε νά πληροφορή τόν υπάλληλο.

Αλλά ο υπάλληλος δέν άκουσε καλά και της είπε:

- Μπορείτε νά τό επαναλάβετε;
- Και βέβαια όχι, άν μπορώ νά τό αποφύγω! άκούστηκε μία θυμωμένη φωνή από την άλλη άκρη του σύρματος.

Montreal Star

“Όλες οι μεγάλες χώρες μελετούν τις καταπληκτικές θρεπτικές δυνατότητες πού προσφέρουν τά άλγη.”

ΤΑ ΑΛΓΗ

Μπορούν νά θρέψουν την ανθρωπότητα.

Τού

GEORGES H. GALLET

Η διατροφή του ανθρώπου με άλγη, πού πριν από είκοσι χρόνια θα φαινόταν καθαρή ουτοπία, μελετάται σήμερα με κάθε λεπτομέρεια στα έργαστήρια όλων των μεγάλων χωρών του κόσμου.

Παρά τις καθησυχαστικές δηλώσεις ώρισμένων αισιοδόξων, ή ίλιγγιώδης αύξησης του πληθυσμού της γής δέν μπορεί παρά νά δημιουργή σοβαρές άνησυχίες. Χίλια στόματα περισσότερο σέ κάθε λεπτό πού περνά, σ' ένα κόσμο του οποίου οι πόροι νά, σ' ένα κόσμο του οποίου οι πόροι εξαντλούνται συνεχώς! Πού θα βρεθεί τροφή για νά φάνε όλοι αυτοί οι πεινασμένοι; Ήδη πολλά έκατομύρια άτομα πεινούν στις πολυκατοικημένες χώρες. Και αύριο τά πράγματα θα είναι χειρότερα. Ένας τραγικός άγώνας δρόμου έχει αρχίσει μεταξύ των ανθρώπων και της πείνας.

Λοιπόν, οι δυνατότητες πού παρουσιάζουν τά άλγη ως τροφή, άπ' ό,τι φαίνεται από τις τελευταίες έργασίες, είναι έντελώς καταπληκτικές.

Τά άλγη είναι άπείρως άνώτερα από τά φυτά της γής, γιατί έχουν την ικανότητα νά έκμεταλλεύονται στο άνώτατο σημείο την ήλιακή ενέργεια.

Είναι γνωστά πάρα πολλά είδη άλγων, πού ώρισμένα μπορούν νά

φτάσουν σέ 50 ή 100 μ. μήκος, τά περισσότερα όμως είναι μόλις όρατά.

Τά άλγη άνήκουν (μαζί με τά μανιτάρια και τις λειχήνες) στην κατώτατη κλίμακα του φυτικού βασιλείου: στα θαλάσφυτα. Αυτό σημαίνει ότι τό σύστημα βλαστήσεώς τους (ό θαλλός) είναι έξαιρετικά απλό, γιατί δέν έχουν ούτε ρίζες, ούτε στέλεχος, ούτε φύλλα — παρά την άπατηλή μερικές φορές εμφάνισή τους — και μπορεί νά αποτελούνται μόνο από ένα κύτταρο, πού είναι ωστόσο γεμάτο από χλωροφύλλη! και έκτελεί την ίδια σύνθεση του άνθρακος με τά πιο περίπλοκα φυτά της γής.

Τά μονοκύτταρα αυτά άλγη είναι πού έκίνησαν τό μεγάλο ενδιαφέρον των έπιστημόνων εδώ και δέκα χρόνια. Και ειδικά οι χλωρέλλες των οποίων βρίσκονται παντού διάφορες ποικιλίες: στην πλαγκτονική χλωρίδα των θαλασσών, όπου χρησιμοποιούν ως τροφή των κοχυλιών, των γαρίδων και ώρισμένων ψαριών, ή στα γλυκά νερά, κυρίως στα λιμνά-

1. Η χλωροφύλλη αυτή μερικές φορές κρύβεται από μία χρωστική ουσία, γι' αυτό υπάρχουν φαιά και έρυθρά άλγη.

ζοντα, σ'α έλη και στους βάλτους, όπου σχηματίζουν ένα πολύ γνωστό πράσινο άφρό.

Τό άλγος γεννιέται πράσινο και είναι άμέσως ίκανό για φωτοσύνθεσι. Έπειδή δέν έχει να φτιάξει ρίζα, στέλεχος, φύλλα και λουλούδια, άποθηκεύει όλη την τροφή, που παράγει, άπό τό διοξείδιο του άνθρακος τό διαλυμένο στό νερό, και άναπαράγεται χωριζόμενο σ'α δύο, κάθε λίγες ώρες. Η χλωρέλλα του γλυκού νερού, παράγει μέ αυτό τόν τρόπο πολλά εκατομμύρια μικροσκοπικών πράσινων σφαιριδίων, που άποτελούν τελικά μία μάζα τροφής. Και ή τεραστία αυτή παραγωγικότης συνεχίζεται όλο τό χρόνο, χωρίς διακοπή και μέ άπόλυτη άσφάλεια, γιατί γίνεται μέσα στό νερό.

Όστόσο, θά ήταν πολύ ώραία αν ή «καλλιέργεια» τών άλγών δέν παρνούσε ώρισμένες δυσκολίες. Δέν μπορεί νά γίνη όπως πρέπει μέσα στη φύσι, στους βάλτους ή στις δεξαμενές, στό ύπαιθρο: θά τους έλειπε γρήγορα τό διοξείδιο του άνθρακος και θά γίνονταν λεία μικροσκοπικών ληστών.

Μέσα σέ 24 ώρες τό βάρος του άλγους αύξάνεται όκτώ φορές.

Η λύσι δέν μπορεί νά βρεθί παρά σέ μία καλλιέργεια έντελώς τεχνητή. Αυτό προσπάθησαν νά κάνουν οι έπιστήμονες. Στις Ηνωμένες Πολιτείες, τό Ίνστιτούτο Έρευνών Στάνφορντ έκαμε πρώτα πειράματα εν αυτή την καλλιέργεια σέ επίπεδα δοχεία άπό άνοξειδωτο χάλυβα, μήκους 3 μ. και 1,20 μ. πλάτους, που καλύπτονται μέ γυαλί και τοποθετούνται στις στέγες. Φωτοηλεκτρικά στοιχεία παρακολουθούσαν συνεχώς κάθε δοχείο και ρυθμίζουν την κυκλοφορία του νερού που περιείχε εν διαλύσει τό διοξείδιο του άνθρακος και τὰ όρυκτά άλατα, άπαραίτητα για την ανάπτυξη και τόν πολλαπλασιασμό.

Τό άποτελεσμα αυτού του πειράματος ήταν έπιστημονικώς ενδιαφέρον, αλλά πτωχό σέ άπόδοσι, και επηρεαζόταν άπό τις μεγάλες θερμοκρασίες.

Διαπιστώθηκε ότι τὰ άλγη χρη-

σιμοποιούν άκόμη καλύτερα τη φωτεινή ενέργεια, όταν δέν είναι έκτεθειμένα στην πλήρη της έντασι παρά μόνο για ένα πολύ μικρό χρονικό διάστημα κάθε φορά.

Μέ την ισχυρή ώθηση του Ίνστιτούτου Κάρνεγκη οι έρευνες συνεχίστηκαν. Τά δοχεία άπό άνοξειδωτο χάλυβα άντικαταστάθηκαν άπό επίπεδους σωλήνες κατασκευασμένους άπό διαφανή, εύκαμπτη πλαστική ύλη (πολυαιθυλένιο) πλάτους 1,20 μ. Τά άκρα κάθε σωλήνος, που τοποθετείται σ' ένα τραπέζι μήκους 20 μ., ενώνονται έτσι που νά άποτελούν ένα κλειστό κύκλωμα, μέσα στό όποιο κυκλοφορούν 3.800 λίτρες νερό, που βρίσκεται σέ διαρκή κίνηση.

Οι χλωρέλλες, παρασυρόμενες άπό τό σφοδρό αυτό ρεύμα, του όποιου τό θρεπτικό περιεχόμενο και ή θερμοκρασία μπορούν νά ρυθμιστούν κατά τόν καλύτερο τρόπο, περνούν άπό τό άπλετο φώς της επιφάνειας στη σκιά του βυθού, και θβάνουν νά αύξάνουν τό βάρος τους ως όκτώ φορές κατά 24 ώρες.

Ένας έρευνητής του Ίνστιτούτου Κάρνεγκη, ό δρ. Σπαίρ, είχε άνακαλύψει ότι οι χλωρέλλες βρίσκονταν σέ μεγάλη αναλογία στό πετρέλαιο, αυτό σέ μία εποχή που ή άτμόσφαιρα ήταν πλουσιώτερη σέ διοξείδιο του άνθρακος άπ' ό,τι σήμερα. Η πείρα άλλωστε έδειξε ότι, εν αύξήσουμε την αναλογία αυτού του άερίου άπό 0.03% σέ 2%, οι χλωρέλλες πολλαπλασιάζονται θαυμάσια. Ο δρ. Σπαίρ διεπίστωσε άκόμη, ότι, μέ τη μεταβολή της περιεκτικότητας του νερού σέ διαλυμένο άζωτο, μεταβάλλεται και ή θρεπτική άξία τών άλγών αυτών.

Όστερα άπ' αυτές τις εργασίες, έφθασαν σ' ένα στάδιο ήμβιομηχανικό, που επέτρεπε την συγκέντρωσι, είτε άπό τό κατάλοιπο είτε μέ φυγοκεντρική μέθοδο, ενός θρεπτικού ζωμού, ενός είδους χυλού. Η διαφορά στο χρωματισμό, που ποικίλλει άπό τό λαδί ως τό πρασινοκίτρινο, όφείλεται στό πολύ ή λίγο άζωτο. Ο χυλός αυτός έχει τη γεύσι ώμου λαχανικού, μάλλον γλυκού, λίγο ελαιώδους. Εάν τόν ξεράνουμε, γιατί άλλιώς θά χαλάση γρήγορα, μäs δίνει μία πράσινη σκόνη, που ή γεύσι

της θυμίζει τό σπασμένο καρύδι.

Ο δρ. Χιρόσι Ταμίγια και ή σύζυγός του τράφηκαν επί πολλούς μήνες μέ τό προϊόν αυτό, χρησιμοποιώντας το για την παρασκευή διαφόρων φαγητών: έφτιαξαν π.χ. τσάι, γλυκό, σούπα, μπιφτέκι, σάλτσα, ως και παγωτό.

— Μπράβο, θά πη ό γκρινιάρης και καλοφαγής άναγνώστης, αυτό μπορεί νά ισχύη για τους Ίάπωνες, δέν φαντάζομαι όμως νά θέλετε νά τό φάμε και μεις !...

Σύμφωνοι, και εγώ προτιμώ άσφαλώς τό μπιφτέκι μέ τις πατάτες. Όστόσο τό γαστρονομικό αυτό ζήτημα φαίνεται πραγματικά πολύ δευτερευούσης σημασίας, όταν πρόκειται νά σωθούν εκατομμύρια ανθρώπινες ψυχές άπό την πείνα. Άλλωστε, ή έπιστήμη είναι πολύ ίκανή νά δώση τεχνητά σ' αυτή την τροφή τη γεύσι κρέατος, ψαριού ή αύγου. ... Και μπορούμε νά την χρησιμοποιήσουμε για νά θρέψουμε μαργαρίνη ή για νά θρέψουμε τὰ ζωα και τὰ πουλερικά (όπως τό δοκίμασαν στην Όλλανδία και στη Δανία), πράγμα που θά μäs επιτρέψη νά αύξήσουμε περισσότερο την παραγωγή του κρέατος, του γαλακτος και τών αυγών.

Καταπληκτική θρεπτική άξία.

Τό σπουδαιότερο είναι ότι ή ξερή χλωρέλλα περιέχει κατά μέσον όρο 50% πρωτεΐνες, 35% σάκχαρα και 5% λίπη, και έχει φύρα μόνο 10%. Αν αύξήσουμε την περιεκτικότητά σέ άζωτο του νερού της καλλιέργειας, ή αναλογία τών πρωτεϊνών μπορεί νά φθάση στα 88%. Αντίθετα, αν νά φθάση στο 88%, ή περιεκτικότης σέ σάκχαρα μπορεί νά φθάση σέ περισσότερο άπό 75%.

Και αυτό χωρίς νά υπολογισθούν οι βιταμίνες και ώρισμένα αντιβιοτικά, που θά μπορούσαμε νά εξαγάγουμε.

Αν κάνουμε μία σύγκρισι μέ τό σιτάρι, που περιέχει μόνο 12% πρωτεΐνες, μέ τό ρύζι, που έχει μόνο 6%, και άκόμη και μέ τό σανό, που έχει 20%, δέν μπορούμε παρά νά καταπλοούμε, όταν γνωρίζουμε ότι οι

πρωτεΐνες είναι ή βασική δυναμωτική τροφή για την διατήρησι της ζωής.

Και ή άπόδοσι μπορεί νά φθάση τους 100 τόννους κατά έκτάριο τό χρόνο, ενώ τό σιτάρι βγάζει μόνο 4 τόννους.

Η Ταϊλάνδη, που ή έσοδεία κάθε χρόνο ξεπερνά τους 5.000 τόννους, έχει φθάσει σχεδόν στο βιομηχανικό στάδιο: ενώ άλλες χώρες, όπως ή Ιαπωνία και τό Κράτος του Ισραήλ, αντιμετωπίζουν τό ζήτημα σοβαρά, είτε για τη διατροφή του αύξανόμενου πληθυσμού τους, είτε για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας τους. Στη Ρωσία και στις Ηνωμένες Πολιτείες, οι έπιστήμονες συνεχίζουν τις έρευνες για νά βρουν ή νά δημιουργήσουν άλγη σέ παραλλαγές, που νά προσαρμόζονται καλύτερα στη βιομηχανική καλλιέργεια και νά αύξήσουν περισσότερο στη ζέστη. Στη Γαλλία, τό Έργαστήριο C.N.R.S. στο Ζιφ-συρ-Υβέτ, κοντά στο Παρίσι, κατευθύνει τις προσπάθειές του επίσης σ' αυτό τό πεδίο, επιμένοντας ειδικώς στην άκόμη μεγαλύτερη επιτάχυνσι της φωτοσύνθεσεως μέ τεχνητό διαλείποντα φωτισμό.

Μερικοί αισιόδοξοι υπολογίζουν ότι θά έφθαναν για νά συμπληρώσουν τις άνάγκες σέ τρόφιμα όλης της άνθρωπότητος 800.000 έκτάρια — δηλαδή τό 1/5 της Έλβετίας — μέ άλγη καλλιεργημένα υπό τις έντελώς άφύσικες αυτές συνθήκες (δηλαδή μέ τεχνητό έδαφος, άτμόσφαιρα και ήλιο).

Όστόσο και αν δέν λάβωμε υπ' όψιν αυτές τις προοπτικές, τό πρακτικό ενδιαφέρον της τεχνητής καλλιέργειας τών χλωρελλών ενδιαφέρει πάρα πολύ εκείνους που ειδικεύονται στην υποβρύχια ναυσιπλοία και στη διαπλανητική. Πραγματικά τὰ άλγη θά είχαν τό τρομερό πλεονέκτημα νά τρέφουν τό πλήρωμα και νά τρέφονται ρωμά και νά τρέφονται αυτό! Οά ήταν ένα ιδανικό άπ' αυτό τό κύκλωμα για την κλειστή ζωή μέσα σ' ένα ατομικό υποβρύχιο, που θά μένει εν καταδύσει επί μακρό χρονικό διάστημα, ή για ένα διαστημικό πλοίο, που θά ταξιδεύει έβδομάδες ή και μήνες μέσα στο κενό διάστημα. Τά άλγη θά άπορροφούν τό διοξεί-

διο του άνθρακος που θα βγαίνει με την αναπνοή καί, με τα υπόλοιπα της χωνεύσεως (για να πούμε τα πράγματα κεκαλυμμένα), θα φτιάχνουν τροφή και θα βγάζουν όξυγόνο. Έτσι θα προμηθεύουν τρο-

φή και θα κρατούν τον αέρα καθαρό, επ' άπειρον.

Το μικροσκοπικό πράσινο άλγος, αφού θα νικήση την πείνα για τον άνθρωπο, θα τον βοηθήσει να κατακτήσει τα άστρα!

Τι ακριβώς εννοείτε όταν λέτε:

Για κάθε μία από τις παρακάτω λέξεις διαλέξετε ανάμεσα στους 3 όρισμούς εκείνον που νομίζετε ότι αποδίδει την ακριβή σημασία της.

1) ΑΜΑΛΓΑΜΑ. Α : Άρχαιο άγαλμα. Β : Παράξενο μίγμα. Γ : Άρμεγμα.

2) ΑΠΟΤΕΛΜΑΤΩΣΙ. Α : Στασιμότητα. Β : Πνίξιμο σε τέλμα. Γ : Δειλία.

3) ΑΠΡΟΣΠΕΛΑΣΤΟΣ. Α : Πολύ ψηλός. Β : Πολύ βαθύς. Γ : Άπλησiasτος.

4) ΕΥΕΙΔΗΣ. Α : Με καλή όρασι. Β : Ίδιότροπος. Γ : Ωραίος.

5) ΙΚΡΙΩΜΑ. Α : Έξέδρα. Β : Έκτελεστικό απόσπασμα. Γ : Ψυγείο.

6) ΚΟΣΜΗΤΩΡ. Α : Επόπτης. Β : Παρασημοφορημένος. Γ : Διακοσμητής.

7) ΛΥΜΕΩΝ. Α : Μεγάλο λιμάνι. Β : Καταστροφή. Γ : Άλυκή.

8) ΟΙΚΟΘΕΝ. Α : Οικογενειακός. Β : Χωρίς διερμηνέα. Γ : Θεληματικά.

9) ΟΠΤΑΣΙΑ. Α : Ψεύτικο συναίσθημα. Β : Ψεύτικο αίσθημα. Γ : Ωραία γυναίκα.

10) ΠΕΡΙΣΠΑΣΜΟΣ. Α : Στενοχώρια. Β : Ρίγος. Γ : Φίλημα.

11) ΠΙΡΟΓΑ. Α : Μπιμπερό. Β : Κοκκινόχωμα. Γ : Είδος βάρκας.

12) ΠΡΥΤΑΝΙΣ. Α : Διανοούμενος. Β : Άριστος. Γ : Λογοτέχνης.

13) ΡΕΚΒΙΕΜ. Α : Προσευχή. Β : Μοναστήρι. Γ : Νεκρώσιμη ακολουθία.

14) ΣΤΡΥΦΝΟΣ. Α : Κακότροπος. Β : Σοβαρός. Γ : Άναιδής.

Απαντήσεις στη σελ. 128.

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Η Ώραία Όπερό, που είχε αδυναμία στις ένοπλες δυνάμεις, ταξίδευε κάποτε Ινκόγκνιτο με το τραίνο, όποτε ο συνταξιδιώτης μέσα στο βαγόνι, βγάζοντας ν' ανάψη ένα τσιγάρο, τη ρωτά :

— Μήπως σ' ένοχλει ο καπνός ;

— Άπεναντίας, κύριε. Μου θυμίζει τα πεδία των μαχών !

Up

Λ ένε πώς οι ζητιάνοι της Δανίας είναι οι πιο φιλοσοφημένοι ζητιάνοι του κόσμου.

— Έχεις φάει για μεσημέρι ; ρωτάει ένας απ' αυτούς ένα συνάδελφό του.

Και ο συνάδελφος :

— Πώς . . . πολλές φορές.

Constellation

Ένας δημοσιογράφος πηγαίνει σε μία κατασκήνωση γυμνιστών και βλέπει έναν άνδρα, συνεπή κατά τα άλλα με την ιδεολογία του, να φορ' ένα ώραίο ψάθινο καπέλλο.

— Για τον ήλιο ; τον ρωτάει.

— Όχι, άπαντά ο κύριος. Άλλά δεν υπάρχει λόγος να ξέρη όλος ο κόσμος πώς είμαι φαλακρός.

Pourquoi Pas?

Η παράδοσι, λέει ο Πιέρ Ντανινός, στο πασίγνωστο πια « Έμερολόγιο του Ταγματάρχη Τόμπσον », είναι, μαζί με τον άνθρακίτη, η πολυτιμότερη πρώτη ύλη της Μεγάλης Βρετανίας.

Constellation

Ένας Άμερικανός στρατηγός είχε καλέσει για δείπνο μερικούς εκλεκτούς φίλους και ανάμεσά τους τον αιδεσιμώτατο επίσκοπο της πόλεως. Για να περιποιηθ' κυρίως αυτόν, είπε στον Κινέζο μάγειρά του να κάνει κάτι που να τον ευχαριστήσει ιδιαίτερα.

Ο Κινέζος έτοίμασε πράγματι εξαιρετικά φαγητά. Το κρέας ήταν λουκούμι, το ψάρι υπέροχο. Και στο τέλος του φαγητού εμφανίστηκε μία σπάνια τούρτα, που πάνω από τη σοκολάτα με ρόζ ζαχαρένια γράμματα έγραφε : « Ζήτω ο Θεός ! »

Constellation

ΕΝΑ ΓΕΛΙΟ, ΕΝΑ ΔΑΚΡΥ...

Τὸ γέλιο δὲν ... ἄστειεύεται!

Toũ

FRANCIS WEBB

Τὸ γέλιο μπορεῖ νὰ εἶναι κάτι πολὺ ἀστεῖο, καὶ αὐτό, ὅπως γινώρξουν πολλοὶ ἄνθρωποι, δὲν εἶναι μία τόσο κοινότοπη παρατήρησι ὅσο φαίνεται. Εἶναι γνωστὸ π.χ. ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι πρόσφεραν μεγάλα χρηματικὰ ποσὰ σὲ ὅποιον θὰ τοὺς ἔκανε νὰ γελάσουν, ἐνῶ ἄλλοι πάλι πρόσφεραν ἀκόμη μεγαλύτερα σὲ ὅποιον θὰ τοὺς ἔκανε νὰ σταματήσουν νὰ γελοῦν.

Ἡ περίπτωσηι τοῦ Μπόμπ Μίτσισον, ἐνὸς ναύτη τοῦ ἀμερικανικοῦ στόλου ποὺ γελοῦσε συνεχῶς ἐπὶ πέντε χρόνια, δὲν ἦταν καθόλου ἀστεία. Ὁ Μπόμπ ἄρχισε νὰ γελᾷ ἀπὸ ἓνα ἀστεῖο ποὺ διὰ βασε σ' ἓνα περιοδικὸ καὶ ὕστερα κατάλαβε μὲ ἀπελπισία ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ σταματήσῃ νὰ γελᾷ παρὰ μόνον ὅταν κοιμόταν. Τὸ συνεχὲς γέλιο — ὅσο κολλητικὸ κι ἂν εἶναι — γίνεται ὕστερα ἀπὸ λίγο μία σταθερὴ ἀφορμὴ ἐκνευρισμοῦ, ὥστε δὲν εἶναι καθόλου παράξενο ὅτι ὁ Μπόμπ, ἀφοῦ ἀπολύθηκε ἀπὸ τὸ ναυτικόν, ἔχασε ἐξ αἰτίας τοῦ γέλιου τοῦ τὴν ἀρραβωνιαστικιά του καὶ τὴ δουλειά του. Τοῦ ἔδωσαν ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ φάρμακα, τὸν ἐχειροῦργησαν, καὶ οἱ ψυχίατροι ἔκαμαν ὅ,τι τοὺς ἦταν δυνατόν — ὅλα ἀπέτυχαν. Ὅταν ἤθελε νὰ « μιλήσῃ » σὲ κάποιον, ἀναγκαζόταν νὰ γράφῃ ὅ,τι ἤθελε νὰ πῇ καὶ ὅταν καταλάβαινε ὅτι τὸ γέλιο τοῦ ἐλαττωνόταν γιὰ λίγα λεπτά, καταβρόχιζε στὰ γρήγορα τὸ φαῖ του. Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ ζώῃ του δὲν ἦταν καθόλου ἀστεία!

Σιγά - σιγά ο Μπόμπ έγινε το νέο της ημέρας και, ύστερα από λίγο διάστημα, άρχισε να έγγραφε « δίσκους με γέλια ». Ξαφνικά βρέθηκε να έχει μεγάλη ζήτηση σε θέατρα και ραδιοφωνικούς σταθμούς. Πληρωνόταν άδρά για να πηγαίνει στις πρεμιέρες, όπου το φαινομενικά αούθόρητο και κοληητικό γέλιο του παρέσυρε και τους θεατάς και τούς έκανε να ξεκαρδίζονται. Η έπιρροή του ήταν τόσο, ώστε για πολλές μέτριες κωμικές παραστάσεις γράφονταν πολύ καλές κριτικές ένεκα του γέλιου που γινόταν στην πρεμιέρα — όταν ο Μπόμπ έπαιζε το μέρος του. Μιά μέρα όμως το γέλιο του σταμάτησε. Η πρώην μνηστή του είχε παντρευτή τον άδελφό του. Όταν ο Μπόμπ το έμαθε, η ταραχή που δοκίμασε του έκοψε το γέλιο — έγινε δηλαδή αυτό που επιθυμούσε περισσότερο στον κόσμο. Συγχρόνως όμως έπαθε μιάν ακατάσχετη αίμορραγία και ύστερα από λίγο πέθανε.

Μιά Δανίδα, ἡ "Ἐλλεν Χάνσεν, βασανίστηκε κι αὐτὴ ἀπὸ τὸ γέλιο, λιγώτερο ὅμως τραγικὰ ἀπὸ τὸν Μπόμπ Μίτσισον. Τὸ κακὸ ἄρχισε σ' ἓνα χορὸ, ποὺ δινόταν στὸ νησί Μοέν. Ὁ καβαλλιέρος τῆς τῆς εἶπε ἓνα ἀστεῖο καὶ τὸ ἐλαφρό, πνιχτὸ τῆς γέλιο ἐξελίχθηκε σ' ἓνα γέλιο ὑστερικό, ποὺ δὲν μπορούσε νὰ τὸ σταματήσει. Σὲ λίγο ὅλοι ἄρχισαν νὰ γελοῦν στὸ χορὸ, τόσο, ὥστε καὶ ἡ ὀρχήστρα σταμάτησε νὰ παίξει ἀπὸ τὰ γέλια — παρ' ὅλο ποὺ κανεὶς δὲν ἤξερε γιατί γελοῦσε ! Τελικὰ ὅμως αὐτὴ ἡ ἱλαρότης παραχώρησε τὴ θέσι τῆς στὴ σοβα-ρότητα, ὅταν ἓνας γιατρὸς ἔδωσε στὴν "Ἐλλεν ἓνα καταπραυντικό, φοβούμενος μήπως λιγοθυμῇ ἀπ' τὴν ἐξάντλησι. Ὅταν σηκώθηκε ὕστερ' ἀπὸ βαθύ ὕπνο, δὲ θυμόταν τὸ ἀστεῖο, ποὺ εἶχε δημιουργήσει τόση φασαρία !

Μιά Σουηδή πάλι δὲν μπορεῖ νὰ χρησιμοποίησιν τὸ τηλέφωνό
της, ἂν σκεφθῇ ὅτι, ὅταν τηλεφωνήσῃ, θὰ τὴν πιάσουν τὰ γέλια
Τὸ γέλιο της εἶναι ἓνα τόσο πλούσιο... χάχανο, πού καταστρέφει
τὸ εὐαίσθητο μικρόφωνο καὶ ἡ τηλεφωνικὴ γραμμὴ παθαίνει ἀμέ-
σως βλάβη. Πολλὰ πειράματα ἐγίναν σ' ἓνα ἐργαστήριον μὲ τὴ φωνή
της καί, κάθε φορὰ πού γελοῦσε, ἐνῶ τηλεφωνοῦσε ἀπὸ διάφορα τη-
λέφωνα, ἡ γραμμὴ χαλοῦσε. Ἡ τηλεφωνικὴ ἐταιρεία τὴν εἰδοποίησε
ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀποφεύγῃ νὰ γελά, ἂν ἤθελε νὰ λειτουργῇ τὸ τηλέφωνό
της κανονικά!

Πριν από λίγο καιρό στην Κίνα, ένας άνθρωπος πού ωνομαζόταν Λι Φένγκι - γιν πέθανε από τὸ πολὺ γέλιο. Εἶχε καταδικασθῇ σὲ θάνατο γιατί εἶχε ἀπαγάγει ἕνα παιδί· ξαφνικὰ πληροφόρηθηκε ὅτι ἡ θανατικὴ του ἐκτέλεσι εἶχε ἀνασταλῇ. Γεμάτος χαρὰ, παρήγγειλε φαγητὰ καὶ κρασιά καὶ σὲ λίγο φυλακισμένοι καὶ φύλακες τῶρριξαν στὸ κέφι καὶ στὸ φαγοπότι. Μόνο τότε ὁ Λι κατανόησε πραγματικὰ ὅτι τοῦ εἶχαν δώσει ἄδεια νὰ ζήσει. Αὐτὸ ἦταν ἡ καταστροφὴ του. "Ἀρχισε νὰ γελά, στὴν ἀρχὴ σιγὰ καὶ μετρημένα· ὕστερα ὅμως ξέσπασε σὲ δυνατὰ γέλια, πού δὲν μπορούσε νὰ τὰ σταματήσει. "Ἐπεσε ἀπὸ τὴν καρέκλα του μὲ φοβεροὺς σπασμούς καὶ σὲ λίγο πέθανε.

Επέσε από τη καρέκλα του — πέθανε.

‘Ο Λάρρυ Λέβιν, ένας τοπογράφος από το Λος Άντζελες των Ηνωμένων Πολιτειών, πήγε κάποτε σ’ ένα νυχτερινό κέντρο, όπου γέλασε τόσο πολύ με έναν κωμικό που εμφανιζόταν εκεί, ώστε έπεσε από την καρέκλα και χτύπησε το κεφάλι, τα χέρια, τα πόδια, τη σπονδυλική του στήλη και τον έγκέφαλο. Έκανε άμεσως αγωγή στον διευθυντή του κέντρου και του ζήτησε — ούτε λίγα, ούτε πολλά — 7.500 λίρες. ‘Ο διευθυντής ενός κινηματογράφου στο Χέρτφορντ-σαϊρ της Αγγλίας, που έπαιζε τακτικά κωμωδίες, έχοντας υπ’ όψι του αυτή την περίπτωση, ασφαλισθηκε στην εταιρία Λόντ’ς εναντίον όμοιων «άτυχημάτων».

Πολλοί πάλι είναι εκείνοι που ανακαλύπτουν ότι δεν μπορούν να γελάσουν. Ένας Άγγλος που ζούσε στο Ουγγαρ του Έσσεξ πρόσφερε 100 λίρες σε κείνον που θα κατάφεθανε να τον κάνει να γελάσει. Ένας Γερμανός στρατηγός, ο Χέλμουτ φον Μόλτκε, μετά

τά 21 του χρόνια γέλασε μόνο δυο φορές ως την ημέρα που πέθανε. Τό άκρως αντίθετο αὐτῶν τῶν σκυθρωπῶν τύπων εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού κάνουν ὅλους ὅσους βρίσκονται γύρω τους νά γελοῦν. Ἕνας Λονδρέζος, ὅποτε πάη σέ θέατρο, ἡ διεύθυνσι τὸν εἰδοποιεῖ νά φύγη ἀπὸ τὴν αἴθουσα, γιατί τὸ γέλιο του εἶναι τόσο κολλητικό, ὥστε ὅλοι οἱ θεαταὶ ἀρχίζουν νά γελοῦν, ἡ παράστασι σταματᾷ καὶ οἱ κωμικὲς σκηνὲς καταστρέφονται.

Μολονότι εἶναι φανερό ὅτι τὸ νά μπορῇ κανεὶς νά γελά εἶναι πρᾶγμα ὑγιεινόν, οἱ ἐπιστήμονες ἔχουν ἀνακαλύψει ὅτι ἐξίσου ὑγιεινόν εἶναι καὶ τὸ νά μπορῇ κανεὶς νά κλαίῃ. « Τὰ δάκρυα », λέει ἕνας γιατρός, « δὲν εἶναι μόνο ξέσπασμα λύπης. Ὑπάρχουν πάρα πολλὰ ἄλλα πράγματα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ θλίψι, πού προάχουν τὰ δάκρυα. Πολλοὶ κλαῖνε ὅταν βλέπουν κάτι ὑπερβολικὰ ὠραῖο, ἄλλοι σέ στιγμὲς ἐξαιρετικῆς χαρᾶς καὶ ἄλλοι ὅταν ἀπαλλαγοῦν ξαφνικὰ ἀπὸ κάτι πού τοὺς βασανίζει. » Ἐκεῖνοι πού δὲν ἐπιτρέπουν στὸν ἑαυτό τους τὴν πολυτέλεια ἐνὸς « γεροῦ κλάματος » γιὰ νά ἐκφράσουν τὰ αἰσθήματά τους, παθαίνουν πραγματικὰ ἀπὸ σωματικῆς ἀπόφσεως μιὰ ἀλλοίωσι ἐνεκα αὐτῆς τῆς καταπιέσεως. Τὰ νεῦρα σκληραίνουν καὶ τὸ πεπτικὸ σύστημα ἀδρανεῖ, ἐνῶ ἡ πίεσι τοῦ αἵματός τους ἀνεβαίνει καὶ κάνει τὴν καρδιά νά χτυπᾷ γρηγορώτερα. Μὲ ὅλα αὐτά, παγώνει καὶ τὸ δέρμα.

Ἡ ἐρευνα ἔχει ἀποδείξει ὅτι αὐτὴ ἡ προσπάθεια, γιὰ νά μὴν κλάψῃ κανεὶς, ὀδηγεῖ συχνὰ σέ ἡμικρανίες, ἐφιάλτες καὶ ἀκόμη σέ ἀσθματικὲς κρίσεις. Ὡστε, ὅταν θὰ ξανααισθανθῆτε τὴν ἀνάγκη νά κλάψετε, θυμηθῆτε τὰ λόγια τοῦ διασήμευ τραγουδιστῆ Τζόννυ Ραίη : « Ἐμπρός, ἀρχίστε νά κλαῖτε ! » Συγχρόνως ὅμως πρέπει νά θυμᾶστε τὴ φιλοσοφία τοῦ κυρίου ἐκείνου ἀπὸ τὸ Τενεσσὶ πού οἱ γιατροὶ του τὸν εἶχαν συμβουλέψει νά μὴ γελά. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶχε μιὰ σφαῖρα κοντὰ στὴν καρδιά καὶ οἱ γιατροὶ τοῦ εἶπαν ὅτι μπορούσε νά πεθάνῃ ἂν γελοῦσε. Ὡστόσο ἡ ἀπάντησί του ἦταν πολὺ ἀπλή : « Ὅταν θᾶρθῃ ἡ ὥρα σου νά πεθάνῃς, καλύτερα νά πεθάνῃς γελώντας ! »

Ἐλευθερία...

Σὲ μιὰ πόλι τῆς Ν. Ἀμερικῆς ἔγιναν ἐκλογὲς καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας κάνει τὴ διαλογὴ τῶν ψήφων.

Ὅλες οἱ ψήφοι εἶναι « ὑπὲρ » τοῦ καθεστῶτος, ὥσπου, ξαφνικὰ, παρουσιάζεται μιὰ « ἐναντίον ».

— Αὐτὸ ἀποδεικνύει, λέει ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας, πὼς καθένas ἐκφράζει ἐλευθερά τὰ πολιτικὰ του φρονήματα.

Σὲ λίγο ὅμως ἄλλη μιὰ « ἀντίθετη » ψήφος ἐμφανίζεται καὶ ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας ὠρύεται :

— Τὸν ἄτιμο ! Ἐψήφισε δυὸ φορές ! Ἡ μιὰ ψήφος ἄκυρη !

« Bohemia »

Ὅπως μαθαίνει νά ἀναπνέῃ, ὁ Ἑσκιμῶς μαθαίνει καὶ νά ὀδηγῇ τὸ καγιακ

Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΚΑΓΙΑΚ

Τοῦ

F. SPENCER CHAPMAN

Ἀπ' ὅλες τὲς τέχνες πού ἔμαθα στὸ διάστημα τῆς ἀρκετὰ περιπετειώδους ζωῆς μου, πὺλ πολὺ ὑπερηφάνομαι πού ἔμαθα νά χειρίζομαι τὸ « καγιακ », τὸ μονόξυλο τῶν Ἑσκιμῶν. Καί, λέγοντας νά « χειρίζομαι », δὲν ἐννοῶ μόνο νά ὀδηγῶ τὸ καγιακ καὶ νά τὸ κρατῶ σὲ ἰσορροπία καὶ νά κυνηγῶ φώκιες μ' αὐτό, ἀλλὰ καὶ τὴν ἱκανότητα νά γυρίξῃ τὸ καγιακ στὴ θέσι του ὅταν ἀναποδογυρίσῃ, κάτι πού συμβαίνει συχνὰ σὲ μιὰ ταραγμένη θάλασσα καὶ μέσα στὴ συγκίνησι τοῦ κυνηγιοῦ τῆς φώκιας.

Τὸ καγιακ χρησιμοποιεῖται

ἀπὸ τοὺς Ἑσκιμῶς στὰ περισσότερα μέρη τῆς Ἀρκτικῆς, ἀλλὰ οἱ Ἑσκιμῶνι Ἀγκμαγκσαλίκ, πού ζοῦν ἀρκετὰ πρὸς

τὰ νότια καὶ κοντὰ στὴν ἀνοιχτὴ θάλασσα, εἶναι ἴσως οἱ μεγαλύτεροι δεξιότητες τοῦ κόσμου. Τὸ πρῶτο παιχνίδι τῶν παιδιῶν εἶναι ἕνα καγιακ καὶ τὸ νά ἔξερουν νά τὸ χειρίζονται σημαίνει γι' αὐτοὺς νά ἔξερουν νά ζοῦν. Ὡς μέλος τῶν δύο ἀποστολῶν τοῦ Τζέινο Οὐῶτ-κινς στὴ Γροιλανδία, εἶχα τὴν ἰδεώδη εὐκαιρία νά μάθω τὴν τέχνη τοῦ καγιακ ἀπὸ τοὺς καλύτερους δασκάλους.

Ὁ Οὐῶτκινς ἤθελε ὅλα τὰ

μέλη της αποστολής του, αν ήταν δυνατόν, να μάθουν να κυνηγούν φώκιες από το καγιάκ. Έτσι θα μπορούσαμε να συντηρηθούμε καλά στα παραλιακά ταξίδια μας που κάναμε για χωρομετρήσεις, χωρίς να χρειάζεται να μεταφέρουμε μεγάλες ποσότητες τροφίμων.

Ο Ουώτικινς ήθελε να μάθουμε να γυρίζουμε το καγιάκ στη θέσι του, γιατί, όταν το καγιάκ αναποδογυρίσει, δεν μπορεί κανείς να ανθέξει πολλή ώρα στο παγωμένο νερό.

*

Το καγιάκ των Έσκιμώων είναι έργο τέχνης. Αποτελείται από ένα ελαφρύ ξύλινο πλαίσιο μήκους 6 μ., πλάτους 0,50 μ. και ύψους 0,15 μ. Τα πέντε σανίδια του μήκους και οι 15 - 16 σανίδες των πλευρών συγκρατούνται με περίπλοκες συναρμογές και ξύλινες σφήνες. Το καγιάκ δεν έχει καρίνα, γιατί, όταν στη θάλασσα υπάρχει λεπτό στρώμα πάγου ή όταν το νερό αρχίζει να παγώνει για καλά, το καγιάκ πρέπει να μπορή να κυλά πάνω από τον πάγο. Ο σκελετός του καγιάκ καλύπτεται ολόκληρος με δέρματα φώκιας, που μπαίνουν υγρά και τεντώνονται καλά προτού ραφτούν. Όταν τα δέρματα στεγνώσουν, αλείφονται με λίπος φώκιας και γίνονται έντελως αδιάβροχα. Στη μέση του καταστρώματος του καγιάκ υπάρχει ένα ξύλινο στεφάνι, που φθάνει ως τα ισχία του ανθρώπου. Ο κωπηλάτης φορεϊ μια ποδιά από δέρμα φώκιας, που οι άκρες της εφαρμόζουν σφιχτά στο στεφάνι και έτσι τα κύματα που σαρώνουν

το καγιάκ δε βρέχουν καθόλου το έσωτερικό του πυργίσκου, ως πούμε, του κωπηλάτη.

Το καγιάκ μπορεί να κινηθῇ γρήγορα και άκοπα με ένα στενό κουπί. Πιλοτάρεται όπως το ποδήλατο. Δεν ισορροπεϊ μόνο του, αλλά χρειάζεται να κρατιέται συνεχώς σε ισορροπία από τον οδηγό του. Οι κινήσεις όμως που απαιτούνται γι' αυτό γίνονται γρήγορα, σχεδόν αυτόματες. Όσο τόσο μια απότομη στροφή της κεφαλής ή μια αδέξια κίνηση του κουπιού ή το παραμικρό κυμάτι μπορεί να σάς ρίξουν στο νερό.

Οι χειρότερες στιγμές του άπειρου κωπηλάτη του καγιάκ είναι όταν μπαίνει και βγαίνει από το μονόξυλό του. Τα πρώτα μαθήματα γίνονται στην ξηρά. Και δεν μπορεί κανείς να βγῇ στη θάλασσα για ψάρεμα, αν δεν ἔχη δαμάσει έντελως την τέχνη του καγιάκ.

Όταν βγαίνει κανείς με το καγιάκ σε ταραγμένη, θάλασσα, φορεϊ ένα επανωφόρι από δέρμα φώκιας, με κουκούλα που σφίγγει γύρω στο πρόσωπο και στα μανίκια, που ενώνονται με ειδικά γάντια. Το επανωφόρι ἔχει κάτω ένα κορδόνι, που δένεται στο ξύλινο στεφάνι έτσι, ώστε, όταν αναποδογυρίσει το καγιάκ, θα βραχῇ μόνο το πρόσωπο του κωπηλάτη, χωρίς να μπῇ νερό στο έσωτερικό του καγιάκ.

Για τους Έσκιμώους το καγιάκ δεν είναι μόνο μια ανάγκη της καθημερινής ζωής. Έχει μεταβληθῇ σε εθνικό σπόρ. Υπάρχουν τουλάχιστο 30 διαφορετικοί τρόποι για να οδηγήσετε το καγιάκ : με το κουπί άριστερά και

δεξιά, με το κουπί κρατημένο πίσω στην πλάτη ή στο ύψος του λαιμού ή εμπρός χαμηλά, ξυστά στο κατάστρωμα του καγιάκ.

Το δυσκολότερο είναι να κρατηθῇ σε ισορροπία το καγιάκ πάνω στα κύματα. Την πρώτη φορά που αντίκρυσσα το καγιάκ να υψώνεται πάνω από μένα, παράτησα το κουπί και άρχισα να κουνῶ τὰ χέρια μου άπελπισμένα. Σε λίγο κατάφερα να το ισορροπῶ, παρ' ὅλο που δεν μπόρεσα ποτέ να μάθω ὅλα τὰ κόλπα τῶν Έσκιμώων.

Υστερα ἤρθε ἡ ὥρα να μάθουμε το κυνήγι τῆς φώκιας. Υπάρχουν διάφορα εἶδη, από τη μεγάλη φώκια με τὰ γένεια, που το δέρμα της χρησιμοποιείται στα καγιάκ, και τη φώκια με την κοφτερή μουσούδα που ἐπιτίθεται ἐναντίον του καγιάκ όταν πληγωθῇ προσπαθώντας να το αναποδογυρίσει, ως τη φώκια του φιδόντ, που είναι μικρή και άβλαβής. Ο καλός κυνηγός μπορεί να αναγνωρίσει μια φώκια, όταν ανεβαίνει στην ἐπιφάνεια για να αναπνεύσει και μπορεί να κρίνει πόση ὥρα θα μείνει κάτω από το νερό και σε ποῖο σημείο θα ξαναφανῇ. Ο κυνηγός οδηγεί γρήγορα το καγιάκ στο σημείο που ὑποθέτει ότι θα ἐμφανιστῇ πάλι ἡ φώκια και περιμένει. Όταν φανῇ το κεφάλι τῆς φώκιας, ο κυνηγός γυρίζει το καγιάκ έτσι, ώστε ἡ πλώρη του να ἔχη κατευθύνει πρὸς τὴ φώκια. Υστερα, με τὰ χέρια ἐλεύθερα από το κουπί, πρᾶγμα που ἐνισχύει κάπως και την ισορροπία του σκάφους, βγάζει το τουφέκι του και πυροβολεί.

Το καλοκαίρι οἱ φώκιες βυθίζονται

ζονται ἄμέσως μόλις ψοφήσουν. Γι' αὐτὸ ὁ κυνηγός χρησιμοποιεῖ το τουφέκι για να παραζαλίσει τὴ φώκια και ὕστερα ὁρμᾷ και τὴν καμακώνη, προτοῦ βυθιστῇ ἢ συνέλθῃ. Ἄν ἡ φώκια δὲν ἔχη πάρει εἶδησι τὸν κυνηγὸ, τὸ καμάκι μπορεί να χρησιμοποιηθῇ ἐξαρχῆς. Οἱ καλύτεροι κυνηγοὶ προτιμοῦν αὐτὸ τὸν τρόπο, ἂν και πρέπει να βρίσκονται κοντὰ στο θῆραμα, γιατί τὸ καμάκι δὲν μποροῦν να τὸ ρίξουν ἀπὸ πολὺ μακριὰ ὅταν εἶναι καθιστοί. Ο κυνηγός χρησιμοποιεῖ ἓνα ξύλο, που τὸν βοηθεῖ στο ρίξιμο τοῦ καμακιού. Τὸ ἀγκαθωτὸ κεφάλι τοῦ καμακιού μένει μέσα στο σῶμα τῆς φώκιας, ἀλλὰ τὸ ξύλο πέφτει στο νερό και τὸ μαζεῦουν ὕστερα. Ἀπὸ τὸ καμάκι εἶναι δεμένη μιὰ πετονιά ἀπὸ δέρμα φώκιας μήκους 12 μ. Τὸ ἄλλο της ἄκρο εἶναι δεμένο σὲ μιὰ σημαδούρα, που ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα ολόκληρο δέρμα μικρῆς φώκιας και μένει ἐπάνω στο καγιάκ, πίσω ἀπὸ τὸν κυνηγὸ.

Τὴ στιγμή που τὸ καμάκι βρίσκει τὸ στόχο του, ὁ κυνηγός πρέπει να ρίξῃ στὴ θάλασσα τὴ σημαδούρα, γιατί ἄλλιως θὰ ἀναποδογυριστῇ. Ἐτσι ἡ φώκια βρίσκεται δεμένη ἐπάνω στὴ σημαδούρα που ἐπιπλέει και δὲν μπορεί να ξεφύγῃ. Τὴ στιγμή που ἀνεβαίνει ἡ φώκια γιὰ ἄερα, ὁ κυνηγὸς τὴν ἀποτελειώνει με ἓνα κοντάρι που ἔχει κοντὰ του. Ἄν ἡ φώκια εἶναι μικρῇ, μεταφέρεται ἡ φώκια στὸ καγιάκ ὡς τὴν ἀκτή. Ἄν εἶναι μεγάλη, κλείνουν τὶς πληγές της με ξυλαράκια, ἀφήνοντας να μπῇ λίγος ἄερας ἔτσι ὥστε να πλῆν τὸ πτώμα στο νερό

πίσω από τὸ καγιὰκ καὶ νὰ μεταφερθῇ εὐκολα.

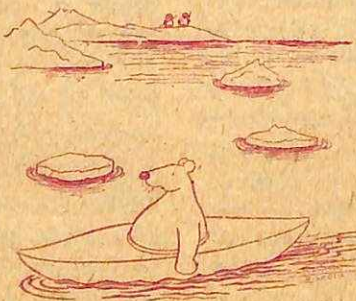
Μιά μέρα πού εἶχα πάει κυνήγι με τέσσερες Ἑσκιμῶους, εἶχαμε τὴν τύχη νὰ σκοτώσουμε ἓνα εἶδος μικρῆς φάλαινας, πού εἶναι χρήσιμη γιὰ τὰ δόντια της καὶ γιὰ τὸ κρέας της, πού τὸ τρῶνε ὠμὸ καὶ εἶναι πολὺ νόστιμο.

Εἴμασταν ἕξι μίλια ἔξω ἀπὸ τὴν ἀκτὴ καὶ εἶχε ἀρκετὸ κύμα. Ξαφνικὰ ἓνα πλατὺ ἀνοιχτόχρωμο σῶμα φάνηκε στὴν ἐπιφάνεια, κουνήθηκε λίγο καὶ ἐξαφανίστηκε. Ἦταν μιὰ φάλαινα « νάρχουαλ ». Οἱ Ἑσκιμῶοι ἐστρίψαν τὰ καγιὰκ τους συγκινημένοι καὶ ἀρχισαν τὸ κυνηγητό. Σὲ λίγο ἡ φάλαινα ξαναφάνηκε καὶ χάθηκε πάλι. Ἀλλάξαμε πορεία καὶ συνεχίσαμε τὸ κυνηγητό ἐπὶ μιὰ ὥρα. Ἐπὶ τέλους τὸ ἓνα καγιὰκ βρέθηκε ἀκριβῶς πίσω ἀπὸ τὴ φάλαινα, τὴν ὥρα πού ἀνέβαινε στὴν ἐπιφάνεια. Ὁ Ἑσκιμῶος κανόνισε τὴ θέσι του, σήκωσε τὸ χέρι του καὶ πέταξε τὸ καμάκι, ρίχνοντας συγχρόνως στὴ θάλασσα τὴ σημαδούρα. Ἡ φάλαινα χάθηκε χτυπώντας με δύναμι τὸ νερὸ καὶ τράβηξε μαζί της τὴ σημαδούρα. Σὲ λίγο ξαναφάνηκε καὶ ἓνα δεύτερο καμάκι βρῆκε τὸ στόχο του. Αὐτὴ τὴ φορά οἱ πετονιές δὲν ἔμειναν πολλὴ ὥρα μέσα στὸ νερὸ. Τὸ δεύτερο καμάκι εἶχε βρῆ ἓνα τρωτὸ σημεῖο καὶ σὲ λίγο τὸ ζῶο ἔπλεε φουσκωμένο καὶ δεμένο πίσω ἀπὸ τὰ καγιὰκ. Τὸ

μεταφέραμε θριαμβευτικὰ στὸ χωριό, ἐνῶ οἱ Ἑσκιμῶοι ἔλεγαν τραγουδιὰ τοῦ καγιὰκ καὶ ἔρριχναν ἐδῶ καὶ κεῖ τὰ καμάκια τους ἐνθουσιασμένοι.

*

Στὴν ἀρχὴ τῆς δευτέρης του ἀποστολῆς στὴ Γροιλανδία, ὁ Τζίνιο Οὐῶτικινς πνίγηκε, ἐνῶ βρισκόταν μόνος του κυνήγι με τὸ καγιὰκ. Εἶχε βγῆ ἔξω, ἐπάνω σὲ ἓνα ἐπιπλέοντα πάγο, γιὰ νὰ δῇ ἀπὸ τὸ ὕψος του ἀν φαίνονταν γύρω τίποτα φώκιες στὸ φθόρντ. Ἐκεῖ κοντὰ βρισκόταν ἓνας κινούμενος παγετώνας. Ξαφνικὰ ἓνα μεγάλο παγόβουνο ἀποσπάστηκε ἀπὸ τὸν παγετῶνα καὶ τὸ κύμα πού δημιουργήθηκε τράνταξε τὸν πάγο καὶ ὁ Οὐῶτικινς με τὸ καγιὰκ του βρέθηκε στὸ παγωμένο νερό. Σκαρφάλωσε ἐπάνω στὸν πάγο καὶ, βλέποντας τὸ καγιὰκ του νὰ πλῆη μακριὰ, ἔβγαλε τὰ ροῦχα του καὶ ἔπεσε στὸ νερὸ γιὰ νὰ τὸ φτάσῃ. Ὑστερα ἀπ' αὐτὸ φαίνεται πῶς ἔπαθε κράμπα. Δὲν βρήκαμε ποτὲ τὸ πτώμα τοῦ ἀρχηγοῦ μας, ἀλλὰ βρήκαμε τὸ καγιὰκ του γεμάτο νερὸ καὶ τὰ βρεμένα ροῦχα του ἐπάνω στὸν πάγο. Τότε καταλάβαμε γιατί οἱ Ἑσκιμῶοι μᾶς λέγανε νὰ μὴ βγαίνουμε ποτὲ μόνοι με τὸ καγιὰκ. Πιὸ τεχνίτες ἀπὸ τὸν κάθε ξένο, ξέρουν καλὰ ὅλα τὰ μυστικὰ καὶ ὅλους τοὺς τρομεροὺς κινδύνους.

Ο ΧΑΪΔΕΜΕΝΟΣ ΝΟΙΚΑΡΗΣ

(Διήγημα)

Τοῦ

GRANVILLE WILSON

Καλημέρα σας, κύριε Τζόνσον. Κοιμηθήκατε καλά ; »

Τὸ αὐστηρὸ πρόσωπο τῆς κ. Σάλμαν εἶχε γίνῃ πρόσχαρο, ἡ φωνή της ἔσταζε μέλι. Σηκώθηκε ἀπὸ τὸ μεγάλο τραπέζι καὶ πλησίασε στὸ τζάκι, ἀλλὰ, ὅπως γινόταν συνήθως, ὁ Τζέρεμυ Τζόνσον τὴν πρόλαβε.

« Μοῦ ἐπιτρέπετε... », εἶπε ὁ Τζόνσον με τὴν ἀφόρητα κολακευτικὴ φωνή του, πού ὅλοι μας τὴν ἀντιπαθούσαμε.

Πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι τῆς κ. Σάλμον τὴ μασὰ καὶ σκάλισε τὴ φωτιά. Ἡ κ. Σάλμον χαμογέλασε ἐπιδοκιμαστικά.

« Ὡστε ἡ καταιγίδα δὲν σᾶς ἐνόχλησε ; » τὸν ρώτησε. « Δυὸ κεραμίδια τοῦ γειτονικοῦ σπιτιοῦ πέσανε, ξέρετε. »

Ὁ Τζέρεμυ κάθησε στὴν καρέκλα πού προωριζόταν πάντα γιὰ κείνον, κοντὰ στὴ φωτιά, σέρβιρε τὸν καφέ του, χαμογέλασε με σεβασμὸ στὴν κ. Σάλμον, κούνησε με εὐγένεια τὸ κεφάλι του στὴν Σεσίλ, τὴν κόρη τῆς κ. Σάλμον, ἀγνόησε ἑμᾶς τοὺς ἄλλους καὶ μᾶς ἄφησε νὰ ἐνοήσουμε πῶς οὔτε ὁ ἀέρας οὔτε τὰ κεραμίδια πού πέσανε ἐνοχλήσανε τὴν πολὺτίμη ἀνάπαυσί του.

Ἡ κ. Σάλμον τοῦ ἐπέτρεψε νὰ τῆς γεμίσῃ πάλι τὸ φλιτζάνι καφέ καὶ παρατήρησε ὅτι ἦταν ἀδύνατο νὰ κοιμηθῇ κανεὶς καλὰ, ἀν δὲν εἶχε ἓνα ἀνεκτίμητο πρᾶγμα, καθαρὴ συνείδησι. Αὐτὸ τὸ εἶπε γιὰ νὰ τ' ἀκούσουμε ὁ Κάρντιου, νεαρὸς ρεπόρτερ τῆς τοπικῆς ἐφημερίδας, ὁ Ντόναλτσον, ὑπάλληλος τοῦ καταστήματος ὑφασμάτων « Μπίκς », κ' ἐγώ.

Ὁ Τζέρεμυ καθάρισε τὸ φρεσυτότατο αὐγὸ του καὶ χαμογέλασε περιφρονητικά. Ἡ κυρία Σάλμον ἔκανε νόημα στὸν Σεσίλ : « Δώσε τὴ μαρμελάδα στὸν κ. Τζόνσον. » Καὶ ἡ Σεσίλ τὴν ἔδωσε. Ἡ σπιτικοκοκυρά μας εἶπε

κάτι γιὰ τοὺς ἀξιοθρήνητους τρόπους τῆς νέας γενεᾶς καὶ ὁ Ντόναλτσον κατάπιε τὸν καφέ του τόσο ἀπότομα, ὥστε πνίγηκε, κοκκίνισε καὶ ἀναγκάστηκε νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὸ τραπέζι, γιὰ νὰ φέρῃ τὸ μαντήλι του, πού αἰωνίως τὸ ξεχνοῦσε.

Ἡ κ. Σάλμον σούφρωσε τὰ φρύδια της ἀκούγοντας τὰ βαρεῖα του βήματα στὴ σκάλα. Μὲ μιὰ καρτερικὴ φωνὴ εἶπε :

« Θὰ χρειαστῇ γρήγορα νὰ ἀλλάξω τὸ χαλὶ τῆς σκάλας. Αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος ἀνεβοκατεβαίνει τὴ σκάλα σὰν ἄλογο. Θὰ ἔλεγε κανεὶς πῶς τὸ κάνει ἐπίτηδες. »

Ὁ Τζέρεμυ χαμογέλασε με κατανόησι καί, καθὼς ἐγὼ θυμωμένος ἀπλώσα τὸ χέρι μου γιὰ νὰ τοῦ πάρω τὴ μαρμελάδα, ἀναποδογύρισα τὸ φλιτζάνι μου. Ἡ κ. Σάλμον ἀναστέναξε καὶ ἔτρεξε νὰ φέρῃ μιὰ πετσέτα. Τὴν ὥρα πού καθάριζε τὸ χυμένο καφέ, εἶπε :

« Αὐτὸ τὸ τραπεζομάντηλο ἦταν ὁ λοκάθαρὸ τὸ πρῶτο. »

« Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία Σάλμον, εἶπα, ἓνα μικρὸ ἀτύχημα. »

« Πολλὰ μικρὰ ἀτύχηματα συμβαίνουν τελευταῖα », ἀπάντησε ἐκείνη ξερά.

Ὁ Κάρντιου κοκκίνισε καὶ σηκώθηκε, λέγοντας πῶς ἔπρεπε νὰ φύγῃ γιὰ τὸ γραφεῖο του. Ἡ κ. Σάλμον γέλασε σαρκαστικά, γιὰτὶ ἤξερε γιὰ ποῖο λόγο ὁ Κάρντιου βιάζοταν νὰ φύγῃ νωρίτερα ἀπὸ τὴ συνηθισμένη ὥρα του.

Πρὶν ἀπὸ δυὸ μέρες, ὅταν ἡ κ. Σάλμον εἶχε πλαγιασῇ, ὁ Κάρντιου γύρισε ἀργὰ στὴν πανοιόνη, ἀφοῦ τὰ εἶχε κοπανίσει λίγο στὸ μπάρ μετὰ κατὶ εἶχε σκοτεινὰ σκουνοτύφλησε στὸ χαλὶ καὶ ἔρριξε κάτω τὸ κλουβί

του πουλιού. Με τη φασαρία που έγινε, ή κ. Σάλμον κατέβηκε τρέχοντας με τα νυχτικά της. Έξω φρενών σηκωσε το κλουβί και είπε :

« Αν ξαναγίνη αυτό, κ. Κάρντιου, θα φύγετε από το σπίτι. Δεν έχω σκοπό να νοικιάζω δωμάτια σε μεθύστακες. »

Ο Κάρντιου διαμαρτυρήθηκε, ανοήτως βέβαια, ότι δεν ήταν μεθυσμένος, ότι το έπαγγελμα του δημοσιογράφου απαιτούσε κάποια κοινωνικότητα και ότι δεν έφταιγε αυτός, αν το χαλί δεν ήταν τεντωμένο και του έβαλε τρικλοποδιά. Η κ. Σάλμον εξέτασε την καρδερίνα και είπε :

« Αν πεθάνη η Μπιμπή μου, θα φύγετε. Καλά μου έλεγε μία φίλη μου να μη νοικιάζω δωμάτια σε δημοσιογράφους. Όλο φασαρίες κάνουνε... »

Ζητώντας συγγνώμη, ο Κάρντιου τόσκασε τρέχοντας από το τραπέζι και ο Ντόναλτσον και εγώ τον προλάβαμε στο δρόμο. Στο ποτάμι κοντά ο Ντόναλτσον στάθηκε και κοίταζε μελαγχολικά δυο κύκνους που πλέανε με μεγαλοπρέπεια στα σκοτεινά νερά. « Μου φαίνεται πώς θ' άρχισω να γυρεύω άλλο δωμάτιο », είπε θυμωμένος.

« Δεν πρόκειται να κάνης τίποτα τέτοιο », είπε κοροϊδευτικά ο Κάρντιου. « Σου πονάει το δόντι σου για την Σεσίλ, αν και δεν μπορείς νάχης καμμία έλπίδα. »

« Και νομίζεις πώς έχεις εσύ ; » είπε ο Ντόναλτσον πειραγμένος.

« Όχι. Εγώ σκέπτομαι μόνο την καριέρα μου. »

« Σώθηκες μ' αυτή την εφημερίδα ! »

« Δε θα μείνω αιωνίως στην έπαρξια. Γρήγορα θα με δής στην πρωτεύουσα », είπε ο Κάρντιου.

« Ζήσε, Μάη μου... » Αλλωστε δεν σκέπτεσαι μόνο την καριέρα σου, αλλά και την κουζίνα της κ. Σάλμον », είπε ο Ντόναλτσον πειραχτικά.

« Πάψτε να τσακώνεστε, είπα εγώ, γιατί άργήσαμε. »

Στο βάθος πίστευα πώς ο Ντόναλτσον είχε δικιο, αλλά δεν ήθελα να χύσω λάδι στη φωτιά. Τα φαγητά της κ. Σάλμον ήταν όνειρο, παρ' όλη την ιδιαίτερη προτίμησι που έδειχνε πάντα στον χαϊδεμένο νοικάρη της, τον Τζέρεμυ Τζόνσον. Ο Τζέρεμυ ήταν σχεδόν ιδεώδης νοικάρης. Είχε κάποια

καλή, αλλά άοριστη δουλειά, πλήρωνε ταχτικά το νοίκι του, δεν κάπνιζε, δεν έπιανε, δεν ενδιαφερόταν για τις γυναίκες, δεν έμπαινε μέσα με λασπωμένα παπούτσια, ήταν ευγενής, καλός και περιποιητικός. Ζητούσε ταχτικά πληροφορίες για την πίεσι της κ. Σάλμον, της πρόσφερε λουλούδια στα γενέθλιά της και την Κυριακή έρχόταν με σοκολάτες για την κυρία και σπόρους για την καρδερίνα.

Δεν ήταν λοιπόν παράξενο που ή κ. Σάλμον δεν θα του έλεγε ποτέ « Πρέπει να φύγετε ! » και που όλοι εμείς δεν τον χωνεύαμε καθόλου.

Στη γωνία του δρόμου ο Ντόναλτσον σταμάτησε για να μη στο μαγαζί.

« Είναι κρίμα που δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα για το χαϊδεμένο μας, είπε φεύγοντας. Προτού το καλοκαταλάβουμε, θα μάς πάρη την Σεσίλ ωραία και καλά. »

« Όχι δά ! » φωνάξαμε εμείς οι δύο μαζί.

Κανένας από τους ενοίκους της κ. Σάλμον δεν τολμούσε να πλησιάση πολύ την ξανθή, αξιέραστη και αμίλητη Σεσίλ. Η κ. Σάλμον φρόντιζε πάντα να προειδοποιή τους νοικάρηδες της ότι, όποιος έκανε την άδικη κρίσις να πλησιάση την Σεσίλ, θα « έπρεπε να φύγη ». Γιατί η Σεσίλ, όπως κοκορευόταν ή κ. Σάλμον, είχε προσωπική περιουσία 200 λιρών στην Τράπεζα και ή κ. Σάλμον ήταν αποφασισμένη ότι ούτε η Σεσίλ, ούτε οι λίρες της θα πήγαιναν χαμένα σε έμπορουπαλλήλους, ρεπόρτερς και παρόμοια μούτρα.

Ο χαϊδεμένος νοικάρης μας δεν έδειξε ποτέ ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Σεσίλ και, αν ή κ. Σάλμον τον είχε βάλει στο μάτι, αυτός φαινόταν να το άγνοη, όπως άγνοούσε και την κοπέλλα.

Ο Ντόναλτσον μάς κοίταζε σκυθρωπός φεύγοντας.

« Αν μάθω ποτέ ότι ο Τζόνσον κέρδισε την Σεσίλ, φεύγω από την πανσιόν την ίδια ώρα. »

« Μην ξεχνάς τα φαγητά της κ. Σάλμον », του φώναξε ο Κάρντιου αμείλικτος.

« Στο διάβολο ή κ. Σάλμον και τα φαγητά της ! » είπε ο Ντόναλτσον.

« Την έπαθε για καλά ! » συνέχισε

ο Κάρντιου, καθώς προχωρούσαμε μαζί. « Άληθινά όμως θα ήταν κρίμα να του πάρη την Σεσίλ αυτός ο βλάκας ο Τζέρεμυ Τζόνσον. »

Υποψιαζόμουν ότι και ο Κάρντιου καλόβλεπε την Σεσίλ, μα δεν είπα τίποτα. Την ώρα που πήγαινε να μητή στο γραφείο του, μου άρπαξε το χέρι και είπε έκπληκτος :

« Για κοίτα ! Η Σεσίλ ! Που πηγαίνει ; »

Κοίταξα και συμφώνησα πώς η χαριτωμένη σιλουέτα με το πράσινο ταγιέρ και τα ψηλά τακούνια ήταν η Σεσίλ. Κρατούσε ένα βαλιτσάκι και περπατούσε βιαστικά στο δρόμο του Σταθμού.

« Άλήθεια, που πάει ; » είπα κ' εγώ και άμέσως συνέχισα : « Ε ! Κοίτα εκεί ! Ο Ντόναλτσον φαίνεται την πήρε από πίσω ! »

Ο Ντόναλτσον περπατούσε πίσω της σε αρκετή απόσταση, χωρίς καπέλλο και σακκάκι. Θα την είδε από το μαγαζί και την ακολούθησε άμέσως.

« Λες να γίνη καμμία άπαγωγή ; » ρώτησε ο Κάρντιου ανήσυχος.

« Άκουσε ποτέ να γίνεται άπαγωγή χωρίς καπέλλο και σακκάκι ; Μα για κοίτα ! Νά και ο χαϊδεμένος μας ! Τι γίνεται εδώ, βρε παιδί μου ; »

Ο Τζέρεμυ Τζόνσον περπατούσε γρήγορα στο άπέναντι πεζοδρόμιο του δρόμου του Σταθμού. Είχε κατεβάσει το καπέλλο του ως τα φρύδια και κρατούσε μία βαλιτσα στο χέρι.

Ο Κάρντιου με άρπαξε από το χέρι.

« Ελα, φώναξε. Κάτι ενδιαφέρον πρόκειται να συμβή. »

Τον ακολούθησα και φτάσαμε μαζί, με το παράξενο τριό μπροστά μας, στο σιδηροδρομικό σταθμό. Την ώρα που φτάναμε, είδαμε τον Ντόναλτσον να πλησιάζη την Σεσίλ και να τη ρωτά :

« Που πηγαίνεις ; »

Εκείνη άπάντησε κάτι μπερδεμένο και την ίδια στιγμή μάς προσπέρασε ο Τζόνσον χωρίς να μάς γνωρίση. Πλησίασε την Σεσίλ, άκούμπησε κάτω τη βαλιτσα, έβγαλε από την τσέπη του δυο εισιτήρια και είπε :

« Ετοιμοι, αγάπη μου ; »

Η Σεσίλ χαμογέλασε και μαζί προχωρήσανε προς την πλατφόρμα. Ο Ντόναλτσον έμεινε για μία στιγμή

άπολιθωμένος. Ύστερα, όταν συνέλαβε πέρα για πέρα την κατάσταση, αναπήδησε και άμέσως αυτός και ο Τζόνσον βρέθηκαν να παλεύουν, ενώ η Σεσίλ δεν ήξερε τί να κάνη. Μία γριά κυρία με έναν παταγάλο στο κλουβί τους κοίταζε άφ' ύψηλου και ένα παιδί ξεφώνιζε ένθαρρύνοντας μία τον ένα και μία τον άλλο.

Ο Τζόνσον τα κατάφερε καλά, για να πούμε το σωστό, αλλά τα χρόνια της αντίπαθειας και η αγάπη για την Σεσίλ αγωνίζονταν στο πλευρό του Ντόναλτσον.

Τα μάγουλά του ήταν γρατζουνισμένα από τα νύχια του Τζέρεμυ, το δεξί του μανίκι είχε ξεκοιστή έντελως από τον ώμο και η μύτη του είχε άρχισει να βάφη κόκκινο το ναύλον πουκάμισο και την παρδαλή γραβάτα του Τζέρεμυ. Τώρα όμως βρισκόταν σε πλεονεκτική θέση και χτυπούσε άλύπητα τον δύστυχο Τζέρεμυ. Σε λίγο ο Τζέρεμυ θ' άρχιζε να φωνάζη, ζητώντας να τον λυπηθή.

« Δεν νομίζεις πώς πρέπει να επέμβουμε, προτού ο χαϊδεμένος πάθη καμμία σοβαρή βλάβη ; » ρώτησα.

« Μάλλον », είπε ο Κάρντιου λίγο άπρόθυμα. Προχωρήσαμε προσεκτικά, έχοντας στο νου να σώσουμε τον Τζέρεμυ, άφου του δίναμε ένα γερό ξύλο, αλλά προτού ο Ντόναλτσον γίνη ένοχος ανθρωποκτονίας.

Η κ. Σάλμον ωστόσο είχε διαφορετική γνώμη. Προτού σταματήσουμε τον Ντόναλτσον, η νοικοκυρά μας ώρμησε μέσα στο Σταθμό και άρχισε να τον χτυπά με την όμπρέλλα της φωνάζοντας :

« Σταμάτα ! Θα τον σκοτώσης ! »

Ο Ντόναλτσον σταμάτησε και σηκώθηκε.

« Κύριε Τζόνσον ! φώναξε ή κ. Σάλμον ανήσυχη. Χτυπήσατε πολύ ; »

Ο Τζέρεμυ την κοίταζε με τό μοναδικό διαθέσιμο μάτι του, προσπάθησε να σηκωθή, αλλά προτίμησε να μείνη καθισμένος χάμω και έβγαλε το μαντιλάκι του, για να σκουπίση το αίμα που έτρεχε από τη μύτη του.

« Και βέβαια χτύπησα, γριά άνόητη ! » είπε με τόνο που κανένας μας δεν είχε άκούσει άλλοτε. Άσφαδεν τον είχε άκούσει πού άρμοζε σε λώς δεν ήταν ο τόνος που άρμοζε σε έναν χαϊδεμένο νοικάρη. Και ή κ. Σάλμον είχε, φαίνεται, την ίδια γνώμη.

- τοῦ δέντρου ἦσαν ἡ Χριστός, τῇ ρίζᾳ ἡ Παναγία, τοὶ τὰ παρακλονήρια του ἦσαν οἱ γι' Ἀποστόλοι. Καθούνταν γῆ Παναγιά, μόνη τοὶ μοναχὴ της, τὴν προσειφχὴ της ἔκαν, γιὰ τοῦ μονουγινη της. Ἀκού βρουντές, βλέπ' ἀστραπές, τοὶ ταραχές μιγάις, μπρουβέρνει στοῦ παρόθυρου νὰ δῇ τὴ γειτονιά της. Βλέπει τοὺν οὐρανὸ θαμπό, τοὶ τᾶστρα βουρκομένε, τοὶ τοῦ φηγγὰρι τοῦ λαμπρὸ στοῦ αἵμα βουτημένον. Βλέπει ζιγβά, βλέπει διζά, βλέπει τοὺν Ἅγιον Γιάννη, βλέπει τοῦ Γιάννη τσ' ἔρχιτι δαριμένους τοὶ κλιαμένους, βαστᾶ τοὶ στοῦ χιράκι του μαντήλι ματουμένον, βαστᾶ τσ' ἀπὸ τοῦ ἄλλου του μαλλιά π' τὴ γκεφαλή του.
- Τ' ἔχεις, ὦ Γιάννη μ', τσ' ἔρχιτι δαριμένους τοὶ κλιαμένους ; Βαστᾶς τοὶ στοῦ χιράκι σου μαντήλι ματουμένον, βαστᾶς τσ' ἀπὸ τοῦ ἄλλου σου μαλλιά π' τὴ γκεφαλή σου, ἡ δάσκαλός σου σ' ἔδιρι, γιὰ τοῦ χαρτί σ' ἰχάσις ;
- Ἡ δάσκαλος δὲ μ' ἔδιρι, μὴδ' τοῦ χαρτί μου χάσα. Δὲν ἔχον στόμα νὰ σ' τοῦ πῶ, γλώσσα νὰ σ' τοῦ μιλήσου, δὲν ἔχον σίδιρον καρδιά, νὰ σοῦ τοῦ μολυγγήσου.
- Πές μου του, Γιάννη, πές μου του, μὴ πέσου τοὶ λυώσου.
- Τοῦ δάσκαλός μου πιάσανι Βοιγιοὶ καταραμένοι, σὰν κλέφτη τοὺν ἱπιάσανι, τοὶ σὰ φουνιά τοὺν πᾶνι, σὰν νὰ χουρίζ' ἀντρόγυννα, ἔτσι τοὺν τυραννοῦσαν. Ἡ Παναγιά σὰν τᾶκουσι, ἔπισι τοὶ λιγώθη. Σταμινιά νιρὸ τὴν φέρανι, τοὶ στάμνις τοῦ ρουσόλι, τρίγια γυαλιά ἀθόνιρον, τοὶ τότε συνιφέρει. Ἀπάνου πὸν συνέφιρι, αὐτὸ τοῦ λόγου λέγει :
- Φουνάξιτι τὴ Σάββινα, τοὶ τοῦ Λαζάρ' τὴ μάνα, τοὶ τοῦ Προυδρόμ' τὴν ἀδριφή, τὴν ἄλλη Ἀλισάβα, νὰ πᾶμι νὰ τοὺν εὔρουμι, προυτοῦ μᾶς τοὺν σταυροῦσαν, προυτοῦ τοὺν βάλλον στὰ καρφιά, τοὶ μᾶς τοὺν θανατώσουν.
- Σήκου, ὦ σήκου, Παναγιά, νὰ πᾶμι στοὺν ὕγιό σου, προυτοῦ τοὺν βάλλον στὰ καρφιά, προυτοῦ τοὺν θανατώσουν. Ἡ Παναγιά σὰ πούταν ἰκεῖ, σηκώθικι ἀπάνου, πέφτει κάτου ἡ λικάνη της, τοὶ γίνιτι ποντάμι, πέσαν τοὶ τὰ μαλλάκια της, τοὶ γίνηκαν τὰ χόρτα, τρέχαν τοὶ τὰ ματάκια της, τοὶ γίνηκαν λουλοῦδια, ρίχνει τοὶ τοῦ σαποῦνι της, τοὶ γίνιτον ἀράχτις. Πήρανι τοῦ στρατὶ-στρατὶ, τ' ἄγριον μονουπάτι, τοὶ τοῦ στρατὶ τις ἔβγαλι μπρὸς σὶ ζιγβά χουράφι.
- Ὡρα καλή σου, ὦ ζιγβά, τοὶ σὺ τοὶ τὰ παιδιά σου, τοὶ σὺ τσ' ἡ γυνικούλα σου, τσ' ὅλη ἡ συντροφιὰ σου, πᾶ τσ' εἶδισ τοὺν ὕγιόκα μου, τοὶ τοῦ μονουγινη μου ;
- Τῶρα τοὺν ἱπρνούσαν οἱ ἄνουμοι Οὐβραῖοι, σὰν κλέφτη τοὺν ἰσέρνι, τοὶ σὰ φουνιά τοὺν πᾶνι, σὰ νὰ χουρίζ' ἀντρόγυννα, ἔτσι τοὺν τυραννοῦσαν.
- Ζιβγά μ', τοῦ στάρι σ' πῶσπειρις, μαργαριτάρι νᾶβγη τοὶ τ' ἀπουκουστρινίδια του νᾶβγουν καλὸ σιτάρι. Τοὶ πῆραν τοῦ στρατὶ-στρατὶ, τ' ἄγριον μονουπάτι, τοὶ τοῦ στρατὶ τις ἔβγαλι μπρὸς στοῦ χαρτσιὰ τὴ πόρτα. Ἡβρι χαρτσιὰ τοὶ χάρτσιβγι, χαρτσιὰ τοὶ τὰ πιδιά του, χαρτσιὰ τοὶ τὴ γυναῖκα του, τσ' ὅλη τὴ συντροφιὰ του.

- Ὡρα καλή σου, μᾶστουρη, τοὶ σὺ τοὶ τὰ πιδιά σου, τοὶ σὺ τοὶ ἡ γυναῖκα σου, τσ' οὐλή ἡ συντροφιὰ σου. Τεῖνι πὸν πουλιμᾶς αὐτοῦ, τεῖνι πὸν μαστουρέβγεις ;
- Γι Οὐβροὶ μὴ παραγγείλανι καρφιά γιὰ νὰ τοὺς κάνου, ἰτεσῖν' μὴ τᾶπαν τέσσιρα, τοὶ γὰ τὰ κάνου πέντι, τὰ δυὸ στὰ δυὸ τὰ πόδια του, τὰ δυὸ στὰ δυὸ του χέρια τοὶ τ' ἄλλου τοῦ φαρματισιρὸ μέσα στὰ φυλλοκάρδια τ'. Ἡ Παναγιά σὰν τᾶκουσι, ἔπισι τοὶ λιγώθη, σταμινιά νιρὸ τὴν φέρανι, τοὶ στάμνις τοῦ ρουσόλι, τρίγια γυαλιά ἀθόνιρον, τοὶ τότε συνιφέρει. Ἀπάνου πὸν συνέφιρι, αὐτὸ τοῦ λόγου λέγει :
- Ἀτζῆγκανι, σ' λατζῆγκανι, θιουκαταραμένι, νὰ λυέσ' ἀπὸ χουριὸ σ' χουριό, τοὶ καταντιὰ μὴν κάνης, ἀπάνου στὴν τραχ' λῆτσα σου π' κάμ' σου νὰ μὴν ἀλλάξης, τσ' ἀπὰ στοῦ φουμουσανίδου σ' φουμι μὴν ἀπουτάξης, φουμι ζιστὸ νὰ μὴν τοῦ φᾶς, ποντές μὴν ἀπουτάξης. Ποντέ ἀχλιά νὰ μὴν ἰδεῖς, σκουργιά νὰ μὴν ἰβλέπης. Τοὶ πῆραν τοῦ στρατὶ-στρατὶ, τ' ἄγριον μονουπάτι, τοὶ τοῦ στρατὶ τις ἔβγαλι, μπρὸς στοῦ ληστοῦ τὴ πόρτα. Ἡβραν τις πόρτις σφαλιστές, τοὶ τὰ κλειδιά παρμένα, τὰ σιδιρουπανάθιρα σφιχτὰ μανταλουμένα. Σταυρώνει τὰ χιράκια της τοὶ διπλουγουντιζέι.
- Ἀνοιξι, πόρτα τοῦ ληστή, τοὶ πόρτα τοῦ Πιλάτου. Ἡ πόρτ' ἀπὸ τοῦ φόβου της ἀνοιξὶ μοναχὴ της. Βλέπει ἀσκέρι περισσό, τὸ γιό της δὲ γνωρίζει. Ἀπὸ τ' ἀσκέρι τοῦ ποντῆ, τσ' ἀπὸ τοὺν Ἰσραήλους, κανένα δὲν ἠγνώρισι, μόνι τὴν Ἅγιον Γιάννη.
- Ὡ Γιάννη, ὦ Γιαννάκη μου, ὦ Γιάννη, ὦ Γιαννὴ μου, ὦ Γιάννη, Γιάννη, γιόκα μου, τσ' ὦ μαθητὴ τοῦ γιοῦ μου, πᾶ τσ' εἶδισ τοὺν ὕγιόκα μου, τοὶ τοῦ μονουγινη μου ; Πές μου ποῖος εἶν' ἡ γιόκας μου, τοὶ σὲ οὐ δάσκαλός σου ;
- Γιὰ δὲς τινε τὴ Λέσποινα, τοῦ γιό της δὲ γνωρίζει, πὸν βῆξαι τσ' ἀνέθωφι, τσ' ἀκόμα δὲ γνωρίζει. Σὺ γέννησις τσ' ἀνέθωφις, τοῦ γιό σου δὲ γνωρίζεις, τοὶ μένα π' μὴ δασκάλιμι, πῶς νὰ τοὺν ἠγνώρισον ; Δὲν ἔχον στόμα νὰ σ' τοῦ πῶ, γλώσσα νὰ σ' τοῦ μιλήσου. Δὲν ἔχον σίδιρον καρδιά, νὰ σοῦ τοῦ μολυγγήσου. Βλέπεις ἰκεῖνον τοῦ γυμνὸ, τοὺν ἀνιμουμαλλιάση, φουρεῖ τοὶ στοῦ τοιφάλι του ἀγκαθερὸ σιφάνι, ἔχει τοὶ στοῦ χεῖλάμι του τοῦ πιδ πικρὸ φαρμακί. Αὐτὸς εἶνι ἡ γιόκας σου, τοὶ μένα δάσκαλός μου. Πῆρανι τ' ἄγιον στέφανον τοὶ βάλλαν ἀγκαθενιόν, πῆρανι τ' ἄγιον ζῳναρον τοὶ βάλλαν λαγροῦνι. Πῆραν τοὶ τ' ἀγιοπάπουντσα τοὶ τ' βάλλαν τσαρούγια. Ἡ Παναγιά σὰν τᾶκουσι, ἔπισι τοὶ λιγώθη, σταμινιά νιρὸ τὴν φέρανι, τοὶ στάμνις τοῦ ρουσόλι, τρίγια γυαλιά ἀθόνιρον, τοὶ τότε συνιφέρει. Τοὶ πᾶμι σὰ συνέφιρι, αὐτὸ τοῦ λόγου λέγει :
- Σταυρέ μου, γιὰ χαμήλουσι, κλίμι τοὶ δὲ σὶ φτάνου, νὰ πάρου τὴ χρυσὴ σ' ποντιά, τοῦ αἵμα νὰ σφουγγήσου.
- Ἀγι, μάνα μ', στοῦ καλὸ, ἀγι σὶ ἀρχοντικὸ μας, τσὴ στράτα σου νὰ στουλιστῇ χαροῦφαλλα τοὶ ῥοδα. Στρῶσι τραπέζια θλιβιρά, τοὶ τὰ πιστιρία μαῦρα,

βάλι κρασί στον μαστραπᾶ, τὸ ἀφράτον παξιμάδι,
τὰ βάλι τον στὰ χεῖλια σου, γιὰ σουτηριὰ τοῦ κόσμου.

- Δότι μ' μαχαίρι νὰ σφαγῶ, γκρέμινον νὰ πέσουν μέσα,
ψαλίδι γιὰ νὰ κουριφτώ, νὰ ρίξον τὰ μαλλιά μου.
- Μάνα μ', σὰ γκριμινιστῆς ἰσὺ, γκρεμινιώτ' ἡ κόσμους οὐλούς,
γκριμινιώντιν μάνις γιὰ παιδιὰ, τὰ τὰ παιδιὰ γιὰ μάνις,
γκριμινιώντιν τσοὶ καλόπαντρις γιὰ τσοὶ καλοὶ τον ἄντρις,
μάνα μ', τὰ σὰ σφαχτεῖς ἰσὺ, σφάζιτ' ἡ κόσμους οὐλούς.
Ἄγι, μάνα μ', στον σπῆτι μας, ἄγι στ' ἀρχοντικό μας,
βάλι στον μαστραπᾶ κρασί τὸ ἀφράτον παξιμάδι,
τὰ κάνι τον παρηγουριά, νὰ τ'ν εὐρ' ἡ κόσμους οὐλούς.
- ὦ γιέ μου, γιέ μου, γιόκα μου, πότι νὰ σ' ἀπαντέχον ;
- Σὰ λειτουργοῦν οἱ γιακκλησιές, τὰ σ' μαίνοιν οἱ καμπάνις,
τότις τὰ σύ, μανούλα μου, νᾶχης χαρὲς μιγάλις.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΠΑΤ.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΚΑΙ ΟΜΩΣ ΑΛΗΘΙΝΑ

Τὸ ἀλάτι προστατεύει ἀπὸ τὴν ἀτομικὴ ἀκτινοβολία ; Τούλάχιστον ἔτσι πίστευαν ἀκράδαντα πολλὲς Γαλλίδες νοικοκυρές. Τὶς ἡμέρες τῆς ἀγγλο-γαλλικῆς ἐπεμβάσεως στὴν Αἴγυπτο, οἱ μπακάληδες δὲν πρόφταναν νὰ πουλοῦν... ἀλάτι. Φαίνεται ὅτι, συγχρόνως μὲ τὸ φόβο μιᾶς γενικώτερης συρράξεως, διαδόθηκε καὶ ἡ φήμη ὅτι τὸ ἀλάτι προστατεύει τὸν ἀνθρώπινον ὀργανισμό ἀπὸ τὴν ἀτομικὴ ἀκτινοβολία. « Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν ὅτι ὅλοι ἐσπευσαν νὰ προμηθευτοῦν τὸ σωτήριο αὐτὸ προϊόν τῆς φύσεως », ἀνεκοίνωσε ὁ ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν κ. Ραμαντιέ, ὅταν ὑπεβλήθη στὴ Βουλὴ ἡ σχετικὴ ἐρώτησις.

Οἱ ἐπισκέπτες τοῦ Μουσείου Κρεβέν, στὸ Παρίσι, ἀνάμεσα στὰ κέρνα ὁμοιώματα θὰ βλέπουν καὶ τὸ ὁμοίωμα τοῦ πιὸ ἀγαπημένου Ἀγγλου τῶν Γάλλων, τοῦ συνταγματάρχου Τόμπσον, ποὺ τὸ « Σημειωματῆριό » του ἔχει κάνει κρότο στὴ Γαλλία καὶ εἶναι γνωστὸ στοὺς ἀναγνώστες τῆς « Ἐκλογῆς ».

Μπορεῖ ἡ σκόνη νὰ καθῆται στὰ ρούχα τοῦ συνταγματάρχου καὶ ὁ χρόνος νὰ ξεθωριάσει τὸ τέλειον λονδρέζικο κουστούμι του. Ἀλλὰ τὸ φύλλο τῶν « Τάιμς » ποὺ κρατᾷ στὸ χέρι του θὰ εἶναι πάντα καινούργιο, ἀφοῦ τὸ Μουσείο ἔχει κάμει εἰδικὴ συνδρομὴ στὸ Λονδίνο, γιὰ νὰ παίρῃ καθημερινῶς τὴν ἐφημερίδα του ὁ συνταγματάρχης.

Ἐνα πλάσμα ποὺ ζῇ
γιὰ νὰ τρώῃ

Ο ΠΕΛΕΚΑΝΟΣ

Τὸ παράξενο
ἀχόρταγο πουλί

Τοῦ

GEORGE FICHTER

Ἐνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐπιτυχημένα διαφημιστικὰ στοιχεῖα τῆς Φλωρίδας εἶναι ἓνα ἄχαρο, κωμικὸ πουλί, ὁ πελεκάνος. Ἡ εἰκόνα του ἐμφανίζεται σὲ χιλιάδες κάρτες, μὲ μιὰ λεζάντα ἀπὸ κάτω ποὺ ἐξηγεῖ τὶς ἱκανότητες τοῦ ράμφους του. Καὶ στίς ἀντὲς καὶ τὶς ἀμμουδιές ποὺ ἀπλώνονται μέλεια ὁλόκληρα, οἱ πελεκάνοι κάνουν τὴ γραφικὴ τους ἐμφάνισιν, καμμιά φορά σὲ ομάδες, καμμιά φορά μόνοι, σὲ ἐπιβλητικὰ μαφροὺς σειρὲς μὲ φόντο τὴ θάλασσα. Ξέρουν μάλιστα νὰ λικνίζωνται τόσο ὥραϊα πάνω στὰ ρεύματα τοῦ ἀέρα, ὥστε δὲν χρειάζεται σχεδὸν καθόλου νὰ χτυποῦν τὰ φτερά τους. Ὅταν γίνῃ

αὐτό, ὁ ἐπὶ κεφαλῇ τῆς συντροφίᾳ χτυπᾷ πρῶτος τὰ φτερά του καὶ τὸν ἀκολουθοῦν ὅλα τὰ πουλιά, ἓνα - ἓνα, μὲ τὴ σειρά.

Ὅταν δῆτε πελεκάνο, νὰ εἰστε βέβαιον πὼς συναντήσατε ἓνα ἐνδιαφέρον θέαμα.

Μιά φορά, κοντὰ στὸ Μαϊάμι, μιὰ γυναίκα ποὺ ψάρευε ἄφησε ἐπάνω στὸ μόλο ἓνα ὥραϊο ψάρι ποὺ εἶχε πιάσει. Ἀλλὰ ἓνας πελεκάνος εἶχε βάλει στὸ μάτι τὸ ψάρι. Πλησίασε, ἄρπαξε τὸ ψάρι μαζί μὲ τὸ ἀγκίστρι καὶ τὴν πετονιά καὶ ἄρχισε νὰ πετᾷ μὲ τὴ λεία του.

Ἡ κατάπληκτη γυναίκα κρατοῦσε τὸ καλάμι, ἐνῶ ἡ πετονιά ξετυλιγόταν συνεχῆ, καθὼς τὴν

τίποτ' άλλο, παρά ένας σωρός από ξύλα και κλαδιά, που χτίζεται κατ' εὐθείαν στην ἄμμο ή σε κανένα ὕψωμα ή στην κορυφή ἑνὸς βράχου. Εἶναι ἀξιοθαύμαστο πῶς μέσα σ' αὐτὲς τὲς φωλιές ἐκκολάπτονται τὰ αὐτὰ καὶ ἐπιζοῦν τόσοι πελεκάνοι.

Ἡ μητέρα - πελεκάνος ἐκνευρίζεται ὅταν ἔχη ἀκάλεστους ξένους. Δὲ χάνει τὴν ψυχραιμία της, ἀλλὰ ἴσως νὰ χάσει κάτι καλύτερο: μερικὰ μισοχωνεμένα ψάρια, πού μπορεῖ νὰ τὰ ρίξει ἐπάνω σας καθὼς πετάει γιὰ νὰ φύγει. Τὰ ψάρια αὐτὰ προορίζονται συνήθως γιὰ τὰ μικρά της, πού τὰ ταΐζει μὲ ὠρισμένη διαδικασία.

Ὅπως συμβαίνει μὲ πολλὰ πουλιά, ἡ μητέρα τρώει πρῶτα ἐκεῖνη ἔξω στὴ θάλασσα. Ὅταν γυρίσει στὴ φωλιά, μηρυκάζει τὰ μισοχωνεμένα ψάρια στὴν « τσέπη » τοῦ ράμφους της καὶ τὰ πελεκανάκια τρῶνε ἀπὸ κεῖ. Ὅσο λιγοστεύει τὸ φαί, τὰ μικρά βουτῶν μέσα στὸ ράμφος τῆς μητέρας τους καὶ στὸ τέλος μόνο τὰ πόδια τους φαίνονται ἀπ' ἔξω.

Ὅπως ὁ πελεκάνος παραφυλάει νὰ βρῇ μιὰ εὐκαιρία γιὰ νὰ

φάη τζάμπα ἀπὸ κανέναν ψαῖ, ἔτσι καὶ οἱ γλάροι παρακολουθοῦν μὲ προσοχή τοὺς πελεκάνους. Ὅταν ὁ πελεκάνος βουτήξει γιὰ ψάρια, βγαίνει μὲ τὸ ράμφος του γεμάτο ὄχι μόνο ψάρια, ἀλλὰ καὶ ἀφθονο νερό. Γιὰ νὰ ξεχωρίσει τὰ ψάρια ἀπὸ τὸ νερό, ἀνοίγει λίγο τὸ στόμα του ἀφήνοντας νὰ τρέξει τὸ νερό.

Οἱ γλάροι ἀρπάζουν αὐτὴ τὴν εὐκαιρία, γιὰ νὰ φᾶνε κυριολεκτικὰ ἀπὸ τὸ στόμα ἑνὸς ἄλλου. Κάθονται ἐπάνω στὸ τεράστιο ράμφος τοῦ πελεκάνου καί, καθὼς αὐτὸς τὸ ἀνοίγει γιὰ νὰ φύγει τὸ νερό, οἱ γλάροι σκύβουν καὶ ἀρπάζουν κανένα ψάρι. Ἀπορημένος καὶ ἐνοχλημένος ὁ πελεκάνος, ξεκινᾷ γιὰ ἄλλη βουτιά. Καὶ ἡ ἱστορία ἐπαναλαμβάνεται.

Σὲ πολλὲς παραλίες μπορεῖ κανεὶς νὰ βρῇ πελεκάνους τόσο ἡμερὺς, ὥστε νὰ παίρνουν τροφή ἀπὸ τὸ χέρι τῶν περαστικῶν. Μόλις δοῦν ἕνα χέρι νὰ ἀπλώνεται γιὰ νὰ τοὺς ταΐσει, οἱ πελεκάνοι γίνονται πρόσχαροι καὶ παραμένουν φίλοι ὅσο διαρκεῖ τὸ ταΐσμα πού ἱκανοποιεῖ τὴ βουλιμία τους.

Ὁ νέος Νεμρώδ!

Ενας ἐξερευνητὴς βομβαρδίζει μιὰ ὠραιότατη κοπέλλα μὲ τὲς διηγῆσεις του ἀπὸ τὴν τελευταία του περιπέτεια στὴ ζούγκλα, πού ἐκεῖνη τὴν ἀκούει ἀρκετὰ ἀφηρημένη. Ἀφοῦ τῆς ἱστορήσει πῶς γλύτωσε ἀπὸ μιὰ ἀγέλη ἐλεφάντων, πῶς ἐξέφυγε ἕνα ρινόκερω πέφτοντας στὸ ποτάμι, συνεχίζει:

— ... Ἀλίμονο! Τὸ ποτάμι ἦταν γεμάτο κροκοδείλους! Κολυμπῶ, κολυμπῶ...

— Ἀχ, πῶς σᾶς καταλαβαίνω! Τρελλαίνομαι γιὰ τὸ κολύμπι! Λέει ἡ ὠραία.

Constellation

Η ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ "ΕΚΛΟΓΗΣ"

Ἡ « Ἐκλογὴ » συνεχίζει τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀστρολογίας, βέβαιη ἀπὸ τὰ γράμματα πού παίρνει ὅτι ἱκανοποιεῖ μιὰ ἐπιθυμία πάρα πολλῶν ἀναγνωστῶν της.

Αὐτὰ πού δημοσιεύονται εἶναι γραμμένα ἀπὸ τὸν σοβαρώτερον ἐιδικό, τὸν Α. ROY.

ΤΙ ΛΕΕΙ Ο ΤΑΥΡΟΣ

ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ

ἀπὸ 21 Ἀπριλίου - 21 Μαΐου

Ὅλοι ὅσοι γεννήθηκαν στὸν ἀστερισμὸ τοῦ Ταύρου θὰ περάσουν μιὰ εὐτυχισμένη, καλὴ χρονιά. Καὶ στὰ σημαντικὰ προβλήματα τῆς καρδιάς, ἀλλὰ καὶ τῶν συμφερόντων, μικρῶν καὶ μεγάλων, θὰ εἶναι τὰ εὐνοούμενα παιδιὰ τῆς τύχης, παρὰ τὲς περιόδους τῶν μικροεμποδίων. Τὴν υγείαν τους δὲν πρέπει νὰ τὴν παραμελήσουν. Κάποια προσοχὴ χρειάζεται, ἰδιαίτερα, στὸ λαιμό, στοὺς βρόγχους, στὸ σκῶτι, πού θὰ εἶναι πιὸ εὐαίσθητα καὶ ὁ ὀργανισμὸς τους θὰ ἀντιδράσῃ ἱκανοποιητικὰ. Ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ Ταύρου εἶναι σὲ καλὸ ἀστρογεννημένα καὶ πιὸ πολὺ ὅσα γεννήθηκαν ἀπὸ τὴν 1η ὡς τὴν 10 Μαΐου.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΓΕΝΝΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 21/4 - 21/5

Θά είναι γενικά προικισμένα με πρακτικό πνεύμα και με χαρακτήρα συγκρατημένο, εκτός όταν πρόκειται να ικανοποιήσουν την αυταρέσκιά τους ή μιὰ προσωπική τους επιθυμία. Θά έχουν ταλέντα καλλιτεχνικά. Γενικά στη ζωή τους ή τύχη τους θά τους μειδιά στον έρωτα και στις δουλειές τους. 'Η υγεία τους θά είναι ανθεκτική, αλλά χρειάζονται επίβλεψη, γιατί πάντως έχουν κάποια ευαισθησία, ιδίως στα αναπνευστικά τους όργανα.

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΜΕΤΑΞΥ

21 'Απριλίου - 21 Μαΐου 1957

ΚΡΙΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 21 Μαρτίου - 20 'Απριλίου.

'Η δραστηριότης σας θά παραμείνη εξαίρετη και θά ανταμειφθήτε από τις δουλειές που έχετε αρχίσει. Τò πεδίο της υλικής ικανοποίησης φαίνεται να εύνοηται περισσότερο από τò συναισθηματικό, που διαγράφεται επίσης εύτυχισμένο, ιδίως για τò πρώτο δεκάημερο τού μηνός.

ΤΑΥΡΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 21 'Απριλίου - 20 Μαΐου.

'Η πρώτη δεκάς θά είναι λίγο κουραστική. 'Αλλά μετά την 1η Μαΐου μπορεί να παρουσιασθούν εύνοϊκές τροποποιήσεις που θά στέψουν τις ελπίδες σας και θά σας κατευθύνουν σε καινούργιους, πολύ ενδιαφέροντες δρόμους.

ΔΙΔΥΜΟΙ : Για όσους γεννήθηκαν από 21 Μαΐου - 22 'Ιουνίου.

Και αν ακόμη χρειαστή να παλαίψετε έναντιον αρκετά σοβαρών εμποδίων, μιὰ μεγάλη βελτίωσι διαγράφεται και επιτείνεται στο τρίτο δεκάημερο. Κάνετε όμως οικονομία στα χρήματά σας και την υγεία σας (πρό παντός κατά τò δεύτερο δεκάημερο).

ΚΑΡΚΙΝΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 23 'Ιουνίου - 22 'Ιουλίου.

Καλή δουλειά, συναισθηματικές επιτυχίες, ταχτοποιήσι στο πρώτο και δεύτερο δεκάημερο. Μετά τις 4 Μαΐου, όσοι γεννήθηκαν στο πρώτο δεκάημερο, πρέπει να προσέχουν τις αντιδράσεις τους, την υγεία τους και, εάν είναι δυνατό, να αποφύγουν να ταξιδέψουν.

ΛΕΩΝ : Για όσους γεννήθηκαν από 23 'Ιουλίου - 22 Αύγουστου.

'Ενεργήστε σε όλους τους τομείς με πολύ μετριοπάθεια και φρόνησι. Δυσπιστείτε στις προβολές της φαντασίας σας και στις άπατηλές υποσχέσεις. 'Η επίμονη δραστηριότης και ή λογική έγγυώνται για την επιτυχία σας.

ΠΑΡΘΕΝΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 23 Αύγουστου - 22 Σεπτεμβρίου.

Αυτό που σάς φαίνεται δύσκολο και μάλιστα απρόσιτο μπορεί ξαφνικά να πραγματοποιηθή ή εν πάση περιπτώσει ν' αποβή εις όφελός σας. 'Αποφύγετε, ωστόσο, τις βιαστικές αποφάσεις και τις εξωφρενικές δαπάνες.

ΖΥΓΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 23 Σεπτεμβρίου - 23 'Οκτωβρίου.

Οι επιδράσεις που αφήνουν ζωνρά τα ίχνη τους στην περίοδο από 21 'Απριλίου ως τις 9 Μαΐου θά αυξήσουν τα ανώτερα διανοητικά σας προσόντα και τη σωματική σας αντίστασι και θά ωφελήσουν στην επαγγελματική σας επίδοσι. Θά αισθανθήτε ύστερα κάποια κούρασι, αλλά και συναισθηματικές ικανοποιήσεις.

ΣΚΟΡΠΙΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 24 'Οκτωβρίου - 22 Νοεμβρίου.

'Υπερασπίστε με φρόνησι και διπλωματικότητα τα υλικά αγαθά που κατακτήσατε και ό,τι συναισθηματικά σάς απασχολεί πολύ. Μπορεί να συναντήσετε εμπόδια και καθυστερήσεις. Θά έχετε περισσότερη τύχη στα καθαρώς χρηματικά ζητήματα.

ΤΟΞΟΤΗΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 23 Νοεμβρίου - 20 Δεκεμβρίου.

Μην ξανοίγεστε πιο πέρα απ' ό,τι ή υγεία σας και τα υλικά σας μέσα σάς επιτρέπουν, γιατί μπορεί να χειροτερέψετε τις κακοδιαθεσίες σας και να χάσετε τα χρήματά σας. Όλα θά πάνε καλύτερα, στο υλικό πεδίο, μετά τις 4 Μαΐου.

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 21 Δεκεμβρίου - 20 'Ιανουαρίου.

Κατά την περίοδο αυτή μπορεί να πάρετε εξαίρετες αποφάσεις. Οι άνυπαντροι, ειδικώς, μπορεί να καταλήξουν σε μιὰ εύτυχη ένωσι. Συνεταιρισμοί ή συνεργασίες εμπορικές θά είναι τυχερές και καρποφόρες. Γενική βελτίωσι και άλλες ικανοποιήσεις μέσα στο σπίτι σας φαίνονται πολύ πιθανές.

ΥΔΡΟΧΟΟΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 21 'Ιανουαρίου - 19 Φεβρουαρίου.

'Η περίοδος αυτή μπορεί να σάς επιφυλάξη καμιά μικρή ερωτική απογοήτευσι, εάν περιμένετε πολλά απ' τον έρωτα και δεν είσθε λογικοί. 'Η δραστηριότης και τα ταξίδια θά σάς διασκεδάσουν, κυρίως κατά τη διάρκεια του πρώτου και δεύτερου δεκαημέρου.

ΙΧΘΕΙΣ : Για όσους γεννήθηκαν από 20 Φεβρουαρίου - 20 Μαρτίου.

Θά σημειωθή κάποια βελτίωσι στις ερωτικές υποθέσεις σας, αλλά μη βιάζεστε τα πράγματα, γιατί θά χαλάσετε την εύνοια της τύχης που θά έκδηλωθή μετά την 5η Μαΐου. Μην αμελήτε τα κρυολογήματα και μην αφήνετε να σάς παρασύρουν ενοχλητικές και ανόητες σχέσεις.

Η κυρία: Αὐτὸς ὁ ἵπποπόταμος, ξέρετε, εἶναι ἀρσενικός ἢ θηλυκός;
 Ὁ φύλακας (σοκαρισμένος): Κυρία μου, αὐτὸ εἶναι κάτι πού δὲν θὰ ἐπρεπε νὰ ἐνδιαφέρῃ παρὰ μόνον ἓναν ἄλλο ἵπποπόταμο.

Tatler

Στὶς 12 Μαρτίου τοῦ 1947 ὁ σύζυγος βρῆκε πάνω στὸ γραφεῖο του ἓνα σημεῖωμα πού ἔλεγε: Ἀγάπη μου, σ' ἀγαπῶ, δὲ βλέπω τὴν ὥρα πού θὰ παντρευτοῦμε...

Στὶς 12 Μαρτίου τοῦ 1957 ἐκεῖνος κρατοῦσε στὰ χέρια του ἓνα κομματάκι χαρτί πού ἔγραφε: Δύο ὁκάδες πατάτες, 6 αὐγά, 2 μπουκάλες κρασί, μιά ὁκά κρεμμύδια...

Boston Star

Μιά κοσμικὴ κυρία μπαίνει σ' ἓνα κατάστημα καὶ ζητάει ἓνα, ἂς τὸ ποῦμε παλτὸ γιὰ τὸ σκυλάκι της. Μετὰ ρώτησε ἂν εἶχαν τὰ ἴδιο ἀπὸ σκωτζέζικο ὕφασμα, καὶ εἶχαν. Ἐπειτα ρώτησε τὴν τιμὴ καί, ἐπειδὴ κι αὐτὴ ἦταν ἱκανοποιητικὴ, ὁ ὑπάλληλος τῆς εἶπε:

— Γιατί δὲν φέρατε ἐδῶ τὸ σκυλάκι σας, κυρία μου, νὰ σᾶς δώσουμε κάτι ἀκριβῶς στὰ μέτρα του. Νομίζω πῶς αὐτὸ θὰ ἦταν καὶ γιὰ σᾶς εὐκολώτερο.

— Ἀ ὄχι, ὄχι, διαμαρτυρήθηκε ἡ κυρία. Ἐχει τὰ γενέθλιά του μεθαύριο καὶ θέλω νὰ τοῦ κάνω ἐκπληξί!

Boston Post

Σὲ μιὰ διάλεξι ὁ ὁμιλητὴς ἔλεγε μὲ θέρμη: « Πήγαινε ἴσια στὸ σκοπὸ του. Δὲν ἐβλεπε οὔτε δεξιά, οὔτε ἀριστερά, ἀλλὰ ἔτρεχε, ὀδηγούμενος πάντα ἀπὸ τὸ σκοπὸ του. Οὔτε φίλος οὔτε ἐχθρὸς μπορούσε νὰ τὸν σταματήσῃ. Ὅποιοι βρισκόταν στὸ δρόμο του, τὸ ἔκανε μὲ δικό του κίνδυνο. Τί θὰ λέγατε πῶς ἦταν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; »

Ἀπὸ τὸ ἀκροατήριον ἀκούστηκε μιὰ φωνὴ σανὰ μονολογοῦσε:

— Ὁδηγὸς ταξί!

Escort

— Τόσο ὠραία πού εἴστε, ἔλεγε ἓνας τολμηρὸς νέος σὲ μιὰ γοητευτικὴ κυρία, ἀσφαλῶς θὰ ἔχετε πλήθος θαυμαστῶν...

— Αὐτὸ, ἀπάντησε ἐξαλλή ἡ κυρία, εἶναι δική μου δουλειά!

— Σωστά, παραδέχτηκε ὁ νέος, μὲ συγχωρεῖτε. Λοιπόν, ἡ δουλειὰ πᾶει καλά;

Up.

Τὸ νὰ γεράσῃ κανεὶς δὲν εἶναι τόσο τρομερό, εἶπε κάποτε ὁ Χέμινγκγουэй, τουλάχιστον ὅταν σκέπτεται τὸ ἄλλο πού μπορεῖ νὰ πάθῃ...

Tatler

ΠΑΡΑΞΕΝΕΣ ΚΑΘΕΛΚΥΣΕΙΣ

Τοῦ

W. O. MURPHY

Η καθέλκυσι ἑνὸς μεγάλου πλοίου ἀποτελεῖ πάντα ἓνα σημαντικὸ γεγονός καὶ συνήθως γίνεταί σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἐπισημότητας καὶ μεγαλοπρέπειας. Τὰ σχέδια καταστρώνονται μὲ κάθε λεπτομέρεια, ὥστε ὅλα νὰ γίνουν σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμα. Καμμιά φορὰ ὅμως συμβαίνει κάτι ἀπροσδόκητο, κάποτε μὲ διασκεδαστικὲς καὶ κάποτε μὲ σοβαρὲς συνέπειες.

Σὲ μιὰ πρόσφατη καθέλκυσι πού ἔγινε στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες, ἡ κυρία πού ἐπρόκειτο νὰ βαφτίσῃ τὸ πλοῖο ἔρριξε δύο φορὲς τὸ μπουκάλι τῆς σαμπάνιας, ἀλλὰ καὶ τίς δύο φορὲς δὲν πέτυχε τὸ στόχο. Προτοῦ προλάβῃ νὰ κάνῃ μιὰ τρίτη προσπάθεια, τὸ μεγάλο καράβι γλιστροῦσε ἤδη στὸ νερό. Εὐτυχῶς ἓνας ἐργάτης ἔσωσε τὴν κατάσταση. Ἐκοψε τὸ μπουκάλι ἀπὸ τὴν κορδέλλα, γλίτωσε κατὰ τὴν δεξιά μενῇ, ἔτρεξε πίσω ἀπὸ τὴν καρίνα πού ἐξαφανίζοταν καί, τὴν ὥρα πού ἀγγίζε τὸ νερό, ἔσπασε τὸ μπουκάλι πάνω στὶς χαλύβδινες πλάκες τῆς καρίνας.

Αὐτὴ ὥστόσο δὲν ἦταν ἡ μόνη ἀντικανονικὴ καθέλκυσι. Πρὶν ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια, ἡ ἴδια ἀνα-

ποδιά συνέβη στὴν καθέλκυσι ἑνὸς πλοίου στὸ Μπέλφαστ. Στὴν περίπτωσι αὐτὴ ἡ «νουνά» τοῦ πλοίου ἔδειξε μεγαλύτερη ἀποφασιστικότητα. Μπῆκε σὲ μιὰ βενζινακάτο, κυνήγησε τὸ πλοῖο καθὼς ἔπεφε στὸ νερό καὶ τὸ βάφτισε ἐκεῖ.

Σὲ πολλὲς περιπτώσεις ἔγιναν καθελκύσεις καταστρεπτικὲς. Ὅταν λ.χ. καθελκύστηκε τὸ «Φόρμινταμπλ» στὸ Μπέλφαστ, σκοτώθηκε μιὰ γυναίκα καὶ ὁ ἄνδρας τῆς τραυματίστηκε σοβαρά. Ἀκόμη πιὸ σοβαρὲς ἦταν οἱ συνέπειες ἀπὸ τὴν καθέλκυσι τοῦ πλοίου «Ἀλβίων». Τότε 36 ἄνθρωποι ἔχασαν τὴ ζωὴ τους. Κι αὐτὸ ὅμως δὲ ἦταν τίποτα, μπροστὰ στὴν τρομερὰ καταστρεπτικὴ καθέλκυσι πού ἔγινε πρὶν ἀπὸ 50 χρόνια στὰ ναυπηγεῖα τοῦ ποταμοῦ Κλάιντ, στὴ Σκωτία. Παρ' ὅλο πού τὸ πλοῖο «Δάφνη» δὲν ἦταν περισσότερο ἀπὸ 500 τόνων, τὸ ἀτύχημα πού συνέβη προκάλεσε τὸν πνιγμὸ 100 ἀνθρώπων καὶ πλεον. Ἀφοῦ προχώρησε πρὸς τὸ νερό θαυμάσια, τὸ σκάφος ἀνατράπηκε καὶ βυθίστηκε. Ἐπάνω στὸ σκάφος βρισκόνταν σχεδὸν 200 ἐργάτες, πού τὴ στιγμή τοῦ δυστυχήματος καθάριζαν

τούς άρμούς. Παρ' όλες τις ήρωϊκές προσπάθειες που έγιναν για νά σωθούν, πάνω από 120 εργάτες χάθηκαν.

Σε μιιά άλλη περίπτωση πάλι 200 σχεδόν άνθρωποι είχαν μαζευτή για νά παρακολουθήσουν την καθέλκυσι του «Μπένμποου». Όλοι στέκονταν επάνω σε μιιά εξέδρα. Μετά την καθέλκυσι του πλοίου, τó κύμα που δημιουργήθηκε γύρισε και παρέσυρε την εξέδρα. Εύτυχώς τά νερά ήταν ρηχά και όλοι γλύτωσαν με βρεγμένα μόνο ρούχα.

* *

Η συνήθεια νά βαφτίζεται ένα καινούργιο πλοίο με ένα μπουκάλι σαμπάνια δέν υπήρχε πάντα. Ως τά μέσα του 17ου αιώνα στην Αγγλία συνήθιζαν νά εύχωνται καλή τύχη σε ένα καινούργιο καράβι ρίχνοντας επάνω στο κατάστρωμά του ένα άσημένιο κύπελλο. Ο Γουλιέλμος Γ', που βασίλευε τότε στην Αγγλία, σκέφθηκε πώς ή συνήθεια αυτή ήταν σπάταλη και πρότεινε νά σπάζουν ένα μπουκάλι κρασί στην πρύμνη του πλοίου.

Στην αρχή είχαν όρισει πώς τά μπουκάλια μπορούσαν νά περιέχουν οποιοδήποτε ποτό και την τελετή την έκτελούσε ένα μέλος της βασιλικής οικογενείας ή ένας ανώτερος αξιωματικός του ναυτικού. Αργότερα ανέθεταν την «βάφτισι» των πλοίων σε κυρίες. Αλλά ακόμη και εκείνη την εποχή μιιά τέτοια καθέλκυσι στο Πλύμουθ στάθηκε καταστρεπτική. Η νουνά του πλοίου έρριξε τó μπουκάλι τόσο άδέξια, ώστε χτύ-

πησε ένα θεατή. Ο χτυπημένος μάλιστα ζήτησε άποζημίωσι από τó Βρεττανικό Ναυαρχείο. Και από κείνη την ήμέρα αποφασίστηκε όλα τά μπουκάλια νά είναι δεμένα στο καράβι.

Στις καθελκύσεις των πλοίων χρησιμοποιούνται συνήθως μπουκάλια με σαμπάνια ή κρασί. Τυχαίνει όμως τó μπουκάλι νά περιέχει και άλλα ποτά. Μιά φορά που καθελκύστηκε ένα πλοίο ιεραποστόλων, χρησιμοποιήθηκε ένα μπουκάλι... γάλα! Ένα καίκι πάλι που θά ταξίδευε στις νότιες θάλασσες καθελκύστηκε με μιιά... ινδική καρύδα. Ένα άμερικανικό πλοίο βαφτίστηκε με ένα μπουκάλι νερό από τόν Ιορδάνη ποταμό και, πριν από λίγο καιρό, ένα άμερικανικό άτμόπλοιο καθελκύστηκε με ένα μεγάλο κύπελλο παγωτό.

Πολλά καλά πλοία δείχνουν κάποιο δισταγμό τη στιγμή της καθελκύσεώς τους, όπως έγινε με τó νορβηγικό επιβατικό «Μπρεμάρ» στο Σαουθάμπτον. Όταν τó μπουκάλι θρυμματίστηκε στην πρύμνη του, τó σκάφος δέν κουνήθηκε. Αυτό έγινε γιατί τó κρύο είχε παγώσει τó λίπος με τó όποιο είχαν αλείψει τη δίοδο όπου θά γλιστρούσε τó πλοίο για νά πέσει στη θάλασσα. Τελικά οι εργάτες αναγκάστηκαν νά βγάλουν τά στηρίγματα για νά κινήθω τó πλοίο. Όταν όμως έγινε αυτό, τó σκάφος έγυρε άπότομα και χτύπησε επάνω σε μιιά ξύλινη αποβάθρα, όπου πριν από λίγα λεπτά στέκονταν εκατοντάδες εργάτες. Εύτυχώς κανένας δέν έπαθε τίποτα.

Στο Σαουθάμπτον πάλι, όταν ή ήθοποιός Γερτρούδη Λώρενς βά-

φτισε την θαλαμηγό της, έγινε ένα άτύχημα. Με τó πρώτο χτύπημα ή μπουκάλια δέν έσπασε. Όταν και μιιά δεύτερη προσπάθεια δέν έφερε άποτέλεσμα, έπιασε τη μπουκάλια από τó λαιμό και τη χτύπησε επάνω στο σκάφος. Μά ή μπουκάλια έμενε ανέπαφη. Καί, για νά μη μείνη ήττημένη ή μις Λώρενς, πήρε ένα τσεκούρι

από έναν εργάτη και την έσπασε μ' αυτό.

Ωστόσο, ακόμη τολμηρότερη ήταν ή μις Μαίη Γκούλντ. Όταν στη βάφτισι ενός σκάφους στη Βοστώνη δέν επέτυχε τó στόχο της, πήδησε άμέσως στο νερό και κολύμπησε πίσω από τó πλοίο που έφευγε, για νά σπάσει τη μπουκάλια της έν πλώ!

Μιά του και μιιά μου...

Σ τó Νέο Μεξικό υπάρχουν πολλοί φτωχοί μικροκτηματίες. — Πώς τά βγάξετε πέρα με τούς εργάτες; ρώτησε έναν άπ' αυτούς κάποιος τουρίστας.

Ο κτηματίας έδειξε έναν άνθρωπο που δούλευε. — Τόν βλέπεις αυτόν; έίπε. Αυτός κάνει όλη τη δουλειά εδώ και έγώ, δέν έχω νά τόν πληρώσω. Έτσι, μετά από δυό χρόνια, τού όφείλω τόσα, ώστε τó κτήμα γίνεται δικό του. Τότε μπαίνουν έγώ εργάτες. Αυτός, φυσικά, δέν έχει νά με πληρώσει. Μαζεύονται — μαζεύονται τά μεροκάματα και, στα δυό χρόνια, τó κτήμα είναι πάλι δικό μου. Έτσι έχουμε λύσει τó πρόβλημα.

Constellation

Καθένας με τόν καημό του!

Όταν ό Γούντροου Ουίλσον ήταν πρύτανης του Πανεπιστημίου του Πρίνστον, ή μητέρα μις φοιτητριάς τού σύστησε νά ιδρύσουν ένα χωριστό τμήμα θηλέων.

— Γιατί; ρώτησε ό Ουίλσον.
— Για νά λείψει αυτή ή ψευτογονεαία που άσκει τó ένα φύλο στο άλλο, άπάντησε ή μητέρα.
— Μά, αγαπητή μου κυρία, άπάντησε ό Ουίλσον, αυτό άκριβώς είναι που προσπαθούμε νά διατηρήσωμε.

Raymond Tisdick

Ἡ μεγαλύτερη δυσκο-
λία ἀρχίζει μετὰ τὴν
ἀποτοξίνωσι.

ΑΓΩΝΙΣΤΗΚΑ ΜΟΝΟΣ ΜΟΥ

ἐναντίον τοῦ ἀλκοολισμοῦ

Τοῦ

PAUL RETTES

Αφού έκανα τὴ βαλίτσα μου καὶ χαιρέτησα τὴ νοσοκόμο, πού κάθε μέρα ἐρχόταν στὸ δωμάτιό μου μὲ μιὰ μπουκάλια κόκκινο κρασί, πέρασα ἀπὸ τὴ διαχείρισι γιὰ νὰ πληρώσω τὸ λογαριασμό μου. Μοῦ ἔμενε ἀκόμη ν' ἀκούσω τὶς συμβουλές τοῦ διευθυντοῦ τῆς κλινικῆς. Ὑστερα, οἱ πόρτες θὰ ἀνοίγαν ἐμπρός μου, γιὰ νὰ βγῶ, ἓνας πρώην ἀλκοολικός ἐπίσημα θεραπευμένος, φυσιολογικός, εὐτυχισμένος... Περίμενα ἓνα ἀτέλειωτο κήρυγμα. Ὁ γιατρός ἦταν ὀρθιος πίσω ἀπὸ τὸ γραφεῖο του, σκεπασμένο μὲ φακέλους. Ὅδηγιές καὶ συμβουλές συμπυκνώθηκαν σὲ μιὰ φράσι :

— Μὴν ξεχνάτε τὸ φάρμακό σας. Κάθε πρωί, ἐπὶ ἓνα χρόνο, στὸ πρωινό σας.

Σηκώθηκε καὶ μοῦ ἔτεινε ἀφηρημένα τὸ χέρι του.

— Ἡ γυναίκα σας, σὰς περιμένει ;
— Ἡ γυναίκα μου ; Ὁχι... εἶμαι μόνος...

Δὲν εἶχα προβλέψει αὐτὴ τὴ δυσκολία : ἓνας ἄρρωστος δὲν μπορεῖ νὰ βγαίνει ἀπὸ μιὰ ψυχιατρικὴ κλινικὴ, χωρὶς τὴ συμπαράστασι μιᾶς ἀδελφῆς ψυχῆς. Στάθηκα μιὰ στιγμὴ, ἀποσβολωμένος. Στὸ τέλος κατὰφερα νὰ βρῶ τὸν ἀδελφό μου. Μία ὥρα ἀργότερα βρίσκονται στὸ δρόμο.

Φυσικά, δὲν ἔδωσα καμμιά σημασία στὴ μικρὴ αὐτὴ καθυστέρησι. Τί σημασία μπορεῖ νὰ ἔχη μιὰ ὥρα γιὰ ἓναν ἄνθρωπο πού πέρασε ἓνα μῆνα σὲ ὀλοκληρωτικὴν ἀπομόνωσι καὶ ὑπέστη μιὰ θεραπεία ἐξαιρετικὰ δυσάρεστη ; Πιὸ ὕστερα ὅμως, κατὰλαβα τὴν ἀξία της. Ὁ ἀποτοξινωμένος εἶναι ἓνας ἄρρωστος στὴν κυριολεξία καὶ ἔχει ἀνάγκη ἑνὸς συνοδοῦ, ἑνὸς ὁδηγοῦ. Ὁχι μόνο γιὰ νὰ βγῇ ἀπὸ τὴν κλινικὴ, ἀλλὰ κυρίως γιὰ τὴ μακρὰ καὶ δύσκολη περίοδο πού ἀκολουθεῖ μετὰ τὴν ἀποτοξίνωσι. Ἡ πείρα πού μὲ περίμενε μετὰ τὴν ἐξοδό μου ἀπὸ τὴν κλινικὴ μὲ ἔπεισε. Γιὰ τοὺς τοξικομανεῖς ὅλη ἡ δυσκολία ἀρχίζει ἀπὸ τὴ στιγμὴ πού θεωρητικὰ εἶναι θεραπευμένοι. Νόμιζα ὅτι τὰ βάσανά μου βρίσκονταν στὸ τέλος τους. Δυστυχῶς ὅμως, μόλις ἀρχίζουν. Ἐνας μῆνας εἶχε περάσει ἀπὸ τότε πού μπήκα στὴν κλινικὴ, ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη πού εἶχα συνειδητοποιήσει ὅτι ἔμπαينا σὲ μιὰν ἀποφασιστικὴν καμπὴ τῆς ζωῆς μου. Αὐτὴ ἡ ὑποχρέωσι, νὰ διαλέξω ἀνάμεσα στὴ σωτηρία καὶ τὴν καταστροφή, παραμονεύει κάθε μπεκρὴ ἀπὸ τὴ στιγμὴ ὅπου τὸ ἀλκοὸλ γίνεται ἀπαραίτητο στοιχεῖο τῆς ζωῆς του. Ἡ στιγμὴ τῆς ἀλήθειας φτάνει πάντοτε ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἐξαιρετικὰ σοβαρὴ κρίσι. Ἐδῶ πρέπει νὰ παρατηρήσω ὅτι ἡ κρίσι δὲν ξεπερνιέται μόνη της κατὰ τὴν θεραπείαν καὶ ὅτι βγαίνοντας ἀπὸ τὴν κλινικὴ ἔχει κανεὶς ν' ἀντιμετωπίσῃ πάλι ὅλα τὰ παλιά του προβλήματα. Θὰ προσθέσω μάλιστα ὅτι τὰ προβλήματα αὐτὰ γίνονται σχεδὸν ἄλυτα ἀπὸ νέες δυσκολίες. Ἡ παραμικρὴ προσπάθειά μου ἔξαντλοῦσε. Οἱ δυνάμεις μου δὲν ἔπαρκοῦσαν οὔτε νὰ πᾶω ἀπέναντι στὸ φούρναρι γιὰ ψωμί, οὔτε νὰ διαβάσω μιὰ ἐφημερίδα, οὔτε νὰ γράψω ἓνα γράμμα ἢ νὰ κάνω ἓνα τηλεφώνημα. Ἐξ ἄλλου, στ' ἀλήθεια, τίποτε δὲν μ' ἐνδιέφερε. Καθόμουν ὥρες στὴν κάμαρά μου, καπνίζοντας ἀπανωτὰ τσιγάρα, τελείως ἀποθαρρυνέντος, ἀνίκανος γιὰ τὴν παραμικρὴ ἀντίδρασι.

Ὅμως, ὑποσυνείδητα, ἤξερα ὅτι αὐτὴ ἡ κατὰπτωσι δὲν θὰ βαστοῦσε γιὰ πάντα. Θὰ ἐρχότανε μιὰ στιγμὴ πού ἡ ζωὴ θὰ ξαναπαίρνε τὸ ρυθμό της.

Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ κρατηθῶ, νὰ μὴν ξαναπέσω ὡς τὴ στιγμὴ αὐτὴ. Νὰ κρατηθῶ μὲ κάθε τρόπο. Πῶς ὅμως ; Πῶς ν' ἀντισταθῶ στὴν ἐπιτακτικὴ, ἀκατάπαυστη ἀνάγκη γιὰ ἀλκοὸλ, πού βασανίζει τὸν ἀποτοξινωμένο γιὰ πολὺ καιρὸ καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν θεραπεία του ; Ἐγνώρισα ἓνα δυστυχισμένο πού μετὰ τὴν θεραπεία του, παρακαλοῦσε τὴ γυναίκα του νὰ τὸν δένη πάνω στὸ κρεβάτι του κάθε φορὰ πού ἐκείνη ἔβγαινε ἔξω, ὥστε νὰ εἶναι σίγουρος ὅτι κατὰ τὴν ἀπουσία της δὲν θὰ ὑποκύψῃ στὸν πειρασμό... Περιττὸ νὰ προσθέσω ὅτι μιὰ μέρα τὰ κατὰφερε νὰ λύσῃ τὰ δεσμά του...

Ἡ πρέπει λοιπὸν, ἀντίθετα, βγαίνοντας ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο νὰ ξαναρχίσῃ τὶς παλιές του συνήθειες ;

Ὁ ἀποτοξινωμένος, πού ἀπὸ τὴν πρώτη κιόλας ἡμέρα τρέχει στὴν ταβέρνα γιὰ νὰ πιῇ, κερνώντας ἄφθονα τοὺς παλιούς του φίλους καὶ διηγούμενος κατὰ τρόπο εὐτράπελο τὶς φάσεις τῆς θεραπείας του, εἶναι, εὐτυχῶς, ἡ ἐξαιρεσι. Μπορεῖ κανεὶς ν' ἀποσπᾷ τὸ θαυμασμὸ τῶν φίλων του πίνοντας καὶ μεταλλικὸ νερό. Ὅμως πόσο καιρὸ θὰ βαστάξῃ ; Ὅσο θὰ διαρκέσῃ ἡ περιέργεια καὶ ὁ θαυμασμὸς τῶν ἄλλων. Τὴν ἡμέρα πού θὰ βρεθῇ μόνος στὴ γωνιά του, μπρὸς στὸ ποτήρι μὲ τὸ μεταλλικὸ νερό, ἀποκλεισμένος κατὰ κάποιο τρόπο ἀπὸ τὴ μεγάλη καὶ χαρούμενη συντροφία τῶν μπεκρῶν, ἔξω ἀπὸ τὸ χορὸ, ἡ παραμικρὴ κακοκεφία θὰ τὸν ξανακυλίσῃ στὸ ποτό

Ὅπως ὅλες γενικά οἱ τοξικομανεῖς, καὶ ὁ ἀλκοολισμὸς ὀφείλεται στὶς ψυχικὲς ἀνωμαλίες (ὑπερβολικὴ εὐαισθησία, σύμπλεγμα κατωτερότητας, σεξουαλικὲς φοβίες, ἀδυναμία προσαρμογῆς στὸ κοινωνικὸ περιβάλλον κλπ.)

Τὸ ἀλκοὸλ προσφέρει στὸ ἄτομο τὸ διεγερτικὸ πού τοῦ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ νὰ ἀντισταθίῃ τὰ συμπτώματα καὶ τὶς ἀνωμαλίες του. Καὶ τί μὲνει τὴν ἡμέρα πού ἡ περίπτωσί του δὲν ἐνδιαφέρει πιά κανένα ; Ποιὰ ἀντα-

μοιβή; Ποιό καταφύγιο κατά της μετριότητας; Η αποκάλυψη ήταν τρομερή: κατάλαβα ότι η άποτοξίνωση είναι σχετικής μόνον αξίας και ό,τι δημιουργείται με τα φάρμακα (antabuse, esperal) έχει προσωρινή διάρκεια. Αν η βοήθεια είναι πολύτιμη, μάλιστα απαραίτητη, ο κύριος παράγων της θεραπείας παραμένει η θέληση. Τό έλεγα αυτό κάθε μέρα στον έαυτό μου. Και δεν αποφάσιζα να ξαναρχίσω τις παλιές συνήθειες. Φοβόμουν ότι στο τέλος θα κατακυλούσα ξανά στο πιότη.

"Όμως δεν μπορεί κανείς να ξεφεύγει αιώνια το φόβο του καί, μιά βραδιά, ύστερα από πολλούς δισταγμούς, αποφάσισα να βγώ.

Μου διηγήθηκαν την περίπτωση ενός θεραπευμένου, που τόσο ντρεπόταν γιατί δεν έπινε πιά, ώστε στάμπάρ που σύχναζε από παλιά συνήθεια δεν τολμούσε να παραγγείλει τίποτ' άλλο από πιότη και ύστερα προσπαθούσε με χίλιες δυο πονηριές να τὸ χύσει χωρίς να τὸν δῇ ὁ μπάρμαν. Έτσι ένιωθα και ἐγώ, παραγγέλλοντας για πρώτη φορά μια πορτοκαλάδα. Μὲ ἐκπληξῆ διαπίστωσα ὅτι ἡ παραγγελία μου πέρασε ἀπαράτηρητη. Ήταν λοιπὸν δυνατό νὰ συχνάζει κανεὶς στὶς διάφορες ταβέρνες καὶ τὰ μπάρ, χωρίς νὰ παραγγέλει ποτὰ καὶ χωρίς νὰ προκαλῇ σκάνδαλο καὶ ἀγανάκτηση! Σκέφθηκα ὅτι εἶναι καλύτερο ν' ἀντιμετωπίσης τὸν πειρασμό, ὅτι κι ἂν συμβῇ μετὰ, παρὰ νὰ κουρνιάσης καὶ νὰ χολοσκᾷς στὸ σπίτι σου.

Τὸ ἴδιο βράδυ κιόλας ἀνακάλυψα ὅτι τὸ πρόβλημα τοῦ ἀλκοολισμοῦ δὲν τὸ κατανοοῦμε ὅπως πρέπει.

* * *

"Ένας φίλος μου, στὸν ὁποῖο διηγήθηκα τὶς περιπέτειες τῆς ἀποτοξίνωσός μου, μοῦ εἶπε ὅτι στὴν περίπτωσηί μου καταλάβαινε πολὺ καλὰ τὴν ἀπόλυτη ἀνάγκη τῆς ἀποχῆς, καὶ μοῦ ἀράδιασε ὅλες τὶς τραγικὲς συνέπειες τῆς μέθης μου. "Όμως, πρόσθεσε, δόξα τῷ Θεῷ, ὅλος ὁ κόσμος δὲν σοῦ μοιάζει. Μπορεῖ κανεὶς νὰ πῖνη, καὶ μάλιστα πολὺ, χωρίς νὰ καταστρέφῃ τὴ ζωὴ του καὶ προπαντὸς τὴ ζωὴ τῶν ἄλλων. Γιὰ μένα

αὐτὸ ἦταν ἡ οὐσία τοῦ προβλήματος: ἡ στάσι τοῦ περιβάλλοντος ἀπέναντι τοῦ ἀλκοολισμοῦ. Συχνά, δὲν ἀναφέρουν μὲ ἐπιείκεια τὴν περίπτωσι τοῦ τᾶδε ἡθοιοῦ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ παίξει χωρὶς νὰ κατεβᾷ μιά μπουκάλα σαμπάνια; ἢ τοῦ συγγραφέα καὶ τοῦ ζωγράφου ποὺ ἀντλοῦσαν τὶς ἐμπνεύσεις τους ἀπὸ τὸ ἀλκοὺλ; Ἀπλούστατα ξεχνοῦν ὅτι ὁ ἀλκοολισμός, ὅπως ὅλες οἱ τοξικομανίες, περνᾷ διάφορες φάσεις ποὺ ἡ μιά βγαίνει ἀπὸ τὴν ἄλλη. Τὴν κατάστασι εὐεξίας, εὐφορίας καὶ ἐξάρσεως ποὺ προκαλεῖ τὸ πιότη καὶ ποὺ δικαιολογεῖ τὴ χρῆσι του, διαδέχονται τρία σοβαρὰ φαινόμενα: ἡ ἔξις, ἡ ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη καὶ ἡ συστηματικὴ μέθη, μὲ συνέπειες τὴν ἠθικὴ, πνευματικὴ καὶ σωματικὴ κατὰπτωσι.

"Όταν βγῆκα ἀπὸ τὴν κλινικὴ, ὁ μῦθος τῆς θεραπείας μου, ἔαν δὲν ἐπιβεβαιωνόταν, ἦταν ὡστόσο γεγονός μὲ ἀποδείξεις, ὥστε νὰ δικαιολογῇ τὴν ἀδιαφορία τῶν δικῶν μου. "Ημουν θεραπευμένος καὶ ἐλεύθερος. Ἐλεύθερος νὰ πῶ ξανά ὅτι νὰ ἀπέχω. Δὲν ἐξαρτιόταν παρὰ ἀπὸ τὴ θέλησί μου ἡ μάλλον ἀπὸ τὰ κατὰλοιπά της, ὕστερα ἀπὸ δεκαπέντε χρόνων κατάχρησι. Δεκαπέντε χρόνια, κατὰ τὰ ὁποῖα τὸ πιότη συνιστοῦσε τὴ μορφή καὶ τὴν οὐσίαν τῆς ζωῆς μου.

Καὶ τὸ πολὺ ποὺ εὗρισκαν νὰ μοῦ ποῦν, ὕστερα ἀπὸ τὰ δεκαπέντε αὐτὰ χρόνια σκλαβιάς, σὲ μιά στιγμή ποὺ σωματικὰ καὶ ἠθικὰ ἤμουν πεσμένος καὶ ἤξερα ὅτι μιά γουλιὰ ἀλκοὺλ θὰ μοῦ ξαναδίνε ὅλη μου τὴ ζωτικότητά, ἦταν ὅτι ἤμουν θεραπευμένος! Παράξενη, σ' ἀλήθεια, γιαιτρεία, ποὺ μ' ἄφηνε ἐξαντλημένο, ἀνυπεράσπιστο, ἄθλιο, σκοτισμένο ὅπως δὲν ἤμουν ποτὲ πρὶν. Καὶ ἐκεῖνο ποὺ ἔπρεπε νὰ συμβῇ, ἐγινε: ἄρχισα νὰ πῖνω. "Όμως μὲ τὸν πιὸ παράξενο τρόπο: στὰ ὄνειρά μου.

"Έβδομάδες δλοκλήρες ὄνειρευόμουν κάθε βράδυ ὅτι ἔπινα κάτω ἀπὸ περιστάσεις καὶ σὲ κέντρα τόσο ὀρισμένα, ποὺ μοῦ φαινόταν σὰ νὰ ξαναζοῦσα ἀτόφια ἐπιεισόδια τοῦ παρελθόντος μου. Στὸ ὄνειρό μου περίμενα μὲ ἀγωνία τὶς πρώτες καθωρισμένες ἐκδηλώσεις τοῦ antabuse. Καὶ μιά καὶ οἱ ἀντιδράσεις τοῦ φαρμάκου δὲν ἐρχόντουσαν — ὅπως ἦταν φυ-

σικὸ — ἐξακολουθοῦσα νὰ πῖνω ὥσπου νὰ μεθύσω. Ὁ ἐφιόλτης οὗτος συνοδευόταν ἀπὸ ἓνα ἐξαιρετικὰ ὀδυνηρὸ συναισθημα ἐνοχῆς, ποὺ — πρᾶγμα περίεργο — δὲν μ' ἄφηνε οὔτε ζῦπνιο καὶ βαστοῦσε ὅλη τὴν ἡμέρα, μοῦ προκαλοῦσε ζαλάδες καὶ μοῦ ἔφερνε τὴ γεῦσι τοῦ ἐμετοῦ.

Μπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τὴ ζωὴ μου ἐκείνη τὴν ἐποχὴ; Τὴν ἡμέρα, βασανισμένος ἀπὸ τὴν ἀνάγκη νὰ πῶ, τόσο ποὺ νὰ δαιμονίζωμαι, πάλευα μὲ ὅλες μου τὶς δυνάμεις κατὰ τοῦ πειρασμοῦ, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχω τὴν ἱκανοποίησι τῆς ἐπιτυχίας, ἀφοῦ ἡ σκιά τοῦ αἰσθημάτος ἐνοχῆς δὲν μ' ἐγκατέλειπε καὶ εἶχα ὅλες τὶς σωματικὲς ἀδιαθεσίες ποὺ προκαλεῖ ἡ μέθη. Καὶ τὴ νύχτα, ἕνας ἀπαίσιος καὶ μολόντος ἐφιόλτης, ποὺ μὲ παρέδινε ὀλόφυχα στὸ πιότη. Κατάντησα νὰ φοβάμαι τὸν ὕπνο σὰν τὴν πανώλη καὶ νὰ τὸν καταπολεμῶ μὲ ὅλα τὰ μέσα, ὑποβάλλοντας ἔτσι τὸν ἑαυτό μου σὲ νῆς τοξικομανίες μὲ τὰ ναρκωτικά: ὀρθεδρίνη, μαξιτόν, μεθεδρίνη κλπ.

Πόσες φορές, κατὰ τὴν περίοδο αὐτῇ, ἔφτανα στὸ σημεῖο νὰ τὰ βάλω κάτω καὶ νὰ ξαναρχίσω νὰ πῖνω γιὰ καλὰ. "Όμως κάθε φορά, τὴν τελευταία στιγμή, καθὼς ἔφερνα τὸ πιότηρὶ στὰ χεῖλιά μου καὶ παρ' ὅλο ποὺ ἤξερα ὅτι αὐτὸ θὰ μὲ γαλήνευε καὶ θὰ ἔφερνε ἓνα ὕπνο χωρὶς ὄνειρα, εὗρισκα ἓνα τελευταῖο ἀπόθεμα δύναμης γιὰ ν' ἀποφύγω τὸν πειρασμό.

— Αὐριο, ἔλεγα στὸν ἑαυτό μου. . .

Ἀκόμη 24 ὥρες μὴς παράλογης ζωῆς καὶ, ἂν αὐριο κάτι δὲν ἀλλάξῃ, τότε. . .

Καὶ τὴν ἐπομένη ὁ φαῦλος κύκλος ξαναρχίξε. Μὴ βαστώντας πιά, ἀποφάσισα μιά μέρα, χωρὶς μεγάλες ἐλπίδες, νὰ συμβουλευτῶ ἓνα γιαιτρὸ. Μιά συμβουλὴ ἔτσι, γιὰ τοὺς τύπους. Τελευταῖο ἄλλοθι, πρὶν ξαναπιᾶσω τὸ πιότη. Πῆγα σ' ἓνα γιαιτρὸ, ποὺ ἤκουσα νὰ μιλοῦν γι' αὐτὸν καὶ ποὺ ἡ ζωὴ του εἶναι ἓνα παράδειγμα γιὰ ὅλους ἐκείνους ποὺ ἔχουν ἀτελείωτη γιὰ τὴν ἀποτελεσματικότητά της θεραπείας. Ἀπὸ τὴν πρώτη μου ἐπισκεψὶ κατάλαβα ὅτι, ἂν ἡ ἀπολύτρωσι ἦταν ἀκόμη μακρυνά, μιά σοβαρὴ προσπάθεια θὰ χρειαζόταν γιὰ τὴν ἐπιτυχία της. Γι' αὐτόν, ὅπως καὶ γιὰ πολλοὺς συναδέλφους του ἄλλωστε,

ἡ ἀποτοξίνωσι δὲν εἶναι παρὰ μιά φάσις. Ἀπαραίτητη ὅταν συνοδεύεται ἀπὸ μιά δραστήρια θεραπεία, ἀνώφελη ὅταν σταματᾷ στὴ μέση, γιαιτὶ δὲν καταργεῖ οὔτε τὰ φυσιολογικὰ, οὔτε τὰ ψυχικὰ αἷτια τοῦ ἀλκοολισμοῦ. Προκαλεῖ, εἶναι ἀλήθεια, ἓνα συναισθημα ἀηδίας, ποὺ δὲν διαρκεῖ ὅμως παρὰ μερικὲς ἑβδομάδες. "Υστερα, φυσικὰ, μπορεῖ κανεὶς νὰ ξαναρχίσῃ νὰ πῖνη, ἀρκεῖ νὰ μὴν παῖρῃ πιὰ τὸ antabuse, ποὺ συναντώντας τὸ οἶνόπνευμα στὸν ὀργανισμό προκαλεῖ ἐμετικὴν ἀντίδρασι καὶ εἶναι γι' αὐτὸ τὸ κλειδί τῆς θεραπείας. Συχνὰ ξεχνοῦν (ἀλλ' ὄχι ὁ ἀλκοολικός, ποὺ τὸ θυμάται κάθε στιγμή) ὅτι τὸ φάρμακο προκαλεῖ τοὺς ἐμετοὺς καὶ ὄχι τὸ οἶνόπνευμα. Οἱ μερικὲς ἑβδομάδες ἀποχῆς προσφέρουν τὴν εὐκαιρία νὰ υποβληθῇ σὲ θεραπεία ὁ ἀλκοολικός, πράγμα ποὺ εἶναι ἀδύνατο ἂν ἐξακολουθῇ νὰ πῖνη. Σκοπὸς τῆς θεραπείας εἶναι νὰ χτυπήσῃ τὴ ρίζα τοῦ κακοῦ: τὴν ἀδυναμία τοῦ ἀλκοολικοῦ νὰ μὴν πῖῃ, αὐτὸ ποὺ ὀνομάζουν κατὰστάσι ἀνάγκης. Ὁ ὀρισμὸς αὐτῆς τῆς καταστάσεως ἀνάγκης εἶναι πολὺπλοκος. Χαρακτηρίζεῖ πρώτα τὴ βαθειὰ ὑποταγὴ τοῦ ἀτόμου στὸ οἶνόπνευμα, ποὺ τοῦ σκεπάζει τὰ μειονεκτήματά του. Ἀπὸ ἀπόψεως φυσιολογίας ἐξηγεῖ τὴν αὐξανόμενη διαρκὴς ἀνάγκη γιὰ ἀλκοὺλ, ξανομένη διαρκὴς ἀνάγκη γιὰ ἀλκοὺλ, ποὺ προκαλοῦν τὰ ἀλκοολικὰ ἀπορίμματα καὶ τὰ ὁποῖα ὀργανισμός, καύση μὲ δικά του μέσα ὁ ὀργανισμός, ἄλλὰ τὰ δύο αὐτὰ φαινόμενα συμπελέκονται τόσο, ποὺ εἶναι ἀδύνατο νὰ ἐρμηνευθοῦν χωριστά. Στὴν οὐσία πρόκειται γιὰ ἓνα συνολικὸ φαινόμενο καὶ θεραπευτικῶς ἔτσι ἀντιμετωπίζεται.

* * *

Γιὰ τὸν γιαιτρὸ D., ὁ ἄρρωστος ποὺ διανοητικὰ κατέχευται ἀπὸ τὴ δίψα τοῦ οἶνοπνεύματος, βρίσκεται σὲ «κατὰστάσι ἀνάγκης» καὶ ἂν ἀκόμη ἔπαυε νὰ πῖνη. Εἶναι γνωστὸ ὅτι ὀρισμένες βιταμίνες, κυρίως τῆς ομάδος Β, ὀξειδώνουν τὰ ἀλκοολικὰ ὑπολείμματα ποὺ ὁ ὀργανισμός δὲν καταφέρει νὰ καύσῃ. Εἴτε ἡ δίψα τοῦ ἀλκοὺλ εἶναι φαινομενικὴ, εἴτε πραγματικὴ, δηλαδὴ δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν παρού-

σία αλκοολικών υπολειμμάτων στον οργανισμό, ή απλώς ψυχική από την ανικανοποίητη συνήθεια του πιοτού, μια θεραπεία με βάσι τις βιταμίνες Β, σε μεγάλες δόσεις, την ελαττώνει και φθάνει ακόμη και να την εξουδετερώνει. Ακριβώς στο ότι δεν εφαρμόζεται μια τέτοια θεραπεία προσαρμωμένη στον κάθε άρρωστο, αποδίδει ο γιατρός D. τις περισσότερες περιπτώσεις υποτροπής. Για την περίπτωση μου είχε δίκιο. Χάρη στη θεραπεία αυτή, ξεπέρασα τις δυσκολίες και τις φαντασιώσεις μου, που παρ'όλιγο να με ξανακυλίσουν, και βρήκα το δρόμο της απολυτρώσεως. Η θεραπεία δεν είναι πλήρης παρά την ημέρα που δεν σκέπτεσαι πια το πιοτό. Στη διάμεση περίοδο, όταν το αλκοόλ κατέχει πάντα την πρώτη θέση (το πάθος να μην πιής είναι τόσο επιτακτικό, όσο και το πάθος να πιής), το καλύτερο μέσο είναι η υποβολή. Αλλιώς υπάρχει κίνδυνος να αλλάξει απλώς κανείς μανία.

— Η παράδοση άποψι ενός συναδέλφου μου, μου είπε μια μέρα ο γιατρός D., που ισχυρίζεται ότι το πεπρωμένο του ανθρώπου παίζεται αναγκαστικά ανάμεσα στις τοξικομανίες, την έρωτομανία, τη χαρτοπαιξία ή τη μανία των συλλογών, αφού δεν μπορεί να γλυτώσει από τη μία χωρίς να πέσει σε κάποια άλλη, έχει μια δόσι αλήθειας, που πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν κατά την προσπάθεια αναπροσαρμογής του αποτοξινωμένου.

» Δεν είναι για τον καθένα να μαζεύει παπαγάλους ή στιλέτα, ούτε να σπουδάσει ιατρική, όπως έκανα εγώ. Η πείρα μου των τελευταίων χρόνων, επαληθευμένη από τις κλινικές μου παρατηρήσεις, με κάνει να πιστεύω ότι ένας αλκοολικός δεν θεραπεύεται με την προσπάθεια να στρέψει τη ζωή του προς άλλη κατεύθυνση και να θεμελιώσει την προσωπικότητά του, κουτσά-στραβά, σε μια άλλη, εκτός από το αλκοόλ, μανία.

Δεν υπάρχει επαναστατική μεταβολή στην ψυχολογία και την ψυχανάλυση. Από την κερματισμένη,

αποσυντεθειμένη, γεμάτη αγωνία προσωπικότητα του αλκοολικού, γεννιέται μια νέα προσωπικότητα. Ο καλύτερος τρόπος για να επιταχυνθεί ο κύκλος αυτός είναι να φωτιστεί από όλες τις μεριές. Πρέπει έν συνεχεία να προκληθεί το ενδιαφέρον του αρρώστου για την κυκλική αυτή πορεία. Το καθήκον αυτό ανήκει σε όλους εκείνους που επιθυμούν τη θεραπεία του. Για την πραγματοποίησή του όμως δεν υπάρχει, δυστυχώς, συνταγή που να ισχύει για όλες τις περιπτώσεις. Πρέπει το περιβάλλον του αρρώστου να βοηθήσει, καταλαβαίνοντας πώς πρέπει να ενεργήσει. Αλλά ο κοινός παρονομαστής, είτε πρόκειται για χειρώνακτα, είτε για διανοούμενο, είναι το ενδιαφέρον που τρέφουμε ενστικτωδώς για κάθε τι που μας αφορά. Ποιός από μας θ' άρνηθη να καταπιασθή με τον εαυτό του; Την ημέρα που ο αποτοξινωμένος θα πεισθή ότι, εκτός από το σινόπνευμα, έχει μιαν ανθρώπινη θετικήν αξία, ή θεραπεία του είναι κοντά, γιατί από τη στιγμή εκείνη αναδύεται από τις άβυσσους του ψεύδους προς την πραγματικότητα.

Όσο και αν είναι απογοητευτική, ή πραγματικότητα είναι πιο πλούσια και έλκυστική από όλους τους τεχνητούς παραδείσους. Το άνακαλύπτουμε, όταν την αντιμετωπίζουμε κατάματα. Πώς είναι δυνατόν να γίνη αυτό μέσα από ένα πλέγμα απάτων και ψευδαισθήσεων που δημιουργεί το οινόπνευμα; Ο αλκοολικός δεν ξέρει παρά την όψιν των πραγμάτων. Οι χαρές του και οι φόβοι του είναι ψεύτικοι. Όταν ή μαγεία διαλυθεί, άναρωτιέται πώς μπορούσε να μπερδεύει σε τέτοιο σημείο το πραγματικό και το φανταστικό. Διακρίνει τότε ότι όλα τα προβλήματα της ζωής λύνονται πολύ πιο εύκολα απ' όση φανταζότανε, αρκεί να μην τ' αποφεύγει και να τα αντιμετωπίζει με θάρρος. Εκεί που άλλοτε δεν έβλεπε παρά ένα πέπλο όμιχλης, διαγράφεται τώρα ένα τοπίο με τα σχήματα και τα χρώματά του. Μαθαίνει επί τέλους την αληθινή γεύση της ζωής και την όρθη έννοια των πραγμάτων.

Πώς ζούν και τί πιστεύουν τα

ΑΣΤΕΡΙΑ ΠΟΥ ΜΕΣΟΥΡΑΝΟΥΝ

ΕΝΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ
ΣΕ ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ

Στο τεύχος του Μαΐου, το Κινηματογραφικό Λεξικό συνεχίζεται με τον Κλάρκ Γκέμπελ και τον Βιτόριο Γκράμαν.

ΚΛΑΡΚ ΓΚΕΜΠΛ

Ο Κλάρκ Γκέμπελ κοντεύει τα εξήντα κι όμως είναι ακόμη ο « Βασιλιάς », όπως τον ονομάζει ο κινηματογραφικός κόσμος του Χόλλυγουντ. Η τελευταία του ταινία « Ένας άνδρας και τέσσερες γυναίκες » σπάει ρεκόρ και αποδεικνύει άλλη μια φορά, πως « ένας άνδρας καλής ποιότητος κρατά πολλά χρόνια », όπως έλεγε και ή Κολέτ.

Ο μαγνητισμός του Γκέμπελ έχει γράψει μερικά από τα καλύτερα κεφάλαια της ιστορίας του Χόλλυγουντ. Η ιδιωτική του ζωή έχει συνταράξει τις σκανδαλοθηρικές στήλες των περιοδικών, οι ταινίες του αποτελούν κατάλογο τσανταχτών επιτυχιών, μια θριαμβευτική παρέλασι, που ήρθε να διακόψει ξαφνικά ο πόλεμος.

Ο Γκέμπελ κατετάγη στην αεροπορία και, ως ανώτερος αξιωματικός, προσέφερε πολύτιμες υπηρεσίες και γύρισε με το στήθος φορτωμένο παράσημα. Η καριέρα του όμως; Πού ήταν

οι παλιές του « παρτναίρ », ή Τζην Χάρλου, ή Μύρνα Λού, ή Νόρμα Σήρερ, ή Τζόαν Κρόφορντ; Είχαν πεθάνει, είχαν φονηθεί; Είχαν ακόμη τραγικά εξαφανισθεί ή, ακόμη τραγικότερο, έπαιζαν τις μητέρες. Ο Γκέμπελ, αντίθετως, δεν έννοούσε να το βάλει κάτω! Τα πράσινα μάτια του δημιουργούσαν ακόμη συγκινήσεις και ανέλαβε και πάλι ρόλους έραστών. Με την Λάνα Τάρνερ, με την Τζην Τίρνεϊ, με την Τζέην Ράσσελ, ο μύθος του « Βασι-Γκέμπελ », συνεχιζόταν ως την ημέρα που αποφάσισε να φύγει από την Μέτρο και ν' ασχοληθεί ο ίδιος με την παραγωγή των ταινιών του. Και οι τοίχοι δάκρυσαν την ημέρα που εγκατέλειψε το στούντιο στο άσπρο αυτοκίνητό του και οι διακοσμητές που παρέλαβαν το καμαρίνι του για να το διορθώσουν φοβόντουσαν να το αγγίξουν, σά να έκαναν ιεροσυλία.

Κι όμως κανείς δεν πιστεύει πως ο Γκέμπελ, παρά την επιτυχία του και τους πολλούς γάμους

Κλάρκ Γκέμπλ

του, κατώρθωσε ποτέ να έλευθερωθῇ ἀπὸ ἑνα φάντασμα, τὸ φάντασμα τῆς δεύτερης γυναίκας του, τῆς ξανθῆς Κάρολ Λόμπαρντ. Μιά γυναίκα δυναμική, εὐθυμη, ζωντανή καὶ πρωτότυπη, ἡ Κάρολ πέθανε τραγικά καὶ ὁ Γκέμπλ ἀδίκως προσπαθεῖ τόσα χρόνια νὰ γεμίσει τὴ μοναξιά του γυρίζοντας φιλμ καὶ ξελογιάζοντας ξανθές ποὺ δὲν καταφέρνουν, ἀλλοίμονο, νὰ τῆς μοιάσουν !

Γι' αὐτὸ καὶ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ « δῇ » τὸν Γκέμπλ ἡρεμῶ, εὐτυχισμένο, καλὸ οἰκογενειάρχη. Πιὲ εὐκολο εἶναι νὰ τὸν συναντήσῃ στὸ Μόντε - Κάρλο, νὰ πίνη καὶ νὰ ξευχτᾷ μὲ μερικὸς παλιούς φίλους σὰν τὸν Ἑρρολ Φλὺνν καὶ ν' ἀναστατώνῃ τὴ νύχτα τοὺς ἐνοίκους τοῦ ξενοδοχείου μὲ τὰ γλέντια του. Τί νὰ τοῦ εὐχθῇ κανεὶς ; Βασιλιάς στὴ μυθική χώρα τοῦ κινηματογράφου, ὁ Γκέμπλ δὲν ἀναγνωρίζει

πιὰ τὸ βασίλειό του. Πέρασε ἡ ἐποχὴ τῆς « βεντέττας », ἡ ἐποχὴ τῆς Κάρολ, ἡ ἐποχὴ ποὺ ζοῦσαν ὅλοι τοὺς σὰν τρελλά, παραχαϊδεμένα παιδιὰ. Σήμερα οἱ στάρ ἔχουν σπιτάκια χωρὶς ὑπηρετίες καὶ κάνουν οἰκονομίες γιὰ τὸ μέλλον, ἂν τοὺς μείνῃ τίποτε ἀφοῦ πληρώσουν τοὺς τεράστιους φόρους τοὺς. Καὶ δουλεύουν σκληρὰ ὅλοι οἱ νέοι γιὰ νὰ πᾶνε μπροστά. Ὁ Γκέμπλ δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπ' αὐτά. Ἡ περιουσία του ἔγινε τὴν ἐποχὴ ποὺ οἱ φόροι ἦταν ἀσήμενοι, τὴ μελέτη δὲν τὴ χρειάζεται, γιὰτὶ τὸ στούντιο εἶναι τὸ σπίτι του καὶ ὁ φακὸς εἶναι ὁ καλύτερος φίλος του. Τὸ κακὸ ὅμως εἶναι πὼς δὲν ἀναγνωρίζει πιὰ αὐτὸν τὸν καινούργιο κόσμον, στὸν ὁποῖο περιφέρεται κι αὐτὸς σὰ φάντασμα μιᾶς παλιᾶς δοξασμένης ἐποχῆς.

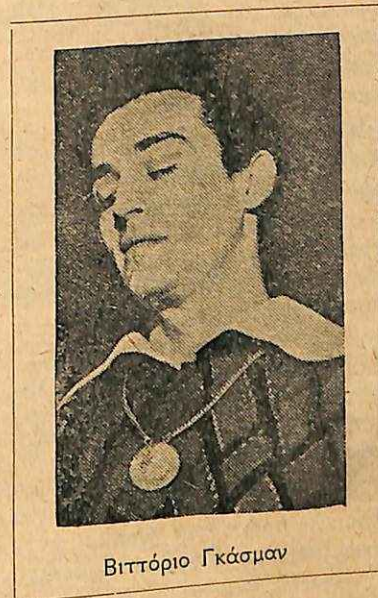
ΒΙΤΤΟΡΙΟ ΓΚΑΣΜΑΝ

Ἡ πρώτη ἐντυπωσιακὴ ἐμφάνισις τοῦ Βιττόριο Γκάσμαν στὴν Ἀθήνα ἔγινε μὲ τὸ « Πόθοι στοὺς βάλτους ». Πλάι στὴν τότε ἐκρηκτικὴ Σουλβάνα Μάγκανο, στὸν πάντα τίμιον καὶ τετράγωνον Ράφ Βαλλόνε, ἕνας στεγνός, ψηλὸς ἄντρας μὲ ζωηρὰ μάτια καὶ κάτι τὸ ἀναμφισβήτητὰ χυδαῖο, ἔπαιζε μὲ τὸ σουγιά του καὶ πέθαινε στὸ τέλος τοῦ φιλμ, θῦμα τῆς πλεονεξίας του. Προξενούσε τὴ φρίκη, ἀλλὰ εἶχε ἐκεῖνο τὸ « κάτι », τὸ « σέξ - ἀππὴλ » ὅπως λένε στὴν κινηματογραφικὴ γλῶσσα, ποὺ δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ μελετημένες πόξες γιὰ νὰ βγῇ, ἀφοῦ ἐπηρέαζε τὴν ἀτμόσφαιρα γύρω του σὰν μὰ ἐπικίνδυνη ἀκτινοβολία.

Ἀκολούθησαν πολλὲς ταινίες,

ἀνάμεσα στὶς ὁποῖες ἡ « Ἄννα », πάλι μὲ τὴν Μάγκανο, εἶχε τὴν περισσότερὴν ἐπιτυχία. Ὁ Γκάσμαν ἦταν καὶ πάλι στὸ στοιχεῖο του : ἐκμεταλλευτὴς, σωματέμπορος, τέλειος ἐραστής, ἀντιπροσώπευε τὴ γοητεία τοῦ φιδιού, τοῦ Κακοῦ μὲ τὴν ἀρχαία ἐννοία, καὶ προκαλοῦσε τὰ πάντα ἐκτὸς ἀπὸ τὴ συμπάθεια.

Πόσο διαφορετικὸς ἀπὸ τοὺς κινηματογραφικοὺς ρόλους του εἶναι ὁ ἀληθινὸς Βιττόριο Γκάσμαν ! Τὴν πρώτη φορὰ ποὺ θὰ τὸν συναντήσῃ κανεὶς στὴν πραγματικότητα, δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ἀναρωτηθῇ, ἂν δὲν πρόκειται γιὰ τὸν . . . διδυμο, ἀλλὰ ἐκ διαμέτρου ἀντίθετο ἀδελφό του, ὅπως γίνεται στὰ φτηνὰ ρομαντικὰ μυθιστορήματα. Γιὰτὶ τὸ ἐξωτερικὸ βέβαια παραμένει τὸ ἴδιο : ὁ Γκάσμαν εἶναι ψηλός, ὑπέρκκομπος, μὲ θαυμασιὸ σῶμα καὶ ὑπερήφανο πρόσωπο. Ἀλλὰ πουθενὰ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ξαναβρῇ τὴν τόλμη, τὴ χυδαίότητα ποὺ τοῦ δίνει ἡ μεγέθυνσις τοῦ φακοῦ. Ἀντίθετα, εἶναι ἀριστοκράτης ὡς τις τίθετα, εἶναι ἀριστοκράτης ὡς τις ἄκρες τῶν τόσο ἐκφραστικῶν του χειρῶν καί, μὲ τὰ σκούρο χρῶμα τῆς ἐπιδερμίδας του, θυμίζει περισσότερο Ἰσπανὸ πρίγκιπα παρὰ Ἰταλὸ θεατρίνο. Ὅταν μάλιστα ἀρχίσῃ νὰ μιᾷ, ὁ συνομιλητὴς του τὰ χάνει ἀκόμη περισσότερο. Ἡ βαθειὰ του μόρφωσις, ἡ ἀπύστευτη καλλιτεχνικὴ του κατάρτισις, τοποθετοῦν τὸν Γκάσμαν στὴν ἀληθινὴ του θέσι : τὴν κορυφαία στὸ σημερινὸ ἰταλικὸ θέατρο, τοῦ ὁποίου εἶναι ὁ σοβαρώτερος ἐκπρόσωπος. Πράγματι, σκηνοθέτης καὶ πρωταγωνιστὴς δικοῦ του θεάτρου, ἔλαβε παράσημο τῆς ἰταλικῆς κυβερνήσεως

Βιττόριο Γκάσμαν

γιὰ τὸ ἀνέβασμα καὶ τὴν ἐρμηνεία τοῦ « Ἀμλετ » καί, σήμερα, ὁ « Ὁθέλλος » του προκαλεῖ τὰ ζωηρότερα σχόλια γιὰ τὴν τόλμη καὶ τὴν πρωτοτυπία του. Στὴν Ἰταλία, μὲ τὴν ἐξαιρέσι τοῦ Ντὲ Φιλίππο, μόνο τὸ θέατρο Γκάσμαν κρατᾷ ψηλὰ μιὰ παράδοσι τέχνης.

Στὸν κινηματογράφο, χρόνια πολλὰ ὁ Γκάσμαν δεχόταν τοὺς ἀνόντους, πρόστυχους ρόλους (τύπου « Μάμπο »), ποὺ τοῦ ἐπέπου « Μάμπο »). Τώρα ἀποβαλλὰν οἱ παραγωγοί. Τώρα ἀποφάσιζε νὰ δοκιμάσῃ ὁ ἴδιος καὶ τὴν κινηματογραφικὴ σκηνοθεσία καὶ μόλις τελείωσε τὴν πρώτη του ταινία « Ὁ ἡθοποιὸς Κῆν », ποὺ θὰ δοῦμε τὴν προσεχῆ κινηματογραφικὴ περίοδο.

Μαζὶ του στὸν « Κῆν » πρωταγωνιστεῖ ἡ Ὀφελία καὶ ἡ Δεισδαίμονα τοῦ θεάτρου του, ἡ νεαρῶτάτη Ἄννα - Μαρία Φερνέρο, ἡ παράνομη σύντροφος τῆς

ιδιωτικῆς του ζωῆς, πού κατέκτησε τὴ σκηνὴ χάρις στὸ ἔρωτικό του ἐνδιαφέρον καὶ στὴν ἀκούραστη διδασκαλία του.

Παλιὸς μαθητὴς τοῦ μεγάλου Λουκίνο Βισκόντι, ὁ Γκάσμαν φαίνεται νὰ πέτυχε στὴν καριέρα του ὅσο λίγοι. Στὴ ζωὴ του ὅμως στάθηκε λιγώτερο τυχερός. Αὐτὸς πού θέλει νὰ εἶναι γνωστὸς μόνο ἀπὸ τὶς καλλιτεχνικὲς του δημιουργίες, ὑποχρεώθηκε νὰ διαβάξῃ κάθε μέρα σχεδὸν τὶς λεπτομέρειες τῆς ιδιωτικῆς του ζωῆς στὶς ἐφημερίδες ὅλου τοῦ κόσμου. Ἄς δοῦμε γιατί :

Δὲν εἶχε πάρει ἀκόμη διαζύγιο ἀπὸ τὴν πρώτη του γυναῖκα, ὅταν γνώρισε στὴ Ρώμη τὴν Σέλλεϋ Γουίντερς, πού κι αὐτὴ δὲν εἶχε πάρει ἀκόμη διαζύγιο ἀπὸ τὸν πρῶτο της ἄνδρα. Ἐκεῖνος δὲν ἤξερε ἀγγλικά καὶ τὰ ἰταλικά τῆς ξανθῆς Ἀμερικάνας ἦταν ἀνυπαρκτά. Ἡ Σέλλεϋ ὅμως ἔχει δυνατὴ προσωπικότητα, ὁ Γκάσμαν τὸ ἔνιωσε στὴν ἀτμόσφαιρα καί, ἐπειδὴ φυσικά ἐκείνη δὲν μπορούσε νὰ τοῦ ἀντίσταθῇ, σὲ λίγο ἀποφάσισαν νὰ παντρευτοῦν.

Μεγάλη ταραχὴ στὶς ἀμερικανικὲς ἐφημερίδες, ὅταν ἡ Σέλλεϋ ἐπέστρεψε μὲ τὸν Ἰταλὸ της σύζυγο, δηλώνοντας σὲ ὅποιον εἶχε τὴν ὑπομονὴ νὰ τὴν ἀκούῃ, πὼς ἦταν ὁ μεγαλύτερος ἡθοποιὸς τοῦ κόσμου. Πολλὰ συγχωροῦνται σὲ μιὰ ἔρωτευμένη γυναῖκα, ἀλλὰ ἡ Σέλλεϋ τὸ παράκανε καὶ δὲν ἄργησε νὰ τοὺς ἐκνευρίσῃ. Οἱ ἐφημερίδες περίμεναν νὰ τὴν ἐκδικηθοῦν καὶ δὲν ἄργησαν νὰ βροῦν τὴν ἀφορμὴ. Ὁ Γκάσμαν δέχθηκε συμβόλαιο ἑπτὰ ἐτῶν μὲ τὴν

Μέτρο, ἀλλὰ ἐδήλωσε ὅτι θὰ μπορούσε, τοὺς ἑξι χειμερινούς μῆνες, νὰ τοὺς ἀφιερώνῃ στὸ θέατρό του. Γύρισε ταινίες, τὸ « Σομπρέρο » μὲ τὴν Σὺντ Τσάρις, τὸ « Ραψωδία » μὲ τὴν Ἑλίζαμπεθ Ταϊνλор, ἀλλὰ συγχρόνως ἀνέβασε στὸ Μιλάνο τὸν « Ἀμλετ ». Ἔτσι, τὴ βραδυὰ πού ἡ Σέλλεϋ γεννοῦσε τὴν κόρη τους Βιττόρια στὴν Καλιφόρνια, ὁ Γκάσμαν ἔπαιζε στὴν Ἰταλία καὶ τὸ γεγονὸς παρεξηγήθηκε ἀρκετά. « Δὲν μπορούσα νὰ ἐγκαταλείψω ἓναν ὀλόκληρο θίασο », δικαιολογήθηκε ἐκεῖνος.

Οἱ καβγάδες ὅμως δὲν σταματοῦσαν. Μάλωναν γιατί ὁ Βιττόριο δὲν δεχόταν νὰ ζήσει στὸ Χόλλυγουντ, ἐγκαταλείποντας τὴ θριαμβευτικὴ θεατρικὴ του καριέρα στὴν πατρίδα του, μάλωναν γιὰ τὴν ἑρμηνεία του στὸν « Ἀμλετ », πού δὲν ἄρεσε στὴν Σέλλεϋ, μάλωναν τέλος γιὰ τὴν Ἄννα - Μαρία Φερρέρο.

Οἱ ἐφημερίδες ἄρχισαν νὰ μιλοῦν γιὰ διαζύγιο καὶ ἡ Σέλλεϋ ἔδινε πολλὴ τροφή στὰ κουτσομπολιὰ μὲ τὶς δηλώσεις της : « Τὸν ἀφῆνω ἐλεύθερο, ἀλλὰ πρέπει νὰ παντρευτῇ τὴ δυστυχισμένη Ἄννα - Μαρία, πού ἔχει ἐκθέσει τόσο ὄσχημα ! » ἔλεγε γενναίψυχα.

Σήμερα, ἡ δυσάρεστη αὐτὴ ἱστορία ἀνήκει στὸ παρελθόν. Ὁ Γκάσμαν καὶ ἡ Ἄννα - Μαρία Φερρέρο ἀποτελοῦν ἓνα εὐτυχισμένο ζευγάρι, στὴ σκηνή, στὴν ὁδὸν καὶ στὴ ζωὴ. Μόνο πού ἡ εὐχὴ τῆς Σέλλεϋ δὲν μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῇ. Ὁ ἰταλικὸς νόμος ἀπαγορεύει δεῦτερο γάμο στὸν Γκάσμαν μὲ Ἰταλίδα σύζυγο καὶ οἱ δύο ἐρωτευμένοι θὰ ζήσουν πάντα ἐλεύθεροι...

< ΖΩΗ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΔΡΑΣΙ >

Τίποτε δὲν ἔχουμε παραμελήσει τόσο, ὅσο τὸ χρέος μας νὰ εἴμαστε εὐτυχισμένοι.

Robert Louis Stevenson

“ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΚΟΥΡΑΣΜΕΝΟΣ,”

Τῆς

M. B. RAY

Λιασκή : Τασίας Γιατρᾶ - Ἡλιοπούλου

Ἡ « Ἐκλογὴ » συνεχίζει τὴν δημοσίευσιν ἀποσπασμάτων τοῦ ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος βιβλίου πού κυκλοφόρησε μὲ μεγάλη ἐπιτυχία στὴν Ἀμερικὴ μὲ τὸν τίτλο « Ποτέ πιά κουρασμένος » καὶ πού κυκλοφορεῖ ἤδη καὶ στὴν Ἑλλάδα. Εἶναι ἓνα βιβλίο πού θὰ βοηθήσῃ ὅλους ὅσοι τὸ διαβάσουν νὰ ξεπεράσουν τὶς τρομερὲς δυσκολίες πού παρεμβάλλει στὴ ζωὴ καὶ στὴ δρᾶσι μας τὸ ὑποσυνείδητό μας.

Ποιὸς τύπος μοιάζει μὲ τὸν δικό σου ;

Ὁ Δρ. Α. μᾶς περιγράφει ἓνα πολὺ γνωστὸ καὶ συνηθισμένο τύπο : Τῇ γυναίκα πού δὲν ἡσυχάζει ἂν δὲν φορέσῃ στὸν ἄντρα της τὸ ζουρλομανδύα. Τέτοιου εἶδους γυναῖκες πρῶτα γωνιστοῦν συχνὰ στὸ θέατρο, στὰ ρομπάντζα καὶ στὴ ζωὴ.

Ὁ Δρ. Α. λέει :

— Προτίμησα νὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τὴν περίπτωση αὐτὴ, γιατί ἐδῶ, τὸ δίκαιο μαχαίρι τῆς κούρασῃς θερίζει ἀλύπητα τόσο τὸ ὑπεύθυνο μέρος, ὅσο καὶ τὸ ἀνεύθυνο.

» ἔχουμε τὴ γυναῖκα πού, στὴν προσπάθειά της νὰ τηρήσῃ ἀπόλυτη τάξι καὶ καθαριότητα, βασανίζει καὶ παιδεύει τὸν ἄντρα της. Αὐτὸς εἶναι ὁ τρόπος της νὰ ἰσορροπήσῃ ἓνα μειονεκτικὸ αἶσθημα πού καλλιεργήθηκε στὴν παιδικὴ τῆς ἡλικία ἀπὸ τὴν κακὴ μεταχείρισιν τοῦ πατέρα, πού βασάνιζε μάννα καὶ κόρη γιὰ νὰ ἀπο-

λαμβάνῃ τὴν ἐξάρτησή τους ἀπ’ αὐτόν.

» Φτιάχνοντας ἓνα δικό της βασίλειο, ἓνα μέρος ὅπου αὐτὴ θὰ εἶναι παντοδύναμη καὶ ὁ ἄντρας της ἀπλὸ ἐξάρτημά της, μιὰ τέτοια γυναῖκα προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐκείνη εἶναι πιὸ δυνατὴ. Σὲ τούτῃ τὴν ἐπικράτεια, ὁ ἄντρας εἶναι ἓνα τίποτα, τόσο περὶ τὸς, ὅσο καὶ ὁ κηφῆνας πού πεθαίνει ἀμέσως μόλις γονιμοποιήσῃ τὴ βασίλισσα.

» Μιὰ τέτοια γυναῖκα, φυσικὰ χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνει, ἐπιδιώκει στὸ πρόσωπο τοῦ ἀνδρός της νὰ ἐκδικηθῇ ὅλους τοὺς ἄντρες γιὰ λογαριασμό δικό της καὶ ὀλόκληρου τοῦ γυναικείου φύλου.

» Τούτῃ ἡ πίεσις γιὰ ὑπεροχὴ καὶ γιὰ ὑπερίσχυαι στὶς γυναῖκες, συχνὰ ξεπερνᾷ τὰ ὅρια καὶ φτάνει ὥς τὸ σημεῖο πού ἡ γυναῖκα μετατρέπεται σὲ μαινάδα, γεμάτῃ ἔχθρα καὶ μῖσος.

Τὸ πιὸ μεγάλο μέρος τῆς νευρωτικῆς συμπεριφορᾶς τῶν γυναικῶν, ὁ ἄντρας τὸ ἀποδίδει στὴ μειονεκτικὴ.

τητα που νιώθουν απέναντι τών ανδρών και γενικά απέναντι τής κοινωνίας.

Αντίθετη εικόνα παρουσιάζει το κορίτσι που έπαινασται για την κακή μεταχείριση του πατέρα. Η κοπέλλα τούτη φτιάχνει δικιά της καρδιά, γίνεται ανεξάρτητη, υποστηρίζει την ολοκληρωτική εξίσωση δικαιωμάτων και στα δύο φύλα και με τα δικά της όπλα προσπαθεί να χτυπήσει τους άντρες. Συχνά παρουσιάζει τέτοια πρόοδο, που σίγουρα μερικοί άντρες θα τη ζηλευσαν.

Αν τώρα η γυναίκα, που από υπερβολική νοικοκυρσύνη βασάνιζε τον άντρα της και παιδεύονταν κι αυτή μαζί, μάθαινε, πώς αίτια της συμπεριφοράς της ήταν μια παλιά της δυσρέσκεια κατά του αντρικού δεσποτισμού, δεν θα άλλαζε τους τρόπους της απέναντί του;

Ο κάθε ψυχίατρος μπορεί να σε διαβεβαιώσει ότι συχνά, άμεσως μόλις αναγνωρίσει κανείς την αδικαιολόγητη αίτια της κακής του συμπεριφοράς, αλλάζει και ενεργεί διαφορετικά.

Αμέσως μόλις καταλάβουμε την παιδιδαστική φύση μιας βλαβερής συγκίνησης μας, το πλέγμα λυγίζεται και ποτέ πια δεν ξανασηματίζεται.

«Όλοι, επάνω στην ανάπτυξή μας, περνάμε από ένα στάδιο ναρκισσισμού, κάνοντας σχετική επίδειξη του εαυτού μας. Όταν όμως — παίρνοντας θάρρος από την πατρική επίδειξη — παρατήνουμε πολύ το στάδιο αυτό, καταλήγουμε σε μασκαρεμένες πριγκίπισσες και αντιπαθητικούς καυχησιάρηδες.

Θα χάνουμε το νου μας, αν μπορούσαμε να σχηματίσουμε μια εικόνα επάνω στο πόσες κυριολεκτικά άσημαντες γυναίκες με φουσκωμένα μυαλά κυκλοφορούν γύρω μας.

Κάτι τέτοιοι χαρακτηρισμοί μπορούν ποτέ να αναπτύξουν δραστηριότητα; Αποκλείεται. Ο πόλεμος που γίνεται μέσα τους ξανατλεί όλην την ενεργητικότητα του υποσυνείδητου και έτσι την αφαιρεί από άλλα πεδία δράσεως.

Υπάρχει τρόπος να βοηθήσει κανείς μια τέτοια γυναίκα; Μπορεί κανείς να της αλλάξει τη νοοτροπία

που καλλιεργήθηκε μέσα της από τα παιδικά χρόνια;

«Αλλοίμονο αν δεν ήμουνα σε θέση να απαντήσω με ένα γεμάτο έμπιστοσύνη στον εαυτό μου «ναί» επάνω σε τούτη την ερώτηση.»

Και με τους άντρες που παίρνουν τέτοιες γυναίκες, τί γίνεται; Αυτοί παραδέρνουν ανάμεσα στην αγάπη τους και στις απαιτήσεις τής θνητής υπάρξεώς τους. Για να αποφεύγουν τους καβγάδες και τις προστριβές, αναγκάζονται να υποχωρούν, να παραβλέπουν και να περιορίζουν όσο πιο πολύ γίνεται τις δικές τους επιθυμίες. Καταπίνουν, καταπίνουν, όλο και καταπίνουν. Τί γίνεται όμως με όσα καταπίνουν; Κατασταλάζουν στο υποσυνείδητο και προκαλούν εκεί δυνατές συγκρούσεις. Έτσι η κόουρα αρχίζει να καταφθάνει με βήμα σημειωτό. Τα πρώτα συμπτώματα φανερώνονται με κάποια άνικανότητα για συγκέντρωση, ύστερα αρχίζει να λείπει η αποφασιστικότητα, να χάνεται η αυτοπεποίθηση, να λιγοστεύει το ενδιαφέρον, η φιλοδοξία — ώσπου το έργο φθάνει στο σκοπό του.

Για ν' ανθίξει κανείς στη συγκινησιακή υπέρντασι που προκαλούν οι τέτοιου είδους συζυγικές καταστάσεις, χρειάζεται ένα πιο σκληρό έγώ από κείνο που διαθέτουν οι πιο πολλοί άντρες.

Οι άποτυχημένοι τύποι ανθρώπων που αναφέραμε είναι σταγόνα στον ωκεανό μπροστά σε όσους κάθε μέρα συναντούμε γύρω μας. Δεν καταλαβαίνουμε ότι οι συγκινησιακές αντιδράσεις και καταγραφές τής παιδικής ηλικίας είναι κουτές και βλαβερές σαν τις κουβαλάμε επάνω μας και όταν μεγαλώσουμε.

Όταν έχουμε προδιάθεσι για το κακό, μόνον η καλή ανατροφή μπορεί να μάς κάνει να μη ξεπέσουμε ολότελα.

Όταν όμως έχουμε κακή ανατροφή, τότε συνειδητό και υποσυνείδητο γίνονται υπερτροφικά στο κακό και επιδιώκουν με όλους τους τρόπους και με την πιο πανούργα και ύπουλη στρατηγική να πετύχουν το σκοπό τους. Το υποσυνείδητό μας μάλιστα, για να ικανοποιηθεί τις εγωιστικές επιθυμίες του, διαλέγει και μέσα που βλάπτουν τον ίδιο μας οργανισμό.

«Το υποσυνείδητο, λέει ο καθηγητής "Αντλερ, όταν είναι ανίκανο να λύσει ένα μεγάλο πρόβλημα, προκαλεί νευρώσι. Έτσι, με δικαιολογία την άρρωστητα, δεν παύει η προσωπικότητα — να νομίζεται ικανή. Μ' αυτό τον τρόπο διατηρούμε, ότι αγαπάει πιο πολύ ο εγωισμός μας, δηλαδή το να πιστεύουμε εμείς οι ίδιοι και οι άλλοι ότι είμαστε σπουδαίοι. Και όσο για το σωματικό πόνο από τη νευρώσι, αυτός είναι τίποτα μπροστά στον ψυχικό πόνο που θα νιώθαμε, αν αποδειχνόμαστε στα μάτια μας και στους άλλους ανίκανοι.»

Ο νευρωτικός, τότε μόνο εγκαταλείπει το δοκιμασμένο τέχνασμα, όταν πεισθεί πώς είναι άσκοπη διαφυγή και παύει να του χρησιμεύει.

Είναι βέβαια δύσκολο να πιστέψουμε πώς ένα μέρος του εαυτού μας, όσο και αν βρίσκεται στα κατάβραθα του είναι μας, μπορεί να βλάψει ένα άλλο μέρος, ώστε για τη διατήρησι τής προσωπικής μας σπουδαιότητας — που αξίζει όλο το θησαυρό του κόσμου — προμελετήμένα να παθαίνουμε τυφλώσεις, παραλύσεις και ένα σωρό άλλες αναπηρίες.

Όχι μόνον ένας μεγάλος, αλλά ακόμα και το μωρό έχει αυτή την αίσθησι τής προσωπικής σπουδαιότητας αναπτυγμένη μέσα του.

Ένα κοριτσάκι 3 χρόνων, ύστερα από μια πράξη που γινόταν ολόενα από το πεισματάρικο και δύστροπο, έφτασε να κυρήξει απεργία πείνης. Έπισης δε δέχονταν να το πλύνουν, να το χτενίσουν, να του μιλήσουν, ούτε καν να το πλησιάσουν και έκλαιγε ολόενα, ενώ δε φαινόταν να κλονηθεί από την απεργία.

Όταν το ρωτούσαν, δεν έδινε καμιά εξήγηση. Μ' όλες τις προσπάθειες τών παιδιάρων το παιδί κόντευε να πεθάνει από τη πείνα, την άτυπνία και τα κλάματα.

Στο τέλος ήλθε ένας ψυχίατρος ψυχαναλυτής, που ανακάλυψε επίσης ότι αίτια τής συμπεριφοράς του ήταν η ζηλία για την αδελφή του, που, σαν λίγα χρόνια πιο μεγάλη, είχε το δικαίωμα να βγαίνει πια έξω, να ντύεται καλύτερα και

γενικά να παίρνει την πρώτη θέση σε όλα.

Μόλις λοιπόν, σύμφωνα με την οδηγία που έδωσε ο ψυχίατρος, πρόσφεραν στο κοριτσάκι ίδια ρούχα, παιχνίδια, δικαιώματα κλπ. με την αδελφή, άμέσως λύθηκε ο καμώσιμος αρνητισμός, το παιδί συμβολίστηκε με τους δικούς του και με φίλωση και δεν ήθελε πια να πεθάνει.

Αφού λοιπόν και ένα μικρό παιδί προτιμά να βασανίζεται έτσι, προκειμένου να υποκύψει σε μια ανυπόφορη γιὰ το έγώ του κατάσταση, σκεφθήτε πόσα δεν θα έκανε ένας μεγάλος και σε πόσα δεν θα μπορούσε ν' αντέξει.

Τίποτα στη ζωή δεν υπάρχει πιο σημαντικό και δυνατό από το αίσθημα τής σπουδαιότητάς μας. Είναι λογικό αυτό; Έχει καμιά θέση η λογική εδώ; Αν κάποιος να σκεφθή κανείς λογικά, βλέπει πώς η αξία του μέσα στο σύμπαν είναι ίδια με ένα κόκκο άμμου. Συγκινησιακά δε ένα κόκκο άμμου, μπορεί να είναι τόσο σημαντικό, ώστε να πεπαιθωθεί το σύμπαν περιστρέφεται γύρω από το άτομο, τόσο πιο πολύ θεωρεί τον εαυτό του. Και όσο πιο μικρός είναι κανείς, τόσο πιο πολύ τον εαυτό του κέντρο του κόσμου, με απαιτήσεις και δικαιώματα, γιατί ο εγωισμός είναι κυρίως ιδιότητα του υποσυνείδητου, τής ζούγκλας.

Έπειδή κάθε πλέγμα ένοχης ουσιαστικά είναι και πλέγμα κατωτερότητας — γιατί ο ένοχος νιώθει τον εαυτό του μειωμένο, ντροπισμένο από το φταίσιμό δικό του — γι' αυτό και το αίσθημα τής ένοχης δημιουργεί για το έγώ μας μια τόσο ανυπόφορη κατάσταση.

Σαν κάνουμε κάτι μικρό και μάς δέρνουν, ικανοποιούμε κατά βάθος τον εαυτό μας, γιατί, τραγοντας ξύλο, ξεπληρώνουμε το φταίσιμό μας και έτσι δεν κατακαθίζει από τη συνείδησι στο υποσυνείδητο καμιά τύψη, αφού όποιος τιμωρήθηκε αποζημίωσε με την τιμωρία του το θύμα. Έπειδή, με την τιμωρία, δεν μάς τιμωρούν οι άλλοι για τα λάθη μας, τιμωρούμε συχνά μόνοι μας τον εαυτό μας, δημιουργώντας μια νευρώσι.

Ο Ράικ και ο Άλεξάντερ, δυο μεγάλοι έρευνήτες τής ανθρώπινης συνείδησης, απέδειξαν ότι το νευρωτικό

σύμπτωμα ικανοποιεί την ανάγκη μας για τιμωρία.

«Ο έγκληματίας έχει δικαίωμα τιμωρίας.» Έτσι διατυπώνει ο ψυχίατρος αυτή την περίπτωση.

Δεν πρέπει κανείς να νομίζει ότι, αφού το υποσυνείδητο είναι άνηθικο και κακοποιοό, δεν μπορεί να νιώθει ήθικη, δικαιοσύνη, ένοχη.

Έτσι, το υποσυνείδητο αντιδρά και προσπαθεί να κάνει ό,τι μπορεί για να μην πάσχει, καθώς κάνουμε εμείς όταν πονή το σώμα μας.

Καί, όπως εμείς από αξιοπρέπεια κρατούμε όσο μπορούμε το σωματικό μας πόνο για να μην ξεπέσουμε στα μάτια των άλλων, έτσι και το υποσυνείδητο προσπαθεί να σκεπάσει το φταίξιμο ή την κατωτερότητα της προσωπικότητάς μας, για να μην έξευτελιστή.

Με το πλέγμα ένοχης ανακαλύψαμε άλλη μια συγκινησιακή πηγή για κούραση. Το αίσθημα αυτό βαλάντωνει τόσο πολύ το είναι μας, που του κόβει κάθε κουράγιο και διάθεση για δουλειά.

Από όσα έχουμε πει ως τώρα, είναι φανερό πως χάνουμε πολλή ζωτικότητα και γινόμαστε μόνιμα κουρασμένοι εξ αιτίας όσων γίνονται στη συνείδηση και ιδίως στο υποσυνείδητό μας, εξ αιτίας μάλιστα των δύο βασικών όρμών μας, που είναι ο πόθος για ύπεροχη και η γενετήσια όρμη.

Αυτό το τεράστιο ποσόν ζωτικό-

τητας που πάει χαμένο είναι απόλυτα δυνατό να το κάνουμε κτήμα μας.

Αν συνδυάσουμε όλες τις δυνάμεις των υποσυνειδήτων όρμών μας με την προσπάθεια των συνειδητών σκοπών μας και αν με τη δύναμη του υποσυνειδήτου -- που στα 8)9 είναι καθαρή ένεργητικότητα -- όρμήσουμε προς τα εμπρός, από κει και πέρα, τίποτα πια δεν μπορεί να μας συγκρατήσει.

Για να ελευθερώσουμε όμως τις δυνάμεις του υποσυνειδήτου, χρειάζεται πρώτα απ' όλα να αντικατα-

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΙΟΥΝΙΟΥ

«Ψυχική

Αυτοδιαπαιδαγώγησις»

στήσουμε τις βλαβερές και καταστροφικές συγκινήσεις μας με ωφέλιμες και ζωогόνες. Χρειάζεται να παραχωρήσουμε τη θέση της πλήξης στον ένθουσιασμό, της λύπης στη χαρά, του δισταγμού στην αποφασιστικότητα και της κατωτερότητας στην έμπιστοσύνη για τον έαυτό μας.

Αλλά, είναι δυνατόν να γίνουν όλα αυτά;

Και βέβαια είναι! Ας προχωρήσουμε παρακάτω και θα το δούμε.

Τα τρομερά παιδιά.

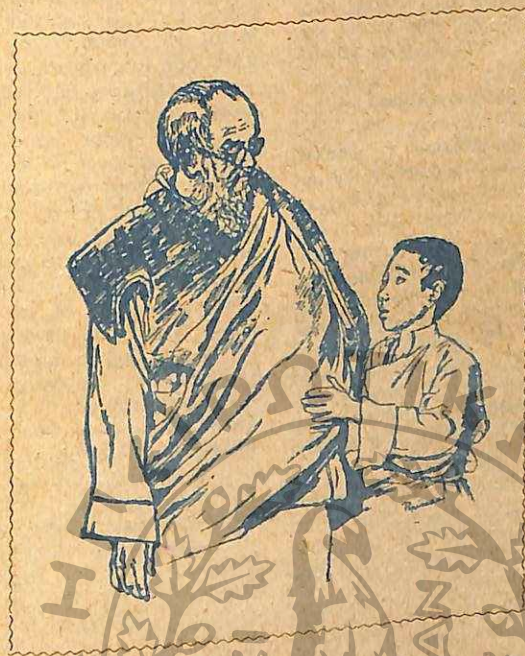
Η γιαγιά παίζει χαρτιά με τον έγγονό της:

- Γιαννάκη μου, έσν κλέβεις στα χαρτιά!
- Ναι, γιαγιά.
- Δεν ξέρεις λοιπόν τί παθαίνουν όσοι κλέβουν;
- Ξέρω, γιαγιά. Κερδίζουν!

Constellation

Ένα βιβλίο που πρόκειται να κυκλοφορήση:

ΓΝΩΡΙΣΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΤΩΝ ΛΑΜΑ

Του LOBSANG RAMPA

Όταν έγιναν έπτά έτών, ο πατέρας μου με φώναξε στο γραφείο του, που από τα παράθυρά του φαινόταν ολόκληρη η άγια πόλη της Λάσα και οι χρυσές στέγες της Ποτάλα, του ανακτόρου - μοναστηριού του Δαλάι Λάμα.

Μάρντι Λομπσάνγκ, μου είπε, να έτοιμαστής για τα γενέθλιά σου που πλησιάζουν. Θα δώσουμε μια μεγάλη γιορτή και οι άστρολόγοι θα αποφασίσουν για το μέλλον σου. Στο Θιβέτ όλα γίνονται με την άστρολογία, από την αγορά ενός ζώου ως την έκδοση μιας συζύγου ή ενός επαγγέλματος. Ο πατέρας μου ανήκε σε μια από τις δέκα μεγάλους οικογένειες του Θιβέτ και, λύτερες ήμουν μοναχογιός, η τελετή όπως ήμουν μοναχογιός, ή τελετή με την οποία θα αποφασίζονταν η

σταδιοδρομία μου θα έπαιρνε ιδιαίτερη λάμψη.

Στο ωραίο διώροφο σπίτι μας — στη Λάσα κανένα σπίτι δεν είναι ψηλότερο, γιατί κανένας δεν πρέπει να βρίσκεται ψηλότερα από τον Δαλάι Λάμα όταν περνά από τους δρόμους — η μητέρα μου είχε αρχίσει τις προετοιμασίες. Έκτός από τους πενήντα τακτικούς μας υπηρέτες, είχαν προσλάβει και έκτακτους. Οι γραφείς είχαν ετοιμάσει τις προσκλήσεις και έφιπποι άγγελιοφόροι τις έδεναν επάνω σε ψηλά ξύλα στολισμένα με χρωματιστές χάρτινες κορδέλλες και τις παραδινανε στους καλεσμένους στη Λάσα ή στις μακρινές επαρχίες.

Ο γέρος παιδαγωγός μου, ο μοναχός Τσού, μου έλεγε:

— Για σένα ετοιμάζουνε τη μεγάλη γιορτή, για να μάθει όλος ο κόσμος ποιο μέλλον θα σου όρίσουν οι άστρολόγοι.

Σάν παιδί που ήμουνα, παρακολουθούσα με άπορία και κάποια ανησυχία όλη αυτή τη φασαρία. Ως τότε ζούσα με άφροντισία, μα και με άσστηρότητα, σάν γυνίος μιάς πλούσιας θιβητιανής οικογένειας. Μάθαινα θιβητιανά και κινέζικα, έκανα ιππασία και τραβούσα τόξο. Πιο πολύ απ' όλα όμως μου άρεσε να πετάω άετό, το έθνικό μας παιχνίδι.

— Μεγάλε Βούδδα, σκεπτόμουνα με όλη την άθώα θερμή των έπτά μου χρόνων, κάνε ώστε οι άστρολόγοι να πούν πώς το έπάγγελμά μου θα είναι να πετάω άετό!

Το πρωί της μεγάλης μέρας όλο το σπίτι ήταν άνάστατο. Στις κουζίνες ήταν άραδιασμένα καζάνια γεμάτα «τσάνπα», το έθνικό μας φαγητό, δηλαδή ψημένο άλεύρι από κριθάρι λυωμένο σε βούτυρο. Ύψήρχε άκόμη άφθονο κρέας, που το είχαμε βρή με κάποια δυσκολία, γιατί οι βουδδιστάι δεν σκοτώνουν ζώα, κ'έτσι δεν μπορούσαμε να έχουμε παρά μόνο τα ζώα που σκοτώνονται τυχαία. Η μητέρα μου, θέλοντας να περιποιηθή τους προσκαλεσμένους μας, είχε ετοιμάσει σαλάτες από άνηθο ροδοδάφνης, που είναι μιά έξαιρετική λιχουδιά για τους θιβητιανούς, και οι υπηρέτες μας είχαν πάει έ-

βδομάδες πριν να τα φέρουν από τους πρόποδες των Ίμαλαίων. Οι δύο ίερείς που έμεναν μονίμως στο σπίτι μας είχαν περάσει όλη τη νύχτα με προσευχές, για να εύλογήσουν τα φαγητά των προσκαλεσμένων μας. Στην αλλη του σπιτιού μας είχαν εγκατασταθή μοναχοί — μουσικοί και υποδέχονταν τους ξένους με γκόνγκ, τρομπέττες και ταμπούρλα. Μέσα στη φασαρία της γιορτής εγώ περιδιάβαζα μόνος, χαμένος μέσα σε τόσους άγνωστους για μένα ανθρώπους. Το βραδάκι όλοι μαζεύτηκαν στον κήπο, όπου είχε στηθή μιά εξέδρα. Από το δρόμο κάτω άρχισε να πλησιάζη μιά πομπή. Μπροστά πήγαιναν τέσσερες διαδοφόροι και τέσσερες σαλπικτές. Μετά έρχονταν δυο πολύ γέροι Λάμα, ντυμένοι με βαρύτιμα κίτρινα μεταξωτά ένδύματα και πίσω τους ακολουθούσαν άκόμη τέσσερες Λάμα. Ήταν οι δυο μοναχοί άστρολόγοι που μελετούσαν από μέρες τη μοίρα μου στα βιβλία και στον ούρανό. Κάθισαν μ' έπισημότητα στην εξέδρα, ένω όλοι οι παρόντες μαζεύτηκαν γύρω και μένα με σπρώξαν οι γονείς μου μπροστά — μπροστά. Ύστερα από προσευχές και ύμνους που κράτησαν μιά ώρα, ο γερνότερος από τους δυο άστρολόγους σηκώθηκε, ένω οι σάλπιγγες ήχούσαν.

— Μάρντι Λομπσάνγκ Ραμπά, είπε, σκύψαμε πάνω στη μοίρα σου μέρες και νύχτες και τ' άστρα μās γνώρισαν πώς καλείσαι να γίνης μοναχός — χειροϋργος. Για να ύπακούσης στην άποστολή που σου έμπιστεύεται ο ούρανός, πρέπει σε μιά βδομάδα να μπής στη μοναστική σχολή του Τσακπορί.

Μιά μεγάλη ζητωκραυγή ύποδέχτηκε τα λόγια του άστρολόγου. Όλομνάχος μπροστά στην εξέδρα κοιτούσα σάν σε όνειρο τον άτάραχο γέρο που είχε άποφασίσει την τύχη μου. Θα έπρεπε έτσι ξαφνικά, μόλις έπτά έτών, ν' αφήσω τους δικούς μου και να μπώ σάν δόκιμος μοναχός σ' ένα από τα πιο άυστηρά μοναστήρια του Θιβέτ.

Την άλλη μέρα, στο άδειο πιό

Για πρώτη φορά στη θρησκευτική ιστορία του Θιβέτ ένας Λάμα μιλεί. Ο Λομπσάνγκ Ραμπά, παλιός μοναχός μιάς μονής της Λάσα, δηγνείται σ' ένα συναρπαστικό βιβλίο τις διαδοχικές φάσεις της μνήσεώς του. Το βιβλίο τυπώθηκε στην Άγγλια, άφου μελετήθηκε από έπισημονες ειδικούς στις άνατολικές θρησκείες και είναι κάτι πραγματικά μοναδικό.

χρώμα φτερά. Έκείνος τα έσπασε μπροστά μου, σάν για να νιώσω πώς μαζί μ' αυτά τα σύμβολα τελείωνε ή παιδική μου ήλικία. Μου φάνηκε πώς μαζί μ' αυτά έσπαγε και την καρδιά μου. Ύστερα ο πατέρας μου με κάλεσε πάλι στο γραφείο του με τις μεταξωτές ταπεσαρίες και τα πολύτιμα χειρόγραφα.

— Λομπσάνγκ, για να μπής στο μοναστήρι θα περάσης μιά άυστηρή δοκιμασία, μου είπε. Να θυμάσαι πώς άνήκεις σε μιά από τις ευγενέστερες οικογένειες του Θιβέτ. Αν άποτύχης και δεν σε δεχθούν, θα εί- ναι άνώφελο να ξανάρθης εδώ.

Το πρωί έφυγα χωρίς να δώ τη μητέρα μου. Ο πατέρας μου της άπαγόρευσε να με δη, γιατί φοβόταν μήπως ή συγκίνησή της μ' έπηρέαση. Μόνον ο γέρος παιδαγωγός μου με κατευόδωσε. Ήμουνα όγυιός του πλουσιώτερου ίσως ανθρώπου του Θιβέτ και έφευγα μ' ένα χιτώνα από χοντρό κόκκινο ύφασμα, ένα ζευγάρι πέδιλα από δέρμα γιακ, μιά κούπα «τσάνπα» και ένα κομπολόι για μοναδική μου περιουσία. Πήρα μόνος μου το μεγάλο δρόμο για να πάω στο μοναστήρι, που το βλέπαμε φωλιασμένο στο βουνό λίγα χιλιόμετρα έξω από την Λάσα.

Έφτασα κατά το μεσημέρι άποκαμωμένος και πεινασμένος. Άφου χτύπησα τη βαρεία πόρτα του μοναστηριού, ένας μοναχός μου άνοιξε. Με κοίταξε πολλή ώρα κοροϊδευτικά και μου είπε:

— Κατάλαβα τί είσαι. Ένας νεαρός μεγαλωμένος στα πούπουλα που θέλει να γίνη μοναχός. Πήγαινε σαράντα βήματα πίσω και μέινε στη στάσι του στοχασμού, χωρίς να κουνήσης ούτε

το ματόκλαδό σου ώσπου να ξαναγυρίσω.

Μάζεψα θλιμμένος την κούπα μου για το «τσάνπα» και το κομπολόι μου και πήγα να καθήσω με τα πόδια σταυρωτά στη στάσι του λατού. Έμεινα έτσι όλη τη μέρα χωρίς να κουνήθω. Όσο ο ήλιος κατέβαινε στον όρίζοντα ή πείνα και ή δίψα με βασάνιζαν όλο και πιο πολύ. Οι μοναχοί που μπαίνόβγαιναν στο μοναστήρι ούτε με πρόσεχαν. Πότε — πότε έρχονταν και με μύριζαν περιπλανώμενοι σκύλοι. Για μιά στιγμή κάτι παιδιά μου πέταξαν πέτρες. Μιά με βρήκε στο κεφάλι και ένιωσα το αίμα να τρέχη, μα δεν κουνήθηκα. Ο φόβος μου ήταν άπέραντος. Άν δεν τα κάμω αυτή τη δοκιμασία άντοτάφερα σ' αυτή τη δοκιμασία άντοχής ο πατέρας μου δεν θα με δεχόταν στο σπίτι μας. Και δεν είχα πουθενά στο σπίτι μου. Ήρθε ή νύχτα. Στο άλλοι να πάω. Ήρθε ή νύχτα. Στο μοναστήρι είχαν άνάψει πλήθος λάμπες που καίγανε με λίπος του γιακ και εγώ έμενα μόνος, γεμάτος φόβο στο κρύο και στο σκοτάδι, ένω όλο μου το σώμα πονούσε. Ξαφνικά ή πόρτα του μοναστηριού άνοιξε και ένας γέρος μοναχός μου έφερε ένα πιάτο με τσάνπα και μιά τσαγέρα τσάι.

— Πάρε να φας. Τη νύχτα μπορείς να κινηθής, μου είπε. Κοιμήσου λίγο, μα μόλις φέξη να ξαναπάρης τη στάσι σου γιατί μόνο όσοι άντέχουν σ' αυτή τη δοκιμασία μπορούν να φτάσουν στους άνώτερους βαθμούς του σχήματος μας.

Έφαγα λαίμαργα το τσάνπα, ήπια το τσάι μου και, παρ' όλο το φόβο μου, ξαπλώθηκα και κοιμήθηκα άμέσως. Με ζύπνησαν την αυγή οι τρομπέττες του μοναστηριού. Μόλις χάραξε. Πήρα γρήγορα τη στάσι του λατού και περάσα πάλι έτσι όλη τη μέρα, πονώντας άφόρητα σ' όλο μου το σώμα. Παιδιά της ήλικίας μου ήρθαν να με πετροβολήσουν, αλλά μπροστά στη φαινομενική άδιαφορία μου βαρέθηκαν και έφυγαν. Η νύχτα ήρθε και είδα τ' άστρα να άνάβουν πάλι στον ούρανό. Με είχαν ξεχάσει πάλι στον ούρανό. Στο τέλος ήρθε πάλι ο μοναχός με το τσάνπα και το τσάι.

— Θάρρος, μου είπε. Σκέψου αυτούς που άποτυγχάνουν την ένδέκατη ώρα. Την άλλη μέρα, παίρνοντας πάλι τη στάσι του στοχασμού, ένιωθα μεγάλη

άδυναμία. Οι ώρες περνούσαν και εγώ νόμιζα πώς τὸ μοναστήρι στριφογύγιζε μπροστά μου. Πόσα μαρτύρια γιὰ μιὰ ζωὴ που δὲν τὴν εἶχα διαλέξει κανὸν μόνος μου! Ὅταν ἀναψαν πάλι τ' ἀστέρια καὶ οἱ λάμπες τοῦ μοναστηρίου, φάνηκε στὴν πόρτα ὁ πρῶτος μοναχὸς ποὺ μὲ εἶχε ὑποδεχθῆ.

— Εἶμαι ὁ δάσκαλος τῶν δοκίμων, μοῦ εἶπε. Τώρα μπορεῖς νὰ μπῆς μέσα καὶ νὰ παρακολουθήσεις τὴ βραδυνὴ λειτουργία. Αὐρὸν τὸ πρῶτ' ἂν ἀσχοληθῶ μαζί σου.

Μὲ κόπο πολὺ σηκώθηκα, ἀλλὰ μπῆκα σχεδὸν τρέχοντας στὸ μοναστήρι. Ἐκανε ζέση μέσα καὶ μύριζε ὁμορφὰ θυμιάματα. Ὅταν τελείωσε ἡ λειτουργία, οἱ μοναχοὶ ἔφυγαν ἀπὸ τὸ ναὸ καὶ ἔμεινα πάλι μόνος. Ξάπλωσα κοντὰ σὲ μιὰ κολόνα καὶ βυθίστηκα στὸν ὕπνο.

Τὴν ἄλλη μέρα μ' ἐξέτασε ὁ δάσκαλος - μοναχὸς καὶ ὅπως εἶχα πάρει μαθήματα ἀπὸ εἰδικούς δασκάλους, ἀπάντησα ἱκανοποιητικὰ καὶ μὲ βάλανε στὴν τάξι τῶν «σελᾶς» δηλαδὴ τῶν δοκίμων μοναχῶν ποὺ ἦταν 15-16 ἐτῶν. Μοῦ ξυρίσαν ἀμέσως τὸ κεφάλι καὶ ἕνας ἀγγελιοφόρος πῆγε τὰ μαλλιά μου στοὺς γονεῖς μου σὰν σημάδι ὅτι ἔγινα δεκτὸς στὸ μοναστήρι τῶν Λάμα.

Γιὰ ἕνα παιδί ἐπτά ἐτῶν ἡ ζωὴ ποὺ κανάμε ἦταν τρομερή. Μετὰ τὶς ὥρες τῆς μελέτης ἀκολουθοῦσαν λειτουργίες καὶ τὶς ὥρες τοῦ στοχασμοῦ ἀκολουθοῦσαν ἄλλες ὥρες μελέτης. Κοιμόμασταν μόνο πέντε ὥρες μόνον μὲ μαξιλάρι, μέσα σὲ ἀπέραντους κοιτῶνες κρύους καὶ ἀπρόσωπους καὶ μᾶς ἄφηναν ἕνα τέταρτο τῆς ὥρας γιὰ κάθε γεῦμα ποὺ ἦταν πάντα ἕνα πιάτο τσάνπα καὶ ζεστὸ τσάι μὲ βούτυρο.

Πέντε μέρες μετὰ τὴν εἰσοδὸ μου στὸ μοναστήρι μοῦ ἀναγγεῖλανε πὼς θὰ εἶχα τὴν ὑπέρτατη τιμὴ νὰ παρουσιασθῶ στὸν ἀνώτερο Λάμα, ἀρχηγὸ τοῦ μοναστηρίου. Περνώντας ἀπὸ ἕνα δαιδαλό διαδρόμων καὶ αἰθουσῶν φθάσαμε μπροστὰ σὲ μιὰ χρυσοποίκιλτη πόρτα. Μπῆκα μέσα ἀκολουθώντας τὸ δάσκαλο τῶν δοκίμων. Προχώρησα γονατίζοντας τρεῖς φορές σὰν καὶ κείνον καὶ ὕστερα ξαπλώθηκα χάμω μπροστὰ σ' ἕνα ρυτιδωμένο γέρο, ντυμένο μὲ ἕνα κίτρινο ράσο καὶ μιὰ

μπέρτα ἀπὸ κόκκινο μεταξωτὸ μὲ χρυσὰ κεντήματα.

— Μαρντί Λομπσάνγκ Ραμπά, μοῦ εἶπε μὲ σβησμένη ἀχρωμὴ φωνή, ἀνάμεσα στοὺς χιλιάδες μοναχοὺς, μόνον ἕνας ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ προορίζεται νὰ εἰσδύσῃ στὰ μεγάλα μυστήρια τῆς γνώσης. Οἱ ἀστρολόγοι ποὺ μελέτησαν τὴ μοῖρα σου λένε πὼς εἶσαι ἕνας ἀπ' αὐτοὺς. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ δοκιμασία τῆς εἰσοδου σου ἦταν τόσο αὐστηρή. Θὰ μορφωθῇς εἰδικὰ στὶς ἱατρικές, ἀστρολογικὲς καὶ ἐσωτερικὲς ἐπιστήμες. Ἡ ἐκπαίδευσί σου θὰ εἶναι κάποτε ἐπίπονη, ἀλλὰ σὲ μερικὰ χρόνια θὰ ἀποκτήσεις περισσότερες γνώσεις ἀπὸ ὅσες θὰ μπορούσα νὰ ἔχω ἐγὼ σὲ πολλὲς ζωές. Εἶσαι μόνον ἐπτά ἐτῶν, μὰ ξέρω πὼς μπορῶ νὰ σοῦ μιλῶ σὰν νὰ ἦσουν ἄντρας. Πήγαινε!

Βρέθηκα χαλίσμενος στοὺς ἀτέλειωτους διαδρόμους τοῦ μοναστηρίου. Ἡ μοῖρα μου ἦταν βαρεῖα γιὰ τοὺς παιδικούς μου ὧμους. Ἡ ἀστρολογία εἶχε ὀρίσει ὅχι μόνον νὰ γίνω μοναχός, μὰ νὰ γίνω κατὰ σχεδὸν μοναδικό, ἕνας φύλακας τῶν ἀστρολογικῶν γνώσεων. Ἀνάμεσα στοὺς τόσοις μοναχοὺς τοῦ Τσακπορί, ἀπὸ τοὺς σοφοὺς Λάμα μὲ τὰ κίτρινα, κόκκινα καὶ χρυσὰ ράσα, ὡς τοὺς μοναχοὺς - ὑπηρέτες μὲ τὰ χοντρά μάλλινα ράσα, ἤμουνα ὁ μόνος μικροσκοπικὸς μοναχὸς ποὺ θὰ ἔπαιρνα μὴνυμὸν εἰδική, χωρὶς νὰ ξέρω καλὰ - καλὰ τὰ αἷτια καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ πεπρωμένου μου.

Πρῶτὰ ἀπ' ὅλα ὥρισαν ἕναν ἰδιαιτέρου δάσκαλο, ἕναν «γκουρού», γιὰ νὰ μὲ καθοδηγῇ στὴν ἐκπαίδευσί μου. Ἦταν ἕνας πολὺν σοφὸς μοναχός, ὁ Λάμα Μινγκυάρ Ντοντούπ. Ἐνῶ ὡς τότε μέσα στὸ μοναστήρι εἶχα συναντήσῃ μόνον αὐστηρότητα ἢ ψυχρότητα, μόλις μπῆκα στὸ κελλί τοῦ δασκάλου μου, εἶδα ὅτι βρισκόμουν μπροστὰ σὲ κάποιον μὲ πολλὴ ἀνθρωπιά. Ἦταν ψηλός, μὲ πλατέεις ὧμους, πρόσχαρο πρόσωπο, μαῦρα μάτια ζωηρὰ καὶ φιλικὰ. Μπροστὰ του εἶχε ἀπλωμένες τὶς ἐκθέσεις τῶν ἀστρολογιών.

— Μαρντί Λομπσάνγκ, μοῦ εἶπε, μὲ τὴ βοήθεια αὐτῶν τῶν χαρτιῶν καθώρισα τὴν προηγούμενὴ σου ἐνσωμάτωσι ποὺ ἦταν ἐξαιρετικὴ καὶ θὰ ἤθελα νὰ ἀναπτύξω πάλι σὲ σένα

μερικὲς ἱκανότητες ποὺ εἶχες στὴν προηγούμενὴ σου ζωὴ. Θὰ πρέπει μόνον σὲ λίγο καιρὸ νὰ σοῦ κάνουμε μιὰ μικρὴ ἐγχείρησι στὸ κεφάλι, γιὰ νὰ προβάλῃ ἡ ὀξυδερκεία σου.

Κ' ἔτσι, ἀντὶ νὰ πηγαίνω στὶς πρωινὲς λειτουργίες καὶ προσευχές μαζί μὲ τοὺς συμμαθητὲς μου, μελετούσα μαθηματικά, ἀστρολογία καὶ θεραπευτικὰ βότανα μὲ τὴν καθοδήγησι τοῦ Λάμα Μινγκυάρ Ντοντάπ.

Στοὺς δώδεκα πρώτους μῆνες τῆς παραμονῆς μου στὸ Τσακπορί δὲν εἶχαμε τὸ δικαίωμα νὰ παίζουμε καθόλου γιὰ νὰ ἀπασχολοῦμε συνεχῶς τὸ πνεῦμα μᾶς μὲ πνευματικὰ θέματα. Καὶ σὲ λίγους μῆνες παρατηρήσαμε πὼς, ὅχι μόνον δὲν εἶχαμε πιά τὴν ἐπιθυμία νὰ παίζουμε, ἀλλὰ «δὲν ξέραμε πιά» νὰ παίζουμε...

Λίγες μέρες πρὶν ἀπὸ τὰ γενεθλῖά μου, ἕνα χρόνο μετὰ τὴν εἰσοδὸ μου στὸ μοναστήρι, ὁ δάσκαλός μου μοῦ εἶπε:

— Λομπσάνγκ, ἦρθε ὁ καιρὸς νὰ σοῦ ἀνοίξουμε τὸ «Τρίτο Μάτι» σου. Οἱ ἀστρολόγοι ἀποφάσισαν πὼς αὐτὸ θὰ γίνῃ τὴν ἐπομένη τῶν γενεθλίων σου.

Παρ' ὅλο ποὺ ἤμουνα πολὺ μικρός, δὲν ἔδειξα οὔτε ἐκπληξί οὔτε ἀνησυχία. ἤξερα ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ κείνη τὴ μικρὴ ἐγχείρησι ποὺ μοῦ εἶχε μιλῆσει ὁ δάσκαλός μου καὶ τώρα πιά τοῦ εἶχα μεγάλη ἐμπιστοσύνη. Ὅταν θὰ ἀνοίγε τὸ «Τρίτο Μάτι» μου, θὰ μπορούσα νὰ βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὅπως εἶναι πραγματικά. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴ φυσικὴ τους ἐμφάνισι, θὰ μπορούσα νὰ βλέπω τὴν πραγματικὴ πνευματικὴ ταυτότητα ποὺ περιβάλλει τὸ σῶμα κάθε ἀνθρώπου σὰν ἕνας μέγας φωτιστὴς ποὺ ἔχει μόνον μερικοὶ μνημένοι μποροῦν νὰ δοῦν.

Τὸ «Τρίτο Μάτι» πὸ συναρπαστικὸ ἀπὸ τοὺς χαρταετούς.

Τὴν ἐπομένη τῶν γενεθλίων μου ὁ δάσκαλός μου μὲ ὡδήγησε σὲ ἕνα εἰδικὸ κελλί, ὅπου ὑπῆρχε ἕνα τεράστιο χρυσὸ ἀγαλμα τοῦ Βούδδα. Ἐκεῖ βρισκόνταν ἤδη καὶ δυὸ ἀνώτεροι Λάμα. Μοῦ ἔβαλαν στὸ μέτωπο μιὰ κομπρέσα ἀπὸ βότανα καὶ ὕστερα ἔφυγαν ἀφήνοντας με μόνον μου, γιὰ νὰ στοχαστῶ ὡς τὸ βράδυ. Ὅταν ἀρχίσει νὰ βρα-

δύαζῃ, ἦρθαν πάλι στὸ κελλί. Ὁ πιὸ μεγάλος ἀπὸ τοὺς δύο μοῦ ἔβγαλε τὴν κομπρέσα, κάθησε πίσω μου καὶ πῆρε τὸ κεφάλι μου ἀνάμεσα στὰ γόνατά του. Ὁ δεύτερος Λάμα εἶχε βγάλει ἀπὸ ἕνα κοντὶ ἀπὸ γυαλισμένο ξύλο ἕνα παραξένον ἀσημένιον ἐργαλεῖο σὲ σχῆμα Υ με μικροσκοπικὰ δοντάκια γύρω - γύρω.

— Θὰ πονέσεις, Λομπσάνγκ, μοῦ εἶπε ὁ δάσκαλός μου, μὰ δὲν μπορεῖ ἡ ἐγχείρησι νὰ ἐπιτύχῃ, ἂν δὲν βρισκεσαι σὲ κατὰστασι πλήρους συνειδήσεως. Δὲν θὰ κρατήσῃ πολὺ.

Ὁ τρίτος Λάμα στεκόταν κοντὰ στὸ παράθυρο. Μόλις ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου χάθηκε στὸν ὀρίζοντα, γύρισε στοὺς ἄλλους δύο.

— Μποροῦμε νὰ προχωρήσουμε, εἶπε. Ὁ ἡλῖος ἔδυσε.

Ἐνῶσα τὸ ἐργαλεῖο νὰ μπαίνει στρίβοντας στὴ μέση τοῦ μετώπου μου, ἀλλὰ δὲν μοῦ φάνηκε πολὺ ὀδυνηρό. Ἐφτάσε στὸ κόκκαλο, πῆστικη λίγη πιὸ δυνατὰ, ὕστερα ἦρθε ἕνα λαφρὸ τρίξιμο. Τὰ δόντια τοῦ ἐργαλείου εἶχαν εἰσχωρήσει στὸ μετωπιαῖο ὅστον. Ὁ δάσκαλός μου ἔδωσε τότε στὸ χειρουργο - Λάμα ἕνα μικρὸ κομματάκι ξύλο, ποὺ τὸ εἶχαν περάσει ἀπὸ τὴ φωτιά καὶ ἀπὸ εἰδικὰ βότανα γιὰ νὰ γίνῃ σκληρὸ σὰν ἀτσάλι. Ἐβαλε τὸ ξυλάκι μέσα στὸ κοίλωμα τοῦ ἐργαλείου καὶ ξαφνικὰ ἐνῶσα ἕναν ἑντονο πόνον, σὰ νὰ ἐσπάζε τὸ κεφάλι μου. Τὸ μικρὸ κομματάκι ἀπὸ ἱερὸ ξύλο εἶχε εἰσχωρήσει στὸ μετωπιαῖο ὅστον τοῦ κρανίου μου: ἦταν τὸ Τρίτο Μάτι, τὸ μάτι τῆς κατανόησεως καὶ τῆς φροσύνης.

— Τώρα εἶσαι ἕνας ἀπὸ μᾶς, μοῦ εἶπε σοβαρὰ ὁ δάσκαλός μου. Ἀπὸ τώρα καὶ ὕστερα, ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς σου, θὰ βλέπεις τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὅπως εἶναι καὶ ὅπως φαίνονται πὼς εἶναι.

Μὲ βαρὺ καὶ πονεμένο κεφάλι κοίταξα τοὺς τρεῖς Λάμα καὶ μοῦ φαινόταν πὼς τοὺς ἔβλεπα γιὰ πρώτη φορὰ μὲ τὴν πραγματικὴ τους μορφὴ. «Ἄουρα», ὁ φωτιστὴς νὰ ποῦμε, ἕνός ἀνθρώπου γιὰ τὸν μὴ - μνημένο, κυρίως γιὰ τὸν Δυτικὸ, εἶναι κατὰ δύσκολο νὰ τὸ συλλάβῃ. Εἶναι σὰ νὰ μπορῇ κανεὶς πέρα ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου νὰ διακρίνῃ τὴν ψυχὴ του,

τόν πνευματικό του φωτοστέφανο. Είχα την εντύπωση πώς έβλεπα τους τρεις Λάμα στη βαθειά τους πραγματικότητα, μ' όλη τους τη σωφροσύνη, τη γνώση και την καλωσύνη. Έκτός από τα φυσικά μου μάτια είχα τώρα και ένα « μάτι ήθικο ».

Οι τρεις Λάμα έφυγαν από το κελλί σιωπηλοί. Θα έπρεπε να μείνω μόνος επί τρεις εβδομάδες στο κελλί μου και να μη βλέπω κανέναν παρά μόνο τους τρεις Λάμα που θα φρόντιζαν για τη συνέχισι της άσκήσεώς μου. Την πρώτη εβδομάδα το κελλί ήταν βυθισμένο σε άπλοστο σκοτάδι. Ύστερα, τη δεύτερη εβδομάδα είχα το δικαίωμα για λίγο φώς, που μου το έδιναν προοδευτικά, ώσπου τη 17η μέρα το κελλί ήταν τέλεια φωτισμένο. Την προηγούμενη μέρα οι Λάμα μου είχαν βάλει μια κουμπρέσα από βότανα στο μέτωπο. Την αυγή ήρθαν να τη βγάλουν και με μια κίνηση του έργαλειού ο ένας μου έβγαλε το ξυλάκι από το μέτωπο. Έβαλαν το ξυλάκι επάνω σε μια φωτιά με διάφορα θυμιάματα και άμεσως ένας πυκνός καπνός υψώθηκε ως την όροφή. Η πρώτη φάσι της μυσικής μου είχε τελειώσει.

Την άλλη μέρα μου έδωσαν την άδεια να συνεχίσω τις σπουδές μου κοντά στο δάσκαλό μου και στους συμμαθητές μου. Τότε μου φάνηκε πώς έμπαινα σ' ένα θαυμάσιο κόσμο. Ήταν συνάρπαστικό για ένα παιδί της ηλικίας μου να βλέπω την αληθινή μορφή των συντρόφων μου, να γνωρίζω τις σκέψεις τους, να ξεχωρίζω αυτούς που μ' αγαπούσαν, αυτούς που με ζήλευαν και αυτούς που ήταν αδιάφοροι. Ο δάσκαλός μου μου έκανε τώρα και πρακτικά μαθήματα. Καθόμασταν μαζί στην πόρτα του μοναστηριού και εκείνος μου έξηγουσε τη σημασία που είχε η « άουρα » των ανθρώπων που περνούσαν.

— Κοίταξε εκείνον τον έμπορο που έρχεται, μου έλεγε. Η « άουρα » που τον περιβάλλει ποικίλλει από στιγμή σε στιγμή, με μικρές διακοπές. Αυτό σημαίνει πώς είναι πονηρός και πώς ελπίζει να μās ξεγελάσει. Πρέπει να ειδοποιήσουμε τον άεθλο οικονομό.

Ένας πολύ γέρος μοναχός ήρθε να καθήσει στον ήλιο.

— Αυτός είναι άγιος άνθρωπος, μου είπε ο δάσκαλος. Μά ο φωτοστέφανός

του είναι άχρωμος, γιατί η σοφία του βασίζεται στα βιβλία και όχι στη μύση.

Όσο μάθαινα να χρησιμοποιώ το Τρίτο Μάτι μου, ανακάλυπτα καινούργιες καταπληκτικές δυνατότητες. Όχι μόνο καταλάβαινα αν κανένας μου έλεγε ψέματα από την αλλαγή του χρώματος της « άουρα » την ώρα που μιλούσε, αλλά μπορούσα ακόμη να καθορίζω την κατάσταση της υγείας των ανθρώπων.

Για μένα αυτό ήταν χίλιες φορές πιο συναρπαστικό από τα παιχνίδια με τους άετους και τα τόξα που είχα δη με συντριβή να μου τα σπάζουν πριν από ένα χρόνο. Μια μέρα ο δάσκαλός μου μου είπε :

— Άργότερα θα σου μάθω να κλείνεις όταν θέλεις το Τρίτο Μάτι, γιατί είναι ανυπόφορο να έχεις συνεχώς μπροστά σου τις ατέλειες των άλλων. Τώρα όμως να το χρησιμοποιήεις, για να αύξησης τις γνώσεις σου.

Λίγους μήνες μετά την ιερή μου έγχειρησι ο Λάμα Μινγκνάρ Ντοντάπ μου είπε ότι ο Δαλαί - Λάμα έπιθυμούσε να με δει. Δεν καταλάβαινα τι μπορούσε να θέλη ένα πρόσωπο τόσο ισχυρό και σημαντικό από ένα παιδί που δεν ήταν ακόμη ούτε έννεα ετών, αλλά ένιωθα μεγάλη συγκίνηση που θα παρουσιαζόμουνα μπροστά στον πνευματικό και κοσμικό άρχηγό μας.

Το «Τρίτο Μάτι» άποκαλύπτει άγνωστους κόσμους.

Στο άνακτορο της Ποτάλα, στην κορυφή ενός λόφου, ο Δαλαί - Λάμα κατοικεί στα ύψηλότερα βασιλικά διαμερίσματα του κόσμου. Με περίμενε, χαμογελαστός και γαλήνιος, στη μεγάλη αίθουσα, που μου φάνηκε φτιαγμένη από χρυσάφι κι από μετάξι. Γονάτισα μπροστά του τρεις φορές, μα μου είπε να σηκωθώ και να καθίσω.

— Μάρντι Λομπσάνγκ, μου είπε, ξέρω από τους άστρολόγους και από τον αγαπητό σου δάσκαλο ποιές είναι οι ικανότητές σου. Μα θέλω να τις γνωρίσω και ο ίδιος. Αύριο θα δεχτώ τους άρχηγούς μās κινεζικής αντιπροσωπείας. Θα κρυφής πίσω από κείνο το δικτυωτό και θα τους κοιτάζεις την ώρα που θα μιλούμε.

Κάναμε μια μικρή δοκιμή, για να βεβαιωθούμε πώς θα μπορούσα να τους δώ μένοντας εγώ άθεατος και την άλλη μέρα, αφού ο Δαλαί - Λάμα με γέμισε λιχουδιές, στάθηκε άκίνητος πίσω από το παραβάν. Οι Κινέζοι είχαν έρθει για να συνάψουν μια οικονομική συμφωνία με το Θιβέτ. Έχοντας συζητήσει της άποστολής μου τους κοίταξα όσο μπορούσα πιο έντονα. Η σκέψι τους ήταν πλημμυρισμένη μίσος. Με κάθε τους σκέψι ο φωτοστέφανός τους γινόταν όλο και πιο θαμπός, πιο άμφιβολος.

Όταν έφυγαν, ο Δαλαί - Λάμα με φώναξε :

— Γί σκέπτεσαι, Λομπσάνγκ ; με ρώτησε.

— Είδα ότι οι άνθρωποι αύτοι ήρθαν για να πάρουν και όχι για να δώσουν, του άπάντησα.

— Έχεις δίκιο, είπε άναστενάζοντας ο Δαλαί - Λάμα, θέλουν να μās πάρουν το χρυσάφι μας.

Πραγματικά το ύπεδαφος του Θιβέτ έχει πολύ χρυσάφι, αλλά το θεωρούμε μέταλλο ιερό και πιστεύουμε πώς είναι ιεροσυλία να το εξορύξουμε. Γι' αυτό χρησιμοποιούμε μόνο το χρυσάφι που βρίσκουμε στα ποτάμια μας.

Λίγες εβδομάδες άργότερα ένας άγγελιοφόρος ήρθε πάλι να μās πάρη στο άνακτορο της Ποτάλα.

— Ο Πολυτιμότητος ικανοποιήθηκε μαζί σου, μου είπε ο δάσκαλός μου, και θέλει σήμερα να εξετάσης έναν άλλο έπισκέπτη. Είναι ένας άνθρωπος από τη Δύσι. Ο Δαλαί - Λάμα θέλει να μάθη ποιές είναι οι άληθινές του σκέψεις.

Πήρα πάλι τη θέσι μου και παρατήρησα τον ξένο. Από την ήθική πλευρά η « άουρά » του ήταν πολύ πιο ευνόικη από των Κινέζων. Φαινόταν ελκρινής στις προθέσεις του να φανή χρήσιμος, αλλά μου φάνηκε ότι φοβόταν μήπως άλλοι άνθρωποι, ισχυρότεροί του, καταλάβουν τις προσπάθειές του.

Όταν είπα τις εντυπώσεις μου στον Δαλαί - Λάμα, μου χαμογέλασε στοργικά.

— Λομπσάνγκ, μου είπε, χάρι στα έμφυτά σου χαρίσματα και χάρι στην άσκησι που έχεις από το δάσκαλό σου έφτασες σε ένα ύψηλό επίπεδο διαίσθησεως και όξυνοιας. Οι έντυ-

πώσεις σου ένισχύουν άπόλυτα στα συμπεράνανε οι άστρολόγοι μου.

Άργότερα ο Λάμα Μινγκνάρ μου είπε ότι ο ξένος ήταν ένας Άγγλος διπλωμάτης που, όσο μπορούσε, προέβαλε ελκρινή αντίθεσι στις προθέσεις της Κυβερνήσεώς του να δεσμεύση το Θιβέτ με μια δυσμενή οικονομική συμφωνία. Οι άστρολόγοι είχαν άλλωστε άνακαλύψει πώς ο διπλωμάτης είχε ζήσει σε προηγούμενη ζωή στο Θιβέτ και στην τελευταία του ζωή είχε έκφρασι την έπιθυμία να μετεμψυχωθή στη Δύσι, ελπίζοντας να βοηθήση σε μια συνεννόησι μεταξύ Άνατολής και Δύσεως. Τελευταία έμαθα άλλωστε πώς είχε γράψει ένα βιβλίο, στο όποιο έπιβεβαίωνε τα πορίσματα των άστρολόγων μας.

Ύστερα από τις δύο αυτές περιπτώσεις, με φώναξαν συχνά στα άνακτορα της Ποτάλα για να έρμηνεύω τις προθέσεις των σημαντικών έπισκεπτών, που ήταν 40 ή 50 χρόνια μεγαλύτεροί μου.

— Θα ήθελα να προωθήσης τις σπουδές του Λομπσάνγκ, είπε μια μέρα ο Δαλαί - Λάμα στο δάσκαλό μου, γιατί μόλις μεγαλώση σκοπεύω να τον στείλω αντιπρόσωπό μου στην Κίνα ή και πιο μακριά. Όταν περάση τις εξετάσεις για το βαθμό του Λάμα, θέλω να ύποστη τη δοκιμασία του Μικρού Θανάτου.

Τα λόγια αύτα μου έφεραν άνατριχίλα, αλλά δεν μπορούσα να ύποπτευθώ τί άκριβώς έσήμαιναν.

Η κρύπτη των έλεκτών.

Ήμουνα άκριβώς 15 ετών, όταν πέρασα στο μοναστήρι τις εξετάσεις του Λάμα, εξετάσεις που διαρκούν δέκα μέρες συνεχώς, χωρίς έξοδο, μέσα σε έρμητικά κλειστά κελλιά. Με τη βοήθεια της διδασκαλίας του Λάμα Μινγκνάρ, ήγνα δεκτός πρώτος άνάμεσα σε 16 ύποψήφιους.

— Για να σε άνταμείψη ο Δαλαί - Λάμα, μου επέτρεψε να σε πάω να έπισκεφθής την περίφημη μυστική αίθουσα των Ένωματώσεων στο Παλάτι.

Στο Θιβέτ οι νεκροί δεν μπορούν ούτε να θάφουν, γιατί το έδαφος είναι πολύ σκληρό, ούτε να κρουή, γιατί τα ξύλα είναι σπάνια και άκριβά. Γι' αυτό

τούς κόβουν σε κομμάτια και τούς ρίχνουν μακριά, λεία για τούς γύπες. Υπάρχει μία μόνο εξαίρεση, όσοι αναγνωρίζονται ότι αποτελούν μετεμψυχώσεις από προηγούμενες ζωές, όταν πεθάνουν, τα σώματά τους βαλσαμώνονται, καλύπτονται με χρυσό και έναποτιθενται με επίσημη τελετή σε μία μυστική αίθουσα, που είναι σκαμμένη στο βράχο, στα θεμέλια του παλατιού.

Ακολούθησα το δάσκαλό μου κατεβαίνοντας μια ατέλειωτη σκάλα, ώσπου φτάσαμε μπροστά σε μία βαρειά πόρτα σφραγισμένη με τη σφραγίδα του Δαλάι-Λάμα. Ο δάσκαλος έσπασε τη σφραγίδα και άνοιξε την πόρτα. Κρατούσαμε και οι δύο από έναν μεγάλο αναμμένο πυρσό. Το θέαμα που αντικρύσαμε ήταν σχεδόν άποσβολωτικό από όμορφιά, μεγαλείο και σπανιότητα. Στο τεράστιο σπήλαιο, κάπου εκατό βαλσαμωμένοι νεκροί στη στάσι του στοχασμού αναπαύονταν επάνω σε χρυσούς θρόνους. Πολλοί ήταν εκεί από 1500 χρόνια. Καθώς ήταν καθισμένοι κυκλικά στη στάσι του λωτού, έμοιαζαν με κάποιο γιγαντιαίο προαιώνιο δικαστήριο, που μάς ζύγιζε και μάς έκρινε. Πέρασαμε σιωπηλοί μπροστά τους και η σιωπή μας γινόταν πιο βαρειά, όταν σκεπτόμασταν πώς όλοι αυτοί όπου νύαι θα μιλούσαν. Ξαφνικά σταμάτησα μπροστά σε έναν απ' αυτούς. Σα να καρφώθηκα εκεί από μία παράξενη έλξη, άκατανίκητη. Φαινόταν να με κοιτάζει με ένα βλέμμα γελαστό, γεμάτο κατανόηση και στοργή. Δεν μπορούσα να φύγω. Ο δάσκαλός μου με πήρε από το χέρι και μου είπε σιγά:

— Τό ήξερα πώς θα τον αναγνωρίσεις, Λομπσάνγκ. Είναι ο έαυτός σου, είσαι σύ στην τελευταία σου μετεμψύχωση.

Ήμουνά τόσο συγκινημένος, τόσο αναστατωμένος, ώστε δεν μπορούσα να πω λέξη. Βρισκόμουνά μπροστά στον έαυτό μου. Ήμουνά ένας από τούς έκλεκτους που μπορούν να ατενίσουν τον έαυτό τους. Σε έναν πάπυρο στα πόδια του θρόνου ήταν γραμμένη ή ιστορία της προηγούμενης ζωής μου. Τη διάβασα απληστα, μα δεν έχω το δικαίωμα να την αποκαλύψω.

Εμείνα άρκέτη ώρα σκεπτικός μπρο-

στά στο χρυσό αυτό άγαλμα που περιέβαλλε τον πνευματικό έαυτό μου. Ύστερα άφήσαμε την έφιαλτική αίθουσα τών μετεμψυχώσεων, όπου ο παλιότερος νεκρός θα έφτανε άσφαλώς στις πηγές της ιστορίας του Θιβέτ. Δεν ήξερα όμως ακόμη ότι θα εισέδουα σε λίγο πιο βαθιά στην άβυσσο τών παραδόσεών μας.

Την ήμέρα που έγινε 16 ετών, έννέα χρόνια μόνο μετά από την ήμέρα που έφυγα γεμάτος φόβο από το πατρικό μου σπίτι, πήρα όριστικά τον τίτλο του Λάμα. Σαν Έναγνωρισμένος Μετεμψυχωμένος, είχα το δικαίωμα να έχω τη θέσι και τις τιμές που είχα όταν έφυγα από τον κόσμο αυτό πριν από 600 χρόνια. Ύστατη δοκιμασία για τη μύησί μου θα ήταν ή τελετή του Μικρού Θανάτου. Ο δάσκαλός μου μου είπε ένα πρωί:

— Όσο δεν θά έχης περάσει το κατώφλι του θανάτου και δεν θά έχης επιστρέψει στη ζωή, δεν θά γνωρίζης πραγματικά ότι δεν υπάρχει θάνατος.

Η τελετή του Μικρού Θανάτου.

Πριν από την τελετή με υπέβαλαν σε πλήρη νηστεία 24 ωρών. Ύστερα με ώδηγήσανε με μεγάλη έπισημότητα στην είσοδο της μυστικής κλίμακας του ανακτόρου απ' όπου εισχωρούν σε δαιδαλώδη σπήλαια. Εκεί τρεις από τούς πιο γέροντες και σοφούς Λάμα του Θιβέτ, ίσως οι μεγαλύτεροι μεταφυσικοί του κόσμου, θα με συνώδευαν στην τελική δοκιμασία της μύησής μου. Στο ένα χέρι κρατούσαν μία λάμπα και στο άλλο ένα βαρύ κύλινδρο από θυμιάματα. Πέρασαμε μπροστά από την πόρτα της Αίθουσας τών Μετεμψυχώσεων και εξακολουδούσαμε να κατεβαίνουμε στενά σκαλιά λαξεμένα στο βράχο. Τέλος φτάσαμε μπροστά σε μία χρυσή πόρτα και ο ένας Λάμα την άνοιξε.

Βρισκόμασταν σ' ένα τεράστιο υπόγειο, που είχε δημιουργηθεί από κάποια σεισμική άσταραχή, στο ναό της Μυστικής Σοφίας. Στο βάθος ήταν ένας Βούδδας, τόσο τεράστιος, που παρ' όλες τις λάμπες δεν διακρίναμε παρά μόνο ως την κοιλιά του. Μέσα στο τρομακτικό και ύποβλητικό εκείνο χάος, πρόβαλλαν εδώ

και εκεί και άλλες θεότητες του καλού και του κακού. Διασχίσαμε σιωπηλοί τη σπηλιά. Ύστερα είδα έναν-έναν τούς τρεις Λάμα που πήγαιναν μπροστά να εξαφανίζονται από κάποιο άορατο άνοιγμα. Ήταν ένας μικρός διάδρομος με άπτότημη κλίσι προς τα κάτω. Ο άερας ήταν βαρύς και καταθλιπτικός και μου φαινόταν πώς μάς συνέθλιβε όλο το βάρος της γής, πώς είχωρνούσαμε στην καρδιά του κόσμου. Σε μία στροφή του διαδρόμου φάνηκε μπροστά μας ένα άλλο σπήλαιο μεγαλύτερο από το πρώτο. Ήταν και αυτό φυσικό και λαμπύριζε δολκλήρο από το χρυσάφι πάνω στα βράχια.

Κατευθυνθήκαμε σ' ένα σπίτι μαύρο, που μου φάνηκε φτιαγμένο από έβανο, στο κέντρο του σπηλαίου. Μέσα σ' αυτό το βρίσκονταν τρία μεγάλα μαύρα φέρετρα με παράξενα σχήματα επάνω τους. Τρία φέρετρα χωρίς σκεπάσματα. Έρριξα ένα βλέμμα μέσα και ένιωσα να κλονίζωμαι.

— Παιδί μου, είπε ο γεροντότερος Λάμα, κοίταξε καλά. Ήταν θεοί προτού άκόμη φανούν τα βουνά στον τόπο μας, σε μία έποχή όπου ή θάλασσα δρόσιζε τις εύτυχισμένες άκτές του Θιβέτ. Κοίταξε, γιατί μόνον οι μνημένοι βλέπουν αυτό που βλέπεις έσύ τώρα.

Μέσα στα φέρετρα ήταν τρία γυναικά σώματα σκεπασμένα με λεπτά φύλλα χρυσού, δύο άντρες και μία γυναίκα. Αλλά ήταν τρία σώματα γιγαντιαία. Τα κεφάλια τους ήταν πλατειά και σχεδόν κωνικά στην κορυφή. Η μύτη τους μακριά και λεπτή και τα μάτια βαθιά χωμένα στις κόγχες τους. Έμοιαζαν να κοιμούνται. Ήταν ένα θέαμα παράξενο και άπίστευτο.

— Θα γίνης ένας Μνημένος, είπε πάλι ο Λάμα, θά δής το Παρελθόν και θά γνωρίσης το Μέλλον. Η δοκιμασία θά γνωρίσης την άσπρική μου μνήσι είναι τρομερή. Πολλοί πεθαίνουν άληθινά χωρίς να συνέλθουν. Είσαι έτοιμος;

— Ναί, άπάντησα με έναν ψίθυρο. Μου έδειξαν τότε μία πέτρα ανάμεσα στα φέρετρα και μου είπαν να πάρω εκεί τη στάσι του λωτού, τη στάσι του στοχασμού, ύστερα άναψαν τέσσερα ραβδιά θυμιάματος και άπομακρύνθηκαν άργά. Άκουσα τη βαρειά πόρτα να κλείνη πίσω τους.

Ήμουνά μόνος στο κύριο, στο σκοτάδι, στο σιωπή. Ήταν ή σιωπή του τάφου. Όταν τα θυμιάματα κάηκαν εξαπλώθηκα άνάσχελα και ανέπνευσα βαθιά με ένα ειδικό τρόπο που μου είχαν μάθει στο μοναστήρι.

Σχεδόν άμέσως ένιωσα το σώμα μου να γίνεται άλύγιστο, τα μέλη μου να παγώνουν. Είχα την έντύπωσι πώς πέθαινα μέσα στον γιγαντιαίο αυτό τάφο που ήταν σκαμμένος στα σπλάχνα της γής. Ύστερα ένιωσα ένα βραίο τράνταγμα και ύστερα τίποτα.

Σιγά-σιγά ο τάφος γέμισε από ένα άχνογάλανο φώς και είχα το αίσθημα ότι άνέβαινα στον άέρα, σα να πλανιόμουνά επάνω από το σώμα μου. Ξαφνικά ένιωσα να κινω σώμα μου. Ξαφνικά ένιωσα να με παρασύρη μία φοβερή δίνη τυλιγμένο σε ένα τεράστιο μαύρο σύννεφο.

Όταν το νέφος διαλύθηκε, κατάλαβα πώς άκουα το θόρυβο της θάλασσας πώς άκουα τη πολύ μακριά. Ένιωθα τη κάπου όχι πολύ μακριά και μου φαινόταν πώς ήμουνά ξαπλωμένος στη μωριά της άλμυρας και μου φαινόταν πώς ήμουνά ξαπλωμένος στη ζεστή άμμο κάτω από φοινικίες. Αλλά έλεγε πώς δεν είχα διη ποτέ τη θάλασσα, πώς άγνοούσα ακόμη και πώς υπήρχαν φοινικίες. Άκουα γύρω μου φωνές και γέλια. Ήταν γίγαντες. Και όταν σηκώθηκα, είδα πώς ήμουνά και έγω γίγας. Πληθος έντυπώσεσι άρχισαν να γεμίζουν τις παραστάσεις του μναίου μου: βρισκόμασταν έκατομμύρια χρόνια πίσω και ή Γή γυρίζει κοντά στον ήλιο αλλά άναπόδα. Οι μέρες ήταν σύντομες και θερμές. Οι άνθρωποι είχαν άπέραντες γνώσεις. Και ξαφνικά ήρθε το χάος: κατακλυσμοί και σεισμοί άλλαζαν τη μορφή του κόσμου. Ήπειροι βυθίζονταν στους ώκεανούς και πρόβαλλαν άλλες, άλλες. Μά τα πέτο Θιβέτ άλλαζε όμι... Μά τα πέτο-ρισσότερα πράγματα που μου άποκαλύφθηκαν στην άσπρική μου μνήσι είναι πολύ ιερά για να τα άναφέρω εδώ.

Σιγά-σιγά ένιωσα τα όράματα να χάνονται και την άσπρική και φυσική μου συνειδησι να με εγκαταλείπη. Ύστερα ένιωσα κύριο, άφου ήμουνά ξαπλωμένος σε μία κύρια πέτρα στην άπαγωμένη σιωπή ενός τάφου. Λάμπες άνάφτηκαν γύρω μου και οι τρεις Λάμα ήταν πάλι κοντά μου.

— Έπέτυχες, παιδί μου. *Εμεινες έδω τρεις μέρες και τρεις νύχτες. Καί τώρα ξέρεις. *Ήσουν νεκρός και είσαι πάλι ζωντανός.

Σηκώθηκα σαν ύπνοβάτης, παραπατώντας από αδυναμία και πείνα, και έφυγα σαν σε όνειρο από τον αλησμόνητο υπόγειο ναό. Όταν έφαγα, ήπια και ανέκτησα τις δυνάμεις μου, παρουσιάστηκα στον Δαλαί - Λάμα.

— Τώρα που είσαι τέλεια μνημένος, Λουμπσάνγκ, μου είπε, οι άστρολόγοι σε υποδείξανε να πās στην Κίνα και σε χώρες πιο μακρινές, όπου το Τρίτο Μάτι σου θα μου είναι πιο χρήσιμο.

Με πολλή συγκίνηση χωρίστηκα από τον Δαλαί - Λάμα και τον αγαπημένο μου δάσκαλο, γιατί ήξερα από

το φωτοστέφανό τους πώς δεν θα τους ξανάβλεπα παρά στο θάνατο. Οι μακροχρόνιες δοκιμασίες που με περίμεναν στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως των Ιαπώνων και στις φυλακές των Κινέζων κομμουνιστών με κράτησαν πολύ καιρό μακριά από το Θιβέτ.

Ύστερα από όκτώ μέρες μετά τη μύησί μου, την παραμονή της αναχωρήσεώς μου, πήγα να στοχαστώ στη στάσι του λωτού μπροστά στο μοναστήρι του Τσακπορί. *Ήθελα να θυμηθώ το έπτάχρονο δειλό αγόρι, το παραλυμένο από το κρύο και το φόβο, που έτοιμαζόταν τότε να γνωρίσει μία πνευματική ζωή μοναδική στον κόσμο.

ΞΕΡΕΤΕ ΟΤΙ...

Ενας ξυλουργός βρήκε στον κήπο του σπιτιού του, στο Άννόβερο της Δυτικής Γερμανίας, δλόκληρο θησαυρό. Χρυσά κοσμήματα του 14ου αιώνας ήταν θαμμένα στο περιβόλι του μαζί με 33 άσημένιες ράβδους με τη σφραγίδα του οίκου του Μπρουνσβίκ. Άνάμεσα στα νομίσματα υπάρχουν πολλά της εποχής του αυτοκράτορος Καρόλου του Α' της Βοημίας και άλλα από την κομητεία του Βραδεμβούργου του 1373.

Μία αρχαιολογική έπιτροπή με άρχηγό τον καθηγητή Η. Bossert, διευθυντή του Ίνστιτούτου έρευνών του Πανεπιστημίου της Κωνσταντινούπολης για τη μελέτη των Αρχαίων Πολιτισμών της Πρόσω Άσίας, ανέκάλυψε τα έρείπια μιάς βυζαντινής εκκλησίας και άλλων κτισμάτων στο Χογιούκ, κοντά στα Άδανα, στη νότιο Τουρκία.

Η όροφή και οι τοίχοι της εκκλησίας καλύπτονται από ωραιότατα μωσαϊκά του τετάρτου αιώνας. Η παράσταση της κιβωτού του Νώε και τα ζώα που εικονίζονται είναι πραγματικά άριστουργήματα.

Ο καθηγητής της όρυκτολογίας στη Σορβόνη, Jean Wyart κατώρθωσε να κατασκευάσει γρανίτη.

Το πρώτο κομμάτι του τεχνητού γρανίτη έγινε από ένα τεμάχιο όρυκτης ύαλου που ονομάζεται όφανος λίθος, από νερό και άλάτι, υπό ύψηλή πίεσι και θερμοκρασία.

Η Γαλλική Άκαδημία Έπιστημών έκτός από αυτό ανήγγειλε ότι στα έργαστήρια του Έθνικού Κέντρου Έρευνών κατασκευάστηκε ένα νήμα συνθετικό, που έχει τόσο άντοχή, όσο και τα Ισχυρότερα φυσικά νήματα.

Ποιός δα βρή τὰ ωερισσότερα ;

*Όπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει να συμπληρωθούν οι άστε-ρίσκοι των έξι λέξεων με γράμματα, έτσι ώστε να σχηματισθούν έξι άρτιες λέξεις.

Οι πιθανότητες σχηματισμού είναι, σε κάθε σχεδόν λέξι, πολλές. Έκείνο που επιδιώκει ή άσκησις αυτή, που είναι συνάμα μία διδακτική διασκέδασι και για πολλά άτομα, είναι ο σχηματισμός λέξεων που δίνουν όσο το δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι για τη βαθμολογία θα χρησιμοποιήσετε το αλφάβητό μας, όπως το βλέπετε παρακάτω. Σε κάθε γράμμα αντιστοιχούν όσοι βαθμοί αναγράφονται στον πίνακα.

Βαθμολογούνται φυσικά μόνο τα γράμματα που λείπουν από τις λέξεις. Έπιτρέπεται ή χρησιμοποίησι μόνον άρτίων λέξεων, ουσιαστικών, κυρίων όνομάτων, γεωγραφικών και έπιστημονικών όρων κλπ. Έπιτρέπονται έπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικών όρων.

Μετοχές, ρήματα, έπιρρήματα, άντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δεν έπιτρέπονται.

Έάν τώρα βρήτε για σύνολο παραπάνω από 210 βαθμούς, θα έχετε έπιτύχει μία πολύ καλή βαθμολογία.

Στη σελίδα των λύσεών μας θα βρήτε ένα παράδειγμα, με μία έπίσης αξιόλογη βαθμολογία, την όποια... εύχόμεθα να έχετε ύπερβη.

Α	Β	Γ	Δ	Ε	Ζ	Η	Θ	Ι	Κ	Λ	Μ
1	7	6	5	2	10	8	10	7	2	6	4
Ν	Ξ	Ο	Π	Ρ	Σ	Τ	Υ	Φ	Χ	Ψ	Ω
8	9	4	3	9	3	5	8	8	9	10	10

Βαθμολογία :

1)	*	P	O	*	*	*	*	I	Σ	=	
2)	E	P	*	*	I	*	*	*	Σ	=	
3)	T	O	*	*	*	*	*	I	Σ	=	
4)	*	*	A	*	K	*	*	Δ	Σ	=	
5)	*	A	*	*	M	*	*	I	O	*	=
6)	Δ	*	*	*	A	*	*				

Σύνολον βαθμολογίας

Ι. Χ.

Λύσις στη σελίδα 128)

Ένα ζωτικό πρόβλημα που λύθηκε με μία απλούστατη επινόηση

ΤΑ ΤΕΧΝΗΤΑ ΝΕΦΡΑ

ΩΣΤΟΥΝ ΤΗ ΖΩΗ ΠΟΛΛΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Με πενήντα γυάρδες έντερι-
κού σωλήνος και με τμήματα
μιας παλιᾶς μηχανῆς αυτοκινή-
του και ένα έμαγιέ λουτρό, ένας
γιατρός στην Όλλανδία έλυσε
ένα πρόβλημα που βασάνιζε τους
έπιστήμονες επί τριάντα χρόνια
και επένόησε μηχανήμα που σή-
μερα δέν λείπει από κανένα νο-
σοκομείο και κανένα εργαστή-
ριο έρευνών.

Τό πρόβλημα ήταν πώς θα
ζούσε ένας άνθρωπος, που για
ένα διάστημα θα του έλειπε ένα
νεφρό. Ό γιατρός Βίλλερ Κόλφ
έφτιαξε ένα τεχνητό νεφρό, ί-
κανό να αναλάβη την εργασία
των πραγματικών.

Σε περιπτώσεις που τα νε-
φρά δέν μπορούν να δουλέψουν,
ή ζωή του άρρώστου παίζεται
μεταξύ επαναλειτουργίας του νε-
φρού και συσσωρεύσεως δηλη-
τηριωδών ουσιών στο αίμα. Αν
το νεφρό καθυστερήσει, ό άρρω-
στος κινδυνεύει από τα δηλητή-
ρια που παράγουν οι ζωτικές
λειτουργίες του ίδιου του όργα-
νισμού. Όλοι μας παίρνουμε κα-
θημερινώς διαφορετικές ποσό-
τητες τροφίμων και ποτών. Και
όμως τό αίμα μας διατηρεί μία
σταθερή σύνθεσι. Αυτό επιτυγ-

χάνεται χάρι στά νεφρά, που
αποβάλλουν τα περιττά άλατα
και καταστρέφουν τα ένοχλητικά
στοιχεία που αφήνει τό αίμα
περνώντας απ' αυτά. Αν τα
νεφρά δέν λειτουργήσουν κανο-
νικά, ή σύνθεσι του αίματος
άλλοιώνεται.

Γιά χρόνια οι τεχνικές δυσκο-
λίες που παρουσιάζει τό πέρασμα
του αίματος από διάφορα φίλ-
τρα έξω από τό ανθρώπινο σώ-
μα καταδίκαζε κάθε προσπάθεια,
γιατί τό αίμα θρόμβωνε και τό
μηχανήμα βούλωνε. Ακριβώς
πριν από τον πόλεμο, είχε έμ-
φανιστή στην αγορά μία ουσία
λεγόμενη Έπ α ρ ί ν η, ή
όποια, όταν μπαίνει στον όργανι-
σμό, έμποδίζει τη θρόμβωσι του
αίματος χωρίς να προκαλή άλ-
λες βλάβες.

Κατά τη διάρκεια του πολέ-
μου, στη μικρή πόλι Κάμπντεν
της Όλλανδίας, ένας γιατρός,
ό δρ. Κόλφ, πραγματοποιούσε
ένα κατόρθωμα.

50 γυάρδες έντερικού σωλήνος
δένονταν γύρω από ένα τύμπανο
που στρεφόταν σε ένα έμαγιέ
λουτρό.

Τό αίμα περνούσε από μιάν
άρτηρία στον καρπό του άρρώ-

στου στον κενό άξονα του τυμ-
πάνου. Αφού ψυχόταν, περ-
νούσε από τον έντερικό σωλήνα
και τελικώς ξαναγύριζε στον
άρρωστο από τη φλέβα του
βραχίονος. Μία ένεσις επάρνης,
λίγο πριν από την επέμβασι,
έμποδίζει τη θρόμβωσι του αι-
ματος, απαλείφοντας έτσι ένα
μεγάλο κίνδυνο. Τό λουτρό είναι
γεμάτο με μία διάλυσι αλάτων
και άλλων ουσιών, και ό δρ.
Κόλφ στηρίζεται στη διαπίδυσι
των ουσιών αυτών στο αίμα δια
των τοιχωμάτων του έντερικού
σωλήνος. Αλάτι, γλυκόζη και
άλλες σπουδαίες χημικές ουσίες
παραμένουν στο αίμα, ενώ τα
τοξικά παράγωγα διαλύονται στο
λουτρό και απομακρύνονται. Με
τό σύστημα αυτό ό δρ. Κόλφ
μπορούσε να περάσει όλο τό
αίμα του άσθενούς από τό μηχανή-
μά του πενήντα φορές μέσα
σε μία ήμέρα.

Όταν ό πόλεμος τελείωσε,
ό δρ. Κόλφ πήγε στην Αμερική,
όπου, σύμφωνα με τα σχέδιά του,
κατασκευάστηκαν τεχνητά νε-
φρά με ακόμη καλύτερα υλικά.

Η χρησιμότης τους είναι άνεκ-
τίμητη σε περιπτώσεις που θα
πρέπει να απομακρυνθούν από
το αίμα δηλητηριώδεις ουσίες
και να αποκατασταθή στον όρ-
γανισμό ή ισορροπία διαφόρων
ουσιών.

Στη Σουηδία, ό δρ. Νίλς
Όλβαλ τελειοποίησε τό σύστη-
μα. Ένας σωλήνας από λεπτή
πλαστική ύλη περνά τό αίμα
άνάμεσα από δύο συγκεντρικούς
κύλινδρους, όπου τρέχει μία ει-
κυκλική διάλυσι, που ξεπλένει τό
δική διάλυσι, που ξεπλένει τό
αίμα απορροφώντας όλες τις δη-
λητηριώδεις ουσίες που θα απορ-
ροφούσαν τα νεφρά.

Στην Αμερική έχουν κατα-
σκευασθή φορητά νεφρά κυρίως
από τον ίδιο τον δρ. Κόλφ,
και σε μερικά απ' αυτά τό αίμα
περνά μέσα από σωλήνες από
ειδικό σελοφάν, έμβαπτισμένους
μέσα στο αίμα του άσθενούς.

Η έφεύρεσι του δρος Κόλφ,
χονδροειδής στην αρχή, τελειο-
ποιημένη σήμερα, σώζει πλη-
θος άρρώστων, που πριν από λίγα
χρόνια ήταν όπωσδήποτε κατα-
δικασμένοι.

PAGE - ΕΥΛΩΝΕ...

Ηταν ώρα να φύγουν τα παιδιά από τό σχολείο και, έπειδή έβρεχε, ή δα-
σκάλα τα βοηθούσε να φορέσουν τις γαλότσες τους. Αφού ξεμπερδέψε με
καμιά είκοσαριά, ήρθε ή σειρά του Μιχαλάκη. Όταν με τα πολλά του φό-
ρεσε κι αυτόνου τις γαλότσες του, τον άκουσε να λέη:
— Ξέρετε, δεσποινίς, αυτές οι γαλότσες δέν είναι δικές μου.
Με ένα αναστεναγμό τον ξανακάθισε κάτω και του τις έγραλε.
— Λοιπόν τίπος είναι; ρώτησε τον μικρό.
— Είναι του άδελφού μου, αλλά έπειδή του έρχονται μικρές, ή μαμά μου
λέει να τις φορώω εγώ...

American Weekly

Στη σειρά τῶν ἀστυνομικῶν διηγημάτων ἡ «Ἐκλογή» δημοσιεύει αὐτὸν τὸ μῆνα ἓνα ἀπὸ τὰ καλύτερα διηγήματα τοῦ Aldous Huxley.

ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΤΗΣ ΤΖΟΚΟΝΤΑΣ

Τοῦ

ALDOUS HUXLEY

«Ἡ Μις Σπένς θὰ κατέβη ἀμέσως, κύριε.»

«Εὐχαριστῶ», εἶπε ὁ κ. Χάττον χωρὶς νὰ γυρίσῃ. Ἡ καμαριέρα τῆς Τζάνετ Σπένς ἦταν τόσο ἀσκημη — ἐπίτηδες ἀσκημη, τοῦ φαινόταν πάντα, ἐγκληματικά ἀσκημη — ὥστε δὲν μποροῦσε νὰ τὴν κοιτάξῃ περισσότερο ἀπὸ ὅσο ἦταν ἀπόλυτα ἀναγκαῖο. Ἡ πόρτα ἐκλείσε. Ὅταν ἔμεινε μόνος ὁ κ. Χάττον σηκώθηκε καὶ ἄρχισε νὰ περιδιαβάξῃ στὸ δωμάτιο κοιτάζοντας τὰ γνωστά του ἀντικείμενα.

Φωτογραφίες ἑλληνικῶν ἀγαλμάτων, τῆς ρωμαϊκῆς Ἀγοράς, ἀντίγραφα ἰταλικῶν πινάκων, ὅλα πολὺ γνωστά καὶ ἀπολύτως ἀσφαλῆ. Ἡ καίμενη, ἡ ἀγαπητὴ Τζάνετ, τί σεμνόντυφη ποὺ ἦταν, πόσο σνόμπ στὸ διανοητικό τομέα. Τὸ πραγματικό της γοῦστο φαινόταν ἀπὸ κείνη τὴν ἀκουαρέλλα ποὺ ἀγόρασε ἀπὸ ἓναν καλλιτέχνη τοῦ δρόμου. Πολὺ συχνὰ τὴν εἶχε ἀκούσει νὰ διηγῆται τὴν ἱστορία καὶ νὰ ἐξυμνῇ τὶς ὁμορφιές αὐτῆς τῆς ὥρας ἀπομιμήσεως. «Ἕνας πραγματικός καλλιτέχνης στὸ πεζοδρόμι!» ἔλεγε. Σ' ἔκανε νὰ νιώθῃς πὼς ἓνα κομμάτι τῆς δόξας του ἀνῆκε τώρα στὴ Τζάνετ γιὰ τὸ γοῦστο καὶ τὴ διορατικότητά της. Νὰ πάρῃς ἓναν τέτοιο πίνακα γιὰ τρία σελλίδια. Φτωχὴ Τζάνετ!

Ὁ κ. Χάττον σταμάτησε μπροστὰ σ' ἓνα μικρὸ καθρέφτη. Σκύβοντας λίγο γιὰ νὰ δῇ ὅλο τὸ πρόσωπό του πέρασε τὸ περιποιημένο χέρι του πάνω στὸ μουστάκι του. Ἦταν τὸ ἴδιο

μεταξένιο καὶ καστανόξανθο ὅσο καὶ πρὶν ἀπὸ εἴκοσι χρόνια. Τὰ μαλλιά του διατηροῦσαν ἀκόμη τὸ χρῶμα τους καὶ δὲν εἶχε φαλάκρα.

Ἦταν ἀνδροπρεπῆς τύπος, ὅπως λέγανε οἱ γυναῖκες. Γι' αὐτὸ τοὺς ἄρεσε. Γιὰ τὸ καστανὸ του μουστάκι καὶ τὴ μυρωδιά τοῦ καπνοῦ τῆς πίπας του. Ὁ κ. Χάττον χαμογέλασε. Τοῦ ἄρεσε νὰ κοροϊδεύῃ λίγο τὸν ἑαυτόν του.

Ξαφνικὰ κατάλαβε πὼς ἡ Τζάνετ Σπένς βρισκόταν στὸ δωμάτιο καὶ στεκόταν κοντὰ στὴν πόρτα. Ὁ κ. Χάττον πετάχτηκε λίγο σὰ νὰ τὸν ἐπίασαν νὰ κἀν κάτι κακὸ. Αὐτὲς οἱ σιωπηλὲς καὶ ξαφνικὲς ἐμφανίσεις ἀποτελοῦσαν μιὰ εἰδικότητα τῆς Τζάνετ. Ἴσως νὰ ἦταν ἐκεῖ ἀπὸ ὥρα καὶ νὰ τὸν εἶδε νὰ κοιτάζεται στὸν καθρέφτη. Ἀδύνατο! Πάντως εἶχε μιὰν ἀνησυχία.

«᾽Ω, σχεδὸν μὲ τρόμαξε», εἶπε ὁ κ. Χάττον χαμογελώντας καὶ προχωρώντας νὰ τὴν χαιρετήσῃ μὲ ἀπλωμένο χέρι.

Ἡ Μις Σπένς χαμογελοῦσε καὶ κείνη μὲ τὸ «χαμόγελο τῆς Τζοκόντας», ὅπως τὸ εἶχε πῇ ὁ ἴδιος κάποτε σὲ μιὰ στιγμή εἰρωνικῆς κολακείας. Ἡ Μις Σπένς εἶχε πάρει τὸ κομπλιμέντο σὰ σοβαρὰ καὶ ἀπὸ τότε προσπαθοῦσε νὰ εἶναι ἀντάξια ἐνὸς ντὰ Βίντσι.

«Ἐλπίζω νὰ εἶσαι καλά, εἶπε ὁ κ. Χάττον. Φαίνεσαι πολὺ καλά.»

Τὴ παράξενο πρόσωπο ποὺ εἶχε αὐτὴ ἡ γυναίκα! Τὸ μικρὸ τῆς στόμα ἔκανε ἓναν περιέργο μορφασμὸ

σὰ νὰ ἤθελε νὰ σφυρίξῃ. Πάνω ἀπὸ τὸ στόμα ἦταν μιὰ καλλίγραμμη μύτη. Μάτια μεγάλα, γυαλιστερά καὶ σκοτεινά. Ἦταν ὥραια μάτια, ἀλλὰ ἔμεναν πάντα σοβαρά. Τὸ στόμα μποροῦσε νὰ χαρίσῃ τὸ χαμόγελο τῆς Τζοκόντας, ἀλλὰ τὰ μάτια δὲν ἄλλαζαν ποτὲ τὴν σοβαρότητά τους. Πάνω ἀπὸ τὰ μάτια, τὰ φρύδια ἔγραφαν τὸ κανονικὸ τόξο τους μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μολυβιοῦ καὶ ἔδιναν ἓνα παράξενο ὕψος δύναμης στὸ ἑπάνω τμήμα τοῦ προσώπου της. Ἐμοιαζε μὲ Ρωμαῖα πατρικία. Τὰ μαλλιά της ἦταν κι αὐτὰ μαῦρα.

«Σκέφτηκα νὰ περάσω γιὰ λίγο, γυρίζοντας στὸ σπίτι», εἶπε ὁ κ. Χάττον. «Εἶναι ὥραιο νὰ περιφέρεται κανεὶς ἐδῶ» — ἔδειξε μὲ τὸ χέρι τὰ λουλούδια στὰ βάζα, τὸν ἡλιο καὶ τὴν πρασινάδα ἐξῶ — «εἶναι ὁμορφα νὰ γυρίξῃ κανεὶς στὴν ἐσοχὴ ὕστερα ἀπὸ μιὰ μέρα δουλειᾶς στὴν πόλι.»

Ἡ Μις Σπένς ποὺ εἶχε καθήσει τοῦ ἔδειξε μιὰ καρέκλα κοντὰ της. «Ὁχι, δὲν μπορῶ νὰ καθίσω», εἶπε ὁ κ. Χάττον. Πρέπει νὰ πάω νὰ δῶ πὼς εἶναι ἡ καίμενη ἡ Ἐμιλυ. Τὸ πρωὶ δὲν ἦταν τόσο καλά. Πάντως κάθισε. «Φταίει τὸ σκυῶτι καὶ τὰ κρυολογήματα ποὺ παθαίνει καὶ τὰ συνεχῶς. Ἐσεῖς οἱ γυναῖκες...» Στα-συνεχῶς. Ἦταν ἑτοιμος νὰ μάτῃς κ' ἔβησε. Ἦταν ἑτοιμος νὰ πῇ πὼς οἱ γυναῖκες ποὺ εἶχαν κακὴ πέψι δὲν ἔπρεπε νὰ παντρεύονται, ἀλλὰ ἡ παρατήρησι αὐτὴ ἦταν πολὺ σκληρὴ καὶ ἄλλωστε δὲν τὴν πίστευε. Ἐπειτα ἡ Τζάνετ Σπένς πίστευε στὴν αἰώνια φλόγα καὶ στὴν ψυχικὴ συνει- νόησι. «Πάντως ἡ Ἐμιλυ ἐλπίζει νὰ εἶναι καλὰ αὔριο τὸ μεσημέρι καὶ νὰ σὲ δῇ στὸ τραπέζι. Μπορεῖς νὰ ἔρθῃς; Ἐλα! Ἡ πρόσκλησι εἶναι καὶ δική μου.»

Ἡ Τζάνετ χαμήλωσε τὰ μάτια της καὶ ὁ κ. Χάττον ἦταν σχεδὸν βέβαιος πὼς εἶδε τὰ μάγουλά της νὰ κοκκινί- ζουν λίγο. Τὸ πήρε γιὰ κομπλιμέντο.

«Θὰ ἤθελα νὰ ἔρθω, εἶπε ἡ Μις Σπένς, ἀν νομίζῃς πὼς ἡ Ἐμιλυ εἶναι ἀρκετὰ καλά ὥστε νὰ δεχθῇ ἐπισκέ- ψεις.»

«Βεβαίωτα. Θὰ τῆς κάνῃς καλὸ. Θὰ κάνῃς καλὸ καὶ στοὺς δύο μας. Στὴν ἐγγαμῇ ζωὴ συχνὰ τρεῖς εἶναι καλύτερη παρέα παρὰ δύο.»

«᾽Ω, εἶσαι κυνικός.»
«Ὁχι, ὄχι, λέω μιὰ θλιβερὴ ἀλή- θεια. Ἡ πραγματικότητα δὲν μοιά- ζει πάντα μὲ τὸ ἰδεώδες, ξέρεις. Αὐτὸ ὅμως δὲ μὲ κάνει νὰ πιστεύω λιγώ- τερο στὸ ἰδεώδες. Τὸ πιστεύω μὲ πάθος, τὸ ἰδεώδες τῆς συζυγίας δύο ἀνθρώπων σὲ τέλεια συνεννόησι. Νο- μίζω ὅτι μπορεῖ νὰ πραγματοποιηθῇ. Εἶμαι βέβαιος.»

Σταμάτησε καὶ τὴν κοίταξε μὲ νό- ημα. Ἦταν μιὰ «κόρη» τριάντα ἐξί ἐτῶν ἀλλὰ εἶχε ἀκόμη φρεσκάδα καὶ γοητεία. Καὶ εἶχε κάτι αἰνιγματικό- ἐπάνω της. Ἡ Μις Σπένς δὲν ἀπάν- τησε, ἀλλὰ ἐξακολούθησε νὰ χαμο- γελᾷ. Ὅρες-ὥρες ὁ κ. Χάττον βα- ριόταν τὴν «Τζοκόντα». Σηκώθηκε. «Πρέπει νὰ πηγαῖνω. Ἀντίο, μυ-»

Ὁ Aldous Huxley εἶναι συγ- γραφεὺς τοῦ «Point counter Point», μιᾶς θαυμάσιας κυνικῆς μελέτης τῆς δεκαετίας 1930 - 1940, καὶ τοῦ «Brave New World», μιᾶς οὐτοπίας ποὺ ἤρθε σὰν ἀντίδρασι στὸν σχετικισμὸ καὶ τὴν ἀπέχθειά του γιὰ τὸν ξε- πεσμό τῆς κοινωνίας. Καὶ τὰ δύο εἶναι βιβλία ποὺ, ὅποιος τὰ διά- βασε, δὲν μπορεῖ νὰ τὰ λησμονή- σῃ, ποὺ καὶ τὰ δύο εἶναι ἀπὸ ἓνα πάτημα πρὸς τὸν σημερινὸ ἓνα μυστικισμὸ. Σήμερα τὸν Al- dous Huxley τὸν ἀπασχολεῖ σο- βαρὰ τὸ πρόβλημα τῆς προσωπι- κῆς ψυχικῆς ἐλευθερίας. Ἀλλὰ μὲ προστὰ στὸν κίνδυνον τῆς ἰδίας του «χαμένης» γενιᾶς ὁ Huxley ἔγραψε ἓνα κλασικὸ μικρὸ διήγημα μὲ τὸν τίτλο «Τὸ χαμόγελο τῆς Τζοκόντας», ποὺ καμμιὰ ἐνθολογία δὲν παραλείπει νὰ συμπεριλάβῃ. Γιὰ πρώτη φορὰ τὸ διήγημα αὐτὸ δημοσιεύθηκε στὰ 1922 καὶ ὁ Huxley τὸ προσάρμοσε στὸν κινηματογράφου, ὅπου παίχτηκε μὲ τὸν τίτλο «Ἡ ἐκδίκηση μιᾶς γυναίκας». Τὸ «Χαμόγελο τῆς Τζοκόντας» γράφτηκε διήγημα, ἔγινε ταινία, θεατρικὸ ἔργο, ἀκού- στηκε ἀπὸ τὰ ραδιόφωνα καὶ προβλήθηκε ἀπὸ τὴν τηλεόρασι. Πολὺ λίγες ἱστορίες εἶχαν τέτοια τύχη...

στηριώδης Τζοκόντα. » Ο κ. Χάττον έκανε μια έπιτηδευμένη υπόκλιση και φίλησε τὸ χέρι πού τοῦ ἀπλώσε ἐκείνη. Ἦταν ἡ πρώτη φορά πού ἔκανε κάτι τέτοιο και φαίνεται πὼς ἡ πράξι του δὲν ἐνόηλε.

« Περιμένω με ἀνυπομονησία τὸ αὔριο. »

« Ἀλήθεια ; »

Ἀντὶ γιὰ ἄλλη ἀπάντησι ὁ κ. Χάττον φίλησε πάλι τὸ χέρι της και προχώρησε νὰ φύγη. Ἡ Μις Σπένς τὸν συνώδευσε στὴν πόρτα.

« Πού εἶναι τὸ αὐτοκίνητο ; » ρώτησε ἡ Τζάνετ.

« Τὸ ἄφησα στὴ γωνία. »

« Θὰ σὲ συνοδέψω ὡς ἐκεῖ. »

« Ὁχι, ὄχι. » Ο κ. Χάττον εἶχε ὕψος παιχιδιάρικο ἀλλὰ ἀποφασιστικό. « Σοῦ τὸ ἀπαγορεύω. Δὲν χρειάζεται νὰ κάνης τὸν κόπο. »

« Μὰ θὰ ἤθελα νὰ ἔρθω », διαμαρτυρήθηκε ἡ Μις Σπένς πάλι μ' ἓνα χαμόγελο « ἀ λὰ Τζοκόντα. » Ο κ. Χάττον ἀπλώσε τὸ χέρι του. « Ὁχι. » Καὶ με ἓνα κίνημα ἀποχαριστισμοῦ σὰ νὰ τῆς ἔστειλε ἓνα φιλὶ ἀρχισε νὰ τρέχη στὸ δρόμο τοῦ κήπου. Ἦταν περὶφανος γι' αὐτὸ τὸ τρέξιμο, πού ἦταν τόσο νεανικό. Στὴν τελευταία στροφή στάθηκε και γύρισε νὰ δῇ. Ἡ Μις Σπένς στεκόταν ἀκόμη στὴν πόρτα χαμογελώντας. Κούνησε τὸ χέρι του, τῆς ἔστειλε τώρα ὀριστικά ἓνα φιλὶ και χάθηκε πίσω ἀπὸ τὰ δέντρα. Ὅταν δὲ φαινόταν πιά ἀπὸ τὸ σπίτι, ἔπαψε νὰ τρέχη κ' ἔβγαλε ἓνα μαντίλι νὰ σκουπίσῃ τὸ ἰδρωμένο πρόσωπό του. Τί ἀνόητοι ! Κι αὐτὸς και ἡ Τζάνετ Σπένς. Ἐκεῖνος ἦταν χειρότερος, ἀφοῦ καταλάβαινε τὴν ἀνοησία του και ὁμως ἐπέμενε. Γιατί ὁμως ἐπέμενε ; Ἀ ! τί πρόβλημα ὁ ἑαυτός του, τί πρόβλημα οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι ! Ἐφτασε στὸ δρόμο ὅπου περίμενε ἓνα μεγάλο αὐτοκίνητο.

« Σπίτι, Μνάμπ », εἶπε στὸν σωφὲρ « και στάσου στὸ σταυροδρόμι ὅπως συνήθως. » Ο κ. Χάττον ἀνοίξε τὴν πόρτα.

« Ὡ, ἀρκουδάκι, ἔκανες ὥρες νὰ γυρίσης », εἶπε μιὰ δροσερὴ παιδιαστικὴ φωνὴ ἀπὸ μέσα.

Ο κ. Χάττον ἔσκυψε και μπῆκε στὸ αὐτοκίνητο.

« Ἀλήθεια ; Θὰ σοῦ ἔλειψα πολὺ

γιὰ νὰ σοῦ φανῇ πὼς πέρασε πολλὴ ὥρα. »

Κάθησε ἀναπαυτικά και μιὰ ἀγαπημένη ζεστασιά τὸν κύκλωσε.

« Ἀρκουδάκι μου. . . » και με ἓναν ἀναστεναγμὸ ἓνα χαριτωμένο κεφαλάκι ἔπεσε στὸν ὤμο του.

Ἐνθουσιασμένος κοίταξε τὸ στοργικὸ παιδικὸ πρόσωπο.

« Ξέρεις, Ντόρις, μοιάζεις σὰν ζωγραφιὰ παιδικοῦ βιβλίου. . . »

Ο κ. Χάττον σκέπασε τὸ πρόσωπο με φιλιὰ. Τὸ αὐτοκίνητο προχωροῦσε γρήγορα. Ἡ πλάτη τοῦ σωφὲρ πίσω ἀπὸ τὸ διαχωριστικὸ τζάμι ἦταν σὰν πέτρινη.

« Δὲν πρέπει νὰ μ' ἀγγίξης, εἶπε ψιθυριστὰ ἡ Ντόρις. Τὰ χέρια σου εἶναι σὰ νὰ ἔχουν ἡλεκτρικὸ ρεῦμα. »

Ο κ. Χάττον τῇ λάτρευε γι' αὐτὰ τὰ ἀνόητα λόγια της.

« Εἶμαι πολὺ εὐτυχισμένη ! »

« Καὶ γώ », εἶπε ὁ κ. Χάττον. Ἦταν ὁμως ἀλήθεια ;

« Θὰ ἤθελα νὰ ἦξερα ἂν εἶναι σωστὸ ἢ ὄχι. »

« Ἀγαπητή μου, κ' ἐγὼ αὐτὸ ἀναρωτιέμαι ἐδῶ και τριάντα χρόνια. » « Σοβαρέψου, ἀρκουδάκι ! Θὰ ἤθελα νὰ ἦξερα ἂν εἶναι σωστὸ πού εἰμαι τώρα ἐδῶ μαζί σου και ἀγαπιόμαστε και αἰσθάνομαι ἡλεκτρισμένη κοντά σου. »

« Καλύτερα νὰ εἶσαι ἡλεκτρισμένη παρὰ τὸ ἀντίθετο. Διάβασε τὸν Φρόυντ. Αὐτὸ τὸ ἀντίθετο εἶναι κάτι τρομερό. »

« Ὡ, μὰ δὲν με βοηθᾷς ! Δὲν σοβαρεύσαι. Ἄν ἦξερες πόσο δυστυχισμένη εἶμαι καμμιά φορά, ὅταν σκέπτομαι πὼς δὲν εἶναι σωστὸ. Θὰ ξέρης, ἴσως πὼς ὑπάρχει Κόλασι. . . Καμμιά φορά σκέπτομαι πὼς θὰ ἔπρεπε νὰ πάψω νὰ σ' ἀγαπῶ. . . »

« Θὰ μπορούσες ὁμως ; » ρώτησε ὁ Χάττον γεμάτος ἐμπιστοσύνη στὴ δύναμη τῆς γοητείας του και τοῦ μυστακιοῦ του.

« Ὁχι, ἀρκουδάκι, τὸ ξέρεις πὼς δὲν θὰ μπορούσα. Μὰ θὰ μπορούσα νὰ σοῦ κρυφτῶ, νὰ πάψω νὰ σὲ βλέπω. »

« Εἶσαι ἓνα ἀνόητο πλάσματάκι ! » εἶπε ὁ κ. Χάττον και τὴν ἀγκάλιασε.

« Ἐλπίζω πὼς δὲν εἶναι κακό. . . Καὶ καμμιά φορά πάλι δὲν με νιάζει ἂν εἶναι κακό ἢ ὄχι. »

Ο κ. Χάττον συγκινήθηκε. Ἐνῶθε μιὰ προστατευτικὴ στοργὴ γιὰ τὴν κοπελλίτσα αὐτή. Ἀκούμπησε τὸ μάγουλό του στὰ μαλλιά της και κοιτάζανε μαζί τὸ δρόμο πού καταβρόχθιζε τὸ αὐτοκίνητο.

« Ἀντίο, ἀντίο. . . »

Τὸ αὐτοκίνητο ὥρμησε πάλι στὸ δρόμο και ἡ Ντόρις ἔμεινε μόνη στὸ σταυροδρόμι, ἀκίνητη, σὰ ναρκωμένη. Πῆρε μιὰ βαθειὰ ἀναπνοὴ και ξεκίνησε γιὰ τὸ σπίτι της. Εἶχε μπροστὰ της ἀρκετὸ δρόμο, ὥστε νὰ ἔχῃ καιρὸ νὰ ἐπινοήσῃ τὰ ἀπαραίτητα ψέματα.

Μόνος του ὁ κ. Χάττον ἐνῶσε ξαφνικά νὰ τὸν πλημμυρίζῃ ἀνία.

Ἡ κυρία Χάττον ἦταν ξαπλωμένη στὸ μπουντουάρ της και ἔρριχνε πασιέντζες. Παρ' ὅλο πού ἦταν ἱούλιος, στὸ τζάκι ἔκαιγε φωτιά.

« Τί ζέστη ἐδῶ μέσα ! » εἶπε ὁ κ. Χάττον μπαίνοντας.

« Ξέρεις πὼς πρέπει νὰ εἶμαι ζεστή, κρυώνω τόσο εύκολα ! » εἶπε ἡ κ. Χάττον ἑτοιμὴ νὰ κλάψῃ.

« Ἐλπίζω νὰ εἶσαι καλύτερα σήμερα. »

« Μᾶλλον ὄχι. »

Ἡ κουβέντα σταμάτησε.

« Ὁ γιατρός Λίμπαρντ εἶπε πὼς θάπρεπε νὰ πάω σὲ λουτρόπολι φέτος τὸ καλοκαίρι. »

« Μὰ, ἀγαπητή μου, νὰ πᾶς ὁπωσδήποτε. »

Ο κ. Χάττον σκεπτόταν τὸν περίπατό του με τὴν Ντόρις τὸ ἀπόγευμα στὸ δάσος.

« Πρέπει νὰ πιῶ νερὸ πού κάνει καλὸ στὸ σκῶτι και ἴσως χρειαστῇ νὰ κάνω και μασάζ. »

Ἡ Ντόρις με τὸ καπέλλο της στὸ χέρι κυνηγοῦσε τὶς πεταλούδες πού ἔπαιζαν γύρω στὰ λουλούδια και γελοῦσε σὰν παιδί.

« Θὰ μπορούσες νὰ ἔρθης και σύ μαζί μου. »

« Μὰ ξέρεις πὼς πρέπει νὰ πάω στὴ Σκωτία τὸν ἄλλο μῆνα. »

« Μὰ εἶναι τόσο φασαρία τὸ ταξίδι, ὥστε ποτέ δὲν θὰ καταφέρω νὰ τὰ βγάλω πέρα μόνη μου. »

« Δὲν θάσαι μόνη σου. Θὰ πάρῃς μαζί τὴν καμαριέρα. »

Ο τόνος τῆς φωνῆς του ἦταν ἀνυ-

πόμονος. Ἡ ἄρρωστη γυναίκα τὸν ἔπαιρνε μακριὰ ἀπὸ τὸν ἥλιο και τὴν εἰκόνα τῆς ἄλλης πού ἦταν γεμάτη υγεία και τὸν ἔφερνε σ' αὐτὸ τὸ ζεστὸ, νοσηρὸ δωμάτιο και στὰ παράπονά της.

« Δὲν μπορῶ νὰ πάω μόνη μου. Καλύτερα νὰ μὴν πάω. »

« Μὰ ἂν ὁ γιατρός λήῃ πὼς θὰ σὲ ὠφελήσῃ, πρέπει νὰ πᾶς. »

« Προτιμῶ νὰ μείνω ἐδῶ, νὰ πεθᾶνω ἡσυχῇ. » Τώρα ἔκλαιγε γιὰ καλὰ.

Ο κ. Χάττον σήκωσε τοὺς ὤμους του και βγῆκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο. Καταλάβαινε πὼς δὲν εἶχε δεῖξει ἀνυπομονή, ἀλλὰ δὲν μπορούσε ἀλλιῶς. Ἀπὸ πολὺ μικρὸς εἶχε ἀρχίσει νὰ αἰσθάνεται ζωηρὴ ἀντιπάθεια νὰ αἰσθάνεται ἀδύνατον, τοὺς παραμορφωμένους. Ἡ νατοῦς, τοὺς παραμορφωμένους. Ἡ νατοῦς, τοὺς πασιέντζες. Τότε τὴν ἀγαποῦσε. Τὴν παντρεύτηκε. Τότε τὴν ἀγαποῦσε. Ἄλλὰ τώρα. . . ἦταν δικὸ του φταίξιμο πού ἡ Ἐμιλυ εἶχε γίνῃ ἔτσι ;

Ἐφαγε μόνος και ὕστερα, γιὰ νὰ διορθώσῃ τὴ νευρικὴ του συμπεριφορά, πῆγε στὸ δωμάτιό της και προφάρ, πῆγε στὸ διαβάσει γαλλικά. σφύρηθηκε νὰ τῆς διαβάσει με χαρὰ τὴν προσφορά του, γιατί ὁ κ. Χάττον εἶχε ὥραια προσφορά και διάβαζε εὐχάριστα.

Ἡ προσπάθεια πού κατέβαλε νὰ διαβάσῃ καλὰ και με τὴ σωστὴ προσοχὴ ἀπέσπασε ὅλη του τὴν προσοχὴ. Ὅταν διάβασε λίγες σελίδες, ἓνας γνωστός θόρυβος τὸν ἔκαμε νὰ διακόψῃ τὴν ἀνάγνωσί του. Ἡ Ἐμιλυ κοιμόταν. Ἐκεῖνος ἔμεινε λίγο και κοιτάζε τὸ κοιμισμένον πρόσωπο. Κάποτε ἦταν ὁμορφ. Κάποτε ἦταν συγκλονισθ. Τώρα ἦταν ρυτιδωμένο και κινιζε. Ἀνατρίχιασε λίγο και πρηνισμένο. Ἐκεῖνος ἔμεινε λίγο και βγῆκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο.

Τὴν ἐπομένη ἡ Χάττον κατέβηκε τὸ μεσημέρι στὸ τραπέζι. Αἰσθανόταν καλύτερα και ἄλλωστε ἤθελε νὰ τιμῇ τὴν προσκαλεσμένη της. Ἡ Μις Σπένς ἀκούσε τὰ παράπονα της γιὰ τὴν λουτρόπολι και τῆς ἐξέφρασε τὴ συμπάθειά της. Τῆς ἔδωσε ἄφρονες συμβουλές. Ὅ,τι και ἂν εἶπε, τὸ ἔλεγε πάντα με ἔντασι. Ἐσκυβε μπροστὰ, σημάδευε κατὰ κάποιο τρόπο σὰν με τοῦφέκι και μπάγκ ! οἱ πυροβολισμοὶ ἀρχίζανε.

Ήταν ένα πολυβόλο που έριχνε συνέχεια στην οικοδέσποινα τις ριπές τής συμπάθειάς του. Ο κ. Χάττον είχε υποστηρίξει κι αυτός τους πυροβολισμούς, αλλά είχαν κυρίως φιλοσοφικό ή φιλολογικό χαρακτήρα. Σήμερα οι ριπές ήταν ιατρικές. Μιλούσε για την άπνεια, ύμνησε τις αρετές άβλαβων ύπνωτικών και κάτω από τον βομβαρδισμό αυτό ή κ. Χάττον άνοιξε σαν λουλούδι στον ήλιο.

Ο κ. Χάττον κοίταζε σιωπηλός. Η μορφή τής Τζάνετ Σπένς τον γέμιζε πάντα περιέργεια. Δεν ήταν τόσο ρομαντικός ώστε να πιστεύει πως κάθε πρόσωπο έκρυβε κάποιο βαθύτερο έσωτερικό κόσμο. Η γυναίκα του και η Ντόρις λ.χ. δεν ήταν τίποτα περισσότερο από ό,τι έδειχναν πως είναι. Άλλα με την Τζάνετ Σπένς το πράγμα ήταν διαφορετικό. Σ' αυτήν μπορούσε να είναι κανείς βέβαιος πως υπήρχε κάτι παράξενο πίσω από το χαμόγελο τής Τζοκόντας. Τί ήταν όμως αυτό; Ο κ. Χάττον δεν μπορούσε να το καταλάβει.

«Ίσως όμως να μην χρειαστή να πάς στη λουτρόπολη αν γίνης καλά γρήγορα», είπε η Μις Σπένς.

«Τό έλπίζω. Σήμερα πραγματικά αισθάνομαι καλύτερα.»

Ο κ. Χάττον ένωσε ντροπή. Άναρωτήθηκε αν ή έλλειψη συμπάθειας που ένοιωθε για την υγεία τής γυναίκας του δεν έφταιγε για το γεγονός ότι δεν αισθανόταν συχνότερα καλά.

«Άγαπητή μου, μην τρως πουτίγγα με σταφίδες. Θα σε πειράξουν!» είπε με ξαφνική φροντίδα.

«Μά μου άρέσουν τόσο, διαμαρτυρήθηκε ή κ. Χάττον, και έπειτα νιώθω τόσο καλά σήμερα!»

«Μην είσαι τύραννος, είπε ή Μις Σπένς. Άφισέ την να κάνει λίγο το κέφι της.»

Μετά το φαγητό κάθησαν στον κήπο. Από τή σκιά τών δέντρων έβλεπαν τά άνθισμένα παρτέρια. Ο κ. Χάττον άνέπνευσε βαθιά τόν ζεστό και μυρωμένο άέρα.

«Είναι όμορφα να ζή κανείς», είπε.

Η ύπνερτρια έφερε τόν καφέ και έβαλε τόν δίσκο με τήν άσημένια καφετιέρα και τά γαλάζια φλιτζάνια επάνω σ' ένα τραπέζακι κοντά τους.

«Α, τόν γιαντρικό μου! είπε ή

κ. Χάττον. Τρέχα να μου τόν φέρης, Κλάρα. Τό άσπρο μπουκάλι, ξέρεις.»

«Πηγαίνω έγώ, είπε ό κ. Χάττον. Θα πάω να πάρω ένα πούρο όπωσδήποτε.»

Στήν πόρτα τού σπιτιού γύρισε και κοίταξε πίσω. Η γυναίκα του καθόταν στην πολυθρόνα και άνοιγε τήν όμπρέλλα της τού ήλιου. Η Μις Σπένς σέρβιρε τόν καφέ. Η καμαριέρα γύριζε στο σπίτι.

«Θέλεις ζάχαρι στον καφέ σου;» ρώτησε ή Μις Σπένς.

«Ναί. Βάλε μου άρκετή, σε παρακαλώ. Θα πιώ τόν καφέ μετά τόν φάρμακο για να μου φύγη ή γεύσι.»

Η κ. Χάττον άκούμπησε πίσω στην πολυθρόνα της και έκλεισε τά μάτια της. Πίσω της ή Μις Σπένς κουδούνιζε τά φλιτζανάκια και τά κουτάλακια.

Ο κ. Χάττον ήρθε σε λίγο κρατώντας ένα ποτήρι τού κρασιού με ένα άσπριδερό ύγρό μέσα.

«Όρραία μυρίζει», είπε στη γυναίκα του.

«Είναι μόνο ή μυρωδιά, είπε εκείνη και τόν ήπιε. Είναι τρομερό! Δός μου τόν καφέ μου.»

Ήπιε λίγο και είπε: «Παραέγινε γλυκός, αλλά μετά τόν άπαισιο φάρμακό είναι καλός.»

Στις τρισήμισι ή κ. Χάττον είπε πως θα προτιμούσε να πάη να ξαπλώσει, γιατί δεν αισθανόταν τόσο καλά.

«Θά σου κάνη καλό λίγη άνάπαυσι, είπε ό κ. Χάττον που τήν συνάδενε μέσα. Ξέρεις, δεν θάρθω τόν βράδυ για φαγητό, γιατί ύποσχέθηκα να πάω στού Τζόνσον να συζητήσουμε για τόν πολεμικό μνημείο.»

Τή φίλησε στο μέτωπο και γύρισε κοντά στη Μις Σπένς.

«Η γυναίκα σου είναι πολύ άρρωστη, θα έπρεπε να τήν δη ένας ειδικός.»

«Εσύ έχεις τόν πάθος τών ειδικών!»

«Μιλάω σοβαρά, διαμαρτυρήθηκε ή Μις Σπένς. Νομίζω πως ή Έμιλυ δεν είναι καλά. Θα μπορούσε να συμβή ότιδήποτε, σε όποιαδήποτε στιγμή.»

Σηκώθηκε να φύγη. Ο κ. Χάττον τήν βοήθησε να μπή στο αυτοκίνητό της.

«Μην ξεχνάς πως περιμένω να με έπισκεφθής συντόμως», τού είπε μ' ένα χαμόγελο Τζοκόντας.

Λίγο άργότερα ό κ. Χάττον έφηνε από τόν σπίτι. Η Ντόρις τόν περιέμενε στο σταυροδρόμι. Έφαγαν μαζί μάλλον άσχημα, αλλά ή Ντόρις άπολάμβανε όπως συνήθως τά πάντα.

Ο κ. Χάττον σκέφθηκε μία στιγμή πως θάταν, ίσως, καλύτερα αν είχε περάσει τόν βράδυ του ήσυχια στη βιβλιοθήκη του.

Όταν έφτασε στο σπίτι του ήταν περασμένες έντεκα. Ο γιαντρός Λίμπαντ τόν περιέμενε, ένας κοντός άνθρωπάκος με μελαγχολικά μάτια, ίσως γιατί έβλεπε πολύ πόνο κάθε μέρα κοντά στούς άσθενείς του.

«Εσείς έδω, γιαντρέ! Είναι άρρωστη ή γυναίκα μου;»

«Προσπαθήσαμε να σάς βρούμε αλλά δεν μπορέσαμε, άπάντησε ή μελαγχολική φωνή τού γιαντρού. Έδω νόμιζαν πως ήσασταν στού Τζόνσον, αλλά δεν είχατε πάει.»

«Όχι, άναγκάστηκα ν' αλλάξω σχέδια», άπάντησε νευριασμένος ό κ. Χάττον γιατί τόν είχαν τσακώσει να λήη ψέματα.

«Η γυναίκα σας ήθελε να σάς δη.»

«Νά πάω τώρα.» Και ό κ. Χάττον προχώρησε στη σκάλα.

«Φοβούμαι πως είναι πολύ άργά!» είπε ό γιαντρός κρατώντας τόν από τόν χέρι.

«Πολύ άργά;» Και ό Χάττον έψαχνε να βρή τόν ρολόι του.

«Η κυρία Χάττον πέθανε πριν από μισή ώρα.»

Η φωνή τού γιαντρού και τόν βλέμμα έμειναν τόν ίδιο μελαγχολικό. Μιλούσε για τόν θάνατο σά να μιλούσε για σε για τόν θάνατο σά να μιλούσε για κανένα ποδοσφαιρικό μάτς. Όλα ήταν τόν ίδιο μάταια και τόν ίδιο θλιβερά.

Ο κ. Χάττον θυμήθηκε τά λόγια τής Τζάνετ Σπένς. «Όποιαδήποτε στιγμή μπορεί κάτι να γίνη.»

«Πώς έγινε; Γιατί;» ρώτησε.

Ήταν μία κρίσι τής καρδιάς, έξηγήσε ό γιαντρός, που τήν προκάλεσε ένας ισχυρός έμετος με αίτια κάτι που είχε φάει ή κ. Χάττον. Μήπως σταφίδες; Πιθανόν. Η καρδιά δεν άνθεξε στην άναστάτωση. Πάντως δεν θά υπέφερε πολύ.

Ο κ. Χάττον κοίταξε γύρω του τις συντροφίες που προχωρούσαν πρós τήν έξοδο τού νεκροταφείου. Μέσα στη λαμπερή λιακάδα τού Ίουλιού, κοντά στη χλόη, στά του λούδια, στά φυλλάματα, ή παρουσία τους έπαιρνε μία παράξενη, ίσως υπερφυσική όψη. Σκέφθηκε πως σε πολλά ή λίγα χρόνια όλοι αύτοί οι άνθρωποι θά ήταν νεκροί.

Τόν βράδυ τής κηδείας τής γυναίκας του κάθησε στη βιβλιοθήκη του και προσπάθησε να διαβάσει. Μα οι σκέψεις τρέχανε έδω και κεί. Μάταιη ή ζωή και ό ίδιος ματαιόδοξος. Ένοιωθε κατάβαθα τή ματαιότητα και τόν έγωισμό του. «Θά αλλάξω», είπε δυνατά και ή φωνή του άκούστηκε παράξενα. Και άλλες φορές, τήν πρωτοχρονιά ή σε καμμία επέτειο, έπαιρνε παρόμοιες άποφάσεις, μα οι άποφάσεις του διαλύονταν σαν καπνός, στο τίποτα. Τώρα όμως ή στιγμή ήταν πιό έπίσημη. Θα άφιέρωνε τή ζωή του σε κάτι καλό, θα δούλευε, θα περιώριζε τις έπιθυμίες του. Θα έγραφε ένα βιβλίο, που ήθελε πάντα να τόν γράψη.

Τήν έκτη μέρα τής καινούργιας του ζωής ό κ. Χάττον βρήκε άνάμεσα στην άλληλογραφία του ένα φάκελο με τόν άκατάστατο γράψιμο τής Ντόρις. Τόν άνοιξε. Δεν ήξερε τί να τού γράψη, έλεγε.

«Ο θάνατος είναι τόσο τρομερός, ώστε ποτέ δεν τόν σκέπτομαι, όταν μπορώ. Μα όταν συμβαίνει κάτι τέτοιο ή όταν άρρωσταίνω θυμάμαι ό,τι κακό έχω κάνει, σκέπτομαι έμένα κ' έμένα και άναρωτιέμαι τί θά γίνη. Και φοβάμαι. Δεν ήθελα να σου γράψω προτού περάση τόν πρώτο πένθος σου και ζητήσης έσύ να με δής. Μα δεν μπορούσα. Νιώθω πολύ μόνη. Δεν έχω κανένα άλλο στόν κόσμο από σένα. Είσαι τόσο καλός και ευγενικός μαζί μου, τόσο έξυπνος και μορφωμένος και εγώ τόσο κοτή και άνητη, ώστε εγώ τόσο φορά άναρωτιέμαι πως συνέβη και με πρόσεξες και μ' άγάπησες λίγο. Γιατί μ' άγάπησες λίγο, δεν είναι έτσι;»

Ο κ. Χάττον ένοιωθε ντροπή και τύψεις. Νά τόν ευχαριστούν έτσι γιατί είχε ξεμαλίσει μία κοπέλλα, πήγαινε πολύ. Ήταν μία άνοησία και έπιπολαιότητα και έλλειψη θελήσεως. Γιατί

ενώ υποχώρησε στο καπρίτσιο του, το αποτέλεσμα δεν ήταν αξιόλογο. Ίσως να είχε νιώσει περισσότερη άνια παρά ευχαρίστησι. Κάποτε πίστευε πώς ήταν ένας ήδονιστής. Μά δεν είχε καμιά θεωρία, δεν ακολουθούσε καμιά αρχή. Και ήξερε από πριν πώς αυτές οι ανόητες ιστορίες δεν χάριζαν κανένα καλό στο τέλος. Και όμως κάθε φορά κάτι άοριστο τον ώθοῦσε να υποχωρήσει και να μπλεχτεί σε κάποια καινούργια άνοησία. Ή πείρα δεν διδάσκει...
Ή καίμενούλα ή Ντόρις! Θα της έγραφε με καλωσύνη πώς δεν θα την ξανάβλεπε.

* * *

Ύστερα από πέντε μέρες ή Ντόρις και ό κ. Χάττον κάθονταν μαζί στην παραλία του Σάουθεντ. Ή Ντόρις με άσπρη μουνσελίνα και καπέλλο με τριαντάφυλλα, έλαμπε από χαρά. Έκείνο το βράδυ, όταν ή Ντόρις κοιμόταν ήσυχα στο πλευρό του, ό κ. Χάττον θυμήθηκε στα σκοτεινά **την κοσμογονική συγκίνηση που είχε νιώσει πριν από δεκαπέντε μέρες, όταν είχε πάρει τις μεγάλες αποφάσεις του. Και πάλι ή λογική τον είχε εγκαταλείψει.**

Γιατί όμως να μένει εκεί και να σκέπτεται τις άμαρτίες του; Ή ζωή ήταν μπροστά του. Ήταν αδύνατος. Θα έπρεπε να επωφεληθεί από την αδυναμία του. Ήταν ελεύθερος. Μέσα στον ένθουσιασμό του ξύπνησε τη Ντόρις και την τράβηξε κοντά του.
«Κανείς δεν μπορεί να σ' αγαπήσει όσο εγώ, άρκουδάκι», του είπε ή Ντόρις.

«Ξέρω κάποιον που μ' αγαπά πιο πολύ.»

«Ποιός; Πές μου.»

«Δεν θα το μαντέψης ποτέ.» Ό κ. Χάττον την πείραζε και άρنيόταν ν' απαντήσει, ώσπου το άστειο τον κούρασε και είπε το όνομα «Τζάνετ Σπένς».

Ή Ντόρις δεν το πίστευε.

«Ή Μις Σπένς; Έκείνη ή γεροντοκόρη;» Ήταν γελοίο. Και ό κ. Χάττον γέλασε μαζί της.

«Και όμως με λατρεύει!» Το άστειο του τον διασκέδαζε. Θα έπρεπε να πάη να την δει την Τζάνετ. Να την δει

και να την κατακτήσει ίσως. «Μου φαίνεται πώς θέλει να με παντρευτεί.»

«Μά εσύ δεν... έχεις σκοπό...»

Ό κ. Χάττον γέλασε δυνατά.

«Έγώ σκοπεύω να παντρευτώ εμένα.» Αυτό του φάνηκε το καλύτερο άστειο της ζωής του.

Και όμως, όταν ό κ. Χάττον έφυγε από το Σάουθεντ, ήταν παντρεμένος. Είχαν συμφωνήσει να κρατήσουν για την ώρα μυστικό το γάμο τους. Σε λίγο θα φεύγανε ταξίδι και ύστερα θα το ανακοινώνανε.

Την επομένη που γύρισε στο σπίτι του πήγε να έπισκεφθεί, τη Μις Σπένς. Τον υποδέχτηκε με το παλιό χαμόγελο της Τζοκόντας.

«Σε περιμένα να έρθης», είπε ή Μις Σπένς.

«Δεν μπορούσα να μην έρθω», είπε εκείνος ήπιποτικά.

Κάθισαν στη σέρα, όπου ήταν ευχάριστα πολύ.

«Το φθινόπωρο θα πάω στην Ίταλία», είπε ό κ. Χάττον.

«Ή Ίταλία...», είπε ή Μις Σπένς και έκλεισε τα μάτια της έκστατικά. **Αισθάνομαι να με τραβά κ' έμένας.**

«Γιατί δεν ύπακούεις στην έλξη;»

«Δεν ξέρω... Ίσως δεν έχω τη δύναμη να ξεκινήσω μόνη...»

«Μόνη;... Ναι, βέβαια. Δεν είναι ευχάριστο να ταξιδεύη κανείς μόνος.»

Ή Μις Σπένς επέμενε να τον κρατήσει στο φαγητό και δεν άρνήθηκε. Μετά το φαγητό κάθισαν στη βεράντα. Είχε σχεδόν σκοτεινιάσει. Είχε συννεφιά και ήταν φανερό πώς θα ξεσπούσε καμιά καλοκαιριάτικη καταιγίδα. Ή Μις Σπένς διέκοψε μια μεγάλη σιωπή που είχε πέσει ανάμεσά τους λέγοντας:

«Μου φαίνεται πώς καθένas έχει δικαίωμα σε λίγη εύτυχία. Τί λές;»

«Άσφαλώς.» Τί έννοούσε όμως; Κανένas δε λείε γενικές σκέψεις για τη ζωή, αν δε σκοπεύη να μιλήσει για το άτομό του. Συλλογίστηκε τη δική του ζωή. Ή εύτυχία ή δική του ζωή ήταν χαρούμενη και ήσυχη, χωρίς μεγάλες λύπες ή ταραχές. Είχε πάντα την ελευθερία του και χρήματα. Είχε

κάνει μάλλον ό,τι ήθελε. Και τώρα δεν ήταν μόνο εύτυχισμένος, αλλά είχε ανακαλύψει και το μυστικό της χαράς στην άνευθυνη ζωή.

«Άνθρωποι σαν και μένα και σένα έχουν το δικαίωμα να νιώσουν κάποτε λίγη εύτυχία.»

«Έγώ;»

«Φτωχέ Χένρυ! Ή μοίρα δε φέρθηκε καλά και στους δυό μας.»

«Ω, θα μπορούσε να μου είχε φερθεί και χειρότερα.»

«Είσαι γενναίος. Σε καταλάβαινα τόσο καλά καιρό τώρα.»

Είχε άρχισει να φυσά δυνατά και τότε - τότε άστραφε και τα μάτια της φαινονταν σαν δυό βαθειά, άπειλητικά αναμμένα κάρβουνα.

«Ήσουν μόνος και ζητούσες μια άδελφή ψυχή. Θα μπορούσα να σε συντροφέω στη μοναξιά σου. Ό γάμος σου...»

Μια βροντή διέφυγε τη φράσι.

«...δεν σου πρόσφερε αυτό που σου άξιζε. Σου χρειαζόταν μια άδελφή ψυχή: Ήμουν και εγώ μόνη. Δεν πα-
ραπονήσισαν ποτέ...»

Οι βροντές και οι άστραπές τώρα ξανή την νύχτα.

«Δε νιώθεις μια συγγένεια μ' αυτή τη θύελλα; Το πάθος κάνει τον άνθρωπο ίσο με τα στοιχεία της φύσεως.»

Ό κ. Χάττον άρχισε να κάνει διάφορα σχέδια άποδράσεως. Πώς να ξεφύγη; Να πη πώς άδιαθέτησε; Πώς του φάνηκε πώς είδε έναν κλέφτη στον κήπο; Άπορροφημένος στις σκέψεις του είχε πάψει να προσέχη τα λόγια της, όταν εκείνη του έπιασε το χέρι.

«Ήσουν άξιόπαινος που σεβάστηκες τον ιερό δεσμό του γάμου και ό σεβασμός αυτός μ' έκανε να σε θαν-
μάσω και... να πω τη λέξη; ναι, να σ' αγαπήσω. Μά τώρα είμαστε ελεύθεροι...»

Την είδε πώς είχε γονατίσει δίπλα του στα σκοτεινά.

«Τζάνετ, δεν πρέπει. Πρέπει να ήρεμήσης, να πäs να πλαγιάσης.»

Τη χτύπησε φιλικά στον ώμο και ύστερα σηκώθηκε κ' έφυγε γρήγορα, χωρίς να πάρη το καπέλλο του, χωρίς

να νιάζεται που βρεχόταν. Ή μόνη σκέψι που έμενε στο μυαλό του ήταν ή σκέψη της φυγής. Έπρεπε να φύγη άμέσως.

* * *

«Τί σκέπτεσαι, άρκουδάκι;»
«Τίποτα.»

Ό κ. Χάττον έμεινε άκίνητος στην ταράστα κοιτάζοντας το θέαμα της Φλωρεντίας. Είχε νοικιάσει μια βίλλα στην πλαγιά ενός λόφου.

«Είσαι στενοχωρημένος;»

«Όχι, Ντόρις.»

«Πές μου τί έχεις.»

«Δεν έχω τίποτα να σου πω. Πήγαινε να ξεπλώσης λίγο τώρα.»

«Καλά. Θάρρης και σύ;»

«Όταν τελειώσω το πούρο μου.»

«Κάνε γρήγορα όμως, άρκουδάκι.»

Ό κ. Χάττον ήθελε να μείνη μόνος. Καμιά φορά ήθελε να ξεφεύγη από τις φροντίδες και την αγάπη της Ντόρις. Δεν είχε νιώσει ποτέ τον καίμο να αγαπά έντονα, μά τώρα γνώ-
ριζε, καταλάβαινε τί καίμος είναι να σ' αγαπούν έντονα.

**Έργαζε από την τσέπη του ένα φάκελο και τον άνοίξε με κάποιο δι-
σέλιδο της άδελφής του. Του έλεγε τη γνώμη της για το γάμο του, για την άπρεπη βιασύνη του, για την κοινωνική αυτοκτονία του, άπου ένωσε τη ζωή του με ένα άτομο «κατωτέρας τάξεως». Ήταν έτοιμος να σχίση το άνόητο γράμμα, αλλά το μάτι του έπεσε σε μια καταπληκτική φράσι στο τέλος. Ή Τζάνετ Σπένς έλεγε δεξιά και άριστερα πώς είχε δηλητηριάσει τη γυναίκα του για να παντρευτεί την Ντόρις. Τι κακοήθεια! Ό κ. Χάττον, παρ' όλο τον ήρωα χαρακτήρα του, έτρεμε από την όργη του.**

Και ξαφνικά είδε τη γελοία πλευρά της υποθέσεως. Να δολοφονήση κάποιον για να παντρευτεί την Ντόρις! Άν ήξεραν πόσο άνούσε! Ή Τζάνετ θέλησε να φανή κακιά, μά είχε φανή κοινή.

* * *

Για πολλές ήμέρες ή υπόθεσι Χάττον βρισκόταν στην πρώτη σελίδα των

έφημερίδων. Τό ενδιαφέρον του κοινού ήταν ζωηρό γι' αυτή την περίπτωση φόνου που είχε φανερωθή τόσους μήνες μετά. Ένας κακός άνθρωπος που έφτασε να σκοτώσει τη γυναίκα του από πάθος για μιαν άλλη και τώρα έπεφτε στην άβυσσο που είχε έτοιμάσει για τον εαυτό του.

Η πρώτη αντίδρασι του κ. Χάττον, όταν τον κάλεσαν από την Ιταλία για να πάρουν την κατάθεσί του, ήταν αγανάκτησι. Ήταν κάτι τερατώδες! Όταν τελείωνε η ανάκρισι, θα έκανε μήνυσι της Τζάνετ Σπένς επί συκοφαντίας.

Η ανάκρισι έγινε. Διετάχθη έκταφη του πτώματος για να γίνει νεκροψία και βρέθηκε άρσενικό. Οι Ιατροδικαστές εξέφρασαν τη γνώμη ότι η πρώτη κυρία Χάττον είχε πεθάνει από δηλητηρίασι με άρσενικό.

Ξαφνικά κατάλαβε πώς ήταν κατηγορούμενος. Είπαν πώς τὸ δηλητήριο θὰ τῆς εἶχε δοθῇ 8 - 9 ὥρες πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατο. Ἡ καμαριέρα κατέθεσε πὸς ὁ κ. Χάττον προσφέρθηκε νὰ φέρῃ ἐκεῖνος τὸ φάρμακο τῆς κυρίας καὶ τὸ ἔφερε σὲ ποτήρι, ὅχι μὲ τὸ μπουκάλι. Ὁ σωφὲρ εἶπε πὸς τὸν εἶχε πᾶει περίπατο μὲ τὴ Ντόρις καὶ τοὺς εἶχε δῆ νὰ φιλιούνται.

Ὁ κ. Χάττον τὰ ἄκουε ὅλα καὶ δὲν τὰ πίστευε. Τώρα φοβόταν. Τὸ βράδυ βρῆκε τὴ Ντόρις νὰ κλαίῃ.

« Τί συμβαίνει ; » τὴν ρώτησε.

« Ἐγὼ φταίω ! Γιατί νὰ σ' ἀγαπήσω ; Ἐγὼ φταίω γιὰ ὅλα ! Ἄν σου κάνουν τίποτα θὰ σκοτωθῶ... » Τὸν ἀγκάλιασε καὶ τὸν χάιδεψε καὶ κείνος σκεπτόταν πὸς ἦταν δυνατόν ἢ ἔμιλλυ νὰ ἔχῃ πεθάνει ἀπὸ ἄρσενικό ; Ήταν ἀπίστευτο.

« Γιατί τόκανε, ἀρκουδάκι, γιατί ; »

Ὁ κ. Χάττον ἀπομάκρυνε τὰ χέρια τῆς καὶ σηκώθηκε.

« Ὡστε σοὺ φαίνεται φυσικὸ πὸς σκότωσα τὴ γυναίκα μου ; Εἶναι πραγματικὰ γελοῖο ! Γιά ποιὸν μὲ περάσατε ὅλοι ; Γιά ἥρωα τοῦ κινηματογράφου ; Φαίνομαι γιὰ ἄνθρωπος ποὺ σκοτώνει ; Φαντάζεσαι πὸς ἡμουνά τόσο τρελλὰ ἐρωτευμένος μαζί σου ὥστε νὰ κάνω αὐτὴ τὴν τρέλλα. Πότε

θὰ καταλάβετε ἐσεῖς οἱ γυναῖκες πὸς κανένας δὲν τρελλαίνεται ἀπὸ ἀγάπη ; Θέλει κανεῖς νὰ ζήσῃ ἡσυχὰ καὶ δὲν τὸν ἀφήνεται. Ἀναρωτιέμαι γιατί σὲ παντρεύτηκε. Ήταν ἓνα ἀνόητο ἀστεῖο... Καὶ τώρα μοὺ λές πὸς εἶμαι δολοφόνος. »

Προχώρησε πρὸς τὴν πόρτα, ἐνῶ καταλάβαινε πὸς εἶχε πῆ τρομερὰ λόγια. Ἐπρεπε νὰ τὰ ἀνακαλέσῃ, μὰ δὲν μπορούσε. Ἐκλείσε τὴν πόρτα πίσω του, ἐνῶ ἡ Ντόρις τὸν φώναζε μὲ ἀγωνία. Νὰ γυρίσῃ ; Ὁχι, δὲν μπορούσε νὰ τὴν ὑποφέρει τώρα.

Ἐμεινε στὴ βιβλιοθήκη καὶ σκεπτόταν συνεχῶς τὴ θέσι του. Μὰ τί εἶχε συμβῇ ; Καὶ ἂν ὁ ἐφιάλτης ἔφτανε στὴν τρομερὴ του κατάληξι ; Τὸν περιέμενε ὁ θάνατος, ἐνῶ ἐκεῖνος ἤθελε τόσο νὰ ζήσῃ. Ὑπῆρχαν τόσοι τόποι στὸν κόσμον νὰ τοὺς γνωρίσῃ, τόσοι ἄνθρωποι, τόσα πράγματα νὰ μάθῃ... Καὶ ὅλα αὐτὰ γιατί ; Ἀόριστα μέσα του ἐνιωθε πὸς γινόταν ἡ ἀπονομή κάποιας καταπληκτικῆς δικαισύνης. Ἀλλοτε ἦταν ἀνόητος, ἀνεύθυνος, ἐπιπόλαιος. Καὶ τώρα ἡ μοῖρα ἔπαιζε μαζί του τὸ ἴδιο ἀνεύθυνα καὶ ἐπιπόλαια. Ἐνίωσε τὴν ἀνάγκη νὰ προσευχηθῇ.

Μὰ ἡρεμία ἀπλώθηκε στὸ μυαλό του καὶ ἀνέβηκε νὰ ζητήσῃ συγγνώμη ἀπὸ τὴν Ντόρις. Τὴν βρῆκε πεσμένη χάμα καὶ δίπλα τῆς ἓνα μπουκαλάκι ἀπὸ χάπια ὑπνωτικά σχεδὸν ἄδειο.

« Δὲν μ' ἀγαποῦσες... » τοῦ εἶπε ὅταν ἀνοίξε τὰ μάτια τῆς.

Ὁ γιατρὸς ἦρθε ἐγκαίρως.

« Δὲν πρέπει νὰ τὸ ξανακάνετε αὐτό », τῆς εἶπε ὅταν ὁ κ. Χάττον βγήκε ἔξω.

« Καὶ ποιὸς θὰ μ' ἐμποδίσῃ ; » εἶπε ἐκείνη προκλητικὰ.

« Κανεῖς, εἶπε ὁ γιατρὸς μελαγχολικά. Μόνο ἐσεῖς καὶ τὸ παιδί ποὺ θὰ γεννηῖτε. Δὲν εἶναι κρίμα νὰ τὸ ἐμποδίσετε νὰ γνωρίσῃ τὴ ζωὴ, ἐπειδὴ ἐσεῖς δὲν τὴν θέλετε πιά ; »

« Καλὰ, ψιθύρισε σὲ λίγο ἡ Ντόρις, δὲν θὰ τὸ ξανακάνω. »

Ὁ κ. Χάττον πέρασε τὴ νύχτα του στὴν πολυθρόνα, προσπαθώντας νὰ κοιμηθῇ καὶ νὰ πείσῃ τὸν εαυτό του πὸς ἀγαποῦσε αὐτὸ τὸ ἀξιολύπητο πλάσμα. Τὸ πρῶτὸ ὁ ἀνακριτὴς ἐβγαλε

τὴν ἀπόφασιν πὸς ὑπῆρχε ἐνδεχόμενο δολοφονίας καὶ ὁ κ. Χάττον παρὰπέμφθηκε σὲ δίκη.

Ἡ Μις Σπένς δὲν ἦταν καθόλου καλά. Οἱ καταθέσεις τῆς στὸ δικαστήριον τὴν εἶχαν κουράσει, καὶ ὅταν τελείωσαν ὅλα, ἔπαθε νευρικὸ κλονισμό. Δὲν κοιμόταν καλὰ καὶ δὲν ἔτρωγε τίποτα. Ὁ γιατρὸς Λίμπαρντ ἐρχόταν συχνά. Τοῦ μιλοῦσε σχεδὸν πάντα γιὰ τὴν ὑπόθεσιν Χάττον. Τί τρομερὸ νὰ ἔχῃ βάλει κανεῖς στὸ σπίτι του ἓνα δολοφόνον ! Δὲν ἦταν τρομερὸ ποὺ εἶχαν ὅλοι γελαστῇ γιὰ τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ; (Ἐκείνη ὅμως εἶχε κάποια προαίσθησι ἀπ' τὴν ἀρχή.) Καὶ ἔπειτα ἡ γυναίκα ποὺ εἶχε παντρευτῇ ἦταν τόσο κατώτερη !

Ἡ εἰδησι πὸς ἡ νέα κ. Χάττον περίμενε παιδί — τὸ παιδί ἐνὸς καταδικασμένου καὶ ἐκτελεσθέντος δολοφόνου — τὴν ἀγανακτοῦσε. Ὁ γιατρὸς ἀπανταίνονταν τρομερά. Ὁ γιατρὸς ἀπαντοῦσε ἀόριστα καὶ τῆς ἔδινε ὑπνωτικά.

Μὰ μέρα τὴν διάκοψε στὴ μέση τῆς συνηθισμένης τῆς κουβέντας καὶ τῆς εἶπε μελαγχολικά : « Φαντάζομαι πὸς ἐσεῖς σκοτώσατε τὴν κυρία Χάττον. »

Ἡ Μις Σπένς τὸν κοίταξε μὲ διάπλατα μάτια καὶ εἶπε « Ναι ». Ὑστερα ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

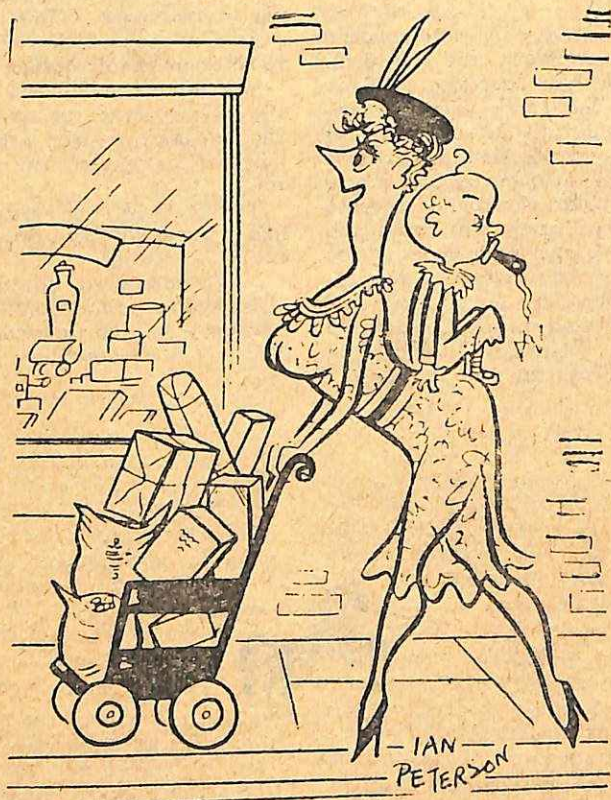
« Στὸν καφέ μέσα, φαντάζομαι. » Ἐγνεψε ναί μὲ τὸ κεφάλι. Ὁ γιατρὸς Λίμπαρντ ἐβγαλε τὸ στυλό του καὶ ἔγραψε μιὰ συνταγὴ γιὰ ἓνα ὑπνωτικό.

— Γιωργάκη, ἡ ἐκθεσί σου γιὰ τὸ σκύλο μοιάζει πάρα πολὺ μὲ τοῦ ἀδελφοῦ σου, λέει ἡ δασκάλα.
— Βέβαια, κυρία, ἀπαντᾷ ὁ Γιωργάκης, ἀφοῦ πρόκειται γιὰ τὸν ἴδιον σκύλο...
Constellation

Ὁ δάσκαλος προσπαθοῦσε νὰ κάμῃ τὰ παιδιά νὰ αἰσθάνωνται τὴ θρησκεία καὶ ὅλα ὅσα διηγούνται οἱ Γραφεῖς σὰν κάτι σύγχρονο, σὰν περιστατικὰ τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ἀφοῦ τελείωσε τὸ μάθημα, ρώτησε ἓνα μαθητὴ :
— Λοιπόν, Κωστάκη, τί θὰ ἔκανες ἐσύ ἂν ἐμφανίζοταν ὁ Μεσσίας στὸ χωριό ;
Τὸ παιδί σκέφτηκε λίγο.
— Θὰ τηλεφωνοῦσα ἀμέσως στὸν παπᾶ ! εἶπε.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΛΥΣΙΣ

!!!

ΝΕΟΙ ΚΑΙΡΟΙ...

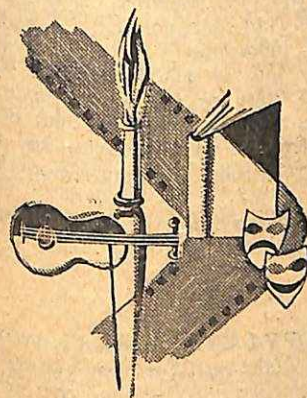
- Τί θέλεις για τη γιορτή σου; ρώτησε η θεία Λουίζα τη Ζινέτ.
- Θέλω μια μεγάλη κούκλα με μακρυνά μαλλιά και τσακισμένο πρόσωπο.
- Έλα στα καλά σου, χρυσό μου! Γιατί δεν προτιμάς μια κούκλα καινούργια;
- Γιατί θέλω να παίξω το 'Ινστιτούτο καλλονής.

Up

ΛΑΧΕΙΟ ΜΙΑ ΦΟΡΑ!

Η σύζυγος: Λένε πώς μια δασκάλα που εργαζόταν τριάντα χρόνια πέθανε και άφησε 50.000 λίρες.
Ο σύζυγος: Αυτό δείχνει τί κάνει η οικονομία, ή εργατικότητα και ή σωφροσύνη. Από τί πέθανε;
Η σύζυγος: Λένε πώς έμεινε ξερή, όταν της δώσανε 50.000 λίρες που κέρδισε στο λαχείο.

Escort

ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ...

Στις γραμμές αυτές, σκόρπια* και με λίγα λόγια, κλείνεται ή πνευματική και καλλιτεχνική κίνησης του μηνός και λίγο... φιλόλογικό κουτσομπολιά.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ο ΖΑΝ Κοκτώ, ο πολύπλευρος αυτός Γάλλος λογοτέχνης που έχει δημιουργικά ασχοληθῇ μ' όλα σχεδόν τὰ εἶδη τέχνης και σ' όλα έχει έναποθέσει τῇ σφραγίδα τῆς ἰδιοφυίας του, τὸν τελευταῖο καιρὸ γράφει μόνο μελέτες... Ἐγκατέλειπε τὸν κινηματογράφο, μ' ὅλο πὺ ἐξακολοθεῖ νὰ τὸν ἐνδιαφέρῃ ζωγρά, δὲ γράφει πιά γιὰ τὸ θέατρο και ἐλάχιστα ἀσχολεῖται μὲ τὸ ἀγαπημένο του «χόμπυ», τὴν ἰδιότυπη ζωγραφική του, πὺ τὸσπιν ἐντύπωσι εἶχε προκαλέσει ὅταν πρὶν ἀπὸ μερικά χρόνια παρουσίασε μιὰ μεγάλη ἐκθεσι ἔργων του στὴ Νίκαια. Ἐγέρασε τάχα ἡ τὸν ἐβάρυνε ὁ τίτλος τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ; Και τὰ δύο, ἀλλὰ περὶσσότερο, καθὼς λένε οἱ φίλοι του, τὸ δεύτερο. Σ' ἕναν... Ἀθάνατο δὲν ἀρμόζουν οἱ ἐξωφρενικότητες, οὔτε οἱ ἐκεντρικὲς ἐκείνες δηλώσεις πὺ συνηθίζε νὰ κάνουν ὅταν δὲν ἦταν... Ἀθάνατος!

Πρὶν ἀπ' ὅλα ἡ σοβαρότης!

ΕΝΑ ἀπὸ τὰ τελευταῖα μελετήματα τοῦ Κοκτώ εἶναι αὐτὸ πὺ δημιούργησε μὲ τὸν τίτλο «Ὁ δάσκαλός μου Πικασσό» στὸ καλλιτεχνικὸ περιοδικὸ «Τέχνες», στὸ ὁποῖο ἀναλύει τὴν προσωπικότητα τοῦ δασκίου

Γάλλο - Ἰσπανοῦ ζωγράφου πὺ τόσο ἐπηρέασε τὴν τέχνη τοῦ αἰῶνος μας. Ὁ Ζαν Κοκτώ λέει σ' ἕνα σημείο τοῦ πολὺ ἐνδιαφέροντος αὐτοῦ μελετήματός του πὺ ἔχει ὅλη τὴ φινέτσα και τὴ λεπτὴ παρατηρητικότητα πὺ χαρακτηρίζει τὰ περισσότερα κείμενά του:

«Ὁ Πικασσό δὲν παρὰσύρεται ποτὲ ἀπὸ κανέναν, οὔτε ποτὲ του προσπαθεῖ νὰ προσαρμόσῃ τὴ σκέγι του μὲ τὴς ἀντιλήψεις τῶν ἄλλων. Παντοῦ τὴς ἀντὶλήψεις, μπορεῖ νὰ πῇ κανεῖς, κρακαὶ πάντα, μπορεῖ νὰ πῇ κανεῖς, Ἀκόμη κι τάει μιὰ στάσι ἐγέρωχη. Ἀκόμη κι ὅταν ἀκολουθεῖ κάποιον πολιτικὸ ρεύμα, δὲν ἐγκαταλείπει τὴς δικὲς του ἀρχές. Ἐτσι γνωρίζω ὡς τὸ θάνατό κ' ἔτσι θὰ παραμείνῃ ὡς τὸ θάνατό του, ἀν φυσικὰ ὁ θάνατος... τολμήσῃ ποτὲ νὰ τὸν πᾶρῃ μαζί του και δὲν τὸν ἀφήσῃ «νὰ δῇ τὴ συνέχεια»!

ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΗ... βιομηχανία περιοδικῶν ἔχει δημιουργηθῇ τὸν τελευταῖο καιρὸ στὴν Ἀμερική, πὺ τὰ βασικὰ θέματά τους εἶναι οἱ ἀποκαλύψεις τῆς μουσικῆς ζωῆς τῶν ἀστέρων. Δημοσιογράφοι - ντέτεκτιβς παρακολουθοῦν ἡθοποιοὺς τοῦ ἀμερικανικοῦ κινηματογράφου ὡσπου.

ν' ανακαλύψουν κάτι έντυπωσιακό και να τὸ κάνουν πολύστυλο ἄρθρο με γαργαλιστικούς τίτλους...

Ἔχουν πῆσει στὰ χέρια μου πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ περιοδικὰ κι ὁμολογῶ ὅτι ἐδιάβασα με δόνην τὰ θέματα πού προτιμοῦν καὶ πού ὑποτίθεται ὅτι ικανοποιοῦν τὴν εὐκολὴ περιέργεια τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ.

Θέλετε μερικοὺς τίτλους; Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικοὶ τοῦ περιεχομένου τῶν ἀρθρῶν: «Ποιὸς θὰ εἶναι ὁ προσεχὴς σύζυγος τῆς Λάνας Τάρνερ;» «Τί συμβαίνει με τὸ ζεῦγος Ὠντρέϋ Χέμπορν-Μέλλ Φερρέρ;» «Γιατί ἡ Τζήν Τίρνεϋ βρίσκεται σὲ νευρολογικὴ κλινικὴ;» «Θὰ χωρίσῃ ὁ Τόνν Κέρτις τὴ Τζάννιτ Λή;»

Αὐτὰ εἶναι τὰ... κοσμογονικῆς σημασίας θέματα πού ἀπασχολοῦν σελίδες καὶ σελίδες τῶν κινηματογραφικῶν αὐτῶν περιοδικῶν. Κ' ἡ τεράστια κυκλοφορία τους εἶναι ἓνα ἀκόμη σημεῖο τοῦ χαμηλοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τῆς ἐποχῆς μας...

Μ' ΑΥΤΗ τὴν εὐκαιρία θυμῆθκα μιὰ πρόσφατη δῆλωσι τῆς ἀξέπρασ-
στης Γκρέτας Γκάρμπο σ' ἓναν Ἀγγλο-
δημοσιογράφο, ὅταν τὴν ἐρώτησε
γιατί ἐγκατέλειπε τὸν κινηματογράφο.

— Γιά νὰ ζήσω λίγο σὰν ἄνθρωπος,
ἀπάντησε ἡ μεγάλη ντίβα τῆς ὁθόνης.
Ὅσον καιρὸ γύριζα ταινίες, εἶχα τὴν
ἐντύπωσι ὅτι βρισκόμουν στὴν κο-
ρυφὴ ἑνὸς γυάλινου πύργου καὶ ὅλος
ὁ κόσμος κάρφωνε τ' ἀδιάκριτα βλέμ-
ματά του ἐπάνω μου. Δὲν εὕρισκα
οὔτε μιὰς στιγμῆς ἡσυχία. Δὲν ὑπάρ-
χει δυστυχέστερο πλᾶσμα στὴ γῆ
ἀπὸ τὸν ἡθοποιὸ τοῦ κινηματογρά-
φου. Πληρώνει με τὸν ἀδιάκοπο καὶ
τυραννικὸ ἔλεγχον τῶν ἄλλων τὸ τί-
μημα τῆς δόξης του.

ΚΙ ΑΦΟΥ βρισκόμαστε στὴν πε-
ριοχὴ τοῦ κινηματογράφου, ἀξίζει νὰ
ἀναφέρουμε κάτι πολὺ διασκεδαστικό
πού δημοσιεύτηκε στὸ τελευταῖο τεύ-
χος τοῦ «Σκρήν Στάρς».

Σύμφωνα με τὶς πληροφορίες αὐτοῦ
τοῦ περιοδικοῦ, ὁ... ἀπόστολος τοῦ
ρόκ ἐν ρόλλ, τὸ ἰνδαλμα ἑκατομμυρίων

νέων σ' ὅλον τὸν κόσμον, ὁ πολὺς
Ἑλβις Πρίσλεϋ, βαρέθηκε τὸ ἐλαφρὸ
τραγουδὶ καὶ θέλει νὰ γίνη... δρα-
ματικός ἡθοποιός! Δὲ σταματοῦν
ὡστόσο ἐδῶ οἱ φιλοδοξίες του. Ὁ
Πρίσλεϋ θέλει νὰ ἐρμηνεύσῃ ρόλους
σ' ἔργα τοῦ Σαίξπηρ! Φυσικὰ δὲν
ἀποκλείεται νὰ τὰ ἐμπλουτίσῃ καὶ με
μερικὰ τραγουδάκια χάριν ἐμπορικό-
τητος.

Τὰ ἀδύνατα παρὰ τῇ Εὐρώπῃ δυ-
νατὰ παρὰ τῇ Ἀμερικῇ!...

Ο ΚΟΥΡΥΦΑΙΟΣ Ἀμερικανὸς πεζο-
γράφος Οὐίλλιαμ Φῶκνερ πού ἐπισκέ-
φτηκε τὴν πατρίδα μας καὶ γιὰ τὸν
ὁποῖον ἔγραψε ἀναλυτικὰ ἡ «ΕΚ-
ΛΟΓΗ» στὸ προηγούμενο τεῦχος τῆς,
ἀποκόμισε τὶς καλύτερες ἐντυπώσεις
ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἐπίσκεψί του...

Ὅ,τι κυρίως τοῦ ἔκανε βαθεῖαν ἐν-
τύπωσι ἦταν ἡ ἀπλότητα τοῦ ἀττι-
κοῦ τοπίου καὶ ἡ ὁμορφιά τῶν νησιῶν
μας.

Ἔχομε τὴν πληροφορία ὅτι ὁ
Φῶκνερ — πού ἐτοιμάζει τῶρα ἓνα
καινούργιο μυθιστόρημα, με τὸν τίτλο
«Ἡ ἑπαυλὶς» — θὰ γράψῃ ἐντυπώ-
σεις ἀπὸ τὸ ταξίδι του «στὴν πανάρ-
χαια αὐτὴ χώρα, στὴν ὁποία ὅλος ὁ
κόσμος ὀφείλει τὴν ὑπαρξί του», ὅπως
ἐχαρακτήρισε τὴν πατρίδα μας σὲ μιὰ
φιλικὴ συνομιλία πού εἶχαμε μαζί
του...

Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι σ' αὐτὲς τὶς ἐν-
τυπώσεις δὲ θὰ συμπεριλάβῃ καὶ τὰ
ὅσα... ὑπέφερε αὐτὸς «ὁ ἀγρότης
τοῦ Νότου», ὅπως ἀποκαλεῖ τὸν
ἑαυτό του, ἀπὸ μερικές ἐκδηλώσεις τῆς
κοσμικῆς ἀθηναικῆς ζωῆς.

ΕΔΙΑΒΑΖΑ στὰ ξένα περιοδικὰ ὅτι
ἡ ζωὴ τοῦ «καταραμένου λυρικοῦ»,
τοῦ Σάρλ Μπωντλαίρ, θὰ γυρισθῇ
σὲ ταινία με τὸν τίτλο «Τὰ ἄνθη τοῦ
κακοῦ». Οἱ παραγωγοὶ τῆς ὑπό-
σχονται νὰ σεβασθοῦν τὸ πρόσωπο
τοῦ μεγάλου ποιητῆ καὶ νὰ μὴν κά-
νουν ἓνα εὐκόλο ἐμπορικό φιλμ, ἀλλὰ
μιὰ ταινία ἀξιώσεων πού ν' ἀποδίδῃ
πιστὰ τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς ἐποχῆς
τοῦ Μπωντλαίρ.

Τὶ ἀπονενοημένο διᾶβημα! Ποιὸς

ἡθοποιὸς θὰ μπορέσῃ ποτὲ ν' ἀπο-
δώσῃ τὴν μορφή τοῦ τραγικοῦ λυ-
ρικοῦ καὶ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ πα-
ρουσιαστῇ ἀληθινὰ ἡ ζωὴ του στὴν
ὁθόνη, χωρὶς νὰ προκαλέσῃ τὶς ζωη-
ρότερες διαμαρτυρίες ἀκόμη καὶ τῶν
πιὸ προοδευτικῶν θεατῶν;

Ὑπάρχουν μερικὰ θέματα καὶ κά-
ποιες μορφές πού ὁ κινηματογράφος,
ὅσες δυνατότητες κι ἂν ἔχη, δὲν πρέ-
πει νὰ τὶς πλησιάσῃ. Τὸ ἀποτέλεσμα
σ' ἓνα τέτοιο ἐπιχείρημα μόνον ἄρνη-
τικὸ εἶναι!

ΚΙ ΑΦΟΥ ὁ λόγος γιὰ τὸν Μπων-
τλαίρ, τὰ «Ἄνθη τοῦ κακοῦ» κυκλο-
φοροῦν κάθε χρόνο, μόνο στὸ Παρίσι,
σὲ ἀλλεπάλληλες ἐκδόσεις. Ποιὸ εἶναι
τὸ μυστικὸ αὐτῆς τῆς ἀξέπρασ-
της ἐπιτυχίας τους; Ἡ βαθύτερη πικρία
πού κρύβουν ἢ ἡ σπάνια ὁμορφιά
τους, πού ἐνσταλάζει ὁμῶς στὴν ψυχὴ
ἓνα θανατηφόρο δηλητήριο; Γιατί
μόνο ἀπὸ δηλητήριο εἶναι πλασμένη
ἡ ποίησι τοῦ Μπωντλαίρ. Καὶ σὲ
κάθε στροφή τῆς ἀνακαλύπτουμε ἓναν
βαρύτατο ἄρρωστο ποιητῆ, δεμένο
με τὴ θλίψι καὶ τὴν ἀθεράπευτη ἀπελ-
πίσι πού ψιθυρίζει:

Σώπαινε, ἀνίδεη ψυχὴ μ' ὅλα ξε-
(τρελλανμένη,
στόμα με γέλιο παιδικό, οἱ ἄνθρω-
(ποι εἶναι δεμένοι
πιότερο με τὸ θάνατο παρὰ με τὴ
(ζωή.

Καὶ κάτω ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἄγχος πού
τὸν ἐμπόδιζε νὰ δῇ καὶ νὰ χαρῇ με-
ρικές ἀπλές καὶ γι' αὐτὸ οὐσιαστικές
χαρές, ἔκλεισε τὴν τυραννισμένην ζωὴ
του...

ΟΡΙΣΜΟΣ τῆς ἐξυπνάδας: Νὰ
πείθῃς τοὺς ἄλλους ὅτι εἶσαι κουτός,
γιὰ νὰ μπορῇς μετὰ εὐκολα ν' ἀνακα-
λύπτῃς τὴν ἀνοησία τους.

(Μαρσέλ Ἀσάρ).

ΟΡΙΣΜΟΣ τῆς Τέχνης: Ὁμαδι-
κὴ ὑποβολή.

(Πिकासό).

Καὶ ὁ **ΟΡΙΣΜΟΣ** τῆς Ἐπιτυ-
χίας: Ν' ἀνακαλύπτῃς τόσους αἰῶ-
νες μετὰ ἀπὸ τὸν Κολόμβο τὴν Ἀμε-
ρικὴ κ' οἱ ἄνθρωποι νὰ σοῦ λένε
μπράβο.

(Φρανσουάζ Σαγκάν).

N. M.

Η κυρία Ἀϊνστάιν με μεγάλη ἐκπληξὶ ἔβλεπε πῶς κάθε μέρα ὁ ἄνδρας τῆς
δεχόταν στὸ γραφεῖο του μιὰ γειτονοπούλα τους καὶ ἔμενε μαζί τῆς καμμιὰ
ώρα. Ὅταν τὸν ρώτησε πῶς σπαταλοῦσε μαζί τῆς τὸν πολὺτιμο καιρὸ του,
ὁ σοφὸς ἀπάντησε:

— Δὲ χάνω τὸν καιρὸ μου! Ἀπεναντίας! Ἐκεῖνη μοῦ φέρνει σολοκατάκια
πού μ' ἄρῃσουν τόσο κ' ἐγὼ τῆς λύνω τὰ προβλήματά της!

Constellation

Μιά εὐκαιρία

Γιὰ ὅσους γίνουν συνδρομηταὶ

τῆς «ΕΚΛΟΓΗΣ»

Γιὰ ὅσους ἀνανεώσουν τὴ συνδρομὴ τους

στὴν «ΕΚΛΟΓΗ»

Ἀπὸ 1ης Μαΐου μέχρι 15ης Ἰουλίου 1957

Ἡ 6' σειρά τῆς

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΩΝ

Χαρτόδετη

με ἔργα τῶν: P. Buck, Ouida, J. Thurber, Γ. Μπόγκερ,
A. Maurois, V. Woolf, F. Coppé, W. Irish, A. Τσέχωφ,
Κ. Χάμσουν, G. Geyerstam, S. Maugham, G. Maupassant,
Α. Καρκαβίτσα, Σ. Μυριβήλη, Γρ. Ξενοπούλου.

Θὰ προσφέρεται

ΕΝΤΕΛΕΣ ΔΩΡΕΑΝ

Μὲ τὴν κανονικὴ ἐτησίαν συνδρομὴ τῶν 96 δραχ.

Μιά εὐκαιρία γιὰ παλαιούς καὶ νέους συνδρομητὰς

Ἀπαντήσεις στὸ

ΠΟΣΑ ΞΕΡΕΤΕ

(Ἀπὸ σελίδα 27)

ΙΣΤΟΡΙΑ

- 1) Ἡ ἀγορὰ τῆς Ἀλάσκας τὸ 1867, ὅταν ἡ Ἀμερικὴ πλήρωσε 11.200.000 δολάρια γιὰ νὰ τὴν ἀποκτήσῃ.
- 2) Ὁ Ζάν Πῶλ Μαρά, ποὺ τὸν δολοφόνησε ἡ Σαρλότ Κορνταὶ στὸ μπάνιο τοῦ στίς 13 Ἰουλίου 1783.
- 3) Ὁ Κάμποτ, ποὺ ἀνακάλυψε τὴ Νέα Γῆ καὶ τὴν ἀποκάλεσε ἔτσι χωρὶς νὰ τῆς δώσῃ ὄνομα.
- 4) Ὁ Φερδινάνδος ντὲ Λεσσέψ. Τὸ ἔργο του τὸ σταμάτησε ὁ κίτρινος πυρετὸς καὶ τὸ ἀποτελείωσαν οἱ Ἀμερικανοί.
- 5) Ὁ Ἀννίβας.
- 6) Ἦταν ἐλαιοχρωματιστής.
- 7) Ὁ Κριμαϊκὸς Πόλεμος. Οἱ στρατιῶτες μὴ ἔχοντας πίπες τύλιγαν τσιγάρα σὲ κομμάτια χαρτί.
- 8) Ὁ Ἀρχιδούξ Φερδινάνδος τῆς Αὐστρίας, ποὺ δολοφονήθηκε στὸ Σεράγεβο.
- 9) Ἡ Ἀμερικανικὴ Ἐπανάστασι. Οἱ κάτοικοι τῆς Βοστώνης, ἐξωργισμένοι γιὰ τοὺς βαρεῖς φόρους, βύθισαν μεγάλα φορτία ἀπὸ τσαΐ στὸ λιμάνι.
- 10) «Ἡ καλύβα τοῦ Μπάριμπα Θωμᾶ» τῆς Χάρριετ Μπῆτσερ Στόου.
- 11) Στὴ Μάλτα ἀπονειμήθηκε ὁ Σταυρὸς τοῦ Γεωργίου.
- 12) Ὁ Τζὼν Πῶλ Τζόουνς, ἥρωας τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐπανάστασεως, ποὺ ἔγινε Ρῶσος ναύαρχος τὸ 1784.
- 13) Τὸ Γιβραλτάρ. Ὁ θρῦλος λείει πῶς ἀν οἱ πύθηκοι φύγουν ἀπὸ τὸ «βράχο» θὰ πᾶσιν νὰ ἀνήκῃ στὴν Βρετανία.
- 14) Ὁ Ἀλέξανδρος Κερένσκι, πρωθυπουργὸς ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριο ὡς τὸν Νοέμβριο 1917.
- 15) Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ

- 16) Ὁ Βίνσεντ Βαν Γκόγκ.
- 17) Τὸ «Κάμπλα Κάν» τοῦ Σάμουελ Ταϊήλορ Κόλεριτζ.
- 18) «Ὁ καλὸς στρατιώτης Σβέικ» τοῦ Γιάρουλαβ Χάσεκ.
- 19) Ἡ «Αἶντα» τοῦ Βέρντι.
- 20) Ὁ Σίντνεϋ Πόρτερ τὸ ὄνομα Ο. Χένρυ.
- 21) Ὁ Μπαρούχ ντὲ Σπινόζα, γιατί φοβόταν μήπως τὸν λυντσάρουν γιὰ βλασφημία.
- 22) Ὁ πρῶτος ἦταν ὁ Ρίμσκυ Κόρσακωφ καὶ ὁ δεῦτερος ὁ Χάρρυ Τζέιμς. Τὸ ἔργο «Τὸ πέταγμα τῆς μέλισσας».
- 23) Ἡ Βίβλος.
- 24) Ὁ Μότσαρτ τὴν ὄπερα «Οἱ γάμοι τοῦ Φίγκαρο» καὶ ὁ Ροσσίνι τὴν ὄπερα «Ὁ κουρέας τῆς Σεβίλλης».
- 25) Ὁ Ρουζὲ ντὲ Λίλ.
- 26) Ἡ σοπράνο Νέλλι Μελμπά στὸ παγωτὸ «πὲς - μελμπά».
- 27) Ὁ Μπετόβεν.
- 28) Ὁ Τουλούζ - Λωτρέκ.

- 29) Λουκία. Μιμή ήταν το χαϊδευτικό.
 30) Ο Μιχαήλ Άγγελος, όταν ζωγράφιζε την όροφή της Καπέλλα Σιξτίνα στο Βατικανό.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

- 31) Διασχίζοντας τον Ειρηνικό προς ανατολώς.
 32) Στην πολιτεία Ινδιάνων των Ήνωμ. Πολιτειών.
 33) Ναί. Η Βρετανική Γουιάνα.
 34) Προς τα βορειοδυτικά.
 35) Τέσσερα. Στην Αγγλία, στο Σάουθ Όντάριο, στο Όχάιο και στο Κεντάκι της Αμερικής.
 36) Η Καραβαϊκή.
 37) Στη Γαλλική Γουιάνα.
 38) Σάιντ - Τζών'ς στη Νέα Γη και Σάιντ - Τζών στο Νιού Μπρούνσβικ.
 39) Η Νεκρά Θάλασσα.
 40) Γιατί οι άρχαιοι πίστευαν πως αποτελούσε το κέντρο (το μέσον) της γης.

ΠΟΙΟΣ ΕΙΠΕ, Ή ΠΙΣΤΕΥΟΥΜΕ ΠΩΣ ΕΙΠΕ;

- 41) Ο Ιούλιος Καίσαρ.
 42) Ο σέρ Ούνιστον Τσώρτσιλ.
 43) Ο Ναπολέων.
 44) Η Μαρία Άντουανέτα, όταν της είπαν πως ο λαός δεν είχε να φάει ψωμί.
 45) Ο Μάρλον Μπράντο.
 46) Ο Άβραάμ Λίνκολν.

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

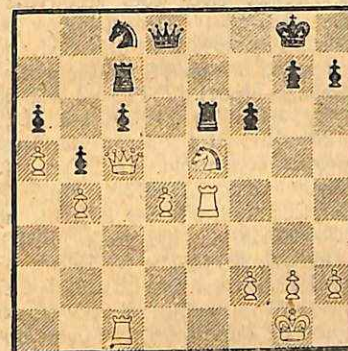
- 47) « Γκόλντφρις » ήταν το πραγματικό όνομα του Σάμουελ Γκόλντνουϊν.
 48) Το « The Squaw Man » του Σεσίλ ντε Μίλλ.
 49) Ο Ούιλλιαμ Πάουελ.
 50) Ο Τζέιμς Μέησον και ο Ντάγκλας Φαίρμπανκς υιός.
 51) Ο Βιττόριο ντε Σίκα.
 52) Ένα αυτοκίνητο μοντέλο « Ντάρακ » του 1904 στο όμνυμο φιλμ.
 53) Στόν « Δικτάτορα ».
 54) Στην « Νινότοκα ».
 55) Στη σκάλα της Όδησοϋ.
 56) Ο « Γαλάζιος Άγγελος ».
 57) Ο Φερναντέλ.
 58) Ο Ζάν Κοκτώ.
 59) Ο Άλεκ Γκίνες στην ταινία « Ο 13ος κληρονόμος ».
 60) α) Ο Ντόν Άμέτσε τον Άλέξανδρο Μπέλ, β) ο Σπένσερ Τρέηου τον Θωμά Έντισον και γ) ο Ρόμπερτ Ντόνατ τον Ρόμπερτ Φρήζ - Γκρήν.

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

Άσκησις άρ. 631

ΜΑΥΡΑ

ΛΕΥΚΑ

Λευκά : Ρη1. Βγ5. Πγ1. ε4. Ιε5.
 Σα5. β4. δ4. ζ2. η2. θ2 = 11.
 Μαύρα : Ρη8. Βδ8. Πγ7. ε6. Ιγ8.
 Σα6. β5. γ6. ζ6. η7. θ7 = 11.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά των Λευκών να παίξουν.

Εάν είσθε Ισχυρός παίκτης, πρέπει να βρήτε το πώς κερδίζουν εδώ τα Λευκά αναγκαστικώς ένα πιόνι.

Άσκησις άρ. 632. Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (10) : Ρη1. Βζ5. Πε6. Αβ3. Ιη5. Σα2. β2. ζ2. η2. θ2.
 Μαύρα (10) : Ρθ8. Βγ7. Πα8. δ4. Ιζ8. Σα7. β7. γ6. η7. θ7.

Είς αυτήν την θέσιν είναι ή σειρά των Λευκών να παίξουν.

Πώς πρέπει να παίξουν διά να κερδίσουν σε μερικές κινήσεις;

Άσκησις άρ. 633. Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (10) : Ρη1. Ββ3. Πβ7. ζ1. Αα3. Ιζ7. Σα2. δ4. η2. θ2.
 Μαύρα (10) : Ρη8. Βε6. Πα8. ε8. Αγ3. Ιε3. Σα7. γ6. η7. θ7.

Τα Λευκά παίζουν και κερδίζουν. Με ποιόν συνδυασμόν των... 4 κινήσεων;

Άσκησις άρ. 634. Από μίαν παρτίδα.

Λευκά (13) : Ρη1. Βζ3. Πα1. ε1. Αγ4. θ6. Σα2. β2. γ2. γ3. ζ2. η2. θ2.

Μαύρα (13) : Ρζ8. βδ7. Πα8. θ8. Αγ8. η7. Σα7. β7. γ7. δ6. ζ7. η6. θ7.

Μία θέσις από το αρχικόν μάλλον στάδιον μιάς παρτίδας.

Είναι ή σειρά των Λευκών να παίξουν.

Πώς μπορούν εδώ να « φαρσάρουν » την νίκη;

Άσκησις άρ. 635. Πρόβλημα L. SEGAL.

Λευκά (12) : Ρβ4. Ββ5. Πγ4. δ6. Αβ1. γ1. Ιγ2. η4. Σε5. η5. η6. θ7.

Μαύρα (8) : Ρζ5. Βθ5. Πα2. Σα4. β3. γ6. ζ3. η7.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν ματ σε δυο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 636. Πρόβλημα V.L. EATON.

Λευκά (7) : Ρθ1. Βδ5. Πα6. η7. Αθ8. Σε6. ζ4.

Μαύρα (5) : Ρζ6. Πα7. Αα8. θ4. Ιγ6.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν ματ σε δυο κινήσεις.

ΠΑΡΤΙΔΕΣ

ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΚΟΝ ΑΓΩΝΙΣΜΑ

« ΑΛΙΕΚΙΝ »

ΜΟΣΧΑ (1956)

Λευκά : Κέρες. Μαύρα : Μποτβίνικ (Παγκ. Πρωταθληταί).

ΣΙΚΕΛΙΑΝΗ

1) ε2-ε4, γ7-γ5. 2) Ιη1-ζ3, Ιβ8-γ6. 3) δ2-δ4, γ5 x δ4. 4) Ιζ3 x δ4, Ιη8-ζ6. 5) Ιβ1-γ3, δ7-δ6. 6) Αγ1-η5,

ε7-ε6. 7) Βδ1-δ2, θ7-θ6. 8) Αη5 × ζ6, η7 × ζ6. 9) 0-0-0, α7-α6. 10) ζ2-ζ4, θ6-θ5. 11) Ργ1-β1, Αγ8-δ7. 12) Αζ1-ε2, Βδ8-β6. 13) Ιδ4-β3 ! (Με αυτήν την υποχώρησην αποφεύγουν τὰ Λευκά κάθε ἀλλαγὴν ἢ ὁποία θὰ διευκόλυνε τὴν ἀνάπτυξιν τῶν Μαύρων πεσῶν). 13)... 0-0-0. 14) Πθ1-ζ1, Ιγ6-α5. 15) Πζ1-ζ3 ! Ια5 × β3. 16) α2 × β3, Ργ8-β8. 17) Ιγ3-α4, Ββ6-α7 (Μετὰ τὴν κίνησιν 17)... Α × α4. 18) β × α4, Αε7 τὰ Λευκά θ' ἀποκτοῦσαν ἰσχυρὰν ἐπίθεσιν ἐναντίον τῆς πτέρυγος τοῦ βασιλέως. Δι' αὐτὸ ὁ πρωταθλητὴς τοῦ κόσμου ἀποφεύγει αὐτὴν τὴν ἀλλαγὴν χωρὶς νὰ δυνηθῇ ὅμως νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διάσπασιν τῆς ἀντιθέτου πτέρυγος μετὰ τὴν ἀκόλουθον κίνησιν τῶν Μαύρων) : 18) ζ4-ζ5 ! Αζ8-ε7 (πολύ ἀργά ! Αὐτὸ τὸ εἶχε προβλέψει ὁ Κέρες). 19) ζ5 × ε6, ζ7 × ε6. 20) Πζ3 × ζ6 ! (Μία ωραία κίνησις ἢ ὁποία κερδίζει ἓνα πιόνι καὶ κρίνει τὴν τύχην τῆς παρτίδος. Ὁ Πύργος δὲν παίρνεται διότι οἱ 20)... Α × ζ6. 21) Β × δ6 + Ργ8. 22) Ιβ6 + καταρρεῖ ἡ ἄμυνα τῶν Μαύρων. Διδακτικώτατα εἶναι τῶρα ἡ συνέχεια μετὰ τὴν ὁποίαν συγκεντρῶναι τὴς δυνάμεις του ὁ Κέρες ἐναντίον τοῦ « Διεθνoῦς Κέντρου » τῶν δυνάμεων τοῦ παγκοσμίου πρωταθλητοῦ) 20)... Πθ8-θ7. 21) Πζ6-η6, β7-β5. 22) Ια4-γ3, Βγ7-γ5. 23) Ιγ3-α2 ! (Παιγμένο μετὰ τὴν πρόθεσι πολλὰ πλὴς ἐπιθέσεως ἐναντίον τοῦ ἀσθενoῦς πιονιοῦ ε6). 23)... Ρβ8-α7. 24) Ια2-β4, Πδ8-ζ8. 25) Αε2-ζ3, θ5-θ4. 26) θ2-θ3, Αδ7-γ8. 27) Ιβ4-δ3, Βγ5-γ7. 28) Ιδ3-ζ4, Πζ8-ζ6. 29) Αζ3-η4. Πζ6 × η6. 30) Ιζ4 × η6, Αγ8-β7. 31) Αη4 × ε6, Αε7-δ8. 32) Αε6-δ5 ! Αβ7 × δ5. 33) Βδ2 × δ5, Πθ7-ζ7. 34) ε4-ε5 ! Ἐδῶ τὰ Μαῦρα ἐγκατέλειψαν τὴν θεωρητικῶς ἀπολεσθεῖσαν παρτίδα.

ΓΚΑΜΠΙ ΤΗΣ ΝΤΑΜΑΣ

Λευκά : Σμύσλωφ (Ε.Σ.Σ.Δ.).

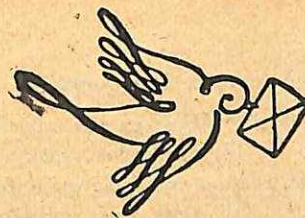
Μαῦρα : Πάχμαν (Τσεχοσλοβακία).

- 1) γ2-γ4, Ιη8-ζ6. 2) Ιβ1-γ3, ε7-ε6. 3) δ2-δ4, δ7-δ5. 4) γ4 × δ5, ε6 × δ5.

5) Αγ1-η5, γ7-γ6. 6) ε2-ε3, θ7-θ6. 7) Αη5-θ4, Αγ8-ζ5. 8) Βδ1-ζ3, Βδ8-β6 (! ;) 9) Βζ3 × ζ5, Ββ6 × β2. 10) Βζ5-γ8 + Ρε8-ε7. 11) Ιγ3 × δ5 +, γ6 × δ5. 12) Βγ8-γ1, Ββ2-β4 +. 13) Ρε1-ε2 (! ;) Ββ4-β5. 14) Ρε2-ζ3 ! Ββ5-δ7. 15) Αθ4 × ζ6 +, Ρε7 × ζ6. 16) η2-η3. (Σπανίως βλέπει κανείς στο Γκαμπι τῆς Ντάμας μιὰ τέτοια θέσι στο πρῶτον μέσον περίπου τῆς παρτίδος μετὰ τῆς Βασιλέων πρὸ τῶν πιονίων των. Ἡ σειρά τῶν Λευκῶν πιονίων εἶναι ὅμως ἰσχυροτέρα διότι τὸ πιόνι δ5 εἶναι « ἀσθενές ». Ἡ θέσις τῶν Λευκῶν εἶναι ἐδῶ καλλιτέρα). 16)... Βδ7-ζ5 + (Προτιμότερον 16) ... Ιγ6. 17) Αθ3, Βε7. 18) Ββ1, η6, διότι τῶρα ὁ λευκὸς βασιλεὺς μπαίνει σὲ ἀσφαλές μέρος). 17) Ρζ3-η2, Αζ8-δ6. 18) Βγ1-δ1, η7-η6. 19) Αζ1-δ3, Βζ5-ε6. 20) Πα1-β1 ! (Ἐτοί τὰ Λευκά κερδίζουν ἓνα πιόνι. Σὲ 20)... β6 ἀκολουθεῖ τῶρα 21) Βζ3 +, Ρη7. 22) Πβ5 ἢ 22) Αγ4, δ × γ4. 23) Β × α8, γ3. 24) Ιε2) 20)... Ιβ8-γ6. 21) Πβ1 × β7, Πα8-β8. 22) Πβ7 × β8, Πθ8 × β8. 23) Ιη1-ε2, Ρζ6-η7. 24) Βδ1-α4, Ιγ6-ε7. 25) Πθ1-β7 (Δὲν ἀξίζει τὸ πάρισμο τοῦ πιονιοῦ α7 διότι δίδει, ἐν συνδυασμῷ μετὰ τὴν κίνησιν 25)... Πβ2 τῶν Μαύρων ἀρκετὲς πιθανότητες εἰς τὰ Μαῦρα). 25)... Πβ8 × β1. 26) Αδ3 × β1, Αδ6-β8. 27) Αβ1-γ2, θ6-θ5. 28) Βα4-β5, Αβ8-γ7. 29) θ2-θ4, α7-α6. 30) Ββ5-β7. Ἐδῶ τὰ Μαῦρα ἐγκατέλειψαν μετὰ τὴν σκέψιν, ὅτι μετὰ 30)... Ββ6. 31) Β × β6, Α × β6. 32) Αβ3, Ρζ6. 33) Ιζ4 θὰ χάσουν καὶ ἄλλο ἓνα πιόνι. Μποροῦσε ὅμως ν' ἀκολουθήσῃ 33)... Αγ7 καὶ ἐν τῶρα 34) Ι × δ5 +, Ι × δ5. 35) Α × δ5. Ἐτοί ἐπιτυχᾶνεται ἓνα φινάλε μετὰ ἀνομοίους Ἀξιοματικούς ὅπου τὰ Μαῦρα ἔχουν ἀκόμη μεγάλες πιθανότητες ἰσχυρᾶς ἀμύνης. Πιθανῶς ὅμως θὰ προτιμοῦσαν νὰ παίξουν τὰ Λευκά 34) Ρζ3 ! στερεώνοντας τὴς θέσεις των, μετὰ τὴν ἀπειλὴν πάντοτε ἐναντίον τοῦ πιονιοῦ δ5. Αὐτὸ τὸ σχέδιον θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν νίκην εἰς τὰ Λευκά. Δι' αὐτὸ ἦτο καὶ σωστὴ ἢ ἐγκαταλείψις τῆς παρτίδος ἐκ μέρους τῶν Μαύρων μόνον ἴσως... κάπως πρόωρη.

I. X.

(Λύσις στὴ σελίδα 127)

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

Μετὰ ἀπὸ τὸ ἄρθρο :

« Ἀν ἡ Τζοκόντα μιλοῦσε... »

Ἀγαπητὴ « Ἐκλογὴ »,

Στὸ ἐνδιαφέρον ἄρθρο τοῦ Zoseph Allain « Ἀν ἡ Τζοκόντα μιλοῦσε... » ποὺ δημοσίευσες στὸ τελευταῖο τεῦχος σου θάθελα νὰ προσθέσω ἐν' ἀκόμῃ στοιχεῖο τῆς ἀσυγκρίτης ἐλξης καὶ μαγείας ποὺ ἀσκεῖ τὸ ἀριστοῦργημα αὐτὸ τοῦ Λεονάρντο Ντὰ Βίντσι. Ὅταν πρὶν ἀπὸ δύο χρόνια περίπου ἡ διοίκησις τῆς Ἀστυνομίας τοῦ Παρισιοῦ ὥργανωσε στὰ γραφεῖα τῆς μιᾶς ἐνδιαφερόμενης ἐκθεσις μιὰ πλαστὰ ἔργα τέχνης, ποὺ βρέθηκαν στὰ χέρια ἐπιδέξιων ἀπατεῶνων ἢ φλογερῶν φιλοτέχνων ποὺ τ' ἀγόραζαν, ἀνυποψίαστοι, σὲ ὑπέρογκες τιμὲς, ἀποδείχτηκε πῶς τὸ ἔργο ποὺ εἶχε προκαλέσει τὸ μεγαλύτερο πειρασμὸ ἦταν ἡ Φλωρεντινὴ Μόνα Λίζα μετὰ τὸ αἰνιγματικὸ τῆς χαμόγελο. Τριανταπέντε καταπληκτικὰ ἀντίγραφα τοῦ θρυλικοῦ ἔργου τοῦ Ντὰ Βίντσι εἶχαν συγκεντρωθῇ στὴν ἐκθεσι αὐτὴ, ἐνῶ ἄλλοι λαμπροὶ καὶ ὀνομαστοὶ πίνακες εἶχαν μόνον ἓνα ἢ δύο τὸ πολὺ πλαστὰ πανομοιότυπά τους.

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴ θάθελα νὰ θυμίσω καὶ κάποιους εὐθυμοὺς στίχους σχετικoὺς μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν τῆς Τζοκόντας, τὸ 1911, ἀπὸ τὸ Λοῦβρο. Ὅπως ἦταν ἐπόμενο, ἀναστατώθηκε τότε ὅλο τὸ Παρίσι καὶ ὁ ἀντίκτυπος τῆς κλοπῆς τῆς ἑφτασε ὡς τὴ μικρὴ Ἀθήνα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὁ Πολύβιος Δημητρακόπουλος λοιπόν, ποὺ ἔγραφε σὲ συνεργασία μετὰ τὸν Μπάμπη Ἀννίνο καὶ τὸν Γιώργο Τσοκόπουλο τὰ περίφημα « Παναθήναια », πρόσθεσε καὶ αὐτὸ τὸ σατιρικὸ τετράστιχον ποὺ ἄρεσε πολὺ στὸ κοινὸ :

Μὲ τὴ Τζοκόντα ποὺ κλεψαν ἐσχάτως
στὸ Παρίσι,
εἰκόνα παλαιά, γνωστὴ σ' Ἀνατολὴν
(καὶ Δύσει,
ἐνὰ γεροντοκόριτσο μετὰ μάγουλα βαμμένα)
εἶπε : — Ἀχ, πότε θάρθουν νὰ κλέψουν
καὶ μένα...

Εὐχαριστῶ γιὰ τὴ φιλοξενία
Κώστας Ἀσημακόπουλος

Ζητῶ ἀλληλογραφία.

Μὲ νέους καὶ νέες ποὺ νὰ ἀγαποῦν τὴν ποίησι, τὴ φύσιν καὶ τὴ μουσικὴ.

Α. Γεωργαλῆς
Ταχ. Θοῦρις 651

Μὲ νέους καὶ νέες τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ στὴν ἐλληνικὴ, γαλλικὴ, ἰταλικὴ μετὰ ἀποκλειστικὸ σκοπὸ τὴν ἀνταλλαγὴν κάρτ-ποστᾶλ.

Θωμᾶς Πηλιδῆς
Ὁραιοπούλου 1
Θεσσαλονίκη

Ὁκεανοῦ ζητεῖ νὰ γνωρισθῇ με νέους καὶ νέες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, με σκοπὸ τὴ δημιουργία φιλίας καὶ τὴν ἀνταλλαγὴν γραμματοσχημῶν.

Karl Frederick Kem
2 Enniskillen Str.
Port Louis, Mauritius
Indian Ocean

Μὲ νέες κοπέλλες ἀπὸ τὴν Ἑλβετία, Γαλλία καὶ Ὁλλανδία στὴ γαλλικὴ ἢ ἀγγλικὴ γλῶσσα.

Γεωργία Σπυροπούλου
Τελεσίλλης 22
Ἀθήναι 5

Ἐνας νέος ἀπὸ ἓνα νησί τοῦ Ἰνδικοῦ

Με νέους και νέες για την ανταλλαγή
γραμματοσήμων.

Κωνσταντίνος Β. Ξανθός
Πυθαγόρα 104
Ρόδος

Με νέους και νέες στην ελληνική
γλώσσα.

Καίτη Διαλιάτση
Καπλανών 11
Αθήναι

Με Έλληνες και ξένους φιλοτελι-
στάς.

Λεωνίδας Κορδάτος
Πλάτωνος 16
Καλαμάτα

Με νέους και νέες μορφωμένους για
την ανταλλαγή σκέψεων.

Υπαξιωματικοί
Μπιζάνος Τάκης
και Ζαφειριάδης Κωνσταντίνος
1041 Ε.Α.
Β.Σ.Τ. 904

Με νέους και νέες.

Επιλογίας
Τάκης Αντωνιάδης
415 Σ.Δ.Ι.
Β.Σ.Τ. 902

Άλληλογραφία αναγνωστών.

Α. Πρίντεζη : Η σειρά των άρθρων
με τίτλο 'Η Τέχνη της Φωτογραφίας'
αρχίζει το 1950 και συνεχίζεται. Κάθε
τόμος έχει έξι τεύχη και κοστίζει
30 δρχ.

Κώστα Καλυβίτη : Ο διαγωνισμός
που ζητάτε θα προκηρυχθεί σύντομα
και θα προσπαθήσουμε να ανταποκρι-
θούμε και στις άλλες σας επιθυμίες.

Τάκη Αντωνιάδη : Το τεύχος που
ζητάτε μπορείτε να το αγοράσετε από
τα γραφεία της «Εκλογής», Σωκρά-
τους 57, με την τιμή που είχε όταν
κυκλοφόρησε.

Ευχαριστούμε για τη συνεργασία
τους και τα καλά τους λόγια τους ανα-
γνώστες μας : Στ. Παπᾶ, Β. Τσιάτη,
Α. Ξελευθεριάδη, Μ. Σκαρπανταβῆ, Κώ-
στα Καλυβίτη.

ΡΥΘΜΟΣ

Υφάσματα

Χαρτιά Ταπεισαρίας

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» από σελίδα 7.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1) ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ. 2) ΑΝΑΡΡΩ-
ΣΕΩΣ. 3) ΡΑΦΕΣ — ΑΛΜΥΡΑ. 4)
ΔΡΑΜΑΣ — ΛΑ. 5) ΙΡΗ — ΚΙΒΩΤΙΟΝ.
6) ΝΙΛΣΕΝ — ΣΕΑΡΑ. 7) ΑΧ —
ΑΙΑΝΤΙΣ. 8) ΛΗΜΝΟΣ — ΕΩ — ΛΑ.
9) ΙΤΕ — ΝΟΞ — ΝΩΕΛ. 10) ΟΙΝΩ
— ΣΕΝ — ΟΙΣ. 11) ΣΚΑΡΙ — ΡΑΠΤΑΣ.
12) ΑΖΑΡΙΑΣ — ΕΝ.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1) ΚΑΡΔΙΝΑΛΙΟΣ. 2) ΑΝΑΡΡΙΧΗ-
ΤΙΚΑ. 3) ΡΑΦΑΗΛ — ΜΕΝΑΖ. 4)
ΚΡΕΜ — ΣΑΝ — ΩΡΑ. 5) ΑΡΣΑΚΕΙΟΝ
— ΙΡ. 6) ΒΩ — ΣΙΝΑΣΟΣ. 7) ΙΣΑ —
ΞΕΡΑ. 8) ΤΕΛ — ΩΣΤΕ — ΝΑΣ
(Ρίτσαρντ). 9) ΟΣΤΜΑΤΕΙΩΝ. 10)
ΑΣΥΛΙΑΣ — ΩΣΤΕ. 11) ΟΡ — ΛΕΙΑΝ.
12) ΚΑΡΝΑΒΑΛΟΣ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟ-
ΤΕΡΑ ;» από σελίδα 103.

1) ΒΡΟΓΧΙΤΙΣ = 34. 2) ΕΡΩΤΙ-
ΔΕΥΣ = 30. 3) ΤΟΞΙΝΩΣΙΣ = 41. 4)
ΓΛΑΥΚΩΠΙΣ = 33. 5) ΓΑΝΥΜΗΔΗΣ
= 38. 6) ΔΥΡΡΑΧΙΟΝ = 43.
Σύνολον = 219.

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ ;» από
σελίδα 52.

1) ΑΜΑΛΓΑΜΑ : Β. Λέξι αραβικής
προελεύσεως που σημαίνει κράμα με-
τάλλου με υδράργυρο, με το οποίο
επαλείφουν τους καθρέφτες κλπ. Μετφ.,
παράδοξο μίγμα άνομοίων προσώπων
ή πραγμάτων.

2) ΑΠΟΤΕΛΜΑΤΩΣΙ : Α. Από τη
στασιμότητα του τέλους, του λι-
μνασμένου νερού. Μετφ., ή ματαίωσις
λύσεως ενός ζητήματος, ή διαίωσις
του : ουδεμία πρόσδος της
υποθέσεως παρατηρείται,
πλήρης αποτελμάτων.

3) ΑΠΡΟΣΠΕΛΑΣΤΟΣ : Γ. Που δεν
μπορείς να τον προσπελάσης =
πλησιάζσης, απλησίαστος, απρόσιτος :
ή απροσπέλαστος κορυφή

των Ίμαλαίων. Μετφ., άπροσ-
πέλαστος άνθρωπος : βα-
ρύς, σκληρός. Άπροσπέλα-
στος τιμή έμπορεύματος :
υπερβολική.

4) ΕΥΕΙΔΗΣ : Γ. Από το ευ και
είδος = μορφή, ό ώραίος. Εύει-
δής νεάνις.

5) ΙΚΡΙΩΜΑ : Α. Προσωρινό κα-
τασκευάσμα από σανίδες και δοκάρια
για κτίσιμο σπιτιού κλπ., γενικά, και
ειδικά, ή εξέδρα της άγχόνης : ό
νεαρός ή ρως άνήλθεν άτά-
ραχος εις το ίκρίωμα.

6) ΚΟΣΜΗΤΩΡ : Α. Γενικά, εκείνος
που έποπτεύει τον κόσμο = τάξι :
κοσμήτωρ τελετής — άγώ-
νων — εκδρομής. Ειδικά, προϊ-
στάμενος κάθε πανεπιστημιακής σχο-
λής για ένα χρόνο.

7) ΛΥΜΕΩΝ : Β. Εκείνος που φέρ-
νει λύμη = καταστροφή σε κάτι,
καταστροφέας, εκμεταλλευτής : ό λυ-
μεών του Σισμανογλείου.

8) ΟΙΚΟΘΕΝ : Γ. Αρχικά, από το
σπίτι, από την πατρίδα. Μετφ., από
δική του θέλησι, μόνος του : οίκο-
θεν ενεργεία — οίκοθεν νοεΐ-
ται = είναι αυτονόητο.

9) ΟΠΤΑΣΙΑ : Β. Όραμα φαντα-
στικό που βλέπει κανείς όταν βρίσκε-
ται σε έκτασι, ψευδαισθησία : θεία
— ούράνια όπτασία.

10) ΠΕΡΙΣΠΑΣΜΟΣ : Α. Κάτι που
σε περισπά = βγάζει από τον
κανονικό δρόμο, απασχολεί από
άλλη εργασία. Κατ' επέκτασι, στενο-
χώρια, βιοτική δυσκολία : έχει
πολλούς οικογενειακούς
περισπασμούς.

11) ΠΙΡΟΓΑ : Γ. Από την Ισπαν. λ.
piragua, βάρκα καμωμένη από κορμό
δέντρου κοίλασμένου ή από φλούδες
ραμμένες, που κινείται με πανιά ή
κουπίδι.

12) ΠΡΥΤΑΝΙΣ : Β. Στην αρχαιο-
τητα, ό πρώτος άρχων μιας πόλεως.
Σήμερα, ό προϊστάμενος άνωτάτου

ἐκπαιδευτικοῦ ἰδρύματος ποῦ τὸ διοικεῖ γιὰ ἓνα χρόνο. Μετφ., ὁ ἀριστος : ὁ πρύτανις τῶν Ἑλλήνων λογοτεχνῶν.

13) PEKBIEM : Γ. Ἀπὸ τῆ λατιν. λ. requiem (= ἀνάπαυσι), σημαίνει στοὺς Καθολικοὺς τὴν προσευχὴν ποῦ ἀρχίζει μ' αὐτὴ τὴ λέξι στὴ νεκρώσιμη ἀκολουθία : Ρέκβιεμ γιὰ μιὰ μοναχὴ, ἔργο τοῦ Φῶκνερ. Στὴ μουσικὴ, ἰδιαίτερη σύνθεσι πάνω στὴν προσευχὴ αὐτή : Τὸ Ρέκβιεμ τοῦ Μότσαρτ.

14) ΣΤΡΥΦΝΟΣ : Α. Ἀρχικά, ὁ ξινός. Συνεκδοχικά, γιὰ ἄνθρωπο, ὁ κακὸς τρόπος. Γιὰ λόγο, ὁ δυσνόητος.

« ΣΚΑΚΙ » ἀπὸ σελίδα 123.

Ἀρ. 631. 1) ΙΖ7 !, Βε8 (ἐὰν $P \times \zeta 7$ τότε 2) Β05 +, Ρε7. 3) $\Pi \times \epsilon 6$ +, $P \times \epsilon 6$. 4) Πε1 +, Ρδ6. 5) Βγ5 +,

Ρδ7. 6) Βζ5 +, Ρδ6. 7) Βε6 + μάτ.). 2) $\Pi \times \epsilon 6$, $B \times \epsilon 6$. 3) Ι88, Βε4. 4) $I \times \gamma 6$.

Ἀρ. 632. 1) ΙΖ7 +, Ρη8. 2) Ι88 ! $I \times \epsilon 6$ (ἐὰν Πδ5 3) Πε8 !). 3) $A \times \epsilon 6$ + καὶ τὰ Λευκὰ κερδίζουν.

Ἀρ. 633. 1) Ι06 + ! Ρ08 (ἐὰν $\eta \times \theta$; 2) Πζ8 +, $\Pi \times \Pi$. 3) $B \times \text{Βε}6$ +). 2) Πζ8 +, $\Pi \times \Pi$. 3) $A \times \text{Πζ}8$ (ὅχι $B \times \epsilon 6$; λόγῳ Πζ1 + μάτ.). 3)... $\Pi \times \zeta 8$. Καὶ πάλι δὲν μπορεῖ νὰ παρθῇ ἡ μαύρη Βασίλισσα λόγῳ τῆς ἀπειλῆς μάτ στὸ ζ1. Γι' αὐτὸ τὰ Λευκὰ παίζουν τώρα 4) ΙΖ7 + ! καὶ ἐξαναγκάζουν τὰ Μαῦρα νὰ ἐγκαταλείψουν.

Ἀρ. 634. 1) Βζ6 ! Πη8. 2) $A \times \eta 7$ +, $\Pi \times \eta 7$. 3) $A \times \zeta 7$! καὶ τὰ Λευκὰ πρέπει νὰ κερδίσουν.

Ἀρ. 635. 1) $\Pi \times \gamma 6$. Ἀπειλὴ 2) Βζ8 + μάτ.

Ἀρ. 636. 1) Β05. Ἀπειλὴ 2) Βζ7 + μάτ.

“Οσοι ἀσχολεῖσθε μὲ τὴν ναυτιλίαν, ἐνημερώνεσθε ἀντικειμενικῶς στὰ ζητήματά της, ὅταν διαβάζετε τὰ

“ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΝΕΑ”

Ἀνεξάρτητος ναυτιλιακὴ ἐφημερίς, ἐκδιδομένη ἐν Ἀθῆναις ἀπὸ τοῦ 1950 ἀνὰ 150 ἡμέρων. — Γραφεῖα : Εὐριπίδου 4.